www.dhammaransi.com

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ

www.dhammaransi.com

ကျေးဇူးတော်ရှင်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ပြုစုတော်မူသော

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန

သာသနာ ၂၅၂၆ ကောဇာ ၁၃၄၄ ၁၉၈၂

www.dhammaransi.com

၁၅၉၆၃

ကျေးဇူးတော်ရှင်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

ပြုစုတော်မူသော

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေး ဦးစီးဌာန

သာသနာ ၂၅၂၅ ကောဇာ ၁၃၂၃ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၆၁

www.dhammaransi.com

အုပ်ရေ — ၃၀၀၀

——

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန အတွက်
ရန်ကုန်မြို့၊ ၉၇ - လမ်း၊ အမှတ် - ၁၃ (ဒုအေ)၊
မင်္ဂလာပုံနှိပ်တိုက် (၀၇၉၆) တွင် ဦးကြီးခင်က ပုံနှိပ်၍
လက်ထောက် ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင်
မှတ်ပုံတင် အမှတ် (၀၂၅၂၇) က ထုတ်ဝေသည်။

www.dhammaransi.com

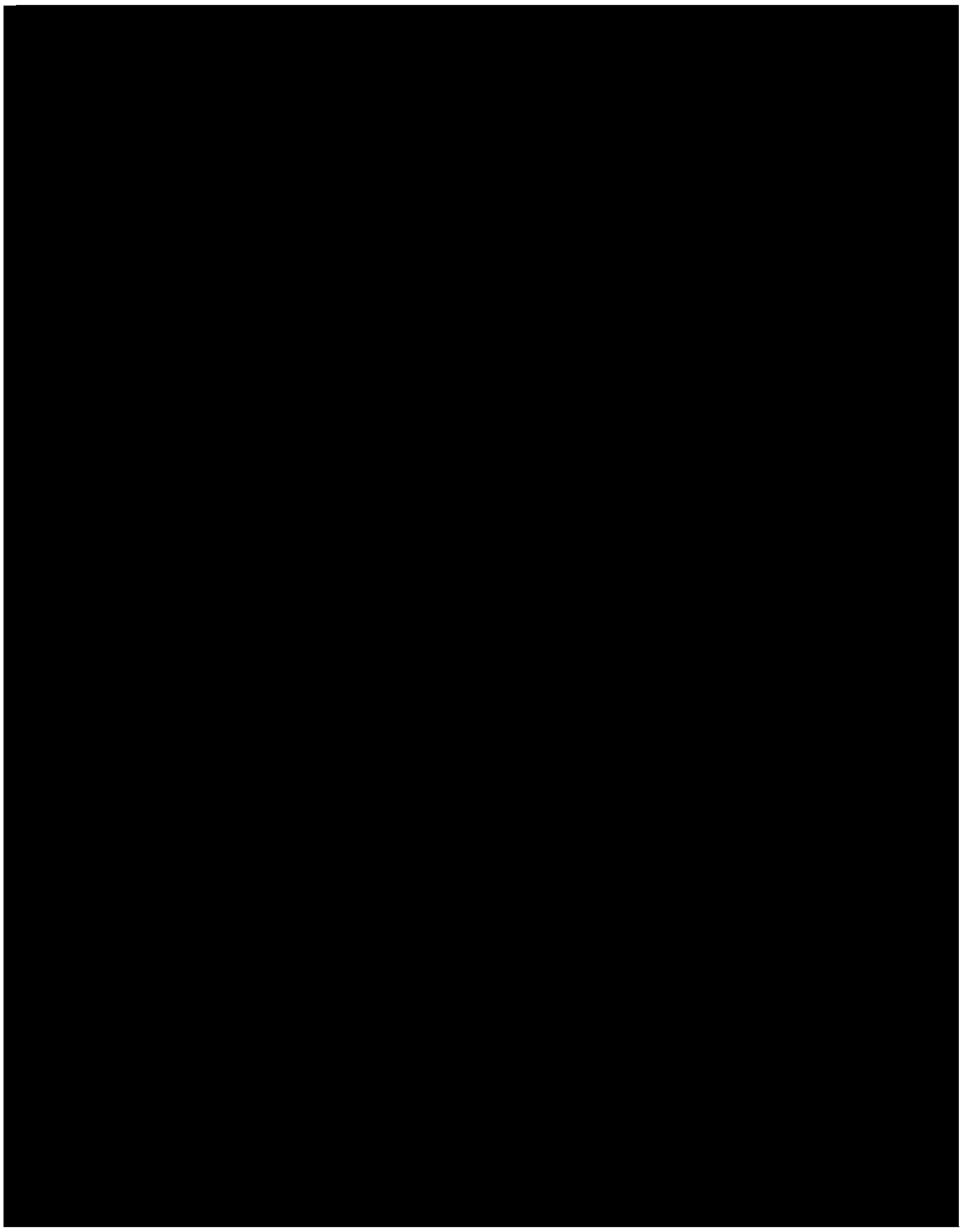

ကျေးဇူးတော်ရှင်

'အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ' နှင့် 'ဒီလစ်' ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး

www.dhammaransi.com

‘လယ်တီစာပေ ထိန်းသိမ်းရေး အဖွဲ့ကြီး’ နှင့်
‘လယ်တီဒီပနီ ဝိသောဓက အဖွဲ့’
ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း

အကြောင်းပြန်ဒါန်း

ကျေးဇူးတော်ရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သံသရာဝဋ်မှ မလွတ်ကြသေးသူ ရှင်လူအများတို့၏ ကိုးစားရာ အစစ် နိယျာနိက လမ်းကြောင်းပြ ဖြစ်သော ဒီပနီကျမ်းပေါင်း (၁၀၀) ကျော်တို့ကို ရေးသား ပြုစုတော် မူခဲ့သည်။

ယခုအခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပျံလွန်တော်မူသည်မှာ ၅၇-နှစ် မျှသာ ကြာရှိသေးသည်၊ ယင်း ၅၇-နှစ်တာ အချိန်ကာလ အတွင်း၌ လယ်တီ ဒီပနီများကို စာပုံနှိပ်တိုက် ပေါင်းစုံတို့က အဆင့်ဆင့် ကူးယူ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ကြသဖြင့် ယခု လယ်တီကျောက်စာတော်မူများနှင့် တိုက်ဆိုင် ကြည့်ရှုလိုက်သောအခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အာဘော် ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပာယ် ပျက်စီးသွားလောက်အောင်—

(က) ချွတ်ချော် မှားယွင်းမှု
(ခ) စကားလုံးများ, ဝါကျများ ကျပျောက် ကျန်ရစ်မှု
(ဂ) ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ စာနေမူရင်း မဟုတ်သော အချို့စကားလုံးများ ဝါကျများ အပို ထည့်စွက်ထားမှု

စသည်တို့ကို တွေ့ရှိနေရသည်။

www.dhammaransi.com

အကြောင်းပြန်နိဒါန်း

ယင်းကဲ့သို့ လယ်တီဒီပနီ ကျမ်းစာများ၏ ပျက်စီး ချွတ်ယွင်းမှုများကို ပြန်လည် ပြင်ဆင် စောင့်ရှောက် ထိန်းချုပ်ပေးရန် လယ်တီတိုက်ရှိ ဆရာတော် သံဃာတော် များ၏ အပေါ်၌ တာဝန် ကျရောက်လာ သဖြင့် ၁၃၄၁-ခုနှစ် နယုန်လဆုတ် ၆-ရက်နေ့တွင်—

- — မုံရွာမြို့ မဟာလယ်တီတိုက် အဋ္ဌမ ဆရာတော်နှင့် တကွ
- — စာချ ဘုန်းတော်ကြီးများ
- — ကျောင်းထိုင် ဘုန်းတော်ကြီးများ
- — လယ်တီကျောက်စာ ဂေါပကအဖွဲ့မှ ဒါယကာများ
- — မုံရွာ - မန္တလေး ရန်ကုန် - သထုံ - ပဲခူး စသော မြို့များမှ စာပေဝါသနာရှင်များ

ပါဝင်သော 'လယ်တီစာပေ ထိန်းသိမ်းရေး အဖွဲ့ကြီး' နှင့် 'လယ်တီဒီပနီ ဝိသောဓကအဖွဲ့ တို့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။

လယ်တီဒီပနီ ဝိသောဓက အဖွဲ့သည် လယ်တီဒီပနီများကို ကျောက်စာ တော် မူများနှင့် တိုက်ဆိုင်ပြီးနောက် ယုတ္တိသာဓက သဘာဝ အာဂုံ စသည်တို့နှင့် ညှိနှိုင်းကာ မှားယွင်း ချွတ်ချော်မှု မရှိစေရန် အထပ်ထပ် သုတ်သင် ပြင်ဆင်ခဲ့ကြသည်။

ယင်း သုတ်သင်ပြင်ဆင်ပြီး မူကောင်း မူသန့် လယ်တီဒီပနီ ကျမ်းစာ များကို ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး သာသနာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြား ရေးမှူးချုပ် ဦးကြည်ညွန့်ကလည်း စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေရန် တာဝန်ယူသည်။

သို့ဖြစ်ရာ လယ်တီဒီပနီ ဝိသောဓကအဖွဲ့သည် နေ့စဉ် နံနက်တိုင်း ၇-နာရီမှ ၈-နာရီ မိနစ် ၃၀-အထိ လယ်တီဒီပနီများကို သုတ်သင် ပြင်ဆင် ဝိသောဓက ပြုလျက်ရှိကြသည်။

အမှုဆောင်ကော်မီတီ
လယ်တီစာပေထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့
မဟာလယ်တီတိုက်၊ မုံရွာမြို့။

www.dhammaransi.com

နိဒါန်း

သုခုမံ တေ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ၊ ဝါလဂ္ဂံ ဥသုနာ ယထာ။
ယေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပဿန္တိ၊ ပရတော နော စ အတ္တတော။
(ထေရဂါထာပါဠိတော်)

ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ၊ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို။ ပရတော၊ လွင့်စင်ပြင်ပ အနတ္တအားဖြင့်။ ပဿန္တိ၊ မြင်နိုင်ကြပေကုန်၏။ အတ္တတော၊ အတွင်းမှန်လှ ကိုယ်အတ္တအားဖြင့်။ နော စ ပဿန္တိ၊ မမြင်ကြကုန်။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်၊ ဝါလဂ္ဂံ၊ သေးမျှင်လှဖြားသားမြီးဖျားကို။ ဥသုနာ၊ မြားဖြင့်။ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ ယထာ၊ ဖောက်ထွင်းခွဲလစ် မှန်အောင် ပစ်နိုင်ကုန်သကဲ့သို့။ သုခုမံ၊ သိမ်မွေ့ခဲကပ် ပရမတ်စုဓာတ်အနုကို။ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ၊ ထိုးထွင်း ဖောက်ခွဲ နိုင်သော သူတို့ မည်ပေကုန်၏။

ဤသို့ ဓမ္မသေနာပတိရာထူး တရားစစ်မှူးကြီး အကျော် ညာပျော်ထေရ်မြတ်၏ မှတ်ချက် ဒေသနာနှင့် အညီ လောကီ အဝင် များဖြင်ခဲကပ် အတတ်မျိုးဟူသမျှ အဌာရသစုကို နှုနိုင်သမျှ အနုစိတ်၍ ကျိတ်လိပ်သေသတ် ထိုးထွင်း၍ တတ်သဖြင့် လောကဓာတ် နယ်ခေတ်ဝယ် တုဘက်ကင်းသူ ဖြစ်စေကာမူ သာသနာဓမ္မ လိုရင်းဆုံးကိစ္စနှင့် နှိုင်းဆ၍ ယှဉ်စာလျှင် ယင်းများစွာ အတတ်စုသည် ဓာတ်နှုသို့ မခိုက်-အပေါ်ရေ အများပေါက်နိုင်သော တရားကောက် ပညတ်နယ်တွင်သာ တလယ်လယ် ဆိုက်ကြသဖြင့် ဖိုးမထိုက် သုံးမဝင် ကမ္ဘာတိုင်း ကျွမ်းကျင်သော လမ်းအစဉ်လက်ရိုး အကြမ်းမျိုး နယ်ပါ ဖြစ်၍ စင်စစ်ချီးမွမ်းထိုက်သည် မဟုတ်ချေ။

ပရမတ္ထအစစ် ဓာတ်နှစ်သေတ္တာ ပစ္စယပဂ ဓမ္မနိယာမ ရှိသမျှ ရုပ်နာမ်စုကို တခုစီ ခွဲခြမ်း၍ စွဲလမ်းသော ဒိဋ္ဌိစက်ကို စိစိ ညက်ညက်ဖြင့်

www.dhammaransi.com

မွေ၍ စွဲနေရင်းခေတ်စစ်မြင်က မှော်ပြင်ကို ရေမှ ရှားစေလျက် ရေသားစင် အလင်းပေါ်သကဲ့သို့ ရေမှော်သွင် အပေါ်လွှမ်းသော အတ္တအကြမ်းအမြေးခေတ်ကို ပရမတ်ဉာဏ်ဖြင့် ရှား၍ မှန်သားကို အလင်းမြင်သကဲ့သို့ ဖြစ်ဖို့အင် အကြောင်းကူမှ ခေါင်းပြုကာ ဥပါဒ်၍ ဗြဟ္မာနတ်လူမပိုင် ပုဂ္ဂိုလ်စွမ်း မထူနိုင်သော မဆီဆိုင် အလေ့ပေါက် သူ့အလျောက် မဖြစ် မစဲသော မမြဲသည့် ခေတ်အစုကို အတတ်ရှုမြင်လာသော် ငါ၏ဟာမဆို ထားပါဘိ ငါတကားစွဲဘို့ရန်မျှ ရှာကြံ၍ ဘယ်မတွေ့ - သိမ်မွေ့သော ဘဝကိုသာ ဝက်ဝက်ရှ ဖောက်နိုင်သူကိုမှ သဃမ္ဘူ နေနတ်က ပုဂ္ဂိုလ် မြတ် ဤတယောက် ဟု ရွေးကောက်တော်မူသည့် ထုံးကို နှလုံးတော် ရိုးရင်း၍ ကြိုးခြင်းကြီးကြိုးတော်မူလေ့ရှိသော မုံရွာမြို့ လယ်တီဆရာ တော်ဘုရားကြီး သည် များစွာသော လူရှင်စုတို့၏ ဉာဏ်စက္ခုပွင့်လင်း၍ ခေတ်အရင်း တရားနုတို့ကို ကိုယ်တိုင်ရှု ကြိုးစားလျှင် ဉာဏ်အားနှင့် လျော်စွာမြင်၍ ရေပြင်တွင် မှော်ကိုရှားသကဲ့သို့ တရားယုတ်သက္ကာယကို ဝေးပအောင် ပယ်လှန်၍ အဖိုးတန် ကျောက်မြတ်ဝယ် ပန်းထိမ်တတ် အရေ ရှုသကဲ့သို့ တရားနု ကျောက်ပရမတ်ကို အထပ်ထပ် အရေ ရွေး၍ စစ်ဆေးကာ ရှုကြရန် ရည်သန်ရင်း စိတ်ထားဖြင့် ရေးသား စီရင်တော်မူအပ်သော ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ ကျမ်းကို ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက် က သိုက်မြိုက်သေချာ အက္ခရာပဒ ဝါကျစကား ရောငြား ရှုပ်ပွေ မရှိစေပဲ ထူးကဲသမှု ကြည့်ရှုကြသူအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ညွတ်ပျောင်းစေတနာ တိုးတက်ခါဖြင့် သာသ နာရောင် ထွန်းလင်းပြောင်၍ မိုက်မှောင်ခမ္မ ကွယ်ကာပ၍ ကမ္မဋ္ဌာန- ရဘ္ဘ ပုဂ္ဂလဝိသေသ ဖြစ်ကြပါစေခြင်း အကျိုးငှာ မင်ကျမင်န ကောင်း မြတ်လှစွာ စေတနာဖြင့် ဝေဆာပျံ့ပျူး မေတ္တာစူး၍ အထူးအားဖြင့် ပုံနှိပ် လုပ်ဆောင်အပ်ပါကြောင်း။

www.dhammaransi.com

မာတိကာ

အဘိယာစက နှင့် ပဋိညာဉ်

ဒုလ္လဘ ဟူသော အက္ခရာ တံဆိပ်ကြီး

မနုဿတ္တဒုလ္လဘကို ပြဆိုခြင်း

နခသိခသုတ္တန်

သုဂတိ - ဒုဂ္ဂတိ နှစ်ရပ်

ကာဏကစ္ဆပေါပမသုတ္တန်

အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ အရ ပြဆိုပုံ

ဒိဋ္ဌိကို စွန့်ခွာရန်

ဉာဏ်ဆီမီး ရှာရန်

ရေ၌ ချအပ်သော ကျောက်ကြီး ဥပမာ

လူ့ပြည် လူ့ရွာ ဘဝပဒေသာ

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒုလ္လဘကို ပြဆိုခြင်း

ဘုရားဖြစ်ရန် ခဲယဉ်းပုံ

ဘုရား နှင့် သာသနာကို ကြုံတွေ့ခဲပုံ

ဘုရားသာသနာနှင့် လူ့ အဖြစ်

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပြဆိုခြင်း

ရူပက္ခန္ဓာ

ဝေါဟာရမြေ

ပရမတ်မြေ

မာဆတ်သော ပရမတ် ကလလ

အလွန် နူးညံ့သော မုဒုပရမတ်

ဝိကာရ ရုပ္ပန အပျက်

ဓာတ်မျက်လုံး မရှိသူ၏ အဖြစ်

ဝါယောဓာတ်၏ လှည့်ပတ်ပုံ ၃၉
ပရမတ်လေကို ဖျက်ရန် ၄၀
ရေမြှုပ်ပမာ ရုပ်ခန္ဓာ၏ အပြစ် ၄၁
မဟာဘုတ်လေးပါး မြွေအလား ၄၅
သူသတ်ရိုးရာ ဘုတ်လေးဖြာ ၄၈
လေးပါးသော ဓာတုဘာဝနာ ပြီးမှု ၅၂

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသည်ကို ပြဆိုခြင်း

တဏှာ၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ၅၇
ဝေဒနာသုံးဝ၌ အနိစ္စ ရှုပုံ ၅၈
စေတသိက်ဝေဒနာတို့၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်ပုံ ၆၄
ဝေဒနာ သုံးချက် နှင့် ရေပွက် ဥပမာ ၆၈
ပုထုဇ္ဇန်တို့၏ သူနှမ်းနှင့် တူပုံ ၇၀
ဝေဒနာသုံးပါး သင်တိုးသွားနှင့် တရား ဆင်ပုံ ၇၃

သညာက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

သညာ၏ ဓမ္မတာ လက္ခဏာ ၇၄
ပညတ် သဘာဝ သဏ္ဌာန သန္တတိ ၇၅
တံလှပ် နှင့် သမင် ဥပမာ ၇၇
လူနတ် ဗြဟ္မာ ဘုံသုံးရွာနှင့် နှိုင်းရှည့်ပုံ ၇၈
နာမ် ရုပ် ဟူသာရွေ့ ဘုံဓလေ့ကို ငြင်းငွေ့ရန် ၇၉

သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

သင်္ခါရသဘာဝ အမျိုးမျိုး ၈၀
ဂါဟနှင့် စပ်ဖက်၍ မာန်တက်ပုံ ၈၁
ငှက်ပျောတော ဥပမာ ၈၃
သတ္တဝါ ပုထုဇ္ဇန် နှင့် ဆက်ဆံသော ဥပမေယျ ၈၃

www.dhammaransi.com

အဝိဇ္ဇာကို မကြောက်၍ ဘေးရောက်ရပုံ ၈၄
သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ချစ်၍ ဘေးဖြစ်ရပုံ ၈၅
ပရိယတ္တိဉာဏ် ဘေးမကယ်နိုင်ပုံ ၈၈
သင်္ခါရဓမ္မ ပျက်လွယ်ပုံ ၈၉

ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးတို့၏ မှောက်မှားပုံ ၉၀
ဝိညာဏ်ခြောက်ရပ် နှင့် မျက်လှည့်တတ် ဥပမာ ၉၁
ခေတ်မျက်မှန်ဖြင့် ရုပ်နာမ်ကို ကြည့်ရှုရန် ၉၃
ပုထုဇ္ဇန်များ မျက်လှည့်ဆရာနှင့် ပေါင်းပုံ ၉၄

အတွင်း အာယတန ခြောက်ပါး

အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့၏ သဘာဝ ၉၈
ဘီလူးရှိသည့် ရွာဆိုးကုန်း ဥပမာ ၁၀၀
ဣန္ဒြေမစောင့်၍ မှောက်မှားရပုံ ၁၀၃

အပြင် အာယတန ခြောက်ပါး

ဗာဟိရာယတန သဘာဝ ၁၀၆
ရွာဖျက်ခားပြ ဥပမာ ၁၀၇
ဗောဓိပက္ခိယကို ခားပြ ဖျက်ပုံ ၁၀၈

ခေတ် ၁၈-ပါးကို ပြဆိုခြင်း

ခေတ် တဆဲ့ရှစ်ပါး ၁၁၀
တဏှာသင်္ချယသုတ္တန် ၁၁၄
ခေတ် တဆဲ့ရှစ်ပါး ခွဲနည်း ၁၁၅
ခေတ်အိမ် ခေတ်အိုး ၁၁၈
စက္ခုဝိညာဏခေတ်ကို သိရန် ၁၂၀
စက္ခု နှင့် ဟဒယခေတ် ၁၂၁

www.dhammaransi.com

ဓာတ်တို့၏ ဆန်းကြယ်ပုံ ၁၂၅
ရုပ်အကြည် ငါးရုပ် နှင့် ဝိညာဏဓာတ် ၁၂၇
ဟာဒယဝတ္ထု၌ ထိသိမှု အထွေထွေ ၁၃၀
ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ် နှစ်ရပ် ၁၃၂
ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုရန် ၁၃၄
စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၏ သဘော — ၁၃၆
သဒ္ဒါ စသော ဓာတ်အများ ၁၄၀
ဝိပဿနာ အားထုတ်ခြင်း၏ အကျိုး ၁၄၅
လောဘမှု၏ ဥပမာ ၁၄၆
မီးခြစ် နှင့် မီးခြစ်တံ ဥပမာ ၁၄၇
မီးစာ နှင့် မီးခြစ်တံ ဥပမာ ၁၄၇
ကံသုံးလီ၏ အဓိပ္ပာယ် ၁၄၈
မိန်းမ၏ အဆင်းဓာတ် လက်နက် စူးဝင်ပုံ ၁၄၈
ကံသုံးပါး၏ ဗီဇမူလကို ဖြတ်ရန် ၁၅၀

လက္ခဏာရေး သုံးပါး စသည်ကို ပြခြင်း

လက္ခဏဝိမောက္ခ ရှေပြမ်းပုံ ၁၅၄
ဝိမောက္ခ သုံးဖြာ နှင့် လက္ခဏာ သုံးသွယ် ၁၅၄
ဝိပဿနာသုံးပါး၌ အချက် ကျ မကျ ၁၅၆
ကိလေသာ၏ နိုင်ငံကြီး သုံးရပ် ၁၅၇
အုပ်စိုးသော ဓမ္မ ၁၅၈
နိမိတ္တမြို့ကြီး၌ အုပ်စိုးသော မာနကို ပယ်ရန် ၁၅၈
ပဏိဟိတမြို့၌ တဏှာ ၁၆၀
အတ္တဇီဝ ဒိဋ္ဌိကို ပယ်ရန် ၁၆၁
နိုင်ငံကြီး သုံးချက်ကို ဖြိုဖျက်ရန် ၁၆၂
နိဂုံး ၁၆၃

www.dhammaransi.com

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

အဘိယာစက နှင့် ပဋိညာဉ်

သက္ကရာဇ် ၁၂၆၅-ခု ဝါဆိုလ အတွင်း ရန်ကုန်မြို့မှ မုံရွာမြို့သို့ လာရောက်၍ မုံရွာမြို့ အနောက်တောင် ခရီး မြန်မာ တတိုင်ကျော် အကွာ လက်ပံတောင်းတောင် ဝါဆိုစကြံကျောင်း၌ ဝါတွင်း သုံးလ ပတ်လုံး ဉပုသ် စောင့်ထိန်းလျက် သမထ ဝိပဿနာ တရားများကို ကြိုး စား အားထုတ်၍ နေသူ ရန်ကုန်မြို့ ပုဇွန်တောင် တောင်လုံးပြန်ရပ်နေ ဓာတ်ဆရာကြီး - ဆရာမြို့ သည် 'ရံခါရံခါ မိမိ နာခံ မှတ်သားရသော တရားဓမ္မများကို မိမိ ကဲ့သို့ ပညာရှိ သူတော်ကောင်း အများတို့လည်း ကြားနာ သိမှတ် ကြစေရန် စာအုပ်ရေးတင် စီရင် ချီးမြှင့်ပါစေလို ကြောင်း' နှင့် တောင်းပန် လျှောက်ထားအပ်သည် ဖြစ်၍ ဒုလ္လဘတရား

www.dhammaransi.com

ငါးပါး, ခန္ဓာငါးပါး၏ ဥပမာ အကျယ်-အတွင်း အာယတန ငါးပါး, အပ အာယတန ငါးပါးတို့၏ ဥပမာ အကျယ် စသည်ဖြင့် အထက် ရိုက်ထုတ်သော စာအုပ်များမှာ မပါ ကျန်ရှိသော တရား အချက်များ ကို ရေးသား ပြဆိုပေအံ့သတည်း။

—

ဒုလ္လဘ ဟူသော အက္ခရာ တံဆိပ်ကြီး

ဒုလ္လဘတရား ငါးပါး ဆိုသည်ကား၊ အကြင် မူလတရား ငါးပါးကို တွေ့ကြုံ ရရှိခဲ့သည်ရှိသော် အလွန် မြင့်မြတ် ကြီးကျယ်သော အကျိုး အာနိသံသ အနန္တကို ရယူနိုင်၏။ ထိုမူလတရား ငါးပါးကို လောကဥ္စ အများ ကြားသိ သတိရရှိစေကြရန် ကမ္ဘာတန်းဆာ အက္ခရာတံဆိပ် ကြီး ပြု၍ ဘုရား အစရှိသော ပညာရှိကြီးတို့ ဒုလ္လဘတရား ငါးပါးဟု နတ်လူ အများ သိထင်ရှားအောင် ထုတ်ဖော် မြွက်ကြား ထားတော်မူ ကြကုန်၏။ ထို မူလတရားကြီး ငါးပါးကို ဒုလ္လဘတရား ငါးပါး ဆို သည်။

အကျိုး အာနိသံသ အနန္တကို အရ ယူနိုင်ကြရန် ထုတ်ဖော် မြွက် ကြား ထားတော်မူခဲ့ရင်း ဖြစ်၍လည်း ထိုအကျိုး အာနိသံသ အနန္တကို ရယူနိုင်ကြသော သူတို့သည် သာလျှင် ထိုထိုဒုလ္လဘကို တွေ့ကြုံကြရသူ မည်ကုန်၏။ အကျိုး အာနိသံသ အနန္တကို မရမယူနိုင်ကြသော သူတို့ သည် ထိုထိုဒုလ္လဘကို တွေ့ကြုံကြရသူ ဟူ၍ မဆိုစလောက်ကုန်။

ဒုလ္လဘတရား ငါးပါးတို့တွင် မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘကို ရှေးဦးစွာ ပြဆို ရာ၏။

— လူအဖြစ် အဘယ်သို့ ရခဲသနည်း။
— လူ့အဖြစ်ကို ရခဲ့သည် ရှိသော် အဘယ်သို့သော အကျိုး အာနိသံသ အနန္တကို ရယူနိုင်ကြလေသနည်း။

အမေး ပုစ္ဆာ ၂-ချက်။

မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘကို ပြဆိုခြင်း

နခသိခသုတ္တန်

'လူ၏ အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ ရခဲသနည်း' ၏ အဖြေကား—

မြတ်စွာဘုရားသည် လက်သည်းတော်ပေါ်၌ မြေမှုန့်ငယ်တို့ကို တင်ထားတော်မူ၍— 'ရဟန်းတို့ - မဟာပထဝီမြေကြီးမှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်စုနှင့် ငါ၏လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်စုသည် အဘယ်က များသနည်း' ဟု မေးတော်မူ၏။ 'နှိုင်းရှည့်ခြင်းငှာပင် မထိုက်၊ လက်သည်းတော်ပေါ်ရှိ မြေမှုန့်စုကား အလွန် နည်းလှပါ၏၊ မဟာပထဝီမှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်စုကား အလွန်တရာ များလှပါ၏' ဟု လျှောက်ကြကုန်၏။ ။ထိုအခါ— 'ရဟန်းတို့ - ဤသုဂတိဘုံမှ စုတေကြသူ အပေါင်းတို့တွင် သုဂတိဘုံသို့ ရောက်နိုင်သူတို့ကား လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်အလားကဲ့သို့ အလွန် နည်းပါးလှ၏၊ အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်ကြသူတို့ကား မဟာပထဝီရှိ မြေမှုန့်အလားကဲ့သို့ အလွန်တရာ များလှ၏' ဟု ဟောတော်မူပေ၏။ ။ဤသုတ္တန်ကို 'နခသိခသုတ်'[၁] ဟု ခေါ်တွင်ထင်ရှား၏။ အလွန်တရာ များပြားလှသည့်အတွက်ကြောင့် မဟာပထဝီရှိ မြေမှုန့်ကို ဥပမာပြုတော်မူသည်ဟု သိရာ၏။

ဤသုတ်ကို မြော်ထောက်၍ တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါ၏ အနမတဂ္ဂ အတိတ် သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ လာခဲ့ရာ သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိဘဝ အလားကိုလည်း သိမြင်နိုင်ရာ၏၊ အဘယ်ကဲ့သို့ သိမြင်နိုင်ရာသနည်း။ သုဂတိဘုံ၌ ငါဖြစ်ခဲ့သော ဘဝစုကား လက်သည်းတော်ပေါ်ရှိ မြေမှုန့်အလားကဲ့သို့ အလွန် နည်းပါးလှ၏၊ ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌ ငါဖြစ်ခဲ့သော ဘဝတို့ကား မဟာပထဝီရှိ မြေမှုန့်အလားကဲ့သို့ အလွန် များပြားလှကုန်၏ဟု သိမြင်နိုင်ရာ၏။ ။ထိုစကား မှန်၏၊ အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ကျင်လည်၍ လာခဲ့သော တယောက်တယောက်သော သတ္တဝါ၏ သုဂတိဘဝသည် ဤမျှလောက် နည်းပါးသည့် အတွက်ကြောင့်သာလျှင် သုဂတိဘုံရှိ သတ္တဝါ

၁။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ—၄၅၄။

ခပ်သိမ်းကို အကုန် ပေါင်းစု၍ အချုပ်တရား ဟောကြားရာ၌ သုဂတိ ဘဝသို့ ရောက်နိုင်သူ ထိုမျှလောက် နည်းပါးခြင်း ဖြစ်နိုင်လေသတည်း။ အနာဂတ် သံသရာမှာ ကျင်လည်ကြရာ၌လည်း ဤနည်း အတူ သိကြလေ။ ။ဤကား နခသိခသုတ္တန် ဒေသနာတော် အရကို ဖော်ပြသော အချက်တည်း။

ထိုသုတ္တန် ဒေသနာတော် အတိုင်း သိမြင် ယုံကြည်နိုင်ရန် အချက်ကို ပြဆိုအံ့။ ။စိတ္တက္ခဏ မည်သည် မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက် ခန့် ကာလ၌ ကုဋေ တသိန်းမက အဖြစ်မြန်သည်ဟူ၍ ကျမ်းဂန် ဆိုရိုးရှိ၏။

သဗ္ဗေ တေ အဓောဂင်္ဂမနီယာ၊
သဗ္ဗေ တေ ဥပရိဘာဂင်္ဂမနီယာ။[၁]

(သလ္လေခသုတ် ပါဠိတော်)

သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ၊ ထိုအကုသိုလ် ဟူသမျှတို့သည်။ အဓောဂင်္ဂမနီယာ၊ အောက်သို့ စုန်ဘို့ချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ၊ ထိုကုသိုလ်ဟူသမျှတို့သည်။ ဥပရိဘာဂင်္ဂမနီ-ယာ၊ အထက်သို့ ဆန်ဘို့ချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။

ဇနက သတ္တိအားဖြင့်လည်းကောင်း ဥပနိဿယ သတ္တိအားဖြင့်လည်း ကောင်း အကုသိုလ် ဖြစ်အံ့၊ တခု တခုသော စိတ္တက္ခဏသည် တခု တခု သော ဒုဂ္ဂတိဘဝကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ။ကုသိုလ် ဖြစ်အံ့၊ တခု တခုသော စိတ္တက္ခဏသည် တခုတခုသော သုဂတိဘဝကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ဤကား အကျဉ်းမျှ အရိုးတည်း။ ။သုဂတိဘုံ၌ ရှိကြကုန်သော လူ နတ် သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ စိတ်ကို အမှန်အားအားဖြင့် အကုန် ပေါင်းစု၍ ထောက်မြော်သည် ရှိသော် ကုသိုလ် စိတ္တက္ခဏသည် လက်သည်းတော် ပေါ်ရှိ မြေမှုန့် အစု အလား အလွန် နည်းပါးရာ၏၊ အကုသိုလ် စိတ္တက္ခ-ဏသည် မဟာပထဝီမှာ ရှိနေသော မြေမှုန့် အစု အလား အလွန် များပြားရာ၏။ ။အနမတဂ္ဂ ဘဝ သံသရာ တခုလုံးမှာ ဤနည်းတူချည်းမှတ်။

၁။ မူလပဏ္ဏာသ၊ ပါ၊ နှာ — ၅၄။

www.dhammaransi.com

မိမိ မိမိတို့ ကိုယ်မှာ တနေ့ တနေ့ အဘို့တွင် ခြောက်ဒွါရတို့၌ အချည်းနှီးသော မြင်မှု ကြားမှု စသည် နှင့် အကျိုးရှိသော မြင်မှု ကြားမှု စသည်သည် အဘယ်က အလွန် များသနည်းဟု စေ့စေ့စပ်စပ် ရှုမြော် ချင့်ချိန်၍ စမ်းလျှင် သိသာ ထင်ရှားပါ၏။

ဤကား ကုသိုလ်ဖြစ်မှု အကုသိုလ်ဖြစ်မှုနှင့် ထောက်မြော်၍ နာသိခ သုတ္တန် ဒေသနာတော် အတိုင်း သိမြင် ယုံကြည်နိုင်ရန် အချက် တည်း။

သုဂတိ ဒုဂ္ဂတိ နှစ်ရပ်

သုဂတိဘုံမှာ ရှိနေသော သတ္တဝါစု နှင့် ဒုဂ္ဂတိဘုံမှာ ရှိနေသော သတ္တဝါစုကို ထောက်မြော်၍လည်း သိမြင် ယုံကြည်နိုင်ရာ၏။ ။သုဂတိဘုံ၌ နတ် ဗြဟ္မာတို့၏ ကိုယ်သဏ္ဌာန်သည် သုံးဂါဝုတ်မျှ ရှိ၏။ မြန်မာ တိုင်အားဖြင့် လေးတိုင်ခွဲကို သုံးဂါဝုတ် ဆိုသည်။ ။ဘုံဗိမာန်တို့ကား ၁၂—ယူဇနာ, ၁၅—ယူဇနာ, ယူဇနာ—၂၀, ယူဇနာ—၃၀, ယူဇနာ—၆၀ စသည် ရှိ၏။ တခုတခုသော ဘုံဗိမာန်သည် ငါတို့မြန်မာ နိုင်ငံ၌ အလုံမြို့ကြီး ဒီပဲရင်းနယ်မြို့ကြီး တခု တခုမျှ မက ကြီးကျယ်၏။ နေဗိမာန် တခုသည်ပင်လျှင် ငါတို့ မြန်မာနိုင်ငံမျှ မက ကြီးကျယ်၏။ ထို့ကြောင့် သုဂတိဘုံသည် ဘုံနယ်သာ အလွန် ကျယ်၍ ဘုံနေသတ္တဝါ အရေအတွက်ကား အလွန် နည်းပါး၏။ ။ဒုဂ္ဂတိဘုံသည်ကား ဘုံနယ် လည်း အလွန် ကျယ်၏။ ။ဘုံနေသတ္တဝါ အရေအတွက်သည်း အလွန် များပြား၏။ ။လူ့ဘုံ, နတ်ပြည် ၆-ထပ် နတ်ဘုံ, ရူပဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံ, အရူပဗြဟ္မာ၄-ဘုံ အလုံးစုံကို ပေါင်းသော် သုဂတိ ၂၇-ဘုံ ဖြစ်၏။ ငါ တို့ စကြဝဠာတွင် သုဂတိ ၂၇-ဘုံရှိ သတ္တဝါတို့ကို တယောက်မကျန် အကုန် ရေတွက်သော်လည်း ငါတို့ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ ပုရွက်ဆိတ် ခေါ် သော သတ္တဝါတမျိုးကိုမျှ အရေအတွက်အားဖြင့် မမှီနိုင်ရာ။ ။ပုရွက် ဆိတ် သတ္တဝါမျိုးမှ တပါး ငါတို့ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း၌ အညာပြည်

www.dhammaransi.com

အောက်ပြည် ရေသတ္တဝါ အမျိုး အနန္တ ကုန်းသတ္တဝါ အမျိုး အနန္တ ကျန်ရှိသေး၏။

ငါတို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ အလွတ် ငါတို့ စကြဝဠာတွင်းရှိ ကျွန်းကြီး လေးကျွန်း ကျွန်းငယ် နှစ်ထောင် တောင်ကြီး တောင်ငယ် အနန္တ တောကြီး တောငယ် အနန္တ - မြို့နယ် ရွာနယ် အနန္တတို့၌ ရှိနေကြသော ကုန်းသတ္တဝါ တိရစ္ဆာန်အမျိုး အနန္တ အနန္တ တို့သည်လည်းကောင်း။ ။ အိုင်ကြီး အိုင်ငယ် အနန္တ - မြစ်ကြီး မြစ်ငယ် ချောင်းကြီး ချောင်းငယ် မြောင်းကြီး မြောင်းငယ် တွင်းကြီး တွင်းငယ် အနန္တ - မဟာသမုဒ္ဒရာကြီး လေးစင်း သီတာ သမုဒ္ဒရာကြီး ခုနစ်စင်းတို့၌ ရှိနေကြကုန်သော ရေသတ္တဝါ တိရစ္ဆာန်အမျိုး အနန္တ အနန္တ တို့သည်လည်းကောင်း ကျန်ရှိကုန်သေး၏၊ တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတို့နှင့် နှိုင်းစာ၍ ကြည့်ခဲ့လျှင်ပင် သုဂတိ ၂၇ - ဘုံရှိ သတ္တဝါစုသည် လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်စု အလား အလွန် နည်းပါးပုံ - တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတို့သည်မူကား မဟာပထဝီမှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်စု အလား အလွန်ဘရာ များပြားပုံ များကို ယုံကြည်နိုင်ရာ၏။

ထိုမှတပါး ဇမ္ဗူဒီပါ ကျွန်းကြီးကဲ့သို့ ယူဇနာ တသောင်း တသောင်းစီ အကျယ် ရှိ၍ အထက် အောက် ယူဇနာ တသောင်း ငါးထောင်စီ ကွာခြားလျက် တည်ရှိကြသော ငရဲကြီး ရှစ်ပြည်ထောင်တို့တွင် အောက်ဆုံး ဖြစ်သော ငရဲကြီးကား မဟာအဝီစိ ငရဲကြီးတည်း။ ။အဘယ့်ကြောင့် မဟာအဝီစိ ခေါ်သနည်းဆိုသော် ဝါးကျည်တောက် အတွင်း၌ သိပ်နှက်၍ ထားအပ်သော မုန့်ညှင်းစေ့တို့ ကဲ့သို့ ငရဲသူ ငရဲသား သတ္တဝါတို့၏ အခြား အကွက်လပ် မရှိ၊ ပြည့်နှက်၍ နေသောကြောင့် အဝီစိ ငရဲ ခေါ်သည်ဟု အဋ္ဌကထာ ကြီးတို့၌ ဖွင့်ကြကုန်၏။ ။ထိုအဝီစိ ငရဲကြီးကိုမူကား အကုသိုလ်ကံ ကြီးလှသော သူတို့မှသာ ကျရောက်ကြကုန်၏။ ။အကုသိုလ်ကံ ကြီးလှသော သူတို့မှ ကျရောက်ကြကုန်ရာ မဟာအဝီစိ ငရဲကြီးမှာပင် ငရဲသူ သတ္တဝါတို့ ထိုမျှလောက် ပြည့်လေ၏။ ။ ထိုအောက် ပေါ့လျော့သော အကုသိုလ်ကံ သာမန်တို့နှင့်ပင် ကျရောက်

www.dhammaransi.com

နိုင်ကြရာ ဖြစ်ကုန်သော အထက်ထက်သော ငရဲကြီး ခုနစ်ပြည်ထောင် တို့မူကား ငရဲသူ သတ္တဝါတို့ အဘယ်မျှလောက် ပြည့်နှက်လျက် ရှိနေကြကုန်သနည်းဟု ဆင်ခြင်မိကုန်ရာ၏။

ထိုမှတပါး ထိုထို တောအနန္တ တောင်အနန္တတို့၌ ရှိကြကုန်သော ငရဲဘုံစု သမုဒ္ဒရာ အလယ် ကျွန်းငယ်တို့၌ ရှိကြကုန်သော ငရဲဘုံစု - စကြဝဠာ သုံးခုတို့၏ ဆိုင်ရာ အပေါက်အကြား၌ ရှိကြကုန်သော လောကန္တရိက်ငရဲဘုံစု ကျန်ရှိကုန်သေး၏။ ။ထိုအတူ ပြိတ္တာဘုံ အနန္တ အသုရကာယ်ဘုံအနန္တတို့သည် ကျန်ရှိကုန်သေး၏။ ။ဤသို့သော မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ အလားထင်ရှားသော အချက်ကြီးတွေကို တွေ့မြင် ကြားသိကြရကုန်သဖြင့် သုဂတိ ၂၇ - ဘုံရှိသတ္တဝါတို့ကား လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်စုအလား အလွန် နည်းပါးလှကုန်၏၊ အပါယ် ဒုဂ္ဂတိ လေးဘုံရှိ သတ္တဝါတို့သည်မူကား မဟာပထဝီမြေကြီးမှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်စုအလား အလွန်တရာ များပြားလှကုန်၏ဟု သိမြင် ယုံကြည်နိုင်ကုန်ရာသည်။ ။အနမတဂ္ဂ သံသရာ ကမ္ဘာတိုင်း ကမ္ဘာတိုင်းတို့၌လည်း ဤနည်းတူပင် သိမြင် ယုံကြည်နိုင်ကုန်ရာသည်။ ။ထိုသို့ သိမြင်ယုံကြည်ကြကုန်သည် ရှိသော် အနမတဂ္ဂ သံသရာတွင် တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါအားလည်း သုဂတိဘုံမှာ ဖြစ်ရသော ဘဝ အရေအတွက်ကား လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်စုအလား အလွန် နည်းပါးလှ၏။ ဒုဂ္ဂတိဘုံမှာ ဖြစ်ရသော ဘဝ အရေအတွက်တို့သည်ကား မဟာပထဝီမှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်တို့အလား အလွန်တရာ များပြားလှကုန်၏ဟု သိမြင် ယုံကြည်ကြကုန်ရာသည်။

ဤကား နခသိခသုတ္တန် ဒေသနာတော်ဖြင့် သိအပ်သော မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘ အရ လူ့အဖြစ် ရခဲပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။

www.dhammaransi.com

ကာဏကစ္ဆပေါပမသုတ္တန်

ယခုအခါ မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဗာလပဏ္ဍိတ သုတ္တန်[၁] ဒေသနာတော်၌ လိပ်ကာဏ်း ထမ်းပိုး ဥပမာဖြင့် ဟောတော်မူသော မနုဿတ္တဒုလ္လဘကို ပြဆိုပေအံ့၊ အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း ဟူမူကား—

'ရဟန်းတို့ — ဥပမာဆိုသည် ရှိသော်ကား ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း ကျွန်းငယ် နှစ်ထောင်တို့၏ ပြင်ဘက်၌ တည်ရှိသော အနက်ယူဇနာ ရှစ်သောင်း နှစ်ထောင် - အနံယူဇနာ ရှစ်သောင်း နှစ်ထောင် - အလျား ယူဇနာ သုံးသန်း ခြောက်သိန်းကျော် ရှိသော မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးသည် ရှိ၏။ ။ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏ တောင်ဘက်မျက်နှာ မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ အလယ်၌ အပေါက်တခုသာ ရှိသော ရထားထမ်းပိုးငယ် တခုသည် ရှိလေရာ၏။ ထိုထမ်းပိုးငယ်သည် အရပ်လေးမျက်နှာသို့ လေဆောင်ယူရာ မျောပါလွင့်ပါး၍ နေလေရာ၏၊ ဥတ္တရ ကုရုကျွန်း၏ မြောက်ဘက်မျက်နှာ မဟာသမုဒ္ဒရာ၏ အလယ်၌ မျက်စေ့ နှစ်ဘက် အစုံပျက်သော လိပ်ငယ်တခုသည် ရှိလေရာ၏၊ သမုဒ္ဒရာ၏ အတွင်း၌ ရောက်မိ ရောက်ရာ သွားလာ၍ နေလေရာ၏၊ အနှစ်တရာမှ တခါ အနှစ် တထောင်မှတခါ သမုဒ္ဒရာ ရေမျက်နှာသို့ ဦးခေါင်း ပေါ်လေရာ၏၊ ထိုသို့ လိပ်ကာဏ်းငယ်၏ ဦးခေါင်းသည် ထိုထမ်းပိုးငယ်၏ အပေါက်မှာ စွပ်မိရာသောအခွင့်သည် ရှိ၏လော' ဟု ရဟန်းတို့ကို မေးတော်မူ၏။ ။'စွပ်မိရာသော အခွင့်ပင် မရှိနိုင်ရာပါ၊ သို့သော်လည်း ကမ္ဘာမည်သည် အလွန်တရာ ရှည်ကြာလှသည် ဖြစ်ပါ၍ လိပ်ကာဏ်းငယ်လည်း မသေမပျောက်ပါမူ — ထမ်းပိုးငယ်လည်း မပုပ်မဆွေး တည်ရှိပါမူ — နှစ်ပေါင်း အသင်္ချေ ကြာမြင့်လေရာ တရံတခါ၌ စွပ်မိသော် စွပ်မိရာပါသေး၏ ဘုရား' ဟု လျှောက်ထားကြကုန်၏။

'ရဟန်းတို့ — ဤအမှုထက် ခဲယဉ်းသော အမှုသည် ရှိလေ၏၊ ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ သေလွန်၍, အပါယ်သို့ ကျရောက်သော သူ၏ ဤလူ့ပြည်

၁။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ ဗာလပဏ္ဍိတသုတ်၊ နှာ — ၂၀၇။

www.dhammaransi.com

သို့ တဖန် ပြန်လာရန် အရေးသည် ထိုလိပ်ကာဏ်း ထမ်းပိုး စွပ်မိရာ အရေးထက် အဆ အရာမက အဆ အထောင်မက ခဲယဉ်းလှချေ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အပါယ်ဘုံတို့၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခြင်း မည်သည် မရှိ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဟူ၍ပင် မသိကြကုန်၊ အချင်းချင်း နိုင်ရာနိုင်ရာ သတ်ဖြတ် ညှဉ်းပန်းမှု-နိုင်ရာနိုင်ရာ ဖမ်းယူ ကိုက်စားမှု တို့သည်သာ ရှိကြကုန်ရာ၏ ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ဤ ဒေသနာတော်ဝယ် သိမြင် ယုံကြည်နိုင်ကြရန် ယုတ္တိကား။ ။ လောက၌ အကြင် သတ္တဝါတို့သည် ကုသိုလ်ကို စော၍ သေကုန်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည် သုဂတိဘုံသို့ လားကြရကုန်၏၊ အကြင်သတ္တဝါတို့ သည် အကုသိုလ်ကို စော၍ သေကုန်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည် ဒုဂ္ဂတိဘုံသို့ လားရကုန်၏။ ။ဤကား အဘိဓမ္မာ ရိုးရာတည်း။

မသေမီ ရှေးအဘို့၌ ထိုထိုကုသိုလ်ကို လေ့ကျက်၍ နေကြကုန်သော သူတို့သည်ပင်လျှင် သေရန် ဒုက္ခနှင့် တွေ့ကြုံသော အခါ၌ ကုသိုလ်ကို စောနိုင်ကြရန် အလွန် ခဲယဉ်းကြကုန်သေး၏။ မသေမီ ရှေးအဘို့၌ ကုသိုလ် ဟူ၍ပင် မသိကြကုန်မူ၍ လောဘစိတ်, ဒေါသစိတ်, မောဟစိတ်တို့နှင့်သာ နေ့ ရက် နှစ် လ ကုန်ရှာကြကုန်သော အပါယ်ဘုံသားတို့အား ကုသိုလ် ကိုသာ စော၍ သေနိုင်ရန် အခွင့် ဘယ်မှာ ရှိကုန်တော့အံ့နည်း။ ။ငါတို့ မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်း၌ တနေ့ တနေ့တွင် သေဆုံးကြကုန်သော ကုန်း တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတို့သည် အသင်္ချေ များစွာ ရှိကုန်ရာ၏။ ရေတိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတို့သည် အသင်္ချေ များစွာ ရှိကုန်ရာ၏။ ထိုသတ္တဝါ အပေါင်း တို့၌ ကုသိုလ်ကို စော၍ သေနိုင်ရာသော သတ္တဝါမည်သည်ကား ရှာကြံ ၍မရ ရှားပါးလှ၏။

အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်ကြကုန်သော သူတို့ မည်သည် ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ ဟူသော ကုသိုလ်မြေတို့နှင့် တဘဝထက် တဘဝ ကွာဝေး ၍ သွားကြကုန်၏။ အကုသိုလ် မြေတို့သည် တဘဝထက် တဘဝ စန်လေး၍ သွားကြကုန်၏။ တဘဝထက် တဘဝ မိုက်မဲ တွေဝေ၍သာ

www.dhammaransi.com

သွားကြကုန်၏။ တဘာဝထက် တဘာဝ နစ်၍ နစ်၍သာ သွားကြကုန်၏။ တဘာဝထက် တဘာဝ မြုပ်၍ မြုပ်၍သာ သွားကြကုန်၏။

ဥပမာ ဆိုသည် ရှိသော်ကား သိန်း သန်း ကုဋေ မျှသော ကျောက်တိုင် ကျောက်လုံးတွေကို မဟာသမုဒ္ဒရာ ရေအပြင်မှာ ပစ်ချအပ်ကုန်သည် ရှိသော် အစဉ်အတိုင်းသာ နစ်ကြလေကုန်ရာ၏။ မြုပ်ကြလေကုန်ရာ၏။ တခုသော ကျောက်တိုင် ကျောက်လုံးမျှ ပေါ်တက်၍ လာသည်ဟု မရှိနိုင်လေရာ။ ။ဤသို့သော ဥပမာကို ပြဆိုရာ၏။

ပါရမီ သမ္ဘာရ ရင့်သန်တော်မူကြပေကုန်သော အလောင်းအလျာကြီးများကို ချန်ထား၍ တပါးသော သတ္တဝါတို့သည် အပါယ်သို့သာ ကျရောက်ကုန်သည် ရှိသော် ဘဝ တထောင်နှင့်လည်း လူ့ဘုံသို့ ပြန်ခွင့်မရ၊ ဘဝတသောင်းနှင့်လည်း ပြန်ခွင့်မရ၊ ဘဝ တသိန်းနှင့်လည်း ပြန်ခွင့်မရ၊ ဘဝ တသန်းနှင့်လည်း ပြန်ခွင့် မရ၊ ဘဝ အကုဋေ ဘဝ အသင်္ချေ မရေ မတွက်နိုင် ကြာမြင့်လှမှ လူ့ဘုံ လူ့ဘဝသို့ ပြန်ခွင့် ရနိုင်ကုန်ရာသတည်း။

ဤသို့သော ယုတ္တိကို ထောက်ထားသဖြင့်လည်း အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ လာခဲ့သော တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါမှာ သုဂတိဘုံ ကျင်လည်ခဲ့ရသော ဘဝ အရေအတွက်ကား လက်သည်းတော်ပေါ်မှာ တင်ရှိသော မြေမှုန့်စု အလား အလွန်နည်းပါးလှချေ၏။ ။ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌ ကျင်လည်ခဲ့ရသော ဘဝ အရေအတွက်တို့သည်ကား မဟာပထဝီမှာ ရှိနေသောမြေမှုန့်တို့ အလား အလွန်တရာ များပြားလှကုန်ရာ၏ ဟူသော အချက်ကိုလည်း ထင်မြင် ယုံကြည်နိုင်ကြကုန်ရာသတည်း။

ဤကား ဆိဒ္ဒကာဏ်း ဥပမာ ဒေသနာတော်ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘ အချက်တည်း။

— —

အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ အရ ပြဆိုပုံ

ယခုအခါ အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာကြီး၌ ဖွင့်ပြသော အချက်ကို ပြဆိုဦးအံ့။ ။အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကျင်လည်၍ နေကြကုန်

www.dhammaransi.com

သော ပုထုဇ္ဇန် သတ္တဝါတို့အား သူတော်ကောင်းတရားနှင့် ပြည့်ပြည့် စုံစုံ လုံခြုံ ချောမောသော ဘဝ မည်သည် အလွန် နည်းပါး၏။ အပါယ် ဘဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘဝ ဒုစ္စရိုက်ဘဝတို့ သည်ကား မဟာပထဝီမြေမှုန့် ပမာ အလွန်တရာ များပြားလှ၏။

အကုသိုလ်မှု မည်သည် တနေ့ တနေ့ အဘို့မှာပင် ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ အလားအားဖြင့် သိန်း သန်း ကုဋေ မက ဖြစ်ပွားနိုင်၏။ တလ တလ အဘို့ - တနှစ် တနှစ် အဘို့ - တသက် တသက် အဘို့မှာ ဆိုဘွယ် မရှိ၊ စိတ္တက္ခဏ တခု တခုလျှင် တဘဝ တဘဝ အပါယ်သို့ ပစ်ချသဖြင့် အပါယ်ဒုက္ခကို ခံရ၍ ပြေငြိမ်းပြီးသော ကံတို့လည်း တယောက် တယောက်မှာပင် အသင်္ချေချေ မရေမတွက်နိုင် များပြားလှလေကုန်ပြီ။

အပါယ်သို့ ပစ်ချရန် အလှည့်အခွင့်ကို မရသေးသဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၌ တွယ်တာလျက် သတ္တဝါတို့၏ ရင်တွင်း စိတ်နှလုံးတွင်း၌ အသိုက်အအုံ စုပုံ ဖွဲ့စည်း၍ ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်တစိုက် လိုက်ကာ ပါ၍ နေကြကုန်သော ဒုစ္စရိုက်ကံတို့သည်လည်း တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါမှာပင် အသင်္ချေချေ မရေတွက်နိုင် များပြားလှလေကုန်၏။ မဟာအဝီစိ ငရဲကြီး သို့ ပစ်ချရန် ကံပေါင်းပင် အသင်္ချေ - တာပနငရဲကြီးသို့ ပစ်ချရန် ကံပေါင်းပင် အသင်္ချေ စသည်ဖြင့် အကျယ်ဝေဖန်၍ မြော်လေ။

ထို့ကြောင့် တစုံတခုသော ကုသိုလ်ကံ အခွင့်သာသဖြင့် လူ့ရွာ လူ့ ပြည်၌ ကြုံကြိုက်ကြကုန်သော သူဌေး သူကြွယ် ပဒေသရာဇ် ဧကရာဇ် မင်း စကြာ မန္ဓာတ်မင်း - နတ်ရွာ နတ်ပြည်၌ ကြုံကြိုက် ကြကုန်သော နတ်မင်း သိကြားမင်း - ဗြဟ္မာရွာ ဗြဟ္မာပြည်၌ ကြုံကြိုက်ကြကုန်သော ဗြဟ္မာမင်းတို့သည်ပင်သော်လည်း ရှေးရှေးဘဝတို့၌ ကမ္ဘာပထမြောက်ပြီး — အဝီစိ အစရှိသော ထိုထို အပါယ်၌ စာရင်းပေါက်ပြီး — ရှေ့သို့ အခွင့်ရ ရာ ဘဝ၌ ပစ်ချရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး — အမှုကြီးပေါင်း ကျေးဟောင်း အနန္တ မိမိတို့ အဇ္ဈတ္တ၌ ပါရှိနေသည်များကို အကုန်အစင် သိမြင်ကြပါ မူကား တခါတရံမျှ ပြုံးနိုင်ကြဘွယ် ရွှင်နိုင်ကြဘွယ် မရှိလေကုန်၊ အရှူး အရိုက် အလိုက်အလှဲ အသည်း အသံ ငိုပွဲခံ၍ အုံးအုံးညံ နေကြကုန်ရာ သတည်း။

www.dhammaransi.com

ဒိဋ္ဌိကို စွန့်ခွာရန်

ထို့ကြောင့် သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၌-

သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနေဝ မတ္ထကေ။
သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။[၁]

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

သတ္တိယာ၊ လှံမကြီးသည်။ ဩမဋ္ဌော ဝိယ၊ ရင်ညွန့် ရင်ဝ၌ စူးစိုက် မြုပ်မြန်း တန်းလန်း ရှိနေသော ယောကျ်ားကဲ့သို့လည်းကောင်း။ မတ္ထကေ၊ ဦးခေါင်းတခုလုံး၌။ ဍယှမာနေဝ၊ လောင်မီးစက်ကွင်း အတင်း ကျုမ္ဗန်း တဟုန်းဟုန်း လောင်၍ နေသော ယောကျ်ားကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဘိက္ခု၊ သံသရာဘေး အပါယ်ရေးကို မြော်တွေးမြင်သူ ရှင် လူ ရဟန်း သည်။ သတော၊ မမေ့မလျော့ မပေါ့သာဘဲ မြဲသောသတိ ရှိသည် ဖြစ်၍။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ခြင်းငှာ။ ပရိဗ္ဗဇေ၊ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာများကို ခန္ဓာအသက် မငဲ့ကွက်ဘဲ ရက်ရက် ရဲရဲ တသွင်ထဲ အားထုတ်ရာသတည်း။

ဤဥပမာ နှစ်ပါးသည် ဟီနူပမာသာတည်း။ ။ထိုသူ နှစ်ဦး၌ လက်ငင်း တွေ့ရှိ၍နေသော လှံမဘေး မီးဘေးများသည် မသေမီကာလ တခဏသာ နှိပ်စက်နိုင်၏။ ။အကုသိုလ်ကံဟောင်း အနန္တတို့ကို လက်ကိုင် ပွေ့ပိုက် အုပ်ချုပ် ထိန်းသိမ်း၍ သတ္တဝါတို့၏ ရင်တွင်း နှလုံးတွင်း၌ တင်းလင်းရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဘေးကြီးသည်သာ ကြီးကျယ်လှစွာ သတည်း။ ။ထို့ကြောင့် ထိုနှစ်ဦးသောသူသည် တတ်စွမ်းခွင့် ရပါမူ မိမိ၌ စူးစိုက် လောင်မြိုက်၍ နေသော ထိုလှံမ လောင်မီးများကိုပင် အလေး မပြု လျစ်လျူရှု၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပယ်သတ်မှုကိုသာ အလျင်စလို အား ထုတ်ရာ၏။

၁။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ - ၁၂၊ ၅၂။

www.dhammaransi.com

ဉာဏ်ဆီမီး ရှာရန်

ဓမ္မပဒပါဠိတော် ၌လည်း —

ကိန္နု[၁]ဟာသော ကိမာနန္ဒော၊ နိစ္စံ ပဇ္ဇလိတေ သတိ။
အန္ဓကာရေန ဩနဒ္ဓါ၊ ပဒီပံ န ဂဝေသထ။[၂]

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

နိစ္စံ၊ ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်တစိုက် အမြဲ လိုက်သည် ဖြစ်၍။ ပဇ္ဇ-လိတေ—ပဇ္ဇလိတာနံ၊ ရှေ့သို့ အပါယ်ကျရောက်ဘို့ အပြီး အမှုပူကြီးတွေ အနန္တ ရင်ထဲ နှလုံးထဲ၌ ရဲရဲတောက် ပါ၍လျက်နေကြကုန်သည်။ သတိ— သတံ၊ ဖြစ်ကြကုန်သော။ တုမှာကံ၊ သင်တို့အား။ ဟာသော ပြုံးဘွယ် ရွှင်ဘွယ်သည်။ ကိံ နု အတ္ထိ၊ အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။ အာနန္ဒော၊ နှစ်သက် ပျော်မြူးဘွယ်သည်။ ကိံ နု အတ္ထိ၊ အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း။ အန္ဓကာရေန၊ အဝိဇ္ဇာမှောင်တိုက် အမိုက်ထုကြီးသည်။ ဩနဒ္ဓါ၊ မိမိ ကိုယ်တွင် အစဉ် ပါ၍ ရှိနေသော ပူပန်ဘွယ်တွေ အနန္တ ကိုမျှ မသိရလေအောင် ပိတ်လှောင် မြှေးယှက်အပ်ကုန်သော။ တုမှေ၊ သင်တို့သည်။ ပဒီပံ၊ ပညာ တည်းဟူသော ဆီမီးအလင်းကို။ ကိံ၊ အဘယ်ကြောင့်။ န ဂဝေသထ၊ မရှာကြကုန်သနည်း။

ထိုသူဌေး သူကြွယ် အစရှိသော လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား အပါယ်ဘဝသို့ တလှည့်တပတ် ကျရောက်ပြန်ကြသော အခါ၌ ထိုက်ဟောင်း အနန္တတို့သည် အကုန်လုံး အခွင့်သာကြလေကုန်၏။ ။ကြီးစွာသော သစ်ပင်၏ အပေါ်မှ မြေသို့ ကျ၍ ကြောင်တထောင် ကြောင်တသောင်း အလယ်သို့ ပြေးဝင်မိသော ရှဉ့်သူငယ်ကို ကြောင်တို့ လုယက် နှိပ်စက် ကိုက်စားခွင့် သာသကဲ့သို့တည်း။ ။အနည်းငယ်မျှ အကုသိုလ် ကြောင့် လူနှင့် နီးစပ်သော နွား ကျွဲ ခွေး ဝက် ကြောင် ကြက် စသည် ဖြစ်လေရာ အခွင့်သာသော ထိုက်ဟောင်းတို့သည် တခုပြီးလျှင် တခု

၁။ ကိန္နု - ကောနု—ပါဌ် နှစ်မျိုး ရှိသည်။
၂။ ဓမ္မပဒ၊ ပါ၊ နှာ—၃၅။

www.dhammaransi.com

ဘဝအဆက်ဆက် နက်သည်ထက် နက်သော အပါယ်ဘဝသို့ ပစ်ချ၍ သွားကြသဖြင့် ပြိတ္တာငယ် ပြိတ္တာကြီး ငရဲငယ် ငရဲကြီး အဆင့်ဆင့် နစ်မြုပ်လေ၍ မဟာအဝီစိငရဲကြီးသို့ ဆိုက်၍ ကမ္ဘာပျက်သောအခါမှ ကျွတ်လွတ်ခွင့် ရလေ၏။

ဤကဲ့သို့သော သတ္တဝါတို့သည် ငရဲ ပြိတ္တာတို့၌ အသင်္ချေချေ မရေတွက်နိုင် ရှိကြကုန်၏ ဟူ၍ **အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ**ကြီး၌ ဖွင့်ဆိုပေသည်၊ ယခုဘဝ၌ များလှစွာသော အကုသိုလ်ကံ သမားတို့၏ လည်းကောင်း ကြီးလှစွာသော အကုသိုလ် ကံသမားတို့၏ လည်းကောင်း အပါယ်သို့ ကျရောက်ကြရာ၌ ဆိုဘွယ်ပင် မရှိချေပြီ။ ။ဤအဋ္ဌကထာကြီး ဖွင့်ဆိုသော စကားကို ထောက်ဆသဖြင့်လည်း အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကျင်လည်သော တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါအား သုဂတိဘဝသည် လက်သည်းတော်ပေါ်တွင် တင်ရှိသော မြေမှုန့်အလား အလွန် နည်းပါးလှချေ၏၊ ဒုဂ္ဂတိဘဝတို့သည်မူကား မဟာပထဝီမြေကြီးရှိ မြေမှုန့် အလား အလွန်တရာ များပြားလှချေ၏ဟု ထင်မြင် ယုံကြည်နိုင်ရာသတည်း။

ဤကား အဋ္ဌကထာကြီးမှ လာသော နည်းအားဖြင့် မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘကို ပြချက်တည်း။

အပါယ်သို့ တလှည့်တပတ် ကျရောက်လေသောသူအား လိပ်ကာဏ်း ထမ်းပိုး ဥပမာ ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် ကုသိုလ်အစ အနနှင့် တဘဝထက် တဘဝ ဝေးကွာ၍ အသစ် အသစ်ဖြစ်ပွား၍သွားသော အကုသိုလ် ဗလဝတို့၏ တဘဝထက် တဘဝ ဝန်လေး၍ သွားရသဖြင့် လူ့ဘဝကို တဖန် ပြန်နိုင်ရန် အရေး အလွန် ကွာဝေးမှုကို ပြဆိုတော်မူသည်။ ။ အဋ္ဌကထာနည်းအားဖြင့် ကုသိုလ်အစအနနှင့် တဘဝထက် တဘဝ ဝေးကွာ၍ ရှေးသံသရာ ဘဝ အဆက်ဆက်ထဲက အစဉ် ပါရှိ၍ နေသော အကုသိုလ် အနန္တတို့၏ အခွင့်ရမှုကြောင့် လူ့ဘဝသို့ တဖန် ပြန်နိုင်ရန် အရေး အလွန် ကွာဝေးမှုကို ပြဆိုတော်မူသည်။

www.dhammaransi.com

ရေ၌ ချအပ်သော ကျောက်ကြီး ဥပမာ

ပါဠိတော်နည်း အဋ္ဌကထာနည်း နှစ်ရပ် နှစ်ပါး အလိုအားဖြင့် သုဂတိဘုံမှ အပါယ်ဘုံသို့ ကျရောက်ကြလေကုန်သော သူတို့အား ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် သမုဒ္ဒရာ အပြင်၌ ပစ်ချအပ်သော ကျောက်တိုင် ကျောက်လုံးတို့ကဲ့သို့ တဘဝထက် တဘဝ နစ်၍ နစ်၍သာ သွားကြကုန်မြဲ - တဘဝထက် တဘဝ မြုပ်၍ မြုပ်၍သာ သွားကြကုန်မြဲ - အပါယ် သံသရာ၌သာ ဘဝအသခေါ်ချေ မျောပါး နစ်မွန်း၍ နေမြဲ - ဟူသော ဓမ္မတာသဘောကို သိအပ်ကုန်သတည်း။ ။ဤသို့ သိအပ်သဖြင့် လူ့ဘဝ၏ ရခဲပုံ အခွင့်အလမ်းကို လည်းကောင်း ဤသံသရာကြီး၏ အလွန် ကြောက်မက်ဖွယ် ကြီးကျယ်ပုံကိုလည်းကောင်း ထင်မြင်ယုံကြည် နိုင်ကြကုန်ရာသည်။

ဤဘွင်ရွှေ့ကား လူ့အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ရခဲသနည်း၏ အဖြေ ပြီး၏။

လူ့ပြည် လူ့ရွာ ဘဝပဒေသာ

"ယခုအခါ လူ့အဖြစ်ကို ရခဲ့သည်ရှိသော် အဘယ်သို့သော အကျိုး အာနိသံသ အနန္တတို့ကို ရယူနိုင်ကြလေသနည်း"

၏ အဖြေကို ပြဆိုပေအံ့။

နတ်ပြည် ခြောက်ထပ် နတ်မင်း သိကြားမင်းတို့၏ အသက်ခန္ဓာ စည်းစိမ် ချမ်းသာတို့သည် လူ့ပြည်မှာ အမြစ်စိုက်ကြကုန်၏။ လူဖြစ်စဉ် အခါ၌ မိမိတို့ စိတ်နှစ်လုံးထဲဝယ် နတ်မျိုး သိကြားမျိုးကို စိုက်ပျိုး မွေးမြူမှ နောက်နောက်ဘဝတို့၌ နည်ပြည် ခြောက်ထပ်မှာ နတ်အဖြစ်ကို - သိကြားအဖြစ်ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။

ဗြဟ္မာပြည် နှစ်ဆယ်၌ ဗြဟ္မာမင်းတို့၏ အသက်ခန္ဓာ ဘုန်းတန်ခိုး ဣဒ္ဓိပါဒ် ချမ်းသာတို့သည်လည်း လူ့ပြည်မှာ အမြစ်စိုက်ကြကုန်၏။ လူဖြစ်စဉ် အခါ၌ မိမိတို့ စိတ်နှလုံးထဲမှာ ဗြဟ္မာမျိုးတို့ကို စိုက်ပျိုး မွေးမြူမှ နောက်ဘဝ၌ ထိုထိုဗြဟ္မာမင်း အဖြစ်ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။

www.dhammaransi.com

လူ့ပြည်၌ သူဌေး သူကြွယ် ပဒေသရာဇ် ကေရာဇ် စကြာမန္ဒာတ် အသက်ခန္ဓာ စည်းစိမ် ချမ်းသာတို့သည်လည်း လူ့ပြည်၌ အမြစ်စိုက်ကြကုန်၏။ လူဖြစ်စဉ် အခါ၌ မိမိတို့ စိတ်နှလုံးထဲ၌ သူဌေးမျိုး သူကြွယ်မျိုး ပဒေသရာဇ်မျိုး ကေရာဇ်မျိုး စကြာမန္ဒာတ်မျိုးတို့ကို စိုက်ပျိုးမွေးမြူကြမှ နောက်နောက်ဘဝ၌ သူဌေးအဖြစ် သူကြွယ်အဖြစ် ပဒေသရာဇ် ကေရာဇ် စကြာမန္ဒာတ် အဖြစ်ကို ရနိုင်ကြကုန်၏။ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်၍ သာဝကဗောဓိရှင် ပစ္စေကဗောဓိရှင် သဗ္ဗညုဗောဓိရှင် ဖြစ်ကြပေကုန်သော လူ နတ် ဗြဟ္မာ အရိယာသူမြတ် ပရမတ် ဝိဇ္ဇာဓိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် အပေါင်းတို့သည်လည်း လူ့ပြည်၌ အမြစ်စိုက်ကြကုန်၏။ လူဖြစ်စဉ်အခါ မိမိတို့ စိတ်နှလုံးထဲ၌ ထိုထိုဗောဓိမျိုးတို့ကို စိုက်ပျိုးမွေးမြူကြမှ ထိုထိုအရိယာသူမြတ် ပရမတ် ဝိဇ္ဇာဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဤလူ့ပြည် လူ့ရွာသည် ဘဝပဒေသာပင်ကြီး မည်၏။ လူ နတ် ဗြဟ္မာ လောကီ လောကုတ္တရာချမ်းသာ ခပ်သိမ်းတို့သည် လူ့ပြည် လူ့ရွာ ဘဝပဒေသာပင်ကြီးမှ ထွက်သော အသီး အရွက် အကိုင်း အခက်တို့ သာတည်း။

လူ့ဘဝ၌မူကား ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိ နှစ်ပါး ရှိ၏။ လူ့ရုပ် လူ့နာမ် လူ့ခန္ဓာစုသည် ဘဝသမ္ပတ္တိ မည်၏။ သား မယား နှင့် စီးပွား ဥစ္စာ လယ်ယာ ပိုးမြေ ရွှေ ငွေ ရတနာ ပြည်ရွာ တိုင်းကား အစရှိသည် ဟု ဆိုအပ်သော သူဌေး, သူကြွယ်, ပဒေသရာဇ်, ကေရာဇ်, စကြာမန္ဒာတ် စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့သည် ဘောဂသမ္ပတ္တိ မည်၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ဘဝသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို အဆုံးခံကြရကုန်၏။ ဘောဂသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်သောသူတို့သည် ဘဝသမ္ပတ္တိကို အဆုံးအရှုံး ခံကြရကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် ဘဝသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို အဆုံးခံကြရကုန်သနည်း ဟူမူကား အကြင် ပညာရှိ အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းအားဖြင့် လူ

www.dhammaransi.com

အဖြစ်၏ ရခဲမှုကို သိမြင်ကုန်၏။ ဤသံသရာဝဋ်ကြီး၏ အလွန် ကြောက်မက်ဘွယ် ကြီးကျယ်မှုကို သိမြင်ကုန်၏။ လူ့ဘဝ၏ ပဒေသာပင်ကြီး ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သိမြင်ကြကုန်၏။ ထိုပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့အား ငါတို့သည် ယခု ရရှိ၍နေသော သူဌေး, သူကြွယ်, ပဒေသရာဇ်, ကေရာဇ်, စကြာမင်္ဂတ် စည်းစိမ် ချမ်းသာကို အထွတ်အမြတ် ထင်မြင်ခင်တွယ် မက်မော၍ နေ့ ရက် နှစ် လ ကုန်လွန်ကြကုန်သည် ရှိသော် အလွန်ရခဲစွာလှ ရရှိ၍နေကြသော ဤလူ့ဘဝ လူ့ခန္ဓာ ပဒေသာပင်ကြီးသည် အညွန့်မပေါက် အခက်မပေါက် မတ်တတ်သေ မတ်တတ်ခြောက် ကွယ်ပျောက် ဆုံးရှုံး၍ သွားလေရာ၏။ ယခု ရရှိသော ဘောဂသမ္ပတ္တိကို စွန့်လွှတ်၍ ယခု ရရှိသော ဘဝပဒေသာပင်ကြီးကို တနေ့ဘခြားပွားစီး စည်ပင်လေအောင် ပျိုးထောင် ပြုစုလျက် နေ့ ရက် နှစ် လ ကုန်လွန်ကြကုန်သည် ရှိသော် ငါတို့ ယခု ရရှိသော ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိမျိုးတို့ကို နောင် ဘဝတထောင်မက, ဘဝတသောင်းမက ရကြကုန်လတ္တံ့။ ဤမျှမကသော နတ်မင်း စည်းစိမ် သကြားမင်း စည်းစိမ်တို့ကိုလည်း နောင် ဘဝတထောင်မက, ဘဝတသောင်းမက ရကြကုန်လတ္တံ့။ ဤမျှမကသော မဟာကမ္ဘာ များစွာ သက်ရှည် ချမ်းသာစည်ပင်လှသော ဗြဟ္မာမင်း စည်းစိမ်ကိုလည်း ရကြကုန်လတ္တံ့။ ဤမျှမက မြင့်မြတ်လှသော သာဝက ဗောဓိဉာဏ်, ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်, သမ္မာသမ္ဗောဓိ ဉာဏ် ကိုလည်း ရကြကုန်လတ္တံ့ ဟု မြော်မြင်မိကြကုန်၏။ ထိုပညာရှိ သူတော်ကောင်း အပေါင်းတို့သည် ထိုသို့ မြော်မြင်မိကြသော အခါမှစ၍ နေ့ ရက် နှစ် လ ကို များစွာ အကုန်မခံကြကုန်မူ၍ အချို့သော သူတို့သည် မိမိ လက်ရှိ ဖြစ်သော သူဌေး, သူကြွယ်, ပဒေသရာဇ်, ကေရာဇ်, စကြာမင်္ဂတ် စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို တံတွေးပေါက် ကဲ့သို့ မငဲ့မကွက် ရက်ရက် စွန့်ပစ်၍ ရသေ့ ရဟန်း အဖြစ်နှင့် တောသွက်ကြလေကုန်၏၊ အချို့သော သူတို့သည် ပကတိသော လူ့အဖြစ်၌ တည်ကြကုန်၍ နိစ္စ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ဥပေါသထသီလတို့ကို ခိုင်မြဲစွာ အားထုတ်၍ လက်ရှိ စည်းစိမ် ချမ်းသာတို့ကို ခင်တွယ် မက်မောခြင်း မရှိကြ

www.dhammaransi.com

ကုန်ဘိသကဲ့သို့ အလူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား တွင်တွင် ပေးကမ်း လှူဒါန်းစွန့်ကြဲ၍ နေ့ ရက် နှစ် လ ကို ကုန်လွန်စေကြကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဘဝသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို အဆုံးအရှုံး ခံကြကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဘဝသမ္ပတ္တိကို အဆုံးအရှုံး ခံကြရ ကုန်သနည်း ဟူမူကား — အကြင် သူတို့အား လူအဖြစ် ရခဲမှုကိုလည်းကောင်း, သံသရာ ဘေးဘယကိုလည်း ကောင်း, ဘဝပဒေသာပင်ကြီး၏ အခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း ကောင်း ကောင်း မြော်မြင်နိုင်သော ဉာဏ်ပညာကား မရှိ၊ ဉာဏ်မျက်စေ့ မပေါက်၊ ထိုသူတို့သည် ယခု ဘဝ ရရှိကြသော ဘောဂသမ္ပတ္တိတို့ကို ထိန်းသိမ်း စောင့် ရှောက်မှု ပွားများအောင် ကြံဆောင်မှု ခံစားမှု စံစားတို့နှင့်သာ နေ့ ရက် နှစ်လကို ကုန်လွန်စေရာ၏၊ ထိုအမှုတွေ တန်းလန်းနှင့်ပင် သေဆုံးကြရကုန် ၏၊ ထိုသူတို့အား လူ့ဘဝ လူ့ခန္ဓာ ပဒေသာပင်ကြီးသည် အညွန့်မပေါက်, အခက်မပေါက် မတ်တတ်ခြောက် မတ်တတ်သေ ဆုံးရှုံး၍ သွားလေ ကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဘောဂသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်သော သူတို့သည် ဘဝသမ္ပတ္တိကို အဆုံးအရှုံး ခံကြရကုန်၏။

ဘဝကို အလေးပြုကြကုန်သော သူတို့သည် ဒါန, သီလ, ဗဟုဿုတ ဓမ္မ အစီးအပွားတို့ကို အလေးပြုကြကုန်၏၊ ဘောဂကို အလေးပြုကြ ကုန်သော သူတို့သည် လောကီစီးပွားကို အလေးပြုကြကုန်၏။

- ဓမ္မစီးပွား၌ စိတ်များ၍ လောကီစီးပွား၌ စိတ်နည်းသောသူ,
- လောကီစီးပွား၌ စိတ်များ၍ ဓမ္မစီးပွား၌ စိတ်နည်းသောသူ,
- စီးပွားနှစ်ဘက်၌ စိတ်ဘက်ဝက်စီ ရှိသောသူ,
- စီးပွားနှစ်ပါးမှ အလွတ်ဖြစ်၍ အကျိုးမရှိသော အလေ့အကျင့် နှင့် နေ့ ရက် နှစ် လကို ကုန်စေသောသူ-

ဟူ၍ လူ လေးမျိုး ရှိကြကုန်၏။ ယခုအခါ၌မူကား စီးပွားနှစ်ဖက်၌ စိတ်ထက်ဝက်စီ ရှိပေလျှင်ပင် ချီးမွမ်းလောက်လှပေပြီ၊ ဓမ္မစီးပွား၌ စိတ်များသူကိုကား ဆိုဘွယ်မရှိ၊ လောကီစီးပွား၌ စိတ်များသူသည်ကား

www.dhammaransi.com

မနုဿပဋ္ဌာဒုလ္လဘကို အမြင်နည်းလှသေးသော သူပေတည်း။ စီးပွားနှစ်ဖက်မှ အလွတ်ဖြစ်သော သူသည်ကား လောကမျက်စေ့ ဓမ္မမျက်စေ့ နှစ်ဖက်ကာဏ်း မည်၏။ ဒုစ္စရိုက်၌ လေ့ကျက်ကုန်သော သူတို့မှုကား လူအရေအတွက်၌ မသွင်းရကုန်၊ ဤသို့လည်း သိကြကုန်ရာ၏။

ဘုရားလက်ထက်တော်၌လည်းကောင်း, ဇာတ်တော် နိပါတ်တော်တို့၌ လည်းကောင်း သူဌေး, သူကြွယ်, ပဒေသရာဇ်, ဧကရာဇ်, ထီးနန်း စည်းစိမ်တို့ကို တံတွေးပေါက်ကဲ့သို့ စွန့်ပစ်၍ တအိမ်လုံး, တရွာလုံး, တမြို့လုံး, တပြည်ထောင်လုံး တောထွက်ကြကုန်သော သူတို့သည် မနုဿတ္တဒုလ္လဘကို ကောင်းကောင်း သိကြကုန်သော သူတို့ပေတည်း။

ဤသို့လျှင် အလွန်တရာ ရခဲလှစွာသော မနုဿတ္တကို တရံတခါ အခွင့်သာ၍ ကောင်းစွာ ရရှိကြကုန်သော အခါ၌ ဘောဂသမ္ပတ္တိကို အဆုံးခံ၍ ဘဝသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်ကြကုန်လျက် ဘဝပဒေသာ ပင်ကြီးမှ ထွက်သော မြင့်မြတ် ကြီးကျယ်စွာသော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တတို့ကို မိမိတို့ ကာယဗလ, ဉာဏဗလ အခွင့်ရှိသမျှ အရ အမိ ယူနိုင်ကြကုန်သော သူတို့သာလျှင် မနုဿတ္တဒုလ္လဘကို ရကြသော သူတို့ ဟူ၍ ဆိုထိုက်ပေသည်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မနုဿတ္တဒုလ္လဘ ဟူသည် ထိုအကျိုးအာနိသံသ အနန္တတို့ အတွက် ထုတ်ဖော် ကြော်ငြာအပ်သော ကမ္ဘာ့တံဆိပ်တော်ကြီး ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။

ဤကား သာသနာပ၌ လူ့အဖြစ်ကို ရကြကုန်သော သူတို့နှင့် လျော်စွာ ပြဆိုလိုက်သော မနုဿတ္တဒုလ္လဘ အဓိပ္ပာယ်တည်း။

သာသနာတွင်း၌ ကြုံကြိုက်ကြကုန်သော သူတို့အား ရယိုက် ယူထိုက်သော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တသည်မူကား ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒုလ္လဘ၏ အကျိုးအာနိသံသ အနန္တမှာ အတွင်းဝင်၍ ပါလတ္တံ့သတည်း။

www.dhammaransi.com

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ဒုလ္လဘကို ပြဆိုခြင်း

ဘုရား ဖြစ်ရန် ခဲယဉ်းပုံ

ယခုအခါ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒုလ္လဘကိုပြဆိုပေအံ့။ ဘုရား အဖြစ်ကို ကြုံကြိုက်ခဲမှုသည် ကမ္ဘာ၌ ကြုံကြိုက်ခဲမှု အသီး အသီးသော မိမိ မိမိတို့၏ ကြုံကြိုက်ခဲမှု ဟူ၍ နှစ်ပါး အပြား ရှိ၏၊

— အဘယ်သို့လျှင် ဘုရားအဖြစ်ကို ကမ္ဘာ၌ ကြုံကြိုက်ခဲလေသနည်း။

— အဘယ်သို့လျှင် အသီး အသီးသော မိမိ မိမိတို့ ကြုံကြိုက်ခဲလေသနည်း။

အမေး နှစ်ချက်။

ပဌမ အမေး၌ အဖြေကို ပြပေအံ့။ ။ဘခုသော မဟာကမ္ဘာကြီးမည်သည် အဘယ်မျှ နှစ်ကာလ ရှည်လျားသနည်းဆိုသော် အလျားတယူဇနာ, အနံ တယူဇနာ, အမြင့် တယူဇနာ ရှိသော တခဲနက်ကျောက်အတိ ပြီးသော ကျောက်တောင်ကြီးသည် ရှိရာ၏၊ ထိုကျောက်တောင်ကြီးကို နူးညံ့လှစွာသော လဲဝါဂွမ်းဖြင့် အနှစ်တရာမှ တခါ, အနှစ်တထောင်မှ တခါ ပွတ်တိုက်ဖန် များလတ်သော် ထိုကျောက်တောင်ကြီးသည် ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်လေရာ၏၊ တခုတခုသော မဟာကမ္ဘာကြီး၏ နှစ်ကာလသည် မကုန်လေရာ၊ တခုတခုသော မဟာကမ္ဘာကြီး၏ အသက်သည် ဤမျှလောက် ရှည်၏ ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

လောက၌ ဘုရားပွင့်မှုသည် ထိုမျှလောက်သော မဟာကမ္ဘာကြီးပေါင်း တရာ လွန်မှ တခါသာ ကြုံကြိုက်၏၊ တထောင် လွန်မှ တခါသာ ကြုံကြိုက်၏၊ တသောင်း လွန်မှ - တသိန်း လွန်မှ တခါသာ ကြုံကြိုက်၏၊ ရံခါ ရံခါ၌ ထိုမျှလောက်သော မဟာကမ္ဘာကြီးပေါင်း အသင်္ချေ လွန်မှ ကြုံကြိုက်၏၊ အသင်္ချေ ဆိုသည်ကား ကုဋေကို (၁) ဂဏန်း ပြု၍ မဟာကမ္ဘာကြီးပေါင်းတကုဋေလျှင် (၁) – နှစ်ကုဋေလျှင် (၂) စသည်ဖြင့် ရေတွက်သော်လည်း ဂဏန်း ဝေါဟာရသည်သာ ကုန်လေ

ရာ၏၊ ဘုရားဖြစ်မှုမှ ဆိတ်ကင်းသော မဟာကမ္ဘာကြီး အစဉ်မှုကား မကုန်လေရာ၊ ဤမျှလောက် ရှည်ကြာသော သုညကမ္ဘာကြီးတွေ အစဉ် တခုကို အသင်္ချေ တခု ခေါ်သတည်း။

ထိုမျှသော သုညကမ္ဘာကြီးတွေ အသင်္ချေ လွန်မှ တခါသာ ကြုံကြိုက်၏၊ ကြုံကြိုက်သော ကမ္ဘာမှာလည်း ကမ္ဘာ၏ နှစ်ကာလ မည်သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကျောက်တောင်ကြီး ဥပမာနှင့် အညီ အသင်္ချေတွေ အသင်္ချေတွေ အသင်္ချေ အနန္တ ရှည့်လျား၏၊ ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာ တည်ရှိသော နှစ်ကာလ မည်သည် အလွန်ဆုံးအားဖြင့် တသိန်းတမ်းတွင် ပွင့်ခဲ့လျှင် သာသနာနှစ်ပေါင်း နှစ်သိန်း သုံးသိန်းမျှသာ တည်ရှိ၏၊ ထိုကာလမှ ကျန်ရှိသော နှစ်အသင်္ချေ အသင်္ချေတွေသည်ကား သုညနှစ် တွေသာတည်း။

ဤကား ဘုရားပွင့်မှု၏ ကမ္ဘာပေါ်၌ ကြုံကြိုက်ခဲ့မှုကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဘုရား နှင့် သာသနာကို ကြုံတွေ့ခဲ့ပုံ

ဒုတိယ ပုစ္ဆာ၏ အဖြေကို ပြဆိုပေအံ့။ အဘယ်သို့လျှင် မိမိ မိမိဟု ဆိုအပ်သော တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါ၏ ကြုံကြိုက်ခဲ့မှုသည် ဖြစ်လေသနည်း ဟူမှုကား — ဘုရား ပွင့်ရာ စကြဝဠာသည်ကား ဤစကြဝဠာ တခုသာ ရှိ၏၊ စကြဝဠာ အနန္တ ကျန်ရှိ၏၊ သတ္တဝါတို့ မည်သည် ဤသူ ဤသူတို့ကား ဤစကြ ဝဠာ၌သာ အမြဲ ကျင်လည်ကုန်သည် ဟူ၍ မရှိကုန်၊ ဤဇမ္ဗူဒိပ ကျွန်းမှာ ဘဝများစွာ ကျင်လည်ကြသော သူတို့သည် ဤသူ ဤ သူတို့ကား ဤမြို့ ဤရွာတွင်သာ အမြဲ ကျင်လည်ကုန်သည် ဟူ၍ မရှိကုန် သကဲ့သို့တည်း။

မြင့်လှစွာသော ကောင်းကင်၌ ဝဲ၍ နေကြကုန်သော လင်းတငှက်တို့ သည် မိမိတို့၏ အောက်၌ အသောင်း အသိန်း မကသော လယ်ကွက် ယာကွက်တွေကို မြင်ကြ လေဘိ သကဲ့သို့ အလောက် ပြဟ္မာပြည်၌ နေကြကုန်

www.dhammaransi.com

သော ဗြဟ္မာတို့သည် မိမိတို့အောက်၌ များစွာသော စကြဝဠာတွေကို ပကတိ မျက်စိနှင့်ပင် မြင်နိုင်ကြကုန်၏။ ဗြဟ္မာပြည်တို့သည် စကြဝဠာ အနန္တ ပေါ်တွင် တပြင်တည်းတည်ရှိကုန်၏၊ ထိုထိုဗြဟ္မာပြည်မှ စုတေကြကုန်သော အခါ မြင်ရှိ၍ နေရာ စကြဝဠာတို့ဘွင် ရောက်မိရောက်ရာ ရောက်ကြလေကုန်၏၊ ရောက်မိရောက်ရာ စကြဝဠာ၌ နိကန္တိ အခြေစိုက်သဖြင့် ထိုစကြဝဠာ၌ပင် ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ ကျင်လည်ရပြန်၏။

ဤနည်းအတူ အဆင့်ဆင့် လွင့်ပါး၍ နေကြကုန်၏၊ နိယဘဗျာဒိတ် ရပြီး အလောင်းတော်ကြီးများသည်သာ ဤစကြဝဠာ၌ မြဲကြရ၏၊ ဘုရားပွင့်ခိုက် ကြုံကြိုက်ကြမှုကား ဤစကြဝဠာမှ ဝန်းကျင် စကြဝဠာ ပေါင်း တသောင်း အတွင်းရှိကြကုန်သော နတ် ဗြဟ္မာတို့သည် ကျွတ် နိုင် ကြကုန်၏၊ ပြင်ပ စကြဝဠာရှိ နတ် ဗြဟ္မာတို့ကား ကျွတ်ခြင်း မရှိကြကုန်၊ လူဖြစ်ခဲ့မှုကား ဤဇမ္ဗူဒီပါ ကျွန်းသူတို့သာ ကျွတ်ခွင့်ရကြကုန်၏၊ သုံးကျွန်းသူ, တပါး စကြဝဠာသူတို့ကား ကျွတ်ခွင့်မရကြကုန်။

ဤသို့သော အလားများကို ထောက်ထား မြော်မြင်ကြသဖြင့် တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါအား လူ့အဖြစ်ကို ရခဲမှုထက် ဘုရားပွင့်ရာ သာသနာ၌ တွေ့ကြုံရန် အမှုသည် အသိန်း အသန်း မက သာလွန်၍ ခဲယဉ်းလှလေသည် ဟူ၍လည်းကောင်း ကမ္ဘာပေါ်၌ ဘုရားပွင့်မှု ကြုံကြိုက်ခဲသည်ထက် တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါ၏ ဘုရား သာသနာနှင့် ကြုံကြိုက်ရန် အမှုသည် အဆ အသိန်း အသန်း မက သာလွန်၍ ခဲယဉ်းလှသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း မှတ်ယူယုံကြည်ကြကုန်ရာ သည်၊ ပွင့်ခဲလှစွာသော ဘုရားပေါင်း ဆူရေ အသိန်း အသန်းပင် ပွင့်သော် လည်း စကြဝဠာ တပါး၌ လွင့်ပါး ကျင်လည်၍ နေခိုက် ကြုံချောက တွေ့ကြုံမည်ဝေးစွ သတင်းမျှ မကြားရ ဟူလိုသည်။

ဤစကြဝဠာမှာ ကျင်လည်ခိုက် ကြုံကြိုက်သော်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့် အလွန် တွေ့ကြုံခဲလှ၏၊ ဘုရား မပွင့်သော ကမ္ဘာတို့နှင့် ကြုံကြိုက် ပြန်လျှင်လည်း ဘုရားသာသနာနှင့် မတွေ့ရ - ဘုရားပွင့်သော ကမ္ဘာပင် ဖြစ်သော်လည်း ဘုရားသာသနာ တည်ထွန်းရာ ခဏသည် အလွန် တိုလှ၏၊

www.dhammaransi.com

ကမ္ဘာ အသက်ရှည်ပုံနှင့် ချင့်တွက်သော် မျက်တောင် တခတ် လျှပ် တပြက်မျှ ကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

ဘုရားသာသနာ တည်ဆဲ အခါ၌ မိမိက တိရစ္ဆာန်ဘဝတို့၌ နစ်မျော၍နေခိုက် ကြုံကြိုက်သဖြင့် တသာသနာ လွန်၍ သွားပြန်၏၊ သာသနာ ကွယ်ပ၍ မှောင်အတိ ဖြစ်သောအခါမှ လူ့ဘဝသို့ ရောက်လာ၏၊ နောင် ကမ္ဘာကြီး များစွာ လွန်၍ ဘုရားသာသနာ တလှည့် ပေါ်ခိုက် ကြုံပြန်သော် မိမိက ငရဲဘဝတို့၌ နစ်မျော၍နေခိုက် ကြုံကြိုက်သဖြင့် တသာသနာ လွန်၍ သွားပြန်၏။ ဤနည်းအတိုင်း ဘုရားသာသနာ ပေါ်ရှိခိုက် မိမိက ရပ်ပြစ် ရှစ်ဌာန၌ ကြုံကြိုက်၍နေသဖြင့် ဘုရားပေါင်း အသိန်း အသန်းပင် ပွင့်သော်လည်း တလှည့် တကြိမ်မျှ တွေ့ကြုံခွင့် မရ အလွန်တရာ ခဲယဉ်းလှသေးသတည်း။

အာဠာရ ရသေ့သည် အသေစော၍ ၇-ရက်မျှ ကွာသည့် အတွက် တသာသနာ ပြီးလေ၏၊ ဥဒက ရသေ့သည် ရှေးသန်းခေါင် နောက်သန်းခေါင်မျှ ကွာသည့် အတွက် တသာသနာ ပြီးလေ၏၊ ထိုရသေ့တို့သည် အရူပဘုံ၌ ဖြစ်ကြလေကုန်၍ လူ့ဘုံ တဖန် ရောက်ပြန်သောအခါ သုည ကမ္ဘာကြီးတွေ အတွင်း၌ ကျရောက်ကုန်လတ္တံ့၊ တသန်းခေါင်မျှ ချော်သည့် အတွက် ဤမျှလောက် တာသွား၏။

ဤသို့လျှင် လွန်ခဲ့ပြီးသော အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဘုရားပေါင်း ဂင်္ဂါသဲလုံးမျှ မက ပွင့်ကုန်ကြရာ ဘုရား အသိန်း အသန်းတွင် တဆူကျကိုမျှ လုလု မတွေ့ဘူးကြသည့် အတွက် ယနေ့ထက်တိုင် သံသရာ၌ နစ်မွန်းလျက် ရှိနေကြကုန်သည်၊ ဤစကား၌ 'လုလု မတွေ့ကြ' ဆိုသည်ကား ကျွတ်လွတ် လောက်အောင်လည်း မတွေ့ဘူးကြ၊ နိယတ ဗျာဒိတ် ရလောက်အောင်မျှလည်း မတွေ့ဘူးကြသည်ကို ဆိုလိုသည်။

ဤသို့ လုလုမတွေ့ကြကုန်မှု၍ ယောင်တီးယောင်တာ အတုအပ တွေ့ကြုံကြကုန်သော သူတို့သည်ကား တွေ့ရှိသော ဘုရားသာသနာကို ကောင်းစွာ မတွယ်နိုင်ကြသည့်အတွက် နောက်ဘုရားကို အားကိုးယောင်ယောင်

www.dhammaransi.com

နောက်ဘုရားမှာမှ နေရာကျလိမ့်ယောင်ယောင် - ရှောင်သာ တိမ်းသာ နေသာ ထိုင်သာ ရှိကြရုံ စိတ်ဖြစ်ကြမြဲပေတည်း။

ထိုသို့ ဖြစ်ကြသော်လည်း ထိုနောက် ဘုရားနှင့် လွဲနိုင်ရန် ဘုရားတို့သည် မိမိတို့ ကိုယ်တွင်း၌ အသခေျအနန္တ ပါရှိလျက် နေကြကုန်သောကြောင့် ထိုနောက် ဘုရား တဆူကို မဆိုထားဘိဦး၊ နောက်နောက် ဘုရားပေါင်း အသိန်း အသန်းကိုပင် လွဲကြပြန်ကုန်ရာ၏၊ ယခုအခါ၌လည်း တွေ့ရှိ၍ နေသော ဤဘုရားသာသနာကို စွန့်စွန့်စားစား မတွယ်တာနိုင်ကြသည့် ဘုန်းတွက် နောက် မေတ္တေယျဘုရားကို အားကိုးယောင်ယောင်-နောက် မေတ္တေယျဘုရားမှာမှ နေရာကျလိမ့်မည် ယောင်ယောင် ရှောင်သာ တိမ်းသာ နေထိုင်သာ ဓမ္မတာ လမ်းရိုးကြီးအတိုင်း စိတ်ဖြစ်မြဲ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ နောက် မေတ္တေယျ တဆူကို မဆိုထားဘိဦး၊ နောက်နောက် ဘုရားပေါင်း အသိန်း အသန်းကိုပင် လွဲနိုင်ကြရန် အခွင့်အလမ်းကို မဆင် မမြင်နိုင်ကြလေကုန်၊ အခွင့်အလမ်းတွေ ဆိုသည်ကား **နခသိခသုတ္တန် ဒေသနာတော်** နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း **ကာဏကစ္ဆပေါပမ သုတ္တန်ဒေသနာတော်** နည်းအားဖြင့် လည်းကောင်း **အဘိဓမ္မာ ဉာဏဝိဘင်း အဋ္ဌကထာကြီး၌** ပြဆိုအပ်သော နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း သိအပ်သော အခွင့်အလမ်း စုပေတည်း။

ဤမှ တပါးလည်း မိမိ သန္တာန်၌ ယခု ရှိနေကြသော သဒ္ဓါ, ပညာ အစရှိသော ကုသိုလ်တရားတို့၏ နှုံ့နှေးမှု— လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော အကုသိုလ်တရားတို့၏ ထက်သန်မှု — အစရှိသည်ဖြင့် သိအပ်သော အခွင့်အလမ်း အလွန် များပြား၏၊ ဤသည်ကား မနုဿတ္တဒုလ္လဘထက်လည်းကောင်း ကမ္ဘာမြေပေါ်၌ ဘုရားပွင့်ခွင့် ကြုံကြိုက်ခဲမှုထက် လည်းကောင်း တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါ၏ ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံခဲမှုသည် အသိန်း အသန်းမက သာလွန်၍ ခဲယဉ်းသည်ကို ပြဆိုသော အခန်းတည်း။

'ဘုရားအဖြစ်ကို အဘယ်သို့ ကြိုကြိုက်ခဲပါသနည်း' ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ အဖြေ ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

ဘုရားသာသနာ နှင့် လူ့ အဖြစ်

'ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံ ရသည် ရှိသော် အဘယ်သို့သော
အကျိုး အာနိသံသ အနန္တတို့ကို ရနိုင်ပါသနည်း'

ဟူသော ဒုတိယ ပုစ္ဆာ၏ အဖြေကို ပြဆိုပေအံ့။ ။မနုဿတ္တဒုလ္လဘတွင် မဟာ အဋ္ဌကထာကြီး နည်းအားဖြင့် ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အကြင်သတ္တဝါတို့အား ရုပ် နာမ် တရားတို့ကို ငါ၏ အတ္တဟု ထင်မြင် ခိုင်မြဲစွဲယူ မှောက်မှားသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တရားသည် ရှိနေ၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့အား ရှေးရှေးသော အတိတ်ဘဝ အတိတ်ကမ္ဘာ အတိတ်သံသရာတို့၌ မိုက်ခဲ့သမျှ မှားခဲ့သမျှသော ဒုစ္စရိုက်ကံပေါင်း အမှုဟောင်း အနန္တတို့သည် ရင်တွင်း စိတ်နှလုံးတွင်းမှာ အစဉ် အမြဲ တလုံး တခဲတည်း ပါရှိ၍ နေကုန်၏၊ ထိုဒုစ္စရိုက် ကံပေါင်း ကျွေးဟောင်း, မြီဟောင်း, အမှုဟောင်းကြီးတွေ အစဉ်အမြဲ တလုံး တခဲတည်း ပါရှိ၍ နေကြသည့်အတွက် ဘဝဂ်ဘုံမှာ ပြဟ္မာကြီးပင် ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း မိမိ မိမိတို့၏ စိတ်နှလုံးမှာ အခိုင် အမြဲ အကျပ် အတည်း ဖွဲ့ချည် တည်ရှိကုန်သော အပါယ်ကြိုး အပါယ်လွန် အဝီစိကြိုး အဝီစိလွန် တန်းလန်းတွေ အနန္တတို့နှင့်သာ နေကြကုန်၏။

ထိုအတူ ထိုသတ္တဝါတို့အား ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး အနာဂတ်ကာလ ကျင်လည်ရာ ဘဝတို့၌ တွေ့ရှိသမျှသော အမိုက်မျိုး အနန္တတို့ကို မိုက်မဲကြရန် — အမှားမျိုး အနန္တတို့ကို မှောက်မှားကြရန် ကိလေသာ အညစ် အမြစ် ဗီဇ အနန္တတို့သည် ရင်တွင်း စိတ်နှလုံးတွင်းမှာ အစဉ် အမြဲ တလုံး တခဲတည်း ပါရှိ၍ နေကြကုန်၏။ အကြင်အခါ၌ အနတ္တလက္ခဏာရေးကို ကောင်းစွာ ထင်မြင်သဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။ ထိုအခါ၌ ထိုအတိတ် ဒုစ္စရိုက် ကံပေါင်း အမှုဟောင်း အနန္တတို့သည်လည်းကောင်း, နောက်နောက် အနာဂတ် ကာလတို့၌ ပါပဒုစ္စရိုက် အမိုက်မျိုး ဗီဇ အနန္တ-အမှောက် အမှားမျိုး ဗီဇ အနန္တတို့သည်လည်းကောင်း တပြိုင်နက် တချက်တည်း အပြီးတိုင် ကွယ်ပကြလေကုန်၏။

www.dhammaransi.com

ထိုသူမှာ အပါယ် သံသရာ ကြီးလည်း အနမတဂ္ဂ ဘဝ သံသရာ ကာလပတ်လုံး အပြီးတိုင် ကျွတ်လွတ်လေ၏။ အပါယ်သံသရာသည်သာ မဟုတ်သေး၊ ရပ်ပြစ် ရှစ်ပါးလည်း အပြီးတိုင် ကျွတ်လွတ်လေ၏။ ဘုန်းတန်ခိုး စည်းစိမ် အသိမ်အမာ ယုတ်ညံ့စွာသော လူ့ဇာတိမျိုး, နတ်ဇာတိမျိုး, ဗြဟ္မာ့ဇာတိမျိုးလည်း အပြီးတိုင် ကျွတ်လွတ်လေ၏။ ဘုန်းတန်ခိုး စည်းစိမ် အသိမ်အမာ ကြီးမြတ်စွာသော လူအရိယာဇာတိ, နတ်အရိယာဇာတိ, ဗြဟ္မာအရိယာဇာတိတို့သာ ကျန်ရှိကုန်တော့သည်။

> ဤသည်ကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် ခပ်သိမ်းသော အတိတ်ဒုစ္စရိုက်ကံ အနန္တ, ပစ္စုပ္ပန် ဒုစ္စရိုက်ကံ အနန္တ, အနာဂတ် ဒုစ္စရိုက်ကံ အနန္တ တို့၏ အချုပ်အခြာ ဖြစ်ပုံတည်း။

သာသနာပ၌ ဖြစ်ကြကုန်သော ခပ်သိမ်းကုန်သော လူပညာရှိ, နတ်ပညာရှိ, ဗြဟ္မာပညာရှိ အပေါင်းတို့သည် ထိုဒုစ္စရိုက်ကံတို့၏ ရှေ့အလား နောက်အလားတို့ကို မိမိတို့ ဉာဏ်စွမ်း ရှိသမျှ မြော်မြင်နိုင်ကြကုန်၏။ အချုပ်အခြာ ဖြစ်သော အမှုသည်ရင်းကိုမူကား ပိတ်ပိတ်သား မသိနိုင်ကြ မမြင်နိုင်ကြလေကုန်။ မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်ကြီးများမူသော်လည်း မသိနိုင်ကြ မမြင်နိုင်ကြကုန်၊ ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်ပေါ်သို့ ရောက်၍ ဘုရားဖြစ်ကာနီးမှပင် သိကြ မြင်ကြကုန်သည်။ ထိုလူ နတ် ဗြဟ္မာ ပညာရှိ အပေါင်းတို့သည်မူကား သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံကြမှ ထိုဒုက္ခဝဋ်ကြီး အပြီးတိုင် လွတ်ငြိမ်းနိုင်ကြမည်ဟု သိမြင်နိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သိနိုင်သမျှသော ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်းတို့၌ ဘုရားကိုသာ မြော်ကြရကုန်၏၊ ဘုရား တရားတော်ကိုသာ မြော်ကြရကုန်၏၊ ဘုရားသာသနာတော်ကိုသာ မြော်ကြရကုန်၏၊ "ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ ဒုလ္လဘော" ဟူသော အက္ခရာ တံဆိပ်ကြီးကို ကမ္ဘာပေါ်၌ ထုတ်ဖော် ကြွေးကြော်၍ ထားကြကုန်၏။

ဘုရားသာသနာနှင့် တွေ့ကြုံကြသော အခါ၌ ဇောတိကသူဌေး ဇဋိလသူဌေး စသော သူတို့သည်ပင်လျှင် သူဌေးစည်းစိမ်ကို ပစ်၍ ဘုရားသာသနာကို အရ အမိ တွယ်ကြရကုန်၏။ ဘဒ္ဒိယမင်း ပုက္ကုသာတိမင်း မဟာ

www.dhammaransi.com

ကပ္ပိနမင်း အစရှိသော သူတို့ပင်လျှင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို စွန့်ပစ်၍ ဘုရားသာသနာကို အရအမိ တွယ်ကြရကုန်၏၊ လေးကျွန်းလုံးကို အစိုးရသော စကြာမင်းကြီးတို့သည်လည်း လေးကျွန်းစည်းစိမ်ကို စွန့်ပစ်၍ ဘုရားသာသနာကို အရအမိ တွယ်ကြရကုန်၏။

အဘယ်ကြောင့်နည်း ဆိုသော် ထိုသူဌေးစည်းစိမ်, မင်းစည်းစိမ်တို့သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမှုးရှိသော အတိတ် အနာဂတ် ဒုစ္စရိုက်ကံ အနန္တတို့၏ အပင်းအသင်းတို့သာ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထိုသူဌေးစည်းစိမ် မင်းစည်းစိမ်တို့သည် မသေမီ ကာလ၌သာ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ကြည်လင် ရွှင်လန်းဘွယ် ဖြစ်ကုန်၏၊ သေမည်ပြုသော အခါ၌မူကား မမြင်ဝံ့ မရှုဝံ့တို့သာတည်း၊ မြင်မိ ရှုမိမည်ကို အလွန် ကြောက်ကြရကုန်၏၊ မြင်၍ ရှု၍ သေလျှင် အပါယ်သို့ ကျရကုန်၏။

ဘုရားသာသနာကို အရ အမိ တွယ်နိုင်ကုန်ကြသော သူတို့သည်မူကား–အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်အမြဲ ပါရှိ၍ နေကြကုန်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမှုးရှိသော ဒုစ္စရိုက်ကံ အနန္တတို့၏ အပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ဟူသော အတုမရှိ ကြီးမြတ်လှသော ချမ်းသာသုခကြီးကို ရကြလေကုန်၏၊ ဤဘဝနောက်၌ အပါယ်သံသရာကြီးမှလည်းကောင်း မိစ္ဆာဒုစ္စရိုက် အမိုက်ခပ်သိမ်းတို့မှလည်းကောင်း အမျိုး၏ ယုတ်ညံ့ခြင်း-အနွယ်၏ယုတ်ညံ့ခြင်း - အဆင်းသဏ္ဌာန် ကြန်အင်လက္ခဏာ၏ ယုတ်ညံ့ခြင်း- စည်းစိမ်ဥစ္စာ၏ ယုတ်ညံ့ခြင်း- အကျင့်အာစာရ၏ ယုတ်ညံ့ခြင်း- အသိအလိမ္မာ၏ ယုတ်ညံ့ခြင်း- အစရှိသောယုတ်ညံ့ခြင်း ခပ်သိမ်းတို့မှလည်းကောင်း အပြီးတိုင် လွတ်ငြိမ်းခွင့်ကို ရကြလေကုန်၏။

ဘုရားသာသနာကို အရ အမိ တွယ်တာမှု ဆိုသည်ကား လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို ကြိုးစား အားခဲ မြဲစွဲ အားထုတ်သဖြင့် ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ တရားတို့ကို ငါ၏ ကိုယ် ငါ၏အတ္တဟု ထင်မြင် စွဲလမ်း၍ ရှိနေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် အစစ်, သမီးတော် အစစ် အရိယာဇာတိ အဖြစ်သို့ ရောက်သည် တိုင်အောင် တွယ်တာမှုကို ဆိုသတည်း။

www.dhammaransi.com

ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား၏ သွားတော်အစစ်, သွီးတော် အစစ် အရိယာ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်သော သူတို့သည်ကား ယခုဘဝမှ စ၍ ဖြစ်လေရာရာ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်တို့၌ ဓမ္မစကြာ အမြဲပါသဖြင့် သာသနာပသော ဘဝ - သာသနာပသောကမ္ဘာ - သာသနာပသော အခါ ဟူ၍ တရံဘဆစ်မျှ မရှိကြကုန်ပြီ၊ ထိုသူတို့အား အဆုံးစွန် နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင် ပရိယတ္တိ သာသနာတော်မြတ်ကြီးလည်း အစဉ် အမြဲ ပါရှိလေတော့သည်၊ ပဋိပတ္တိ သာသနာတော်မြတ်ကြီးလည်း အစဉ်အမြဲ ပါရှိလေတော့သည်၊ ပဋိဝေဓ သာသနာတော်မြတ်ကြီးလည်း အစဉ် အမြဲပါရှိလေတော့သည်။ မိမိတို့၏ အတွက်နှင့် မှကား နောက် နောက် ဘုရားကို မြော်တွယ်ကိစ္စ မရှိကြကုန်ပြီ၊ နောက် နောက် သာသနာကို မြော်တွယ်ကိစ္စ မရှိကြကုန်ပြီ၊ ဘုရားကို မြော်ရသောဒုက္ခ - သာသနာတော်ကို မြော်ရသော ဒုက္ခမှ အရှင်း လွတ်ငြိမ်းကြလေကုန်၏။

ဤသို့လျှင် ဘုရား သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံကြသည် ရှိသော် ဤကဲ့သို့ မြင့်မြတ် ကြီးကျယ်လှသော အကျိုး အာနိသံသ အနန္တကို ရနိုင်လေသတည်း။ ဤကဲ့သို့သော အကျိုး အာနိသံသ အနန္တကို ရကြကုန်သော သူတို့သည်သာလျှင် ဘုရားသာသနာတော်ကို တွေ့ကြုံကြရသော သူတို့မည်ကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဆိုသော် ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ဒုလ္လဘ ဟူသည် ထိုကဲ့သို့သော အကျိုးအာနိသံသ အနန္တတို့ အတွက် ကပ္ပကောဋိ ထုတ်ဖော် ကြော်ငြာသော အက္ခရာတံဆိပ်ကြီး ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ဒုလ္လဘ ပြီး၏

ကြွင်းသော ဒုလ္လဘ သုံးပါး၏ အကျိုး အာနိသံသနှင့် တကွ အကျယ် ဝိတ္ထာရ အစီအရင်ကိုမူကား မန္တလေးမြို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုအသင်း စက္ကရီတေရီ ပညာရုံး စာရေးကြီး မောင် သော် ဆိုသူ မေးလျှောက်ချက် ပုစ္ဆာတို့ကို ငါတို့ဖြေဆိုရာ ဖြစ်သော "**ဥတ္တမပုရိသဒီပနီ**" ဓမ္မပဒေသာ အမည်ရှိသော စာအုပ် အဆုံး ဩဝါဒကထာမှာ ကြည့်ရှု၍ ယူလေ။

www.dhammaransi.com

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပြဆိုခြင်း

ယခုအခါ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဥပမာ အကျယ် အဓိပ္ပာယ်များကို ပြဆိုပေအံ့။—

ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ၊ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠူပမာ။
မရီစိကူပမာ သညာ၊ သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ။
မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ၊ ဒေသိတာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။[၁]

ရူပံ၊ ရူပက္ခန္ဓာကို။ ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ၊ ရေမြှုပ်စိုင် ရေမြှုပ်ခဲနှင့် တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ်၏။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို။ ပုဗ္ဗုဠူပမာ၊ ရေပွက်နှင့် တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ရှုအပ်၏။ သညာ၊ သညာက္ခန္ဓာကို။ မရီစိကူပမာ၊ တံလျှပ်နှင့် တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ရှုအပ်၏။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့ကို။ ကဒလူပမာ၊ ငှက်ပျောတုံး လက်ပံတုံးနှင့် တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ရှုအပ်ကုန်၏။ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို။ မာယူပမံ၊ မျက်လှည့်အမှုနှင့် တူစွာ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ၊ နေမင်း၏ အနွယ် ဖြစ်တော်မူသော ငါဘုရားသည်။ ဒေသိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။

ရူပက္ခန္ဓာ

ကိဉ္စ ဘိက္ခဝေ ရူပံ ဝဒေထ၊ ရုပ္ပတိ ရုပ္ပတီတိ[၁-၂] ခေါ ဘိက္ခဝေ
တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။ ကေန ရုပ္ပတိ၊ သီတေနပိ ရုပ္ပတိ၊
ဥဏှေနပိ ရုပ္ပတိ၊ ဇိဃစ္ဆာယပိ ရုပ္ပတိ၊ ပိပါသာယပိ ရုပ္ပတိ၊
ဍံသ မကသ ဝါတာတပ သရီသပ သမ္ဖဿေနပိ ရုပ္ပတိ၊
ရုပ္ပတိ ရုပ္ပတီတိ[၂] ခေါ ဘိက္ခဝေ တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။

ခန္ဓဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော်၊ နှာ—၇၁။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ကိဉ္စ၊ အဘယ်ကြောင့်လျှင်။ ရူပံ၊ ရုပ် ဟူ၍။ ဝဒေထ၊ ဆိုကြကုန်မည်နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ခေါ၊ စင်စစ်လျှင်။

၁။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ပါ၊ နှာ - ၁၁၆။
၁—၂။ ရုပ္ပတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ (ဆဋ္ဌ)

www.dhammaransi.com

ရုပ္ပတိ၊ အဘည်အမြဲ အနဲ့နဲ့လျှင် ဖောက်လဲဖောက်ပြန် ဖြစ်တတ်၏။ ရုပ္ပတိ၊ ခဏခြင်းလျှင် ယိုယွင်းယိုင်ရွေ့ မြေ့မြေ့ကြေမွ ရွရွကြေကွဲ အနဲ့နဲ့ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ရူပန္တိ၊ ရုပ် ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ကေန၊ အဘယ်အကြောင်း များကြောင့်။ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်သနည်း ဟူမူကား။ သီတေနပိ၊ သီတတေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဥဏှေနပိ၊ ဥဏှတေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဇိဃစ္ဆာယပိ၊ ဆာလောင် ပူပန်သော တေဇော နှောက်ယှက်ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ပိပါသာယပိ၊ မွတ်သိပ် ပူပန်သော တေဇော နှောက်ယှက် ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဍံသသမ္ဖဿေနပိ၊ ခြင်ဆိပ် တေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ မကသသမ္ဖဿေနပိ၊ မှက်ဆိပ် တေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဝါတသမ္ဖဿေနပိ၊ လေစိမ်းမှာ ပါသော သီတ ဥဏှ တေဇောအစိမ်းနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ အာတပသမ္ဖဿေနပိ၊ နေပူ တေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ သရီသပသမ္ဖဿေနပိ၊ မြွေဆိပ် ကင်းဆိပ် ဟူသော သီတ ဥဏှ တေဇောနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း။ ရုပ္ပတိ၊ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ခေါ၊ စင်စစ်လျှင်။ ရုပ္ပတိ၊ ဖရိုဖရဲ ဖောက်လဲ ဖောက်ပြန် ဖြစ်တတ်၏။ ရုပ္ပတိ၊ ဖရိုဖရဲ ပြိုကွဲ ပျက်ပြားတတ်၏။ ဣတိဘသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ရူပန္တိ၊ ရုပ် ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဝေါဟာရမြေ

ဤပါဠိတော်မြတ်၌ 'သီတေနပိ ရုပ္ပတိ၊ ဥဏှေနပိ ရုပ္ပတိ' အရကို သိသာရုံမျှ ပြဆိုဦးအံ့။ မြေ, ရေ, လေ, မီး ဟူသော ဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့တွင် မြေဓာတ်သည်—

— လောကဝေါဟာရမြေ,

— **အဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မူသော ပရမတ်မြေ**

www.dhammaransi.com

ဟူ၍ မြေ ၂-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ဝေါဟာရမြေ ဆိုသည်ကား ပရမာဏုမြူ, အဏုမြူ, တဇ္ဇာရီမြူ, ရထရေဏုမြူ, ကညစ်စာ သန်းဥ သန်းဖြူ သန်းမ နှမ်းဆန် မုယောတို့မှ စ၍ မဟာပထဝီ မြင်းမိုရ်တောင် စသည်တိုင်အောင် အစိုင် အခဲ ရှိနေသော ဝတ္ထုမျိုးကို ဝေါဟာရမြေ ဆိုသည်၊ သတ္တဝါ၏ သဏ္ဌာန်၌လည်း ဆံပင်, မွေးညှင်း အစရှိသော အထည် သဏ္ဌာန်နှင့် မျက်စိ မြင်ကောင်းသော ဝတ္ထုမျိုးသည် ဝေါဟာရမြေ သာတည်း။

ဝေါဟာရမြေ ဟူသမျှသည် မြေဓာတ် အစစ် မဟုတ်သေး၊ မုချမြေ မဟုတ်သေး၊ လက္ခဏာရေး သုံးပါး၏ သက်ဆိုင်ရာ မဟုတ်သေး၊ ဝိပဿနာဉာဏ် မည်သည် ပရမတ္ထဓမ္မကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်မြဲ၊ ထိုမြေစုကား ပရမတ်မြေ အစစ် မဟုတ်၊ ဝေါဟာရ ပညတ် မြေမျိုး သာတည်း၊ ဝေါဟာရပညတ် ဆိုသည်ကား မုချစင်စစ် အမှန်ရှိရင်း တရားကို မထိ၊ အဟုတ် ရှိရင်း တရားကို မထိ၊ ကေန် ရှိရင်း သဘောသို့ မဆိုက်၊ တကယ် ရှိရင်း ဖြစ်သော ဓာတ်ရင်းသို့ မရောက်၊ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အရာ မဟုတ်။

ပရမတ်မြေ ဆိုသည်ကား ခက်မာခြင်း ကြိယာ အမူအရာ သက်သက် သာတည်း။ ထိုထို ဝတ္ထုကို ဆုပ်ကိုင် ဖိနှိပ် တီးခေါက်၍ စမ်းကြရာ၌ နူးညံ့သည် ခက်မာသည်ဟု လူတိုင်းပင် သိကြကုန်၏၊ ထိုသို့ သိကြကုန်ရာ၌ ပညတ်သိ, ပရမတ်သိ ၂-မျိုး ရှိ၏။ နူးညံ့သော ဝတ္ထု၌ နူးညံ့မှု ကြိယာနှင့် ထိုဝတ္ထု တခုလုံးကို တပေါင်းတည်း ပြု၍ တခုတည်း ပြု၍ သိကြသည်ကား ပညတ်သိတည်း၊ ပရမတ်သိ မဟုတ်၊ စိတ်သိ သညာသိ တည်း၊ ဉာဏ်သိ မဟုတ်၊ ထိုဝတ္ထု၌ နူးညံ့မှု ကြိယာ သက်သက်ကို သီးသန့် ကွက်ခြား၍ သိသည်ကား ပရမတ်သိတည်း၊ ပညတ်သိ မဟုတ်၊ ဉာဏ်သိတည်း၊ စိတ်သိ သညာသိ မဟုတ်၊ သီးသန့် ကွက်ခြား၍ သိမှု ဆိုသည်ကား ထိုဝတ္ထု၌ မြေဓာတ်မှ တပါး ရေဓာတ်, မီးဓာတ်, လေ ဓာတ်, အဆင်းဓာတ်, အနံ့ဓာတ်, ရသဓာတ်, ဩဇာဓာတ် ဟူ၍ ဓာတ် ၇-မျိုး ရှိကြသေး၏၊ ရော၍ မပါရအောင် ဝတ္ထု တလုံးကို အကုန်ခြုံ၍ ဤဝတ္ထုသည် နူးညံ့၏ ဟု ဆိုသည်၌သော် ထိုဓာတ် ခုနစ်မျိုးပါ အကုန် နူးညံ့ခြင်း ဟူသော မြေဓာတ် တခု ပြု၍ သိမှု ပြောမှု ဖြစ်၏။

ဤဝတ္ထုသည်, ဤအဏုမြူသည်, ဤမွေးညှင်းသည် အစရှိသည်ဖြင့် အထည်ဒြပ် ပညတ်သဏ္ဌာန်ကို စိတ်၌ ထင်မြင်၍ သိမှု ပြောမှုဖြစ်သည့်အတွက် ပညတ်သိသာ ဖြစ်၏၊ ခေတ် ၇-ပါးကို အဟုတ်သိသည်လည်း မဟုတ်၊ စမ်းသပ် လိုက်သောအခါ၌ ကာယဝိညာဏ်သည်ကား မြေခေတ် သက်သက်ကိုသာ သိ၏၊ ပဒုမကြာ်နှ မြေခေတ် သက်သက်ကို သီးသန့် ကွက်ခြား၍ ယူသေး၏၊ ထိုအခါမှာတဲ့ ၇-ပါးတို့ မပါကုန်သေး၊ ပညတ်လည်း မဟုတ်သေး၊ နောက်လိုက် မနောဝိညာဏ်တို့သည်ကား ကာယဝိညာဏ်သိသော မြေခေတ် နူးညံ့မှု သက်သက်ကို ထိုဝတ္ထု ဒြပ် ပညတ်အထည် နူးညံ့မှု ပြုလုပ်၍ သိကြကုန်၏၊ ကာယ ဝိညာဏ်သိကား မပြဋ္ဌာန်းနိုင်၊ မနော ဝိညာဏ် သိတို့သည်သာ ပြဋ္ဌာန်း၍ နေကုန်၏၊ မနောဝိညာဏ်သိ အတိုင်းသာ လူတို့က အဟုတ် မှတ်ထင် အသိ အမြင် ပြု၍ နေကြကုန်၏။

မီးရထား စီး၍ သွားကြရာ၌ လယ်ကွင်း, ယာကွင်း, သစ်ပင်, ချုံနွယ်, တော, တောင် တို့ကို မျှော်ရှုကြရာ၌ စက္ခုဝိညာဏ်သည်ကား ထိုဝတ္ထုတို့ တည်ရှိကြသည့်အတိုင်းသာ မြင်ပေ၏၊ နောက်လိုက် မနောဝိညာဏ်တို့ မဟုတ်မယမ်း ဆန်းပြား ပွေလီမှု အဘွက် ချာချာလည်ဝိုင်း ခုန်စိုင်း ပြေးသွား အမှောက် အမှား ထင်မြင်ချက် ပြဋ္ဌာန်းလျက် ရှိနေကြသကဲ့သို့တည်း။ စက္ခုဒွါရ၌ လူတိုင်း ဒိဋ္ဌမျက်မြင် ဥပမာဘည်း၊ မဟုတ်မှန်း သိသျက်နှင့် မနောဝိညာဏ်တို့ ပြဋ္ဌာန်းလှသည့် အဘွက်ကြောင့် ချာချာလည်ဝိုင်း ခုန်စိုင်း ပြေးသွား အမှောက် အမှား ထင်မြင်ချက်ကြီးကို ဖျက်သိမ်း၍ပင် မရကြသေး၊ ရထားမစီးမီက သိရှိရင်း ဖြစ်ကြ၍ သာလျှင် ထိုဝတ္ထုတို့ကား မပြေး မသွားသည် အမှန်၊ ရထားသည်သာ ပြေးသွားသည်ဟု ဉာဏ်သိ ပေါ်နိုင်ကြသေး၏၊ ခေတ်သဘာဝ အရာတို့၌ကား အနမတဂ္ဂ သံသရာမှာ တခါမှ သိရှိရင်း မဟုတ်ကြသောကြောင့် ဉာဏ်သိဟူ၍ မပေါ်နိုင်ကြပြီ၊ ဤကား နူးညံ့သော ဝတ္ထု၌ နူးညံ့ခြင်းကြီယာ ဟူသော ဆတ်ဆတ်သော ပရမတ် မြေခေတ်ကို ဝတ္ထုဒြပ်

www.dhammaransi.com

တည်းဟူသော ပညတ်မှ ဉာဏ်ဖြင့် အသီးထုတ်၍ သီးသန့် ကွက်ခြား၍ သိမြင်ပုံတည်း။

ထိုဝတ္ထုမှာ နူးညံ့မှု ကြိယာကို ပရမတ် မြေဓာတ် အစစ် ဆိုရာ၌ လည်း ထိုဝတ္ထု တခုလုံး၌ နူးညံ့မှု အားလုံးကို တခုသော ပရမတ် မြေ ဓာတ်ဟု ဆိုသည် မဟုတ်၊ အကာယ်၌ တခုသော မြေဓာတ် ဖြစ်ခဲ့ပြားအံ့၊ အစိတ် အစိတ် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာခြင်းငှာ မကောင်းကောင်းသည်သာ ဖြစ် ရာ၏။

ပရမတ်မြေ

တခုသော ပရမတ္ထ တရား မည်သည် အပိုင်း အပိုင်း ဖြတ်၍ မရ ကောင်း၊ အစိတ် အစိတ် ခွဲ၍ မရကောင်း၊ မျက်မြင် လက်စမ်း တွေ့ ရှိအောင် လှုပ်ရှား၍ အမူအရာ ပြောင်းလဲသည် ဟူ၍ မရှိ၊ ရှေးရှေး အမူဟောင်း ကွယ်ပျောက် နောက်နောက် အမူသစ် တမျိုး တမျိုး ဖြစ် ပေါ်သည်ကို လောက၌ လှုပ်သည်, ရှားသည်, ကြွသည်, ထသည်, ရွေ့ ရှားသည် ဟု ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြသည်။

ပရမတ္ထ တရား မည်သည် ကြိယာ အမူအရာ သက်သက်မျှ ဖြစ်၍ ရှေးရှေး အမူဟောင်း ကွယ်ပျောက်မှု ဆိုသည်ကား ရှေးရှေး ပရမတ် ဓာတ်ဟောင်းတို့ ချုပ်ပျက် သေဆုံးမှု ပေတည်း၊ နောက်နောက် အမူ သစ် တမျိုးတမျိုး ဖြစ်ပေါ်မှု ဆိုသည်ကား နောက်နောက် ပရမတ် ဓာတ်သစ်တို့ တမျိုး တမျိုးဖြစ်ပေါ်မှုပေတည်း။ ဓာတ်သစ်, ဓာတ်ဟောင်း ပရမတ်သစ်, ပရမတ်ဟောင်း ပြောင်းလဲကြရာ၌ အပိုင်းအခြား အာကာ သသည် ရှိ၏၊ မျက်စိနှင့်ကား မမြင်ရ၊ ပရမတ်ကြိယာ သဘာဝကို မြင်တတ်သော ဉာဏ်နှင့်သာလျှင် ထိုအပိုင်း အခြားကို မြင်နိုင်၏၊ အပိုင်း အခြား ဆိုသည်ကား ရှေးရှေးတရား၏ ဘင်စွန်း နှင့် နောက်နောက် တရား၏ ဥပါဒ်စွန်း မကြားတည်း။ ကောင်းကောင်းမြင်အောင် ကြည့် ကြကုန်ရာ၏၊ နူးညံ့မှု ပထဝီ မြေဓာတ် စစ်ခန်းပြီး၏။ ခက်မာမှု ပထဝီ မြေဓာတ်မှာလည်း ဤနည်းကို မှီ၍ သိလေ။

ဝေါဟာရမြေ ပရမတ်မြေ ခွဲခန်း ပြီး၏။

—

www.dhammaransi.com

မာဆတ်သော ပရမတ်

အေးမြလှစွာသော သံတုံး သံခဲကို အားကြီးလှစွာသော ရှားမီးကြီးစု အတွင်း၌ ထည့်၍ ဖိုမျှားစွာ ဆိုင်၍ အပြိုင် အားတိုက် ထိုး၍ အရည် ကျိုရာ၌ သံတုံး ခဲ၌ နဂိုရ် ပကတိ ရှိနေသော ခက်မာမှု အခြင်းအရာ အမူ အရာသည် ဥဏှမီးပူ အပြင်းအထန် နှိပ်စက် ဖိစီးမှုကြောင့် ရှေးရှေး အမူ အရာ ပျက်၍ ပျက်၍ အမူ အရာသစ် တမျိုး တမျိုး ဖြစ်ပေါ်၍ အရည် ကြည်ကြည် ဖြစ်ရ၏၊ ခက်မာမှု အမူအရာဟောင်း အဆင့်ဆင့် ချုပ်ပျက် ကွယ်ဆုံးပုံ နူးညံ့သော အမူအရာသစ် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်ပုံကို မြင် အောင် ကြည့်လေ၊ သံခဲ သံတုံး အတွင်းအပြင် တခုလုံး ပျက်မှု ဖြစ်မှု ရှုရှုရှုရှု နေပုံကို မြင်လိမ့်မည်။ ရေမြှုပ်ဆိုင် ရေမြှုပ်ခဲနှင့် အနှစ်မရှိခြင်း တူလှပုံကို မြင်လိမ့်မည်၊ ဉာဏ်၌ အတုံးကြီး အခဲကြီး ဟူသော သဏ္ဌာန် ဒြဗ် ပညတ်ကြီး ပေါ်ရှိ ခုခံ ပိတ်ဆီး၍ မနေစေနှင့်၊ အတွင်း၌ ခက်မာမှု တွေ့ တရှုရှု နေသည်ကို ဉာဏ်နှင့် စူးစိုက် ထိုးထွင်း၍ မြင်အောင် ကြည့် လေ၊ တဖန် ထိုသံရည်ကို ရေအေး သီတဥတုနှင့် လောင်း၍ အရည်ကြည် ကြည်မှ ပကတိ ခဲမြဲခဲ မာမြဲမာပြန်ရာ၌လည်း နူးညံ့သော ပထဝီဟောင်း အဆင့်ဆင့် ချုပ်ကွယ် သေဆုံး၍ ခက်မာသော ပထဝီတွေ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာရာ၌လည်း နည်းတူ သိအပ်ကုန်ရာ၏။ ခက်မာမှု ဟူသော ပရမတ် မြေဓာတ် လက္ခဏာ၌ အမာကြီး အဆင့်ဆင့် အမာနု အဆင့် ဆင့် ရှိပြန်၏၊ အမာနုကို နူးညံ့မှု ဆိုသည်၊ မဟာပထဝီမြေကြီး မြင်းမိုရ် တောင်, စကြာဝဠာတောင်, သတ္တရဘန်တောင်ကြီးတွေကို ကမ္ဘာမီး အပြင်းအထန် နှိပ်စက်ဖိစီး၍ လောင်ရာ၌ အတွင်းပရမတ် မြေဓာတ် အမူအရာ ကြိယာစုကို စူးစိုက် ထိုးထွင်း၍ ကြည့်နိုင်ပါမူ ရေမြှုပ်ခဲကြီး တွေနှင့် တူပုံ ထင်ရှားပေါ်လိမ့်မည်။ ဤကား အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ တခါမျှ မပေါ်ပေါက်ဘူးသေးသော ဓာတ်မျက်စိ ဓာတ်မျက်လုံး ပေါ်ပေါက်အောင် အစစွာ ထူထောင်ပုံ စံနစ်တည်း။

www.dhammaransi.com

ဤမျက်စိကို ပါဠိတော်တို၌ "**ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ**" ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်၊ ဤမျက်စိပေါက်မှသာ ဘုရားကို မြင်နိုင်သူ မည်သည်၊ တရားကို မြင်နိုင်သူမည်သည်၊ သာသနာတော်ကို တွေ့ရသူ မည်သည်။ ထိုကြောင့်—

ယော ခေါ ဝက္ကလိ ဓမ္မံ ပဿတိ၊ သော မံ ပဿတိ။
ယော မံ ပဿတိ၊ သော ဓမ္မံ ပဿတိ။[၁]

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

ဝက္ကလိ၊ ဝက္ကလိရဟန်း။ ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ဓမ္မံ၊ သမ္မုတိပညတ် ဒြပ်သဏ္ဌာန်တွင်းမှ ဉာဏ်ဖြင့် သီးသန့်ကွက်ခြား၍ထုတ်ဖော် ရှုမြင်အပ်သော ပရမတ္ထသဘာဝကို။ ပဿတိ၊ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ မံ၊ ငါ ဘုရားကို။ ပဿတိ၊ တွေ့မြင်ရသော သူ မည်၏။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ မံ၊ ငါဘုရားကို။ ပဿတိ၊ တွေ့မြင်၏။ သော၊ ထိုသူသည် ဓမ္မံ၊ သမ္မုတိပညတ် ဒြပ် သဏ္ဌာန်တွင်းမှ ဉာဏ်ဖြင့် သီးသန့် ကွက်ခြား၍ ထုတ်ဖော် ရှုမြင်အပ်သော ပရမတ္ထ သဘာဝကို။ ပဿတိ၊ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် တွေ့မြင်ရသောသူ မည်နိုင်၏။

ဤကား အလွန်ဆိုးသော ခက်ခဲမှုကို ပြဆိုချက်တည်း။

အလွန် နူးညံ့သော မုဒုပရမတ်

ယခုအခါ၌ အလွန် နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ပရမတ် ပထဝီကို ပြဆိုပေအံ့။ ။လဝန်းသဏ္ဌာန်မှ ထွက်၍ မြေပြင်သို့ ရောက်အောင် သက်ဆင်းလင့်ပါး ရွေ့ရှား ပြေးသန်း၍ ကျရောက်လာသော လရောင်တို့၌လည်းကောင်း- ရှိန်ရှိန် ရှိန်ရှိန် လူလူ လူလူ တောက်ထ၍ နေသော မီးတောက် မီးလျှံတို့၌လည်းကောင်း- ရွေ့ရွေ့ ရွေ့ရွေ့ စီးသွား၍ နေသော မြစ်ရေ အလျဉ်တို့၌လည်းကောင်း တခဏမျှ ရပ်တန့် တည်နေခွင့် မရပဲ ရပ်ကြီးယာ ရပ်အမူအရာ အပျက် အဖြစ် အရွေ့ အပြောင်း လျှပ်မြန်

၁။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ – ၂၈၀၊

www.dhammaransi.com

မှုကို မြင်ကြသဖြင့် ထိုဝတ္ထုတို့၌ အလွန် နူးညံ့စွာ ပါရှိသော ပရမတ် မြေဓာတ်၏ အဖြစ် အပျက်ကို မြင်နိုင်ရာ၏။

ဤကား အလွန် သိမ်မွေ့ နူးညံ့သော ပထဝီကို ပြဆိုချက်တည်း။ အမာဆုံး အနုဆုံး နှစ်ချက်ကို ပြဆိုလိုက်သဖြင့် အလယ် အလတ် ဖြစ်သော ပထဝီတို့ကိုမူကား သိမြင်နိုင်ကြကုန်ရာပြီ။

ဝိကာရ ရုပ်ပွန အပျက်

သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌မူကား သီဘ ဉဏှ အတက် အသက် ခဏခဏစဲ ရှိနေ၏၊ ဥတုသုံးပါး အပွား အဆုတ်, ရတု ခြောက်ပါး အပွား အဆုတ်, ဆဲ့နှစ်ရာသီ ခေါ်သော ဓာတ်မီး ဆဲ့နှစ်ပါး အပွား အဆုတ်, လဆန်း လဆုတ် တနင်္ဂနွေ တနင်းလာ စသော ခုနစ်နေ့ ဟု ဆိုအပ်သော ဓာတ်မီး ခုနစ်ပါးတို့၏ အစဉ် အတိုင်း အတက် အဆုတ်, နေ့ နာရီ ညနာရီ ခေါ်သော ဉဏှ သီတ ဓာတ်မီးတို့၏ အပွား အဆုတ် တို့ကို မျက်မြင် ရှိကြသည့် အတိုင်း မိမိ မိမိတို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှာလည်း ရွရွ ရွရွ ခဏခဏ မြစ်ရေ အလျဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်ထာဝရ အတက် အသက် ရုပ်ကြီးယာ ရုပ်အမှုအရာ တွေ ရွေ့ရွေ့ ရွေ့ရွေ့ ပြောင်းလဲ၍ နေကြပုံကိုလည်း မြင်အောင် ရှုရာ၏၊ ဣရိယာပုထ်ကြီးလေးပါး ခပ်သိမ်းသော ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားမှု တို့၌ လည်းကောင်း အာဟာရဓာတ်မီး အာဟာရဓာတ်ဆီတို့၏ အတက် အဆုတ်တို့၌လည်းကောင်း ထို့အတူ မြင်အောင် ရှုရာ၏၊ မိမိသန္တာန် မှာ တခုဘခုသော အင်္ဂါ၌ ထင်မြင်အောင် ထူထောင်၍ တကိုယ်လုံးဓာတ် မျက်လုံးပေါက်အောင် စွဲမြဲကြလေ။

မိမိသန္တာန် တခု၌ ဓာတ်ချက်လုံးလှလှ ပေါက်လျှင် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်တို့၌လည်းကောင်း သစ်ပင် တောတောင် စသော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်တို့၌လည်းကောင်း ဓာတ်မျက်လုံး ပေါက်တော့သည်၊ ခပ် သိမ်းသော ရုပ်ဟူသမျှသည် ပထဝီ၌ မှီတွယ်၍ ဖြစ်ကြရ၏၊ ခပ်သိမ်း သော ပစ္စဝေါကာရ နာမ်ခန္ဓာ ဟူသမျှသည် ရုပ်၌ မှီတွယ်၍ ဖြစ်ကြရ၏၊ ပထဝီ၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှု ဥဒယဗ္ဗယ အချက်ကို ထင်မြင်နိုင်ပါလျှင် ကြွင်း

www.dhammaransi.com

သော ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှု ဥဒယဗ္ဗယ အချက်အစုကိုလည်း ထင်မြင်ခြင်းငှာ လွယ်လှ၏။ ဤကား ပရမတ် မြေဓာတ်၌ ဓာတ်မျက်လုံး တည်ထောင်ပုံတည်း။

ပရမတ် ရေဓာတ်၌လည်းကောင်း, ပရမတ္ထ မီးဓာတ်၌လည်းကောင်း, ပရမတ်မြေဓာတ်၌လည်းကောင်း ဓာတ်မျက်လုံး ဖေဖော်မှုကိုကား ငါတို့ ရေးသား စီရင်သော **"ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ"** စာအုပ်မှာ ယူလေ။

ဓာတ်မျက်လုံး အမြင် စင်ကြယ်စွာ ပေါက်သော အခါ၌ မူကား မိမိ ရူပကာယ ကိုယ်ခန္ဓာ, သူတပါးတို့၏ ရူပကာယ ကိုယ်ခန္ဓာ, ဗဟိဒ္ဓသန္တာန် ရုပ်ခန္ဓာတို့ကို ဓာတ်မျက်လုံး ကျယ်သမျှ ချိန်ရွယ် စူးစိုက်၍ ရှုမြော်လိုက်သည့် အခါ ဖြစ်မှု ပျက်မှုတွေ တရွရွ နေသည်ကို မြင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲ ဟူသမျှသည် အနှစ်သာရ မရှိသော ရေမြှုပ်ခဲတွေနှင့် တူလှစွာ၏ဟု မြွက်ဆိုကြရလတ္တံ့၊ ထို့ကြောင့် **"ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ"** ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်တကားဟု မြတ်စွာ ဘုရားကိုလည်း တွေ့မြင်ကြရလတ္တံ့။

ဓာတ်မျက်လုံး မရှိသူ၏ အပြစ်

ဓာတ်မျက်လုံး မပေါက်မူ၍ ခွေး, ဝက်, ကြက်, ငှက် တို့မှာပင် ရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အင်္ဂါကြီးငယ် ဆံပင် မွေးညှင်း ခြေသည်း လက်သည်း စသည်ကိုသာ မြင်တတ်သော ပညတ်မျက်လုံးအတိုင်းနှင့် ရှိနေကြမူကား ဘုရားကို တွေ့မြင်သူ မဆိုရချေ၊ အနှစ်သာရ မရှိသည့် အတွက် ရေမြှုပ်နှင့် တူသည် ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ကြီးစွာသော အာဒီနဝ, ရူပက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စ, ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဒုက္ခ, ရူပက္ခန္ဓာ၏ အနတ္တကို ပြတော်မူလိုရင်း ဖြစ်သဘည်း။

အနှစ်သာရ မရှိသည့် အတွက် ရေမြှုပ်နှင့် တူသည်ဟု ဟောတော်မူသဖြင့် အဘယ်သို့လျှင် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ကြီးစွာသော အာဒီနဝကို ပြတော်မူသနည်း ဟူမူကား အနှစ်သာရ ရှိသည်ဟု ထင်မှတ် စွဲလမ်းသော သူတို့အား အနှစ်သာရ မရှိမှုသည် ကြီးစွာသော အပြစ်ဒေါသ အာဒီနဝ

www.dhammaransi.com

မှုကြီး ဖြစ်၏၊ ရူပက္ခန္ဓာသည် ခေတ်မျက်စိ မရှိသော အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇန် သတ္တဝါတို့အား အနှစ်သာရ အနေနှင့် လှည့်ပတ်၍ ကြီးစွာသော အပြစ်ဒုက္ခကို ဖြစ်စေ၏၊

အဘယ်သို့ အနှစ်သာရအနေနှင့် လှည့်ပတ်သနည်း ဟူမူကား ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ခဏ်မာမှုကြီးယာ သက်သက်မျှသာ ဖြစ်သော မြေဓာတ် ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာသည် အသခ်ျ အနန္တ စုဆောင်းမှု ဟူသော သမူဟ သဏ္ဌာနပညတ်ကို ပြ၍လည်းကောင်း မြစ်ရေ အလျဉ်ကဲ့သို့ အစဉ် ဆက်စပ် မပြတ် ဖြစ်ပွားမှု ဟူသော သန္တတိပညတ်ကို ပြ၍လည်းကောင်း အနှစ်သာရမရှိသော မိမိ၏ သဘောကို ဖုံးပိုက်၏၊ အနှစ်သာရ ရှိသည် ထင်မြင် စွဲလမ်းရအောင် ပြ၏၊ ပရမတ္ထမျှမျှ အထည်ဒြပ် မရှိသော မြေဓာတ်ကိုပင် အထည်ဒြပ်ကြီး ထင်မြင်ရ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ထင်မြင်ရ ၏၊ မိန်းမ ယောကျ်ား နတ်သား နတ်သမီး ထင်မြင်ရ၏၊ ပထဝီသက်သက် မြေသက်သက်ကိုပင် ဆင် မြင်း ကျွဲ နွား ထင်ရ၏၊ လူ ထင်ရ၏၊ နတ် ထင်ရ၏၊ သိကြား ထင်ရ၏၊ ဗြဟ္မာ ထင်ရ၏၊ ဦးခေါင်း ခြေ လက် မျက်နှာ ခံတွင်း လည်ပင်း ရင်ဝ ထင်ရ၏၊ အိမ်ရာ ကျောင်းကန် ဗိမာန် ဘုံနန်း ထင်ရ၏၊ ရွှေ ငွေ ရတနာ ထင်ရ၏၊ အဝတ်ပုဆိုး အိုးအင် ဟင်းတောင်း ပြောင်ခေါင်း ခုတင် ထင်ရ၏၊ တော တောင် ထင်ရ၏၊ သစ်ပင် အမျိုးမျိုး ချုံနွယ် အမျိုးမျိုး ထင်ရ၏။ ဤကား သမူဟပညတ်မှုတည်း၊

မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်မျှ အသက် မရှည် အဘည်းမမြဲ ပြိုကွဲ ပျက်ပြား ဆုံးပါး ချုပ်သေ၍ နေရသော မြေဓာတ်သည် မိမိ ကိုယ်ကို တချက် တလ တနှစ် စသည် အသက်ရှည်သမျှ ခိုင်မြဲသည်ဟု ပြ၏၊ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၌ တချက် တလ တနှစ် စသည် ရှည်နိုင်သော အသက် ကေန္တ ရှိသည်ဟု ထင်ရ၏။ ဤကား သန္တတိပညတ်မှုတည်း။ ပထဝီသည် အဘယ်မဟုတ်သော ထိုပညတ် နှစ်ပါးကို မျက်လှည့်အယောင် ထုထောင် ဖန်ဆင်း၍ အမြဲထား၏။

အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ တခါတရံမျှ ခေတ်မျက်လုံး မပေါက်ဘူးကြကုန် သေးသော အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇန် သတ္တဝါတို့သည် ရေမြုပ်နှင့် တူလှသော

www.dhammaransi.com

သဘာဝခေတ်ရင်းကို အိပ်မက်တွင်မျှ မမြင်ဘူးကြ၊ မသိဘူးကြ၊ မဟုတ်တယုတ် လုပ်ကြံလှည့်ပတ် ပညတ်ကြီးနှစ်ပါးနယ်၌သာ အကယ် ထင်စွဲ အခဲအကြိတ် စိတ်အလိုက် မာန်အလိုက် အရိုးစိုက်၍ နေကြကုန်၏၊ ခပ်သိမ်းသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟူသမျှသည် ထိုနယ်ကြီး နှစ်ပါးမှ ဖြစ်ပွား၏၊ ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက်မှုဟူသမျှသည် ထိုနယ်ကြီး နှစ်ပါးမှ ဖြစ်ပွား၏၊ ခပ်သိမ်းသော အပါယ်ဘေး ဟူသမျှသည် ထိုနယ်ကြီး နှစ်ပါးမှ ဖြစ်ပွား၏၊ ထိုနယ်ကြီးသူ နယ်ကြီးသား ဖြစ်ကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အစီးအပွား, ဒုစ္စရိုက် အစီးအပွား, အပါယ်ဒုက္ခ အစီးအပွား တို့ကိုပင် ကိုယ်ကျိုး ကိုယ်စီးပွား ပြုလုပ်၍ ဗာလ ဃုက္က အမှုတို့နှင့်သာ နေ့ ရက် နှစ် လ ဘဝသံသရာတွေ ကုန်ခဲ့ကြကုန်၏၊ စိတ်တွေ ဉာဏ်တွေ ကုန်ခဲ့ကြကုန်၏၊ ခန္ဓာဖေွ့ အသက်တွေ ကုန်ခဲ့ကြကုန်၏၊ ဂင်္ဂါသဲမျှ ပွင့်ကြကုန်သော ဘုရားသာသနာတော်တွေကို ကျော်ပေး၍ ကျော်ပေး၍ အလွတ် ရှောင်၍ ရှောင်၍ လာခဲ့ကြကုန်၏၊ ယခု တွေ့ကြုံ၍ နေကြသော ဘုရားသာသနာတော်ကိုလည်း အရအမိ တွယ်တာမည်ဟု မကြံ၊ နောက် ဘုရားကို ကိုးစားလေဟန် ကျော်ပေးဉာဏ် ကိုယ်စိနှင့် ရှိနေကြကုန်၏။

ဤကား ခေတ်မျက်လုံး မရှိကြသော အန္ဓဗာလတို့၏ အပေါ်၌ ပထဝီ ဟူသော မြေခေတ် လှည့်ပတ်တည်ထောင်၍ ထားသော ကြီးကျယ် လှစွာသော အပြစ်ဒေါသ အာဒီနဝကြီး ပေတည်း၊ အာပေါ ဟူသော ရေခေတ်, တေဇော ဟူသော မီးခေတ်, ဝါယော ဟူသော လေခေတ်တို့ ကိုလည်း ဤနည်းတူ သိမြင်လေ။

ဝါယောခေတ်၏ လှည့်ပတ်ပုံ

လောက၌ ခေတ်မျက်လုံး မရှိကုန်သော သူတို့၏ အပေါ်၌ ဝါယော လေခေတ် သည် အလွန် ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်၍ လှည့်ပတ်နိုင်၏။ ပွဲဦးတွက် ကြိုးစုံ ရုပ်သေးရုပ်ကို ကြိုးစုံ ဆွဲကာ၍ ပြသကဲ့သို့ ရုပ်ခန္ဓာတွေကို သတ္တဝါ အချင်တွေ မှတ်ထင် စွဲလမ်းရအောင် လျှော်၍ ပြ၏၊ ထိုင်၍ ပြ၏၊

www.dhammaransi.com

ထ၍ ပြ၏၊ သွား၍ ပြ၏၊ လာ၍ ပြ၏၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့မှ အမျိုးမျိုးသော လှုပ်ရှားမှုကြိယာတွေကို ကြိုးစုံ ဆွဲ၍ ပြ၏၊ ကုန်းသတ္တဝါ ရေသတ္တဝါ ကောင်းကင်ပျံ သတ္တဝါ ရုပ်ခန္ဓာတို့ကို ကမ္ဘာမြေပေါ်၌ နေ့နေ့ညည တရုံးရုံး တသောသော နေကြအောင် လုပ်ဆောင်၍ ပြ၏၊ ကာယကံ ဝစီကံ ဒုစ္စရိုက်မှုမျိုးတို့ကို စိတ်အလိုရှိတိုင်း ပြီးစီးအောင် လုပ်ဆောင်၍ နေကြ၏။ ဤကား ဝါယောဓာတ်၏ အခွင့်အထူး အရာအထူးတို့ကို အနည်းငယ်မျှ ဖော်ပြချက်တည်း။

ပရမတ် လေကို ဖျက်ရန်

စင်စစ် အမှန်အားဖြင့် မူကား ဓာတ်မျက်လုံး မရှိ၍ သန္တတိပညတ်ကိုသာ မြင်ကြသော အန္ဓဗာလတို့၏ သန္တတိပညတ် နိုင်ငံကြီးမှာ သာလျှင် ထိုကဲ့သို့သော လှုပ်ရှားမှု ရှိ၏၊ ပရမတ်နိုင်ငံ၌ မရှိ၊ ပရမတ္ထဓမ္မတို့ မည်သည် ကြိယာအမှုအရာ သက်သက်မျှ ဖြစ်ကြ၍ မျက်တောင် တခတ် လျှပ်တပြက် အတွင်းမှာပင် ဖြစ်မှုပျက်မှု ရှေ့နောက် အကြိမ်ပေါင်း အထောင်မက ဆက်လက် ရအောင် အသက်တိုလှကုန်၏။ ။ဥပါဒ်နှင့် ဖြစ်ပေါ် ပြီးသော တခုသော ပရမတ်တရားသည် ချုပ်ကွယ်ခြင်းသို့ မရောက်မီ အကြား၌ လောက လှုပ်ရှားမှုမျိုးအားဖြင့် လှုပ်ရှားမှု အမှုအရာ ပြောင်းလဲမှုဟူ၍ မရှိ၊ အမှုအရာ ပြောင်းလဲလျှင် တရားလည်း ပြောင်းလဲတော့သည်၊ ထိုကြောင့် ပရမတ်နိုင်ငံ၌ လောကလှုပ်ရှားမှုမျိုး ဟူ၍ မရှိ၊ ဖြစ်ရာဌာနက ပြောင်းရွှေ့ခြင်း ဟူ၍ မြူခြမ်းမျှ မရှိ၊ အာကာသဓာတ် အခြား, ဥပါဒ် အခြား, ဘင် အခြား တို့နှင့် အပေါင်း ရှေ့ နောက် အားဖြင့် သိန်း သန်း ကုဋေ အသင်္ချေမျှသော တရားတွေကို ဘယ်ဝတ္တုတခု, ဘယ်အမှုတခုဟု တခုတည်း ထင်မြင်ကြသော သမူဟ သန္တတိ နိုင်ငံ တို့၌သာ လှုပ်ရှားမှု ရွေ့ရှားမှု ဟူ၍ ရှိလေသတည်း။ ဤကား ဝါယော ဓာတ် မျက်လှည့်မှုကို ဓာတ်မျက်မှန်နှင့် ဖျက်ပုံတည်း။ ဓာတ်မျက်မှန် ကြည့်လှမှ မြင်နိုင်မည်၊ ထိုသို့ပင် အနုကြီး အစိတ်ကြီး အတိုင်း မမြင်နိုင် ကြသော်လည်း တနာရီ တနာရီ အတွင်းမှာ တကိုယ်လုံး တကောင်လုံး

www.dhammaransi.com

အခါများစွာ ခေတ်သေမှု ခေတ်ချုပ်မှုကို ကောင်းကောင်းမြင်နိုင်ကြလျှင်ပင် အနိစ္စခေတ်မျက်လုံး ပေါက်တော့သည်။

ဤတွင်ရွေ့ကား ရူပက္ခန္ဓာ၏ ကြီးစွာသော အာဒီနဝဒုက္ခကို ပြဆိုချက်တည်း။

ရေမြှုပ်ပမာ ရုပ်ခန္ဓာ၏ အပြစ်

"အနှစ် မရှိသည့်အတွက် ရေမြှုပ်နှင့် တူသည် ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် ထိုရူပက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စ အချက်ကို အဘယ်သို့ ပြတော်မူသနည်း" ဟူသော မေးခွန်း၌ ရှေး၌ ပထဝီ၏ အမာဆုံး ဖြစ်သော သံတုံး သံခဲ ဥဒါဟရုဏ် - ပထဝီ၏ အနူးညံ့ဆုံး ဖြစ်သော လရောင်, မြစ်ရေ ဥဒါဟရုဏ်တို့နှင့် အနှစ်မရှိပုံ ရေမြှုပ်နှင့် တူပုံကို ကြံသာရုံမျှ ပြဆိုခဲ့သော အချက်စုသည် အနိစ္စလက္ခဏာကို ပြဆိုချက်ပင် ဖြစ်၏၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဆိုသော် အနှစ်မရှိမှု နှင့် အမြဲမရှိမှုသည် တထပ်တည်း ကျသောကြောင့်တည်း၊ ဤမှ တပါးသည်း ရူပက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စလက္ခဏာမှုများကို "ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ" စာအုပ် "အာဟာရဒီပနီ" စာအုပ်တို့မှာ အတန်ငယ် အကျယ် ပါရှိလေပြီ။

"အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန" ဟူသော ပါဠိနှင့်အညီ "ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ" ဟူသော ပါဠိတော်မြွက်နှင့် အနတ္တလက္ခဏာကို တိုက်ရိုက်ပြဆိုရင်း ဖြစ်သတည်း။ ထိုကြောင့် ရေမြှုပ်နှင့် တူသည်ဟု ဟောတော်မူမှုသည် အနှစ်မရှိ အနိစ္စ အနတ္တ ဤသုံးရပ်ကို တချက်တည်း ပြတော်မူပေသတည်း။

အဘယ်သို့ ဤသုံးရပ်ကို တချက်တည်း ပြတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသနည်း ဟူမူကား ရုပ်တရားတို့ မည်သည် မျက်တောင်တခတ်မျှ မချုပ် မပျက်ပဲ ခိုင်မြဲစွာ တည်နေနိုင်သော တရားမျိုး မဟုတ်၊ မီးတောက် မီးလျှံ ရုပ်ကလာပ်တို့၌ ပါရှိသော ပထဝီ စသော ရုပ်ခုနစ်ခုတို့သည် သဟဇာတ် မီးဓာတ် လောင်မြိုက်သဖြင့် ခဏခြင်း ခဏခြင်း ကုန်ဆုံးကြကုန်သကဲ့သို့ ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် သဟဇာတ်မီး လောင်မြိုက်သဖြင့်

www.dhammaransi.com

ခဏခြင်း ခဏခြင်း ကုန်ဆုံးကြရကုန်၏၊ ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့၌ အမာခံ အနေနှင့် ပါရှိသော ပထဝီသည် သဟဇာတ် တေဇော၏ မီးစာပေတည်း။

၁။ **မီးစာရှိမှ မီးရှိမြဲ ဓမ္မတာတည်း။**

၂။ **မီးစာကို လှုလှု စွဲမှ မီးပွားမြဲ ဓမ္မတာတည်း။**

၃။ **မီးစာကုန်လျှင် မီးသေမြဲ ဓမ္မတာတည်း။**

(ဓမ္မတာ သုံးချက်)

သဟဇာတ် တေဇောသည် သဟဇာတ် ပထဝီကို ဤသို့ ရောက်လျှင် လှုလှု စွဲလေ၏၊ ထိုအခါ မီးပွားလေ၏၊ မီးပွားမှု ဆိုသည်ကား သား သမီး ရုပ်ကလာပ် ပေါက်ဖွားမှုကို ဆိုသတည်း။ ထို့ကြောင့် ခပ်သိမ်း သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် သဟဇာတ် မီးဘေး အမြဲ သင့်ကြသဖြင့် သတ္တရသာယနဆေး ပိုမို၍ မျက်စိတောင်တခဏမျှ တည်နေနိုင်သော အခိုင်အမာ အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်ကုန်၊ အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်က နိစ္စမျိုး, ဓုဝမျိုး, ထာဝရမျိုး အမှန် ဟုတ်နိုင်တော့အံ့နည်း။ အနိစ္စမျိုး သာ အမှန်ဖြစ်ကြကုန်၏။

အတ္တ ဆိုသည်ကား ပုဂ္ဂိုလ်၏ ရောဘည် အသည်းခံ အမာခံကို လော ကဌ အတ္တ ဆိုသည်၊ သတ္တဝါ၏ ရောဘည် အသည်းခံ အမာခံကို လော ကဌ အတ္တ ဆိုသည်၊ အမာခံ ဆိုသည်ကား သူ အသက်ရှည်၍ တည်နေ သမျှကာလပတ်လုံး ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အသက်ရှည်၍ တည်နေရ၏၊ သူသေဆုံးမှ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သေဆုံး၏၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သေဆုံးမှသာ သူသေဆုံး၏၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မသေဆုံးပဲ အနှစ်သာရ အသက်ရှည် လျှင် သူသည်း အနှစ်သာရ အသက်ရှည်သည်ဟု သိရ၏။ ဤကား အတ္တသာရအချက်တည်း။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ခဏမာမှ အနှုအရာမျှသာ ဖြစ်သော ပထဝီကို ပုဂ္ဂိုလ်၏ အနှစ် - သတ္တဝါ၏ အတ္တဟု စွဲလမ်းကြ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အနှစ် သာရ သတ္တဝါ၏ အနှစ်သာရဟု စွဲလမ်းကြ၏၊ "စွဲလမ်းကြပုံကား

www.dhammaransi.com

အချက်စုပင်တည်း။ ဤမှ တပါးသော ဒုက္ခအချက်စုကား "**အာဟာရ ဒီပနီ**" "**အနတ္တဒီပနီ**" "**စတုသစ္စဒီပနီ**" စာအုပ်တို့၌ ပါရှိလေပြီ။ ရေဓာတ်, မီးဓာတ်, လေဓာတ်တို့၌လည်း ထိုနည်းတူ သိလေ။

မဟာဘုတ် လေးပါး မြေအလား

ဤအရာ၌—

> စတ္တာရော အာသီဝိသာ ဥဂ္ဂတေဇာ ဃောရဝိသာတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ စတုန္နေတံ မဟာဘူတာနံ အဓိဝစနံ။

ဟူသော ပါဠိတော်ကို ပြဆိုရာ၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အာသီဝိသာ၊ လျင်သော အဆိပ် ရှိကုန်ထသော။ ဥဂ္ဂတေဇာ၊ ထက်သန်သော တန်ခိုး ရှိကုန်ထသော။ ဃောရဝိသာ၊ ကြမ်းတမ်းသော အဆိပ် ရှိကုန်ထသော။ စတ္တာရော၊ မြွေနဂါးကြီး လေးမျိုးတို့ ဟူသည်။ စတုန္နံ၊ လေးပါးကုန်သော။ မဟာဘူတာနံ၊ မဟာဘုတ်တို့၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။

မြွေနဂါးကြီး လေးခုတို့၏ အထူးကိုမူကား-

၁။ ပတ္ထဒ္ဓေါ ဘဝတိ* ကာယော၊ ဒဋ္ဌော ကဋ္ဌမုခေန ဝါ။[၂]
ပထဝီဓာတု ပကောပေန၊ ဟောတိ ကဋ္ဌမုခေဝ သော။

၂၊ ပူတိကော ဘဝတိ ကာယော၊ ဒဋ္ဌော ပူတိမုခေန ဝါ။
အာပေါဓာတု ပကောပေန၊ ဟောတိ ပူတိမုခေဝ သော။

၃။ သန္တတ္တော ဘဝတိ ကာယော၊ ဒဋ္ဌော အဂ္ဂိမုခေန ဝါ။
တေဇောဓာတု ပကောပေန၊ ဟောတိ အဂ္ဂိမုခေဝ သော။

၁။ သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ—၃၀၂။
၂။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ဋ္ဌ၊ နှာ—၅၀။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ၊ ဋ္ဌ၊ ပ၊ နှာ—၃၆၄။
* ဘဝတိ၊ သံယုတ္တ၊ ဋ္ဌ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ။ ဋ္ဌ။

www.dhammaransi.com

အကြမ်းမေးနည်း အလတ်မေးနည်း နှစ်မျိုးလုံး၌ပင် ပုဂ္ဂိုလ် တည်နေသကဲ့သို့ ရုပ်ခန္ဓာ မတည်နိုင်ဟု ဖြေဆိုလတ္တံ့။ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်တွင်း၌ ဉာဏ်စူးစိုက်သဖြင့် တကယ်မြင်၍ ဖြေဆိုမှု မှန်ခဲ့လျှင် အနတ္တခေတ်မျက်လုံး ပေါက်ပေပြီဟု သိရာ၏။ ဤသို့ မြင်သော အခါ၌ကား ရုပ်ခန္ဓာသည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ အသည်ခံ အမာခံ အနှစ်သာရ အတ္တ ဖြစ်နိုင်မည်ဝေးစွ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကိုမျှ ရှာကြံမရ ရှိလတ္တံ့၊ ဤကား ရူပက္ခန္ဓာသည် ရေမြှုပ်နှင့် တူသည်ဟု ဟောတော်မူသဖြင့် အသာရ အနိစ္စ အနတ္တ တချက်တည်း ပြီးစီးပုံတည်း။

"အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ်သည့် အတွက် ရေမြှုပ်နှင့် တူသည် ဟု ဟောတော်မူသဖြင့် ရုပ်ခန္ဓာ ဒုက္ခကို အဘယ်သို့ ပြတော်မူသနည်း" မေးခွန်း၌ "ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခံ" ဟူသည်နှင့် အညီ အကြင်တရားမျိုးသည် မိမိကို တွယ်တာသော သူတို့အား များစွာသော ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ ထိုတရားမျိုးသည် ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလှသော ဘေးဘယမျိုး စစ်စစ် ဖြစ်၍ ဒုက္ခတရားမျိုး မည်၏။ ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့် အတိုင်း အသာရ အနိစ္စ အနတ္တ စစ်စစ် ဖြစ်သော မြေခေတ်ကို ဦးခေါင်း အင်္ဂါ ပြု၍ တွယ်တာမှု အတွက် မျက်စိအင်္ဂါ, နားအင်္ဂါ, နှာခေါင်းအင်္ဂါ, ခံတွင်းအင်္ဂါ, ဦးနှောက်အင်္ဂါ, လည်ပင်းအင်္ဂါ, အသည်း - အဆုတ်- နှလုံးသည်းပွတ်အင်္ဂါ စသည်ပြု၍ တွယ်တာမှု အတွက် အသက် မွေးမှု ဒုက္ခဘေးကြီး အမြဲ ကပ်သင့်၍ နေ၏၊ ကုန်းသတ္တဝါ, ရေသတ္တဝါ, ကျေးငှက်ဟု ဆိုအပ်သော ကောင်းကင်ပျံ သတ္တဝါတို့၏ အသက်မွေးမှု ဘေးကြီး အမြဲ ကပ်တိုက်၍ နေပုံကို အကုန် မြော်လေ။

အနမတဂ္ဂသံသရာ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် အသက်မွေးမှု ကဲ့သို့ ကြီးကျယ်သော အပါယ်ဒုက္ခ ဘေးကြီး မည်သည် မရှိ။ ဤကား အနှစ်သာရမရှိသော ရေမြှုပ်နှင့် တူသော မြေခေတ်ကို ကိုယ်ထည် ပြုလုပ်၍ တွယ်တာမှုကြောင့် အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့် အမျှ အသင့်ခံ၍ နေကြရသော အထင်အရှားဆုံးသော ဒုက္ခဘေးကြီးစုကို ပြဆိုချက်တည်း။ ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အာဒီနဝ အချက်စုသည်လည်း ပထဝီမြေခေတ်၏ ဒုက္ခ

www.dhammaransi.com

အချက်စုပင်တည်း။ ဤမှ တပါးသော ဒုက္ခအချက်စုကား **"အာဟာရ ဒီပနီ" "အနတ္တဒီပနီ" "စတုသစ္စဒီပနီ"** စာအုပ်တို့၌ ပါရှိလေပြီ။ ရေဓာတ်, မီးဓာတ်, လေဓာတ်တို့၌လည်း ထိုနည်းတူ သိလေ။

မဟာဘုတ် လေးပါး မြွက်ဆိုအလား

ဤအရာ၌—

> စတ္တာရော အာသီဝိသာ ဥဂ္ဂတေဇာ ဃောရဝိသာတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ စတုန္နေတံ မဟာဘူတာနံ အဓိဝစနံ။

ဟူသော ပါဠိတော်ကို ပြဆိုရာ၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အာသီဝိသာ၊ လျင်သော အဆိပ် ရှိကုန်ထသော။ ဥဂ္ဂတေဇာ၊ ထက်သန်သော တန်ခိုး ရှိကုန်ထသော။ ဃောရဝိသာ၊ ကြမ်းတမ်းသော အဆိပ် ရှိကုန်ထသော။ စတ္တာရော၊ မြွေနဂါးကြီး လေးမျိုးတို့ ဟူသည်။ စတုန္နံ၊ လေးပါးကုန်သော။ မဟာဘူတာနံ၊ မဟာဘုတ်တို့၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည်တည်း။

မြွေနဂါးကြီး လေးခုတို့၏ အထူးကိုမူကား-

၁။ ပဋ္ဌာဒ္ဓေါ ဘဝတိ* ကာယော၊ ဉဒ္ဓော ကဋ္ဌမုခေန ဝါ။[၂]
ပထဝီဓာတု ပကောပေန၊ ဟောတိ ကဋ္ဌမုခေဝ သော။

၂၊ ပူတိကော ဘဝတိ ကာယော၊ ဉဒ္ဓော ပူတိမုခေန ဝါ။
အာပေါဓာတု ပကောပေန၊ ဟောတိ ပူတိမုခေဝ သော။

၃။ သန္တတ္တော ဘဝတိ ကာယော၊ ဉဒ္ဓော အဂ္ဂိမုခေန ဝါ။
တေဇောဓာတု ပကောပေန၊ ဟောတိ အဂ္ဂိမုခေဝ သော။

၁။ သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ—၃၀၂။
၂။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ဋ္ဌ၊ နှာ—၅၈။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ၊ ဋ္ဌ၊ ပ၊ နှာ—၃၆၄။
* ဘဝတိ၊ သံယုတ္တ၊ ဋ္ဌ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ။ ဋ္ဌ။

၄။ သတ္ထဒ္ဓေါ ဘဝတိ ကာယော၊ ဍဋ္ဌော သတ္ထမုခေန ဝါ။
ဝါယောဓာတု ပကောပေန၊ ဟောတိ သတ္ထမုခေဝ သော။

(အဋ္ဌကထာပါဌ်)

၁။ ယော ကာယော၊ အကြင်ခန္ဓာကိုယ်ကို။ ကဋ္ဌမုခေန ဝါ၊ ကဋ္ဌမုခ မြွေမျိုးသည်လည်း။ ဍဋ္ဌော၊ ကိုက်အပ်၏၊ သော ကာယော၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်။ ပတ္ထဒ္ဓေါ၊ ထင်းချောင်းသဏ္ဌာန် ခက်ထန် တောင့်တင်း၍ သေရသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ကာယေ၊ ကိုယ်၌။ ပထဝီဓာတုပကောပေန၊ မြေဓာတ် စောင်းမာန် ခက်ထန်အခမ္မ ထကြွသောင်းကျန်းခဲ့သည် ရှိသော်။ သော ကာယော၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်။ ကဋ္ဌမုခေဝ၊ ကဋ္ဌမုခ မြွေကိုက်သော ကိုယ်၌ ကဲ့သို့။ ပတ္ထဒ္ဓေါ၊ ထင်းချောင်းသဏ္ဌာန် ခက်ထန် တောင့်တင်း၍ သေရသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၂။ ယော ကာယော၊ အကြင် ခန္ဓာကိုယ်ကို။ ပူတိမုခေန ဝါ၊ ပူတိမုခ မြွေမျိုးသည်လည်း။ ဍဋ္ဌော၊ ကိုက်အပ်၏။ သော ကာယော၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်။ ပူတိကော၊ ဒွါရထိုထို အရည်ယိုလျက် စိုစိုရွဲရွဲ ညိုမဲမည်းမှောင် ညှီဟောင်နံစော် အပုပ်ပျော်၍ သေရသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ကာယေပိ၊ ကိုယ်၌လည်း။ အာပေါဓာတုပကောပေန၊ ရေဓာတ်စောင်းမာန် ခက်ထန် အခမ္မ ထကြွသောင်းကျန်းခဲ့သည်ရှိသော်။ သော ကာယော၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်။ ပူတိမုခေဝ၊ ပူတိမုခ မြွေကိုက်သော ကိုယ်၌ ကဲ့သို့။ ပူတိကော၊ ဒွါရထိုထို အရည်ယိုလျက် စိုစိုရွဲရွဲ ညိုမဲ မည်းမှောင် ညှီဟောင်နံစော် အပုပ်ပျော်၍ သေရသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၃။ ယော ကာယော၊ အကြင် ခန္ဓာကိုယ်ကို။ အဂ္ဂိမုခေန ဝါ၊ အဂ္ဂိမုခ မြွေမျိုးသည်လည်း။ ဍဋ္ဌော၊ ကိုက်အပ်၏။ သော ကာယော၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်။ သန္တတ္တော၊ အလူးအလဲ အသဲအထန် ပူပန်လောင်ကျွမ်း၍ သေရသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ကာယေပိ၊ **ကိုယ်၌လည်း။** တေဇောဓာတုပကောပေန၊ မီးဓာတ်စောင်းမာန်

ခက်ထန် အဓမ္မ ထကြွ သောင်းကျန်းခဲ့သည် ရှိသော်။ သော ကာယော၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်။ အဂ္ဂိမုခေဝ၊ အဂ္ဂိမုခ မြွေကိုက်သော ကိုယ်၌ ကဲ့သို့။ သန္တတ္တော၊ အလူးအလဲ အသဲအထန် ပူပန်လောင်ကျွမ်း၍ သေရသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၄။ ယော ကာယော၊ အကြင် ခန္ဓာကိုယ်ကို။ သတ္ထမုခေနဝါ၊ ထား လက်နက်နှင့် တူသော သတ္ထမုခ မြွေမျိုးသည်လည်း။ ဉဋ္ဌော၊ ကိုက်အပ်၏။ သော ကာယော၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်။ သဉ္ဆိန္နော၊ ရင်တွင်း ဝမ်းတွင်း နှလုံးတွင်း၌ အရင်းအမြစ် အဆစ်အစပ် သွေးကြောပြတ်၍ မတ်တတ် တိမ်းလဲ ရုတ်ခနဲခြင်း သေတုံလျှင်းသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ကာယေပိ၊ ကိုယ်၌လည်း။ ဝါယောဓာတု ပကောပေန၊ လေဓာတ်စောင်းမာန် ခက်ထန် အဓမ္မ ထကြွ သောင်းကျန်းခဲ့သည် ရှိသော။ သော ကာယော၊ ထိုခန္ဓာကိုယ်သည်။ ကတ္တမုခေဝ၊ ကတ္တမုခ မြွေကိုက်သည်သော ကိုယ်၌ ကဲ့သို့။ သဉ္ဆိန္နော၊ ရင်တွင်းဝမ်းတွင်း နှလုံး တွင်း၌ အရင်း အမြစ် အဆစ် အစပ် သွေးကြောပြတ်၍ မတ်တတ် တိမ်းလဲ ရုတ်ခနဲခြင်း သေတုံလျှင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(ထင်ရှားရာကို ထုတ်ဖော်၍ ပြလိုက်သော အနက်တည်း။)

သေသည်ဖြစ်စေ မသေသည်ဖြစ်စေ ကိုယ်တွင်း ကိုယ်ပ အနာ ရောဂါ မအီမသာ ဖြစ်ကြသမျှသည် ထိုမြွေတို့၏ ကိုက်မှုချည်းပင်တည်း။ တကိုယ်လုံး၌ တည်ရှိကြကုန်သော မြွေကြီး လေးမျိုးတို့သည် မလျော် သော ဥတု အာဟာရသည် ထိခိုက်သဖြင့် အမျက်စောင်းမာန် အပြင်း အထန် ထကြွသောင်းကျန်းကြကုန်သည်ရှိသော် တကိုယ်လုံး၌ အခိုးအလျှံ လွှတ်ခြင်း လေဆိုး မိုးဆိုး ကျစေခြင်း စသည်ကို ပြု၍ အဖျားအနာ ရောဂါ ဉပဒ်တို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

ရူပကာယတို့၌ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ အစွယ်ချက် - နာမကာယတို့၌ ဖဿအစွယ် ချက်ကို ပေး၍ ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

www.dhammaransi.com

— ဦးခေါင်း၌ တည်ရှိကြကုန်သော မြေကြီး လေးမျိုးတို့သည် ဦးခေါင်းကို ကိုက်၍ ဦးခေါင်းနာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

— ရင်၌ တည်ရှိကြကုန်သော မြေကြီး လေးမျိုးတို့သည် ရင်တွင်းရှိ နှလုံးသည်းပွတ်တို့ကို ကိုက်၍ ရင်နာအမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

— မျက်စိ၌ တည်ရှိကြကုန်သော မြေကြီး လေးမျိုးတို့သည် မျက်လုံးကို ကိုက်၍ မျက်စိနာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

— ထိုနည်းအတူ နား၌ တည်ရှိကြကုန်သော ခတ်ကြီးတို့သည် နားနာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

— နှာခေါင်း၌ တည်ရှိကြကုန်သော ခတ်ကြီးတို့သည် နှာခေါင်းနာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

— ခံတွင်း၌ တည်ရှိကြကုန်သော ခတ်ကြီးတို့သည် ခံတွင်းနာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏။

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် တကိုယ်လုံးအနှံ့ အပြား မြင်လေ။

သူသတ်ရိုးရာ ဘုတ်လေးဖြာ

လောက၌ အနာဒရောဂါဖြစ်မှု ဟူသမျှ သေဆုံးမှု ဟူသမျှသည် ခတ်ကြီးလေးပါး လှုပ်ရှားမှုနှင့် ကင်း၍ ဖြစ်သည် မရှိ။ အဇ္ဈတ္တ ခတ်ကြီးလေးပါး လှုပ်ရှားဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိခဲ့သည် ရှိသော် မိုးကြိုးပင် ပစ်သော်လည်း နာကျင်မှု သေဆုံးမှု မရှိလေရာ။ မိုးကြိုးပစ်၍ သေဆုံးမှု - ဗုံးဆန်, အမြောက်ဆန်, သေနတ်ဆန် ထိမှန်၍ သေဆုံးမှု - ဓားလှံ ထိ၍ သေဆုံးမှု - မြွေဆိုး ကင်းဆိုး ကိုက်၍ သေဆုံးမှု အလုံးစုံတို့၌ပင်လျှင် အဇ္ဈတ္တခတ်ကြီးလေးပါး လှုပ်ရှားရှားဖောက်ပြန်၍ သေဆုံးမှုကြီးသာတည်း။ အပအဇ္ဈတ္တရာယ်တို့သည်ကား ထိုအဇ္ဈတ္တ ခတ်ကြီးလေးပါးတို့ကို

www.dhammaransi.com

တို့မီးစ ရှိ မီးစတို့သာတည်း။ သေကျသမျှ အလုံးစုံတို့၌ အဇ္ဈတ္တဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့သည်သာ ကေန် မုချ အစဉ်ထာဝရ သူသတ်လက်သည် ရိုးရာကြီးတို့ပေတည်း။ ထို့ကြောင့် **သံယုတ်ပါဠိတော်၌—**

၁။ ယော ဘိက္ခဝေ ပထဝီဓာတုယာ ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ပါတုဘာဝေါ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေါ၊ ရောဂါနံ ဌိတိ၊ ဇရာမရဏဿ ပါတုဘာဝေါ၊ ယော အာပေါဓာတုယာ ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိ၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ပါတုဘာဝေါ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေါ၊ ရောဂါနံ ဌိတိ၊ ဇရာမရဏဿ ပါတုဘာဝေါ၊ ယော တေဇောဓာတုယာ ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ပါတုဘာဝေါ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေါ၊ ရောဂါနံ ဌိတိ၊ ဇရာမရဏဿ ပါတုဘာဝေါ၊ ယော ဝါယောဓာတုယာ ဥပ္ပါဒေါ ဌိတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ပါတုဘာဝေါ၊ ဒုက္ခဿေသော ဥပ္ပါဒေါ၊ ရောဂါနံ ဌိတိ၊ ဇရာမဏဿ ပါတုဘာဝေါ။ [၁]

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပထဝီဓာတုယာ၊ ခက်မာမှု သဘော၏။ ယော ဥပ္ပါဒေါ၊ အကြင်ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်လာခြင်းသည်။ ယာ ဌိတိ၊ အကြင် တည်ထောင်၍ နေခြင်းသည်။ ယာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ အကြင် လွန်စွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ ယော ပါတုဘာဝေါ၊ အကြင် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဧသော၊ ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ ပထဝီဓာတ်၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခဝဋ်သိမ်း၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်လာမှုပင်တည်း။ ယာ ဌိတိ၊ အကြင်ပထဝီဓာတ်၏ တည်ထောင်၍ နေမှုသည်။ ရောဂါနံ၊ ရောဂါအမျိုးမျိုးတို့၏။ ဌိတိ၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှ စ၍ များသောအထု တည်ထောင်မှုပင်တည်း။ ယော ပါတုဘာဝေါ၊ ထိုပထဝီဓာတ်၏ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဇရာမရဏဿ၊ အိုမှု

၁။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ- ၃၃၄။

www.dhammaransi.com

သေမှု၏။ ပါတုဘာဝေါ၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှ စ၍ များလျားထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုပင်တည်း။

အာပေါဓာတုယာ၊ ဖွဲ့စည်းမှု, ယိုစီးမှုသဘော၏။ ယော ဥပ္ပါဒေါ၊ အကြင် ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်လာခြင်းသည်။ ယာ ဌိတိ၊ အကြင်တည်ထောင်၍ နေခြင်းသည်။ ယာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ အကြင် လွန်စွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ ယော ပါတုဘာဝေါ၊ အကြင် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ အာပေါဓာတ်၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်လာမှုပင်တည်း။ ယာ ဌိတိ၊ အကြင် အာပေါဓာတ်၏ တည်ထောင်၍ နေမှုသည်။ ရောဂါနံ၊ ရောဂါအမျိုးမျိုးတို့၏။ ဌိတိ၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှစ၍ များသော အထု တည်ထောင်မှုပင်တည်း။ သော ပါတုဘာဝေါ၊ ထိုအာပေါဓာတ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဇရာမရဏဿ၊ အိုမှု သေမှု၏။ ပါတုဘာဝေါ၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှ စ၍ များလျားထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုပင်တည်း။

တေဇောဓာတုယာ၊ ပူမှု အေးမှု သဘော၏။ ယော ဥပ္ပါဒေါ၊ အကြင် ပဋိသန္ဓေ အခါ၌ ဖြစ်လာခြင်းသည်။ ယာ ဌိတိ၊ အကြင် တည်ထောင်၍ နေခြင်းသည်။ ယာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ အကြင် လွန်စွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ ယော ပါတုဘာဝေါ၊ အကြင် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ထိုပဋိသန္ဓေ အခါ၌ တေဇောဓာတ်၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်လာမှုပင်တည်း။ ယာ ဌိတိ၊ အကြင်တေဇောဓာတ်၏ တည်ထောင်၍ နေမှုသည်။ ရောဂါနံ၊ ရောဂါအမျိုးမျိုးတို့၏။ ဌိတိ၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှ စ၍ များသော အထု တည်ထောင်မှုပင်တည်း။ သော ပါတုဘာဝေါ၊ ထိုတေဇောဓာတ်၏ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဇရာမရဏဿ၊ အိုမှု သေမှု၏။ ပါတုဘာဝေါ၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှ စ၍ များလျားထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုပင်တည်း။

ဝါယောဓာတုယာ၊ လှုပ်ရှားမှု, ထောက်ပံ့မှု, ပို့ဆောင်မှု သဘော၏။ ယော ဥပ္ပါဒေါ၊ အကြင် ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်လာခြင်းသည်။ ယာ

www.dhammaransi.com

ဋ္ဌိတိ၊ အကြောင်း တည်ထောင်၍ နေခြင်းသည်။ ယာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ အကြောင်း လွန်စွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ ယော ပါတုဘာဝေါ၊ အကြောင်း ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပွားခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဧသော၊ ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဝါဒယာ ဓာတ်၏ ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဒုက္ခသ၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်လာမှုပင်တည်း။ ယာ ဌိတိ၊ အကြောင်း ဝါယောဓာတ်၏ တည်ထောင်၍ နေမှုသည်။ ရောဂါနံ၊ ရောဂါ အမျိုးမျိုးတို့၏။ ဌိတိ၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှ စ၍ များသော အထု တည်ထောင်မှုပင်တည်း။ သော ပါတု-ဘာဝေါ၊ ထိုဝါယောဓာတ်၏ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှုသည်။ ဇရာမရ-ဏဿ၊ အိုမှု သေမှု၏။ ပါတုဘာဝေါ၊ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည်မှ စ၍ များလျား ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်မှု ပင်တည်း။

ဤသတ္တဝါတို့၌ ပဋိသန္ဓေအခါ ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖြစ်ပေါ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ယခုဘဝ၌ တွေ့ကြုံရလတ္တံ့သော ဒုက္ခခပ်သိမ်းတို့သည် ဖြစ်ပေါ်ပြီး မည်ကုန်၏။ ရောဂါကြီးငယ် ခပ်သိမ်းတို့သည် တည်ထောင်ပြီး မည်ကုန်၏။ အိုမှု သေမှု ခပ်သိမ်းတို့သည် ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်ပြီး မည်ကုန်၏ ဟူလိုသည်။

ဤသို့သော အရာအချက်များကို မြော်မြင်မိကြကုန်သည် ရှိသော် လောက၌ ဝိရူပက္ခ ရောပထ အစရှိကုန်သော မြေနဂါးမျိုးတို့ကို အာသိဝိသ, ဃောရဝိသ, ဥဂ္ဂတေဇ ဟူ၍ မဆိုလောက်ကြလေကုန်၊ ထိုမြေ နဂါးမျိုးတို့ထက် တန်ခိုးရှိန်ဝါ ကြီးကျယ်စွာသော ဂဠုန်မင်း, နတ်မင်း သိကြားမင်း, ဗြဟ္မာမင်းတို့ကိုမှ မလွတ်ရအောင် နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲ အမြဲ ကိုက်သတ်၍ နေသော အဇ္ဈတ္တ ဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့ကိုသာလျှင် အာ သိဝိသ, ဃောရဝိသ, ဥဂ္ဂတေဇ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုလောက်ကြ ပေကုန်သ တည်း။

ထို့ကြောင့် "စတ္တာရော အာသိဝိသာ ဥဂ္ဂတေဇာ ဃောရဝိသာ ခေါ်ဘိက္ခဝေ စတုန္နေတံ မဟာဘူတာနံ အဓိဝစနံ" ဟူ၍ ဟောတော် မူပေသည်။

www.dhammaransi.com

ဤဒေသနာတော်ဖြင့် ဓာတ်ကြီး လေးပါး ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာ၏ ကြောက်မက်ဖွယ်သော ဒုက္ခလက္ခဏာသည် အလွန် ထင်ရှားလှ၏။ ထိုကဲ့သို့ ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းနှင့် တိုက်ဆိုင်ခဲ့သည်ရှိသော် မိမိ ပကတိ အနေကို ချက်ခြင်း စွန့်ကြကုန်၏၊ ပထဝီ၏ ထင်းချောင်းကဲ့သို့ ဖောက်ပြန်မှု၊ အာပေါ၏ အပုပ်ပျော်၍ စီးယိုမှု, တေဇော၏ လောင်ခြစ်မှု, ဝါယော၏ ဖြတ်သတ်မှုတို့သည် ရေမြှုပ်ကဲ့သို့ အနှစ် မရှိကြကုန်သည့် အတွက် အကာ သက်သက်တို့သာတည်း။ ထိုကြောင့် "ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ" ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသတည်း။

လေးပါးသော ဓာတုဘာဝနာ ပြီးမှု

ရုပ် အဋ္ဌဝီသဟု ဆိုအပ်သော ရူပက္ခန္ဓာတရား အများရှိပါလျက် ဓာတ် ၄ - ပါးကိုသာ ပြဆိုသည်မှာမူကား ဓာတ် ၄ - ပါးနှင့်ပင် ဝိပဿနာကိစ္စ ပြီးစီးနိုင်ကြောင်းကို **စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်(နှာ-၄၃၈)** ၌ ဟောတော်မူချက် ရှိသောကြောင့်တည်း။

၁။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ရာဟုလော ယေန ဘဂဝါ တေနုပ သင်္ကမိ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ၊ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ။ ယာ စ ရာဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု။ ယာ စ ဗာဟိရာ ပထဝီဓာတု။ ပထဝီရေဝေသာ၊ နေတံ မမ။ နေသော ဟမသ္မိ။ နေသော မေ အတ္တာတိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ ပထဝီဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ ပထဝီဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၂။ ယာ စ ရာဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ အာပေါဓာတု။ ယာ စ ဗာဟိရာ အာပေါဓာတု။ အာပေါရေဝေသာ။ နေတံ မမ။ နေသော ဟမသ္မိ။ နေသော မေ အတ္တာတိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ အာပေါဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ အာပေါဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

www.dhammaransi.com

၃။ ယာ စ ရာဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု။ ယာ စ ဗာဟိရာ တေဇောဓာတု။ တေဇောဓာတုရေဝေသာ။ နေတံ မမ။ နေသော ဟမသ္မိ။ နေသော မေ အတ္တာတိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ တေဇောဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ တေဇောဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၄။ ယာ စ ရာဟုလ အဇ္ဈတ္တိကာ ဝါယောဓာတု။ ယာ စ ဗာဟိရာ ဝါယောဓာတု။ ဝါယောဓာတုရေဝေသာ။ နေတံ မမ၊ နေသော ဟမသ္မိ။ နေသော မေ အတ္တာတိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ ဝါယောဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝါယောဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

ယတော ခေါ ရာဟုလ ဘိက္ခု[၁] ဣမာသု စတူသု ဓာတူသု နေဝတ္တာနံ န အတ္တနိယံ သမနုပဿတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ရာဟုလ သမ္မဒသော ဘိက္ခု အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ[၂] ဝိဝတ္တယိ သံယောဇနံ၊ သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာတိ။

၁။ အထ ခေါ၊ ထိုအခါ၌။ အာယသ္မာ ရာဟုလော၊ အရှင်ရာဟုလာသည်။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိတော်မူ၏။ တေန၊ ထိုဘုရားရှိတော်မူရာ အရပ်သို့။ ဥပသင်္ကမိ၊ ကပ်လေ၏။ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ကပ်လေပြီး၍။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ အဘိဝါဒေတွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ဧကမန္တံ၊ သင့်တင့်သော အရပ်၌။ နိသီဒိ၊ နေ၏။ဧကမန္တံ၊ သင့်တင့်သော အရပ်၌။ နိသိန္နံ ခေါ၊ နေပြီးသော။ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ၊ အရှင်ရာဟုလာကို။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဧတံ၊

၁။ ရာဟုလာဘိက္ခု (မှတ်ရန်)
၂။ အစ္ဆေစ္ဆိ ကင်္ခံ၊ (နီတိ၊ နှာ-၁၀၇)။ ။အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှံ (နိရုတ္တိ၊ နှာ-၃၃၇)

www.dhammaransi.com

ဤဆိုလတ္တံ့သော စကားတော်ကို။ အာဝေါစ၊ မိန့်တော်မူ၏။ ရာဟုလ၊ ရာဟုလာ။ အဇ္ဈတ္တိကာ၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော။ ယာ စ ပထဝီဓာတု၊ အကြင် ပထဝီဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဗာဟိရာ၊ အပသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ယာ စ ပထဝီဓာတု၊ အကြင်ပထဝီဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ဤပထဝီဓာတ် နှစ်ပါးသည်။ ပထဝီရေဝ၊ မြေသဘော သက်သက်သာတည်း။ တံ၊ ဤပထဝီဓာတ်နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န မမ၊ ငါပိုင် ဉစ္စာ မဟုတ်။ ဧသော၊ ဤပထဝီဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န အဟမသ္မိ၊ ငါ မဟုတ်။ ဧသော၊ ဤပထဝီဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န မေ အတ္တာ၊ ငါ၏ အတ္တ မဟုတ်။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဧတံ၊ ဤပထဝီဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးကို။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်သည် အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာ ပညာဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဧတံ၊ ဤပထဝီဓာတ် ကို။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်သည် အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ ပထဝီဓာတုယာ၊ ပထဝီဓာတ်၌။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ ပထဝီဓာတုယာ၊ ပထဝီဓာတ်၌။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဝိရာဇေတိ၊ တပ်ခြင်း ကင်း၏။

၂။ ရာဟုလ၊ ရာဟုလာ။ အဇ္ဈတ္တိကာ၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ယာ စ အာပေါဓာတု၊ အကြင်အာပေါဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဗာဟိရာ၊ အပသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ယာ စ အာပေါဓာတု၊ အကြင် အာပေါဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ဤအာပေါဓာတ် နှစ်ပါး သည်။ အာပေါရေဝ၊ ရေသဘော သက်သက်သာတည်း။ တံ၊ ဤအာ ပေါဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န မမ၊ ငါပိုင် ဉစ္စာ မဟုတ်။ ဧသော၊ ဤအာပေါဓာတ်နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န အဟမသ္မိ၊ ငါ မဟုတ်။ ဧသော၊ ဤအာပေါဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န မေ အတ္တာ၊ ငါ၏ အတ္တ မဟုတ်။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဧတံ၊ ဤအာပေါဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးကို။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်သည်အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာ ပညာ ဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဧတံ၊ ဤအာပေါဓာတ် နှစ်မျိုး လုံးကို။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်သည် အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။

www.dhammaransi.com

ပညာယ၊ ဝိပဿနာ ပညာဖြင့်။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ အာပေါဓာတုယာ၊ အာပေါဓာတ်၌။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ အာပေါဓာတုယာ၊ အာပေါဓာတ်၌။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဝိရာဇေတိ၊ တပ်ခြင်း ကင်း၏။

၃။ ရာဟုလ၊ ရာဟုလာ။ အဇ္ဈတ္တိကာ၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ယာ စ တေဇောဓာတု၊ အကြင်တေဇောဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဗာဟိရာ၊ အပသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ယာ စ တေဇောဓာတု၊ အကြင် တေဇောဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ထိုတေဇောဓာတ် နှစ်ပါးသည်။ တေဇောရေဝ၊ မီးသဘော သက်သက်သာတည်း။ တံ၊ ထိုတေဇော နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န မမ၊ ငါ ပိုင် ဥစ္စာ မဟုတ်။ နေသော၊ ထိုတေဇောနှစ်မျိုးလုံးသည်။ န အဟမသ္မိ၊ ငါ မဟုတ်။ နေသော၊ ထိုတေဇော နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န မေ အတ္တာ၊ ငါ၏ အတ္တမဟုတ်။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ တံ၊ ထိုတေဇောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးကို။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်သည်အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာ ပညာဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ တံ၊ ထိုတေဇောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးကို။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်သည်အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ တေဇောဓာတုယာ၊ တေဇောဓာတ်၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ တေဇောဓာတုယာ၊ တေဇောဓာတ်၌။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဝိရာဇေတိ၊ တပ်ခြင်း ကင်း၏။

၄။ ရာဟုလ၊ ရာဟုလာ။ အဇ္ဈတ္တိကာ၊ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ယာ စ ဝါယောဓာတု၊ အကြင်ဝါယောဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဗာဟိရာ၊ အပသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ ယာ စ ဝါယောဓာတု၊ အကြင် ဝါယောဓာတ်သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ထိုဝါယောဓာတ် နှစ်ပါးသည်။ ဝါယောရေဝ၊ လေသဘော သက်သက်သာတည်း။ တံ၊ ထိုဝါယောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န မမ၊ ငါပိုင်ဥစ္စာ မဟုတ်။ နေသော၊ ထိုဝါယောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န အဟမသ္မိ၊ ငါ မဟုတ်။ နေသော၊ ထိုဝါယောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးသည်။ န မေ အတ္တာ၊ ငါ၏ အတ္တ မဟုတ်။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ တံ၊ ထိုဝါယောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးကို။ ယထာဘူတံ၊

www.dhammaransi.com

ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုအပ်၏။ ဇဝံ၊ ဤသို့။ ဇတံ၊ ဤဝါယောဓာတ် နှစ်မျိုးလုံးကို။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ ဝါယောဓာတုယာ၊ ဝါယောဓာတ်၌။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ ဝါယောဓာတုယာ၊ ဝါယောဓာတ်၌။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဝိရာဇေတိ၊ တပ်ခြင်း ကင်း၏။

ရာဟုလ၊ ရာဟုလာ။ ယတော၊ အကြင်အခါ၌။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ဧတေသု၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣမာသု ဓာတူသု၊ ဤဓာတ်တို့၌။ နေဝတ္တာနံ၊ အနှစ်သာရ အတ္တ မဟုတ်သည်ကို။ န အတ္တနိယံ၊ ကိုယ်နှင့် မစပ်သည်ကို။ သမနုပဿတိ၊ ကောင်းစွာ မြင်၏။ ရာဟုလ၊ ရာဟုလာ။ အယံ ဘိက္ခု၊ ဤသို့ မြင်သော ရဟန်းကို။ သမ္မဒသော၊ ကောင်းစွာ မြင်သော ရဟန်း ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ တဏှံ၊ တဏှာသည်။ အစ္ဆေစ္ဆိ၊ ပြတ်ပြီ။ သံယောဇနံ၊ သံယောဇဉ်သည်။ ဝိဝတ္တယိ၊ ပြီးပြတ်ပြီ။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ မာနာဘိသမယာ၊ မာနကို ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်။ ဒုက္ခဿ၊ အမျိုးမျိုးသော ဝဋ်ဆင်းရဲ၏။ အန္တံ၊ အဆုံးကို။ အကာသိ၊ ပြုနိုင်၏။

ပထဝီရေဝေသော ပါဠိ၌ အဓိပ္ပာယ်ကား မြေကြီး တော တောင် စသည်တို့၌ ရှိသော ဗာဟိရ ပထဝီသည်လည်း ငါ ပိုင် ဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါလည်း မဟုတ်၊ ငါ့အတ္တလည်း မဟုတ် ဟု ထင်ရှား၏သို့။ ထိုအတူ မိမိ မိမိတို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ရှိသော ခက်မာမှု ကြိယာကိုလည်း ငါ ပိုင် ဥစ္စာ မဟုတ်၊ ငါလည်း မဟုတ်၊ ငါ၏ အတ္တလည်း မဟုတ်ဟု ဉာဏ်အမြင်၌ ထင်ရှားစေရမည်၊ ပထဝီ နှစ်မျိုး ထပ်တူ ကျစေရမည်။ အဇ္ဈတ္တ ပထဝီကို ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါ ဖြစ်၍ မနေစေနှင့်၊ ငါ၏ ဥစ္စာ ဖြစ်၍ မနေစေနှင့်၊ ငါ၏ အတ္တ ဖြစ်၍ မနေစေနှင့်ဟု ဝေကျောက်ကန် လျှာလိပ်သံပြင်းပြင်းနှင့် ခပ်ဟင်းတင်း ဟောတော်မူပေသတည်း။

ဤတွင်ရွေ့ကား ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ ဟူသော ဒေသနာတော်မြတ် အရ ဖော်ပြသောအခန်း ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသည့်ကို ပြဆိုခြင်း

တဏှာ၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း

ဘန္တေ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား။ ကိတ္တာဝတာ၊ အဘယ်မျှလောက်သော အကျင့်ဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ သံခိတ္တေန၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ တဏှာသင်္ခယ ဝိမုတ္တော၊ တဏှာ၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ကျွတ်လွတ်၍ သွားသည်။ ဟောတိ နု ခေါ၊ ဖြစ်ပါသနည်း။

(သိကြားမင်းက မေးလျှောက်ချက်။)

ဒေဝါနမိန္ဒ၊ သိကြားမင်း။ ယံကိဉ္စိ၊ အလုံးစုံသော။ သုခံ ဝါ၊ သုခလည်း ဖြစ်ထသော။ ဒုက္ခံ ဝါ၊ ဒုက္ခလည်း ဖြစ်ထသော။ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ၊ သုခ ဒုက္ခမှ အလွတ် ဥပေက္ခာလည်း ဖြစ်ထသော။ ဝေဒယိတံ၊ ခံစားမှုကို။ ဝေဒေတိ၊ ခံစား၏။ တာသု ဝေဒနာသု၊ ထိုသုံးပါးသော ခံစားမှုတို့၌။ အနိစ္စာနုပဿီ၊ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ တာသု ဝေဒနာသု၊ ထိုသုံးပါးသော ဝေဒနာတို့၌။ အနိစ္စာနုပဿီ၊ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍။ ဝိဟရတော၊ နေသောသူသည်။ လောကေ၊ လောက၌။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော အာရုံကို။ န ဥပါဒိယတိ၊ မစွဲလမ်း။ အနုပါဒိယံ — အနုပါဒိယန္တော၊ မစွဲလမ်းသည် ရှိသော်။ န ပရိတဿတိ၊ မတောင့်တ။ အပရိတဿံ — အပရိတဿန္တော၊ မတောင့်တသည်ရှိသော်။ ပစ္စတ္တညေဝ၊ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်လျှင်။ ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ ကိလေသာမီးငြိမ်းအေး၏။ ဒေဝါနမိန္ဒ၊ သိကြားမင်း။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှလောက်သော အကျင့်ဖြင့်။ ဘိက္ခု ရဟန်းသည်။ သံခိတ္တေန၊ အကျဉ်းအားဖြင့်။ တဏှာ သင်္ခယဝိမုတ္တော၊ တဏှာ၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ကျွတ်လွတ်၍ သွားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ [၁]

(မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားတော်မူချက်)

၁။ မူလပဏ္ဏာသ၊ ပါ၊ နှာ–၃၁၀။

www.dhammaransi.com

ဝေဒနာ သုံးပါး၌ အနိစ္စကောင်းကောင်း ထင်မြင်နိုင်ပါလျှင် ဤဘဝမှာပင် နိဗ္ဗာန်သို့ ပေါက်ရောက်နိုင်၏ ဟူလိုသည်။

(စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ် ပါဠိတော်)

ဝေဒနာ သုံးဝ၌ အနိစ္စရှုပုံ

ဝေဒနာသုံးပါး၌ အနိစ္စ အလုပ်ဖွင့်နည်းကို ပြဆိုလိုက်အံ့။ ။ ဝေဒနာသုံးပါးတို့တွင် ဒုက္ခဝေဒနာသည် အထင်ရှားဆုံး ဖြစ်၏၊ ထိုကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာ၌ အနိစ္စရှုနည်းကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုရာ၏။ ဒုက္ခဝေဒနာသည် ကာယိက ဒုက္ခဝေဒနာ, စေတသိက ဒုက္ခဝေဒနာ ဟူ၍ နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ကာယိက ဒုက္ခဝေဒနာသည် အတွင်း အပ တကိုယ်လုံး၌ အနှံ့အပြား ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ စေတသိက ဒုက္ခဝေဒနာသည် စိတ်နှလုံးတွင်းမှာသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ ကာယိက ဒုက္ခဝေဒနာ ဆိုသည်ကား မခံသာသော ပူမှု, အိုက်မှု, အေးမှု, ချမ်းမှု, နာမှု, ကျင်မှု, ကိုက်မှု, ခဲမှု အစရှိသည့်သည် ကာယိက ဒုက္ခဝေဒနာ မည်၏။ စေတသိက ဒုက္ခဝေဒနာ ဆိုသည်ကား စိတ်နှလုံး မချမ်းသာမှု, စိတ်နှလုံး မသက်သာမှု, စိတ်နှလုံး ပူပန်မှု, စိတ်နှလုံး ပင်ပန်းမှု, စိတ်နှလုံး ညှိုးနွမ်းမှု စသည် စေတသိက ဒုက္ခဝေဒနာ မည်၏။ ဒုက္ခဝေဒနာ နှစ်ပါး ခွဲနည်း ပြီး၏။

ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။ ။ဖဿပစ္စယာ၊ ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်၌ သော်လည်းကောင်း စိတ်နှလုံး၌သော်လည်းကောင်း ထိုထိုအာရုံတို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့်။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာ ဟူသော ဓာတ်ဝိသေသသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။

ဤပါဠိ၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုမူကား ဓာတ်ရုပ်ကြီး ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားစေရာ၏။ ပြဒါး, စိန်, ဆေးဒန်း အစရှိသော ဓာတ်သေတ္တာမျိုးတို့၌ အလွန် ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်အပ်သော လူ့သဏ္ဌာန်ပမာဏရှိသော မီးဓာတ်ရုပ် ကြီးတခု ရှိသတည်း၊ ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး၌ ဘယ်နေရာမှာ မဆို တစုံတခုသော ဝတ္ထုဖြင့် ထိခဲ့သည်ရှိသော် ထိရာတိုင်း ထိရာတိုင်းမှာ ရဲခနဲ ရဲခနဲ မီးပေါ်

www.dhammaransi.com

၏။ ထိုမှ လွတ်ကွာပြန်လျှင် ထိုမီး သေပျောက်ပြန်၏၊ ပြင်ပမှ မီးရှိန် ထိရာ, နေရှိန်ထိရာ, လေထိရာ, ရေထိရာ၌လည်း ထိုအတူပင်။

လူတို့၌ ဥတုပြောင်း ဥတုသဲကြိမ်၍ ခါတ်လေးပါး လှုပ်ရှားခြင်း ဖြစ်ကြလျှင်လည်း ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး၏ အတွင်းရှိ ဓာတ်သားတို့သည် လှုပ်ရှား ကြွရွခြင်း ရှိကြကုန်၏။ အတွင်းရှိ ဓာတ်သားတို့ လှုပ်ရှား ကြွရွရာ ဌာနတို့၌ ဓာတ်သားချင်းချင်း ခိုက်မှု တိုက်မှု တိုးဝှေ့မှု ရှိတိုင်း ရှိတိုင်း ရဲခနဲ ရဲခနဲ မီးပေါ်၏။ လူတို့ကဲ့သို့ ခြေအင်္ဂါ, လက်အင်္ဂါ, ဦးခေါင်း အင်္ဂါ, ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားမှု ထိုင်မှု ထမှု သွားမှုတို့ကို ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး ပြုလုပ်သောအခါ အတွင်း အပ လှုပ်ရှားရာ ဌာနတို့၌ မီးပေါ်၏။ ထို ဓာတ်ရုပ်ကြီး၏ ကျောက်ကုန်းသား တပြင်လုံး၌ မီးရှိန် နေရှိန် စသည် တပြိုင်နက် ထိခိုက်ရာ ကျောက်ကုန်းသား တပြင်လုံး တပြိုင်နက် မီးပေါ်၏။ ကြွင်းသော အတွင်း အပ ဓာတ်သားတို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ။

ထိုမီးသည် ဓာတ်ရုပ်ကြီး၏ ဓာတ်သားကို လောင်မှုမရှိ ဓာတ်သားကို စွဲမှီရုံမျှသာ ဖြစ်၏။ မီးရှိန် နေရှိန် စသည် ထိခိုက်မှု စဲကင်းပြန်လျှင် ထို မီးသည် ခဏခြင်း သေဆုံး ကွယ်ပျောက်၏။ ထိုနေရာမှာ ပကတိဓာတ် သား အတိုင်းသာ တည်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမီးသည် ဓာတ်ရုပ်ကြီး၏ အတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သော်လည်း ဓာတ်ရုပ်ကြီး၏ ဆိုင်ရာ မဟုတ်။ ခဏ ခဏ ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏ ခဏ သေဆုံးသော အာဂန္တု မီးသက်သက်သာ တည်းဟု ဉာဏ်တွင် ထင်မြင် ပိုင်းခြားနိုင်ရာ၏။ ဤကား ဓာတ်ရုပ်ကြီး ဥပမာတည်း။

ဥပမေယျ၌ သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးသည် ဓာတ်ရုပ်ကြီးနှင့် တူ၏၊ သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးမှာ ခြေဖဝါးအပြင်မှ စ၍ ဆံပင်ဖျားတိုင် ကိုယ်ခန္ဓာကြီး၌ရှိသော ရုပ်ခန္ဓာစုသည် ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး တခုလုံးရှိ ဓာတ် သားစုနှင့် တူ၏၊ ထိုဓာတ်ရုပ်ကြီး၌ ဘယ်နေရာမှာမဆို တစုံတခုသော ဝတ္ထုနှင့် ထိခိုက်မှု တိုက်ခိုက်မှု ထိပါးမှုတို့နှင့် သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဘယ်နေရာမှာ မဆို မီးရှိန် နေရှိန် လေ ရေ အဝတ် အရုံ အခင်းအနှီး

www.dhammaransi.com

မြေကြီး ကျောက် အုတ် တုတ်ခဲ ဆူးငြောင့် စသော တစုံတခုသော ဝတ္ထုနှင့် ထိခိုက် ထိပါးမှု ဟူသော ဖဿတရားနှင့် တူ၏၊ ခြေဘဝါး တပြင်လုံး တပြိုင်နက် ထိပါးခဲ့ပါလျှင် ခြေဘဝါးတပြင်လုံး တပြိုင်နက် ကဲ့သို့ ဖဿဓာတ်တွေ့ ဖြစ်ပေါ်၏။ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ ဟူ၍ ဟော တော်မူသောကြောင့် ဖဿဓာတ် ဖြစ်ပေါ်သမျှ နေရာစုံ၌ ဒုက္ခဝေဒနာ ဓာတ်လည်း အပြည့် ဖြစ်ပေါ်၏။ တကိုယ်လုံးမှာ ဤနည်းအတိုင်း သိလေ။

တကိုယ်လုံးမှာ ထိုထိုနေရာ၌ ဝေဒနာဓာတ် ဖြစ်ပေါ်မှုသည် ဓာတ် ရုပ်ကြီးမှာ ထိုထိုနေရာ၌ မီးပေါ်မှုနှင့် တူ၏။ ဓာတ်ရုပ်ကြီးမှာ ကိုယ် တွင်းရှိ ဓာတ်သားတို့ လှုပ်ရှား ထကြွရာ ဌာနတို့၌ ဓာတ်သားချင်းချင်း ခိုက်မှု တိုက်မှု တိုးဝှေ့မှုတို့ ဖြစ်ကြသောအခါ ခိုက်ရာ တိုက်ရာ တိုးဝှေ့ ရာ ဌာနတို့၌ မီးဖြစ်ပေါ်ခြင်းကဲ့သို့ သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ကိုယ် တွင်းရှိ ဓာတ်လေးပါးတို့ လှုပ်ရှားထကြွရာ ဌာနတို့၌ အတွင်းဓာတ် ချင်းချင်း တိုက်မှု ခိုက်မှု တိုးဝှေ့မှု ဖြစ်ကြသောအခါ ခိုက်ရာ တိုက်ရာ တိုးဝှေ့ရာ ဌာနတို့၌ ဒုက္ခဝေဒနာဓာတ် ဖြစ်ပေါ်၏။ တိုက်ခိုက် တိုးဝှေ့ မှု ဒဏ်ဟုန် ပြေပျောက်လျှင် ထိုမီးသည် သေဆုံး ကွယ်ပျောက် လေသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာလည်း နေရှိန် မီးရှိန် ဖသည့် ထိခိုက်ရာ ဌာနတို့၌ ဖြစ်ပေါ်သော ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည် ထိခိုက်မှုဒဏ် ဟုန် ပြေပျောက်လျှင် အကုန်လုံး သေဆုံး ကွယ်ပျောက်ကြလေကုန်၏။

အထူးကား ဓာတ်ရုပ်ကြီးမှာ နှစ်နေရာ သုံးနေရာ လေးနေရာစသည် တို့၌ မီးတို့သည် ပြိုင်၍ ပေါ်နိုင်ကုန်၏။ သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာ၌မူကား ထိုသို့ ပြိုင်၍ ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိ၊ တခုသော ကိုယ်အင်္ဂါမှာ ဝေဒနာဓာတ် ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ကြွင်းကျန်သော တကိုယ်လုံးမှာ ဖြစ်ပေါ် ခြင်း မရှိ၊ ဤကား အထူးတည်း။

ဓာတ်ရုပ်ကြီး၌ ထိုမီး၏ ခဏခဏ ပျက်ဆုံးကွယ်ပျောက်မှု ဟူသော **အနိစ္စကို** ဒိဋ္ဌမျက်မြင် ရအပ်သကဲ့သို့ သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ခန္ဓာတခုလုံးမှာ **ထိုထိုနေရာ၌** ထိုဒုက္ခဝေဒနာ ဓာတ်၏ ခဏခဏ ဖြစ်ပေါ်၍ ခဏခဏ

www.dhammaransi.com

သေပျောက် ချုပ်ကွယ်မှု ဟူသော အနိစ္စအချက်ကိုလည်း ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ့ ဒိဋ္ဌမျက်မြင် ထင်နိုင်ရာသတည်း။

သိမှတ်ဖွယ် အထူးကား မိမိ ကိုယ်ခန္ဓာ၌ အနိဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့ကြုံလာမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒုက္ခဝေဒနာ ခေတ်ကြီးသည် ရံဖန် ရံခါသာ ဖြစ်၏၊ အမြဲ ရှုကြည့်ရန် ကိုယ်ခန္ဓာမှာ မပြတ်မစဲ ဖြစ်ပေါ်၍ နေသည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို စွဲမြဲလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ ကိုယ်ခန္ဓာ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ ဒုက္ခဝေဒနာခေတ်ကြီးကို ဉာဏ်နှင့်ဖော်၍ ကြည့်ရှု ပွားများရာ၏၊ အဘယ်သို့ ဉာဏ်နှင့်ဖော်ရသနည်းဟူမူ–

— မိမိ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ မီးရှိန် ထိခဲ့လျှင် ဘယ်လိုပူသည် -

— နေရှိန် ထိခဲ့လျှင် ဘယ်လို ပူသည် -

— တစုံတခုသော အုတ် ကျောက် သစ် ဝါး တုတ် ခဲလုံးတံ တို့ဖြင့် အပြင်းအထန် ထိခိုက်ခဲ့လျှင် ဘယ်လို ကျင်နာသည် -

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ကိုယ်တွင်း ကိုယ်ပ ဒုက္ခဝေဒနာခေတ်ကြီး ဖြစ်မှု အမျိုးမျိုးတွေကို အတိတ်၌လည်း တွေ့ဘူး ကြုံဘူး ခံရဘူးလှကြပြီ၊ အနာဂတ်၌လည်း တွေ့ကြ ကြုံကြ ခံရကြလတ္တံ့၊ ထိုသို့ တွေ့ဘူး ကြုံဘူး တွေ့ရ ကြုံရ လတ္တံ့သော နာမှု, ကျင်မှု, ပူမှု, အေးမှု အစရှိသော ဒုက္ခဝေဒနာခေတ်ကြီး တွေကို ယခု ကိုယ်အင်္ဂါအတွင်းမှာ ဉာဏ်နှင့် ဖော်၍ ကြည့်ရမည်၊ အဘယ်သို့ ကြည့်ရမည်နည်း ဟူမူ ခြေဘဝါး အပြင်၌ အပြင်းအထန် တုတ် လုံးတံ ထိခိုက်မိသည် ရှိသော် ထိခိုက်ရာ ဌာနမှာ ဘယ်လို နာလတ္တံ့ - ဘယ်လို အနာဖြစ်ပေါ်၍ လာလတ္တံ့ ဟု ဉာဏ်နှင့် ကြံဖန်၍ ဖော်ရာ၏။ မထိခိုက်မီ ခြေဘဝါး အပြင်မှာ ထိုကျင်နာမှု မရှိ၊ ထိခိုက်သော အခါမှ ထိုကျင်နာမှု ဖြစ်ပေါ်၍ လာသည်ကိုကား လူတိုင်း သိကြ၏၊ ခြေဘဝါး အပြင်သည်ကား ရူပက္ခန္ဓာကြီးတည်း၊ ထိုခြေဘဝါး အပြင်မှာ ယခု ဖြစ်ပေါ်၍လာသော ကျင်နာမှုကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတည်းဟု ခြားနား၍မူကား မသိကြ၊ ထိုကျင်နာမှုကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတည်း။

www.dhammaransi.com

သညာက္ခန္ဓာကြီး, သင်္ခါရက္ခန္ဓာကြီး, ဝိညာဏက္ခန္ဓာကြီး သုံးပါးတို့သည်လည်း ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးနှင့် ဖြစ်အတူ ပျက်အတူ မခွဲမခွာ အတူပါမြဲ ဓမ္မတာ ဖြစ်ရကား ထိုကျင်နာမှုမှာ နာမက္ခန္ဓာကြီး လေးပါး ဖြစ်ပေါ်မှုပင်ဖြစ်၏၊ ခြေဘဝါး အပြင်ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာကြီးနှင့် ပေါင်းသည်ရှိသော် ထိုကျင်နာရာဌာနမှာ ခန္ဓာကြီးငါးပါး ပေါင်းဆုံမိကြ၏။ ထိုအခိုက်အတန့်၌ ထိုကျင်နာရာဌာနမှ ကြွင်းကျန်သမျှ တကိုယ်လုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာကြီးတခုရှိမြဲ ဓမ္မတာတည်း။ နာမက္ခန္ဓာကြီး လေးပါး အတူတကွ ပေါ်ရှိကြသော်လည်း ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည်သာ အထင်ရှားဆုံး ဖြစ်၏၊ ယခုပြဆိုခဲ့ပြီးသော အလုပ်ကလည်း ဝေဒနာက္ခန္ဓာ အလုပ် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကျင်နာမှု ဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး တခုကိုသာ လိုရင်းပြု၍ ပြဆိုခဲ့ပေသတည်း။

ကျင်နာမှု ဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးကို မျက်စိနှင့် မြင်သကဲ့သို့ ဉာဏ်နှင့် ပြက်ပြက်ထင်ထင် မြင်အောင်ရှု၊ ခြေဘဝါး အပြင် ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာကြီးနှင့် ထွေး၍ မနေစေလင့်၊ လောက၌မူကား ခြေဖဝါးနာသည်ဟူ၍ ခြေဘဝါးနှင့် နာမှု တခုတည်း ပြု၍ထားကြ၏၊ ခြေဘဝါးကား ရူပက္ခန္ဓာကြီးတည်း နာမှုကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတည်း ဟု ခန္ဓာကြီး နှစ်ပါး ခွဲခြမ်း၍ မသိကြ၊ ခြေဘဝါးအပြင်ကား ရုပ်တရားတည်း၊ နာမှုကား နာမ်တရားတည်း၊ ကြည်လှစွာသော ရေရှိသော ရေအိုင်ထဲမှာ ရေပိုး ရေမွှား ပြေးသွား၍ နေကြသည်ကို ကြည့်ရှုကြရာ၌ ရေတခြား ပိုးမွှားတခြား ခြားနား၍ မြင်ကြသကဲ့သို့ ခြေဘဝါး အပြင် ဟူသော ရုပ်ခန္ဓာကြီးကား တခြား· ကျင်နာမှု ဟူသော နာမ်ခန္ဓာကြီးကား တခြား· ခြားနား၍ ထင်မြင်အောင် ရှု။

ဤကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးကို ဉာဏ်နှင့် မိခဲအောင် ဖမ်းယူသော အခန်းတည်း၊

ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးကို ဉာဏ်၌ လှလှ ဖမ်းမိ၍ ကောင်းကောင်းကြီး ထင်မြင်နိုင်သောအခါ (၁) ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဥဒယမှုကို ဒိဋ္ဌ မြင်အောင် ရှုရာ၏။ (၂) ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဝယမှုကို မြင်အောင်

www.dhammaransi.com

ရှုရာ၏။ ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဥဒယမှု ဆိုသည်ကား အပြင်းအထန် တုတ်လုံ့တံ ထိခိုက်မှုကြောင့် ထိုကျင်နာမှု ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်မှုသည် ဥဒယမှု မည်၏၊ ထိုနေရာ၌ ထိခိုက်မှု ဒဏ်ဟုန် ပြေပျောက်သော အခါ ထိုနာမှု ဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ချုပ်ပျောက် ပျက်ဆုံးမှုသည် ဝယမှု မည်၏။ ဥဒယမှုကား ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ရှေ့အစွန်းတည်း။ ဝယမှုကား ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ နောက်အစွန်းတည်း။ ဤကား ခြေဘဝါးအပြင်၌ ဒုက္ခဝေဒနက္ခန္ဓာကြီး ဖြစ်ပေါ်ရာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြစ်ပုံ အစီအရင်တည်း။ ဤခြေဘဝါးမှာ ဖြစ်ပေါ်သော ဒုက္ခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် လှလှ တည်ထောင်မိသောအခါ တကိုယ်လုံးမှာ ထိုနည်းတူ ဒုက္ခဝေဒနာကြီးကို ဉာဏ်နှင့် လုပ်ကြံ ထုတ်ဖော်၍ ကြည့်ရှုတိုင်း ကြည့်ရှုတိုင်း ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ရနိုင်လတ္တံ့၊ ဤဒုက္ခဝေဒက္ခန္ဓာကြီးကို တကိုယ်လုံးမှာ အတွင်း အပ အပ်သွားရာမျှ မလပ်ရအောင် အထပ်ထပ် ဖော်၍ ရှုလေ။

ဒုက္ခဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ် ဖွင့်နည်း ပြီး၏။

ယခုအခါ သုခဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်နည်းကို ပြဆိုပေအံ့။ သုခဝေဒနာ ဆိုသည်ကား ခံ၍ကောင်းသော အမှုတည်း၊ ဤခံ၍ကောင်းသော အမှုကို ချမ်းသာမှု ဆိုသည်။ ပူအိုက်သောအခါ ထိုခြေဘဝါး အပြင်မှာ အေးမြစွာသော ရေကို သွန်းသောင်းခဲ့အံ့၊ ခြေဘဝါး အပြင်မှာ အေးမြစွာသော ရေ၏ တွေ့ခြင်း ထိခြင်း ဟူသော ဖဿတရား ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် ခံ၍ ကောင်းခြင်း ဟူသော သုခ ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးသည် တဖွားဖွား ဖြစ်ရာ၏။ ထိုအေးမြစွာသော ရေ၏ တွေ့ခြင်း ထိခြင်း ဟူသော ဖဿတရား ကုန်ခန်းကွယ်ပျောက်၍ သွားသောအခါ ထိုခံ၍ ကောင်းခြင်း ဟူသော သုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးသည် ချုပ်ပျောက် ကွယ်ဆုံးလေ၏။

www.dhammaransi.com

(၁) ခြေဘဝါး အပြင် ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာကြီးနှင့် တခုတည်း ထင်မြင်မှု ကွယ်ပျောက်ရန် သုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးကို သီး သန့် ခြားနားစွာ ဉာဏ်၌ ထင်မြင်အောင် ရှုမှု

(၂) ထိုသုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဥဒယစွန်းကို ဉာဏ်၌ထင်မြင် အောင် ရှုမှု

(၃) ထိုသုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဝယစွန်းကို ဉာဏ်၌ ထင် မြင်အောင် ရှုမှု

ဤသုံးချက်ကို လှုလှု မိအောင် အားထုတ်လေ၊ ဤနည်းအတိုင်း တကိုယ်လုံးမှာ အတွင်း အပ အပ်သွားရာမျှ မကျန်ရအောင် တွေ့ဘူး သမျှ ကြုံဘူးသမျှ သုခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတွေကို ဉာဏ်နှင့် ထုတ်ဖော်၍ ကြည့်ရှုလေ။

ခတ်ရုပ်ကြီးပမာဏနှင့် တကွ ဒုက္ခဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးမှာ ပြဆိုခဲ့သမျှ အလုံးစုံကိုလည်း ဤသုခဝေဒနာ၌ ယူဆောင်၍ သိလေ။

သုခဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ် ဖွင့်နည်းကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

စေတသိက်ဝေဒနာတို့၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်ပုံ

ယခုအခါ စေတသိက ဒုက္ခဝေဒနာ စေတသိက သုခဝေဒနာတို့၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်နည်းကို ပြဆိုပေအံ့။ ။အနိဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌမှု အနိဋ္ဌဝတ္ထုတို့နှင့် တွေ့ကြုံ၍ စိတ်မသာခြင်း စိတ်ပင်ပန်းခြင်း အမှု သည် စေတသိက ဒုက္ခ မည်၏။ ထိုဒုက္ခဝေဒနာသည် ရင်ချိုင့်အတွင်းမှာ တည်ရှိသော နှလုံးအိမ်တွင်းရှိ နှလုံးသွေးအတွင်းမှာ တဖွားဖွား ဖြစ် ပေါ်၏၊ ဤနှလုံးသွေး၏ အတွင်း၌လည်း ထိုဝေဒနာသည်—

-- ရံခါ ရှေးအဘို့၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာ ဌာန၌ပင် ချုပ်ပျောက် ကွယ်ဆုံး၏။

www.dhammaransi.com

— ရုံခါ နောက်အဘို့၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာ ဌာနသို့ပင် ချုပ်ပျောက် ကွယ်ဆုံး၏။

— ရုံခါ လက်ျာအဘို့၌ ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာ ဌာနသို့ပင် ချုပ်ပျောက် ကွယ်ဆုံး၏။

— ရုံခါ လက်ဝဲအဘို့၌ ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာ ဌာနသို့ပင် ချုပ်ပျောက် ကွယ်ဆုံး၏။

— ရုံခါ အလယ်တည့်တည့် အဘို့၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာ ဌာနသို့ပင် ချုပ်ပျောက် ကွယ်ဆုံး၏။

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ဌာန အများပင် ရှိ၏။ နှလုံးသွေးသည် ရူပက္ခန္ဓာကြီးတည်း၊ နှလုံးမသာမှု စိတ်မချမ်းသာမှုသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးတည်း။

ဤကား ခန္ဓာခွဲခန်းတည်း။

ထိုဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ အနိဋ္ဌာရုံ ထိခိုက်မှုကြောင့် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေမှုသည် ဥဒယမှုတည်း။ ။အနိဋ္ဌာရုံ ထိခိုက်မှု ပျောက်ကင်း ပြန်လျှင် ထိုနေရာ၌ပင်လျှင် အကုန် ပျောက်ကွယ် သေဆုံးမှုသည် ဝယမှုတည်း၊ ထိုနှလုံးမသာမှု စိတ်မချမ်းသာမှု ဟူသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီးနှင့်တကွ ထိုခန္ဓာကြီး၏ ဖြစ်ပေါ်မှု ပျက်ဆုံးမှုကို မျက်စိနှင့် မြင်ရသကဲ့သို့ ဉာဏ်၌ ဒိဋ္ဌ ထင်မြင်အောင် ရှုရာ၏။

ဤကား ဓေတသိကဒုက္ခဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်ပုံ နည်းလမ်းကို ပြဆိုခန်းတည်း။

မိမိ အလိုရှိအပ် ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော ဣဋ္ဌာရုံ ဣဋ္ဌဝတ္ထု ဣဋ္ဌမှုတို့နှင့် တွေ့ကြုံဆဲ အခါ၌ စိတ်နှလုံး ရွှင်လန်းမှု စိတ်နှလုံး ချမ်းသာမှုသည် စေတသိက သုခဝေဒနာ မည်၏။ အကြွင်းမှာ စေတသိက ဒုက္ခဝေဒနာ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းလမ်းအတိုင်း အကုန် ချဲ၍ သိလေ။

ဤကား စေတသိက သုခဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်ပုံ နည်းလမ်းကို ပြဆိုခန်းတည်း။

www.dhammaransi.com

ထင်ပေါ် ထိခိုက်လာသော ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံကို အာရုံပြု၍ လျစ်လျူ ရှုခြင်း ဟူသော ဥပေက္ခာ ဝေဒနာသည်ကား စက္ခုဒွါရ သောတဒွါရ ဃာနဒွါရ ဇိဝှါဒွါရ မနောဒွါရ ဟူသော ငါးဒွါရတို့၌ ဖြစ်၏။

- မျက်စိနှင့် ထိုထိုဝတ္ထုကို မြင်ဆဲ အခါ၌ မျက်စိထဲမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။
- နားနှင့် ထိုထိုအသံကို ကြားဆဲအခါ၌ နားတွင်းမှာ တဖွား ဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။
- နှာခေါင်းနှင့် ထိုထိုအနံ့ကို နံဆဲအခါ၌ နှာခေါင်းတွင်းမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။
- လျှာနှင့် ထိုထိုရသာရုံကို သိသောအခါ လျှာပေါ်မှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။
- စိတ်နှင့် ထိုထိုအာရုံကို ကြံမိသောအခါ၌ နှလုံးသွေးအတွင်း မှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။

ဤဥပေက္ခာဝေဒနာ၌လည်း တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏။ "တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၏" ဟူသော စကားကို စိတ်နှလုံး၌ အမြဲအစွဲ ထား၍ မျက်စိ အစရှိသော ငါးဒွါရ ငါးဌာနတို့၌ အလှည့်အလည်အားဖြင့် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်မှု ရဲရဲဂြိုသော သံတွေခဲအပေါ်၌ တဖွားဖွား ကျသော နှင်း ပေါက်ငယ်တို့၏ ခဏခြင်း ခဏခြင်း ကုန်ခန်း ကွယ်ပျောက်ခြင်းကဲ့သို့ ထို့အတူ ထိုထိုနေရာ၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော ဝေဒနာခေတ်ကြီးတို့၏ ခဏခြင်း ခဏခြင်း ကုန်ခန်း သေဆုံးမှုတို့ကို ထင်မြင်အောင် ရှုလေ။

ဥပေက္ခာဂေဒနာ မည်သည် သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကဲ့သို့ ထင် ရှားလှသော ဝေဒနာ မဟုတ်၊ ခန္ဓာခွဲမှုမှာပင် ဉာဏ်၌ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကို မိမိရရ ထင်မြင်ခဲ၏၊ ဖြစ်မှု ပျက်မှု တို့၌ကား သာ၍ ထင် မြင်ခဲတော့သည်၊ ထို့ကြောင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် —

- မျက်စိ၌ အမြင်ခေတ် ပေါ်မှု ချုပ်မှု
- နား၌ အကြားခေတ် ပေါ်မှု ချုပ်မှု

www.dhammaransi.com

— နှာခေါင်း၌ အနံ့ခံတတ် ပေါ်မှု ချုပ်မှု

— လျှာ၌ ရသခံတတ် ပေါ်မှု ချုပ်မှု

— မနော၌ ထိုထိုအာရုံကို အကြံခံတတ် အသိခံတတ် ပေါ်မှု ချုပ်မှု

တို့နှင့် ဖက်တွဲ၍ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဖြစ်ပေါ်မှု ချုပ်မှုပျက်မှုကို ထင်မြင်အောင် ရှုလေ၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ကား "ဥပေက္ခာ ဝေဒနာမည်သည် မထင်ရှားလှသော ဝေဒနာ ဖြစ်၍ ထိုထိုဝေဒနာကို ဉာဏ်နှင့် ဦးတိုက် ဖမ်းယူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်း၊ မိဂပဒဝဠဥ္စန နည်းအားဖြင့်သာ ဖမ်းယူရာ၏" ဟု မိန့်ဆိုကြပေကုန်၏။

မိဂပဒဝဠဥ္စန နည်းအားဖြင့် ဖမ်းယူပုံကား မျက်စိနှင့် တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို ကြည့်ရှု ထင်မြင်၍ နေဆဲအခါ၌ ကိုယ်အင်္ဂါမှာလည်းကောင်း, စိတ်နှလုံးမှာလည်းကောင်း သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်၍ လာသည် ဖြစ်၏၊ သုခ ဒုက္ခ ဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ မျက်စိ၌ ဝေဒနာ ချုပ်ကွယ်ရာ၏၊ မျက်စိမှာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ ထိုသုခ ဒုက္ခ ချုပ်ကွယ်ရာ၏၊ ဤကဲ့သို့ အလှည့်အလည် အားဖြင့် ဖြစ်မြဲ ဓမ္မတာပေတည်း။

ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌ ကာယ ဟဒယတို့၌ သုခ ဒုက္ခ ဖြစ်ပေါ်မှုကား ထင်ရှား၏၊ အကြိမ်ကြိမ် ဖြစ်ပေါ်သော သုခ ဒုက္ခတို့၏ အကြားအကြား ခဏတို့၌ မျက်စိမှာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ၏ ဖြစ်ပေါ်မှု ချုပ်ကွယ်မှု သဘာဝမှုတို့ကို ဉာဏ်နှင့် ဆ၍ သိရာ၏၊ မျက်စိနှင့် ကြည့်မြင်၍ နေဆဲမှာပင် ခြေဘဝါး၌ သုခ ဒုက္ခ ဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်မှု ထင်ရှား သိသာနိုင်လာခဲ့လျှင် မျက်စိရှိ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ချုပ်ကွယ်မှုကို ဉာဏ်နှင့် ဆ၍ သိရာ၏။ မျက်စိနှင့် ကြည့်မြင်၍ နေဆဲအခါ ထိုထို ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌ သုခ ဒုက္ခ ဖြစ်ပေါ်လာရာတို့၌လည်း ထိုနည်းအတူ မှတ်၊ ထိုထိုအသံကို ကြား၍ နေဆဲအခါ - ထိုထိုအနံ့ကို နံ၍ နေဆဲအခါ - ထိုထို အရသာကို ခံစား၍ နေဆဲအခါ - ထိုထို ကိုယ်အင်္ဂါ၌ သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ

www.dhammaransi.com

ကြားချပ်၍ ဖြစ်ပေါ်ရာတို့၌လည်း ထိုနည်းတူ မှတ်လေ၊ ဤကား မိဂပဒဝဠဉ္ဇနနည်းအားဖြင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာ၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်ပုံ နည်းလမ်းကို ပြဆိုချက်တည်း။ ဝေဒနာသုံးပါးတို့၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဟူသော အနိစ္စဉာဏ် အလုပ်ဖွင့်ပုံ နည်းလမ်းကို ပြဆိုချက် အမြွက်စကား ပြီး၏။

အစ၌ ထုတ်ပြခဲ့သော တဏှာသခ်ယသုတ် အလုပ်ဖွင့်နည်း ဤတွင်ပြီး၏။

ဝေဒနာ သုံးချက် ရေပွက်ပမာ

"ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠုပမာ" ဟူသော ဒေသနာတော်မြတ်၌ ရေပွက် ဥပမာကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုပေအံ့။ ရေတို့ဖြင့် ပြည့်သော အင်းအပြင် အိုင်အပြင် ရေကန်အပြင်တို့၌ လေငြိမ်လျက်သာ ကြီးစွာသော မိုးပေါက်တို့ဖြင့် မိုးကြီး သည်းထန်စွာ ရွာသော အခါ အင်းအပြင် အိုင် အပြင် ကန်အပြင် တို့မှာ ငွေကြယ်ပွင့်တွေ စီခြယ်၍ ထားဘိသကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူသော ရေပွက် ကြီး ငယ်တို့သည် အပြည့် ဖြစ်ပေကုန်၏၊ မိုးစဲသော အခါ၌ တခုမကျန် ကွယ်ပျောက်ကုန်၏၊ ရေအပြင်သာ ကျန်ရှိကုန်၏၊ မိုးရွာဆဲအခါ၌လည်း ဖြစ်ပျက်မစဲ ရှိကုန်၏။

ထိုရေပွက် ဖြစ်ပုံကား အဟုန်နှင့် တကွ ကျလာသော မိုးပေါက်ကြီးသည် အောက်ခံရေထဲသို့ စူးမြုပ်၍ သွားပြီးလျှင် ရေချင်းချင်း ဖြစ်၍ အောက်ရေနှင့် ရောမိကြ၏၊ မိုးပေါက်နှင့် အတူ ပါသော လေသည်ကား ရေထဲမှာ ကျန်ရှိလေ၏၊ လေမည်သည် အာကာသ ရှိမှ နေ၏၊ ရေမည်သည် ပဲ့ိစီးမှု ရှိ၏၊ အာကာသကို ဖျက်၏။ ထိုလေသည် နေရာမရ၍ မိုးပေါက်ကျရာလမ်းသို့ မိခိုးလျှောက် တက်လာ၏၊ ဖွဲ့စည်းခြင်း လက္ခဏာ ရှိသော အာပေါသည် ထိုလေကို အုပ်ဆောင်းနှင့် အုပ်သကဲ့သို့ အုပ်၏၊ အုပ်သော်လည်း အောက်ရေဖိညှပ်သည့် အတွက် အတင်း တိုးတက်၍ လာ၏၊ ရေအပြင်ပေါ်သို့ ရောက်၍ အောက်ရေ ဖိညှပ်မှု

www.dhammaransi.com

မရှိသောအခါမှ အာကာသ အတည် ရသဖြင့် ရေလွှာအုပ်နိုင်လေ၏၊ ရေပွက် ဖြစ်လေ၏၊ အနှစ်အမာ မရှိသည့် အတွက်ကြောင့် ခဏခြင်း ခဏခြင်း ပျက်လေ၏။

စိတ်ပညာ မပြည့်ဝသော သူရူးသူနှမ်း တယောက်သည် ရှိလေရာ၏၊ ရေပွက်ကို ငွေကြယ်ပွင့် ထင်မှတ်၍ အလွန် သာယာ စွဲလမ်းမှု ရှိ၏၊ ရေပွက်ကို ကြည့်၍ မြင်၍ ကိုင်တွယ် ထိပါး၍ နေရမှ နေနိုင်၏၊ ရေပွက်နှင့် ကင်းကွာလျှင် မနေတတ် မထိုင်တတ် စိတ်ငြိုးငွေ့ ခြောက်ထပ်ပူပန်ခြင်း ဖြစ်၏၊ မိုးရွာသောအခါ အင်း အိုင် ရေကန်သို့ သွား၍ ရေပွက်တို့ကို ကြည့်ရှု ကိုင်တွယ် ထိပါး စုဆောင်း၍နေ၏။

တနေ့လုံး မိုးရွာ၍ တနေ့လုံး မနေမနား စုဆောင်းသော်လည်း တပဲ တရွေးမျှ အသားမရ—လူသာ လွန်စွာ ပင်ပန်းရလေ၏၊ သူနှမ်းဖြစ်၍ ယူကောင်း ရကောင်းသော အနှစ်အသား မရှိဟု မသိ၊ မိုးမရွာသော အခါ ရေရှိရာသို့ သွား၍ ရေချင်းချင်း လောင်း၍ စုဆောင်းမြင်ရရုံ၊ အတန်ငယ်မျှ ကိုင်ရရုံသာ ရှိ၏၊ အသားတင်ကား မရ၊ မြင်ရလျက်၊ အတန်ငယ် ထိရ ကိုင်ရလျက် ရှိသည့်အတွက်ကြောင့် အလွန် စွဲလမ်းချက် ရှိနေ၏၊ မိမိ နေအိမ်၌ ရေတို့ကို အိုးတို့ဖြင့် များစွာ ထမ်းဆောင်၍ ထားရ၏၊ နေ့မဆို ညမဆို ထိုထိုစွဲလမ်းမှု လှုံ့ဆော်ပူပန်၍ လာလျှင် ရေရှိရာသို့ ချဉ်းကပ်၍ ရေပွက် ဖြစ်ရန် ပယောဂနှင့် နေရ၏၊ အနှစ်တရာ နေ၍ ထိုစွဲလမ်းမှု တန်းလန်းနှင့်ပင် သေလွန်လေ၏။

အကယ်၍ ရေပွက်သည် အနှစ်တရာဘိုင် ခိုင်ခံ့သော အနှစ်သာရ မျိုး ဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့၊ မိုးကြီးစွာ ရွာဆဲအခါ၌ တကြိမ် တခါ များစွာ စုဆောင်း ယူဆောင်၍ ထားလိုက်လျှင် အနှစ်တရာ ပတ်လုံး ရေနှင့် စပ်သော ဒုက္ခမျိုးတို့မှ ငြိမ်းလေရာ၏၊ အနှစ်သာရမျိုး မဟုတ် ခဏခြင်း ခဏခြင်း ချုပ်ပျက်မျိုး ဖြစ်သည့် အတွက် ထိုရေပွက်ကို တွယ်တာ စွဲလမ်းမိသော သူနှမ်းသည် ရေကို ဘယ်အခါမှာမှ မလွှတ်သာပြီ၊ ရေနှင့် စပ်သော ဒုက္ခမျိုး = ရေပွက်ပေါ်အောင် စေ့ဆော်ရသော ပယောဂ

www.dhammaransi.com

ဒုက္ခမျိုးတို့သည် အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုသူနှမ်းကို နေ့စဉ် နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းကုန်၏။ ထိုသူနှမ်းအား အကြင်အခါ၌ အနှမ်းပျောက် ပြေသဖြင့် ရေပွက်၌ တွယ်တာ စွဲလမ်းမှုသည် ပျောက်ကင်းလေရာ၏။ ထို အခါမှ စ၍ ထိုဒုက္ခမျိုးစုသည် အကုန် ကျွတ်လွတ်လေရာ၏၊ ဤကား ရေပွက် ဥပမာတည်း။

ပုထုဇ္ဇန်တို့၏ သူနှမ်းနှင့် တူပုံ

လူ နတ် ဗြဟ္မာ ပုထုဇ္ဇန် သတ္တဝါစုသည် ထိုသူနှမ်းနှင့် တူ၏၊ လူ့ချမ်းသာ, နတ်ချမ်းသာ, ဗြဟ္မာချမ်းသာဟု ဆိုအပ်သော ပီတိ သောမနဿ သုခဝေဒနာစုသည် အနှစ်သာရ မရှိသော ထိုရေပွက်တွေနှင့် တူ၏။ စက္ခုဒွါရ ခေါ်သော မျက်လုံး, သောတဒွါရခေါ်သော နား, ဃာနဒွါရ ခေါ်သော နှာခေါင်း, ဇိဝှါဒွါရ ခေါ်သော လျှာ, ကာယဒွါရခေါ်သော အတွင်းအပ တကိုယ်လုံး, မနောဒွါရ ခေါ်သော စိတ်နှလုံး — ဤဒွါရ ခြောက်ပါးစုသည် အင်းအပြင် အိုင်အပြင် ရေကန်အပြင် ရေအင် ရေအိုး အခံရေစုနှင့် တူ၏၊ ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ဓမ္မာရုံ ဟူသော အာရုံခြောက်ပါးစုသည် အိုင်အပြင် စသည်တို့၌ ကျရောက်သော ရေပေါက်တို့နှင့် တူ၏။

— မျက်စိ ဥပစာ၌ ရှိကြကုန်သော အဆင်းသဏ္ဍာန် ဟူသမျှတို့သည် မျက်စိအပြင်၌ တိုက်ဆိုက် ကျရောက်ကုန်၏။

— နားဥပစာ၌ ဖြစ်လာကုန်သော အသံဟူသမျှတို့သည် နားအပြင်၌ တိုက်ဆိုက် ကျရောက်ကုန်၏။

— နှာခေါင်း ဥပစာ၌ ရှိကြကုန်သော အနံ့ဟူသမျှတို့သည် နှာခေါင်း အပြင်၌ တိုက်ဆိုက် ကျရောက်ကုန်၏၊

— လျှာပေါ်၌ ရောက်လာကုန်သော အရသာ ဟူသမျှတို့သည် လျှာအပြင်၌ တိုက်ဆိုက် ကျရောက်ကုန်၏၊

www.dhammaransi.com

— ကိုယ်နှင့် ထိပါးကြသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဟူသမျှတို့သည် အတွင်း အပ ကိုယ်အင်္ဂါ အပြင်၌ တိုက်ဆိုက် ကျရောက်ကုန်၏၊

— မိုက်ဂုဏ် လိမ်မာဂုဏ် အစရှိသော ဓမ္မာရုံ ဟူသမျှတို့သည် နှလုံးအပြင်၌ တိုက်ဆိုက် ကျရောက်ကုန်၏။

ရေပွက်တို့ မည်သည် မိုးသီး မိုးပေါက် ထိမှန်၍နေဆဲအခါ၌သာ အိုင်ပြင်၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေကုန်၏၊ မိုးပေါက် ပြတ်စဲ၍ သွားခဲ့လျှင် ရေပွက်တို့သည် တခုမကျန် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။ ထိုအတူ ထိုထိုအာရုံတို့သည် ထိုထိုဒွါရ အပြင်၌ တိုက်ခိုက် ထိမှန်၍ နေဆဲအခါ၌ သာလျှင် ထိုထိုဒွါရ အပြင်မှာ ခံစားမှုစံစားမှု ဟူသော ဝေဒနာတို့သည် တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၍ နေကုန်၏၊ ထိုထိုအာရုံနှင့် ကင်းကွာပြန်လျှင် ထိုဝေဒနာတို့သည် တခုမကျန် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်ကုန်၏။

သူနှမ်းသည် ရေပွက် အကုန် ကွယ်ပျောက် ပြန်လျှင် မနေတတ် မထိုင်တတ် ခြောက်ထပ် ငြီးငွေ့ခြင်းသို့ ရောက်ပြန်သဖြင့် ရေရှိရာသို့ ကိုယ်တကြွကြွ ခေါင်းတမော့မော့ စိတ်တမော့မော့ ကြည့်မျှော်တသ ပူပန်ရသကဲ့သို့ ပုထုဇ္ဇန်သတ္တဝါတို့သည် စိတ်ပျော်စရာ အာရုံ ကင်းဆိတ်သဖြင့် ၆ - ဒွါရမှာ သုခဝေဒနာ အကုန်ကင်းကွာပြန်လျှင် မနေတတ် မထိုင်တတ် ခြောက်ထပ် ငြီးငွေ့ခြင်းသို့ ရောက်ကြသဖြင့် မိမိတို့ စိတ်ပျော်ရာ အာရုံ ရှိရာသို့ ကိုယ်တကြွကြွ ခေါင်းတမောမော့ စိတ်တမော့မော့ ကြည့်မျှော်တ, သ, ပူပန်ကြရကုန်၏၊ ပူပန်မှု လှုံ့ဆော်ဖန်များလတ်သော် သူနှမ်းသည် နေ့မဆို ညဉ့်မဆို ရေရှိရာသို့ သွားရောက် ချဉ်းကပ်၍ ရေပွက် ဖြစ်ပေါ်ရန် ပယောဂနှင့် နေရသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သည် ပူပန်မှု လှုံ့ဆော်ဖန် များလတ်သော် အာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံမှု ထိုထိုဒွါရမှာ ဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်ရန် ပယောဂနှင့် နေကြကုန်၏။

ရေပွက်၌ သာယာ တွယ်တာသော သူနှမ်းသည် ရေပွက် ကြီးကြီးမားမား များသည်ထက် များသည်ကိုသာ အလိုရှိ၏၊ မိုးမည်သည် မိုး

www.dhammaransi.com

အခါတွင် ရံဖန်ရံခါ၌သာ ရွာ၏၊ သူနှမ်းသည် ပူပန်မှု လှုံ့ဆော်ရာ ဘယ်အခါမဆို ရေပွက်ကို ရနိုင်ရန် ရေကန်, ရေတွင်း, အိုင်, အင်း, အိုး, အင် ရေအမျိုးတို့ကို အမြဲ ထူထောင် ဝန်းရံ၍ ထားသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သည် လိုသောအခါ ဝေဒနာကို ရနိုင်ကြရန် လူမိန်းမ, လူမိဖုရား, နတ်မိန်းမ, နတ်မိဖုရား ဝတ်စားတန်ဆာ ရတနာ ရွှေငွေ အစရှိသော အာရုံဝတ္ထုတို့ကို စုဆောင်းထူထောင် သိမ်းပိုက် မွေးမြူ၍ထားကြရကုန်၏၊ ဝေဒနာကို သာယာတွယ်တာကြကုန်သော သတ္တဝါတို့ မည်သည် သုခဝေဒနာ အလုံးအခဲ ကြီးသည်ထက် ကြီးမှု-များသည်ထက် များမှုကို အလိုရှိမြဲ ဖြစ်ကုန်၏။

"လူ နတ် ဗြဟ္မာ ချမ်းသာ စည်းစိမ်" ဟူသော စကား၌ ၆-ဒွါရမှ ဖြစ်ပွားသော ဝေဒနာသည် လူ့ချမ်းသာ, နတ်ချမ်းသာ, ဗြဟ္မာချမ်းသာ မည်၏။ သူမိန်းမ, လူမိဖုရား, နတ်မိန်းမ, နတ်မိဖုရား ဝတ်စားတန်ဆာ ရွှေငွေရတနာ အိမ်ရာ ဝင်းခြံ ဘုံဗိမာန် အစရှိသော မိမိ မိမိတို့ ဆိုင်ပိုင်ရာ သက်ရှိ သက်မဲ့ အလုံးစုံသည် စည်းစိမ် မည်၏။ ရေသတ္တဝါ, ကုန်းသတ္တဝါ, ကောင်းကင် သတ္တဝါ အများတို့၌ တရားသဖြင့် အသက်မွေးမှု - မတရားသဖြင့် အသက်မွေးမှု, စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရှာကြံ စုဆောင်း စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းမှုတို့သည် သင်္ခါရ ဒုက္ခမှု မည်၏။ ဝေဒနာ ချမ်းသာကို ငါ ထင်၍ သာယာ မွေ့လျော်မှုမှု ရှိကြသည့် အတွက် စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ငါ၏ ဥစ္စာ ထင်၍ သာယာ မွေ့လျော်မှု ရှိကြကုန်၏၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ငါ၏ ဥစ္စာထင်၍ သာယာ မွေ့လျော်မှုမှု ရှိနေကြသည့် အတွက် ဆင်းရဲသားအလုပ်, သူကြွယ်အလုပ်, သူဌေးအလုပ်, မင်းစိုးရာဇာတို့ အလုပ် ဟု ဆိုအပ်သော သင်္ခါရဒုက္ခမှု တို့ကိုလည်း ကိုယ့်အလုပ် ကိုယ့်အကိုင် ကိုယ့်အရေး ကိုယ့်အရာ ကိုယ့်အကျိုး ကိုယ့်စီးပွား ထင်၍ သာယာ မွေ့လျော်မှုမှု ရှိနေကြကုန်၏။

လောက၌ ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက်မှု, ခပ်သိမ်းသော အပါယဒုက္ခမှု, ခပ်သိမ်းသော ဝဋ္ဋဒုက္ခမှုတို့သည် ထိုမွေ့လျော်မှုခြင်း ၃-ချက်တို့မှ ဖြစ်ပွားကြကုန်၏၊ သူနှမ်းသည် အနှစ်သာရ မရှိသော ရေပွက်၌ သာယာ

www.dhammaransi.com

တွယ်တာခြင်းလျှင် အရင်းရှိသော ရေနှင့် စပ်ဆိုင်သော ဒုက္ခတွေ တန်းလန်းနှင့် သေဆုံးရလေ သကဲ့သို့ ဤသတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်လည်း အနှစ်သာရ မရှိသော ဝေဒနာ ချမ်းသာကို သာယာ တွယ်တာခြင်း ရှိနေကြသည့် အတွက် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ မှောက်မှားခြင်း သုံးပါး တန်းလန်းနှင့်ပင် ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း သေဆုံးခဲ့ကြရကုန်၏၊ ဤကား ရေပွက်ကဲ့သို့ အနှစ်သာရ မရှိသော အနိစ္စဓမ္မ အနတ္တဓမ္မကို သာယာ တွယ်တာကြကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ ဓမ္မတာ ထုံးတမ်း သွားမြဲလမ်း ပေတည်း။

ဝေဒနာသုံးပါး သင်တိုးသွားနှင့် တရားဆင်ပုံ

အလွန် တွေ့ကြုံခဲလှစွာသော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒုလ္လဘကို ရံဖန်ရံခါ တွေ့ကြုံကြကုန်သော်လည်း ဝေဒနာကို သာယာခြင်းလျှင် အရင်းရှိသော မှောက်မှားခြင်း ၃-ချက် သင်တိုးစက်ကြီး မိရှိနေကြသည့် အတွက် မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် အစစ် သမီးတော် အစစ် ဖြစ်ကြရန် အရေးကို ကျောပေး၍ ပေး၍ချည်း လာခဲ့ကြကုန်၏။ ဤကား ရေပွက်ကဲ့သို့ အနှစ်သာရ မရှိသော အနိစ္စဓမ္မ အနတ္တဓမ္မကို သာယာ တွယ်တာကြကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ ဓမ္မတာထုံးတမ်း သွားမြဲလမ်းပေတည်း။

အကြင်ပညာရှိတို့သည် ဤကဲ့သို့သော ဝေဒနာ၏ အာဒီနဝ ဒုက္ခစက်ကြီးကို မြော်မြင်မိကြကုန်၏၊ ထိုပညာရှိတို့သည် အဝတ်ကောင်း ဝတ်ခြင်း, အစားကောင်း စားခြင်း, ကျောင်းကောင်း အိမ်ကောင်း တိုက်ကောင်း တာကောင်း အိပ်ရာကောင်း နေရာကောင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်း, လူ့အလယ် ရှင်အလယ်၌ တင့်တယ်သော ကျက်သရေကို ခံစားခြင်း အစရှိသော ဝေဒနာ အစီးအပွားတို့ကို တတ်အားသမျှ ခြိုးခြံ၍ ယခု တွေ့ရှိကြသော ဘုရားသာသနာ၌ ဘုရားသားတော် အစစ်, သမီးတော်အစစ် ဖြစ်နိုင်ကြရန် အရေးကိုသာ အလေးဂရု ကိုယ့်စီးပွား ပြုကြလေကုန်၏၊ ထိုပညာရှိသူ ရှင် လူ အများ ယောကျ်ား မိန်းမ အပေါင်းတို့သည်သာလျှင် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သတ္တဝါတို့၏ ဓမ္မတာထုံး

www.dhammaransi.com

တမ်း သွားမြဲလမ်းမှ ဆန်တက်ကြ၍ တွေ့ရှိသော သာသနာ၌ ဘုရား သားတော်အစစ်, သမီးတော်အစစ် ဖြစ်နိုင်ကြကုန်သဖြင့် အပါယ ဒုက္ခ, သံသရာ ဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်ကြလေကုန်၏။ ဤကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ရေပွက်နှင့် တူပုံကို အပြစ်ဒေါသ အာဒီနဝနှင့်တကွ အကြမ်းအားဖြင့် ပြဆိုချက်တည်း။ အနုစိတ်အားဖြင့် ပြဆိုမှုကိုမူကား "အနတ္တဒီပနီ" စာအုပ်မှာ ဝေဒနာ၏ အာဒီနဝခန်း, အနိစ္စခန်း, ဒုက္ခခန်းတို့၌ ပြဆို ပါရှိလေပြီ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည် အနှစ်မရှိသည့် အတွက် ရေပွက်နှင့် တူသည် ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် သိအပ်သော ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စ, ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ဒုက္ခ, ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ အနတ္တများကိုလည်း "အနတ္တ ဒီပနီ" စာအုပ်မှာ ပြည့်စုံစွာ ပြဆိုလျက် ပါရှိလေပြီ။

"ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠူပမာ" ဟူသော ဒေသနာတော် အရ ဖော်ပြချက်ကား ဤဘွင် ပြီး၏။

သညာက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

သညာ၏ မမ္ဗတာ လက္ခဏာ

"ပရိစိက္ကူပမာ သညာ" ဟူသော ဒေသနာတော်၌ သညာ ဆိုသည်ကား အမှတ်ပြု၍ သိမှုတည်း၊ မှတ်ပိ သားမိမှုတည်း၊ မိမိ မိမိတို့၏ ဖြစ်ရာ ဘုံဝလေ့, အမျိုးဓလေ့, အရပ်ဓလေ့, မိရိုးဖလာဓလေ့ အလုံးစုံတို့၌ အကျုံးကျမ်းကျင်မှုတည်း၊ တတ်သိ လိမ်မာမှုဘည်း၊ ဤကား သညာ ဓာတ်လက္ခဏာတည်း။

— ဓာတ်နိုင်ငံကြီး တပါး

— ပညတ်နိုင်ငံကြီး တပါး

ဟူ၍ နိုင်ငံကြီး နှစ်ပါး ရှိကြ၏၊ ဓာတ်နိုင်ငံကြီး ဆိုသည်ကား နူးညံ့ ခက်မာသော အမူအရာ ကြိယာမှုသည် ပထဝီဓာတ် မည်၏၊ ဖွဲ့တွယ်

www.dhammaransi.com

စေးကပ်မှု ပျောင်းအိ ယိုစီးမှုသည် အာပေါဓာတ် မည်၏၊ အေးချမ်းမှု ပူလောင်မှုသည် တေဇောဓာတ် မည်၏၊ ထောက်ကန်မှု လှုပ်ရှားမှုသည် ဝါယောဓာတ် မည်၏၊ မျက်လုံး၌ တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် စက္ခုဓာတ် မည်၏၊ နား၌ တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် သောတဓာတ် မည်၏၊ နှာခေါင်း၌ တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် ဃာနဓာတ် မည်၏၊ လျှာ၌ တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် ဇိဝှါဓာတ် မည်၏ အတွင်းအပ တကိုယ်လုံး၌ တည်သော အကြည်အလင်မှုသည် ကာယဓာတ် မည်၏၊ အဆင်းသည် ရူပဓာတ် မည်၏၊ အသံသည် သဒ္ဒဓာတ် မည်၏၊ အနံ့သည် ဂန္ဓဓာတ် မည်၏၊ အရသာသည် ရသဓာတ် မည်၏၊ အတွေ့ အသိသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် မည်၏၊ ဤသို့ အစရှိသော ရုပ်ဓာတ် အသိုက်အအုံ စုသည်လည်းကောင်း· ကြံမှု သိမှုသည် စိတ်ဓာတ် မည်၏၊ အာရုံ၌ ခိုက်တိုက်မှုသည် ဖဿဓာတ် မည်၏၊ ခံစားမှုသည် ဝေဒနာဓာတ် မည်၏၊ မှတ်မှု သားမှုသည် သညာဓာတ် မည်၏၊ စေ့ဆော်မှုသည် စေတနာဓာတ် မည်၏၊ ကြံဖန်မှုသည် ဝိတက်ဓာတ် မည်၏၊ အာရုံ၌ တရစ်ဝဲဝဲ နေမှုသည် ဝိစာရဓာတ် မည်၏၊ ဤသို့အစရှိသော နာမ်ဓာတ် အသိုက် အအုံစုသည်လည်းကောင်း ဓာတ်နိုင်ငံကြီး မည်၏။

ပညတ်သဘာဝ သဏ္ဌာန သန္တတိ

သဏ္ဌာနပညတ်, သန္တတိပညတ် နှစ်ပါးသည် ပညတ်နိုင်ငံကြီး မည်၏၊ သဏ္ဌာနပညတ် ဆိုသည်ကား ဓာတ်တို့၏ ပေါင်းဖွဲ့ တည်ထောင်မှုကို အစွဲပြု၍ ဤကား အဏုမြူ တခုတည်း -ဤကား ပရမာဏုမြူ တခုတည်း အစရှိသည်ဖြင့် အကြီး အငယ် အရှည် အတို ဒြပ်သဏ္ဌာန် လေ မြင် ပြောဆိုကြသမျှ အလုံးစုံသည် သဏ္ဌာနပညတ် မည်၏။

အမှုအရာ ကြံယာမှု သက်သက်မျှသာ ဖြစ်ကြသော ဓာတ်နိုင်ငံကြီး၌ကား ထိုကဲ့သို့ ပရမာဏုမြူမျှ အကြီး အငယ် အရှည် အတို ဒြပ်သဏ္ဌာန် ရကောင်းသော တရား ဟူ၍ တစုံတခုမျှ မရှိ၊ သန္တတိပညတ် ဆိုသည်

www.dhammaransi.com

ကား ခေတ်တို့၏ ရှေ့ဖြစ် နောက်ဖြစ် အစဉ်အဆက် များစွာကို တခု တည်း ပြု၍ ဤဝတ္ထုသည် ခဏ များစွာ တည်ရှိ၏၊ ဤဝတ္ထုသည် ရှေ့ ခဏမှ နောက်ခဏသို့ ရောက်လာ၏၊ ဤဝတ္ထုသည် ငြိမ်ရာမှ လှုပ်၏၊ လှုပ်ရာမှ ငြိမ်၏၊ ဤမီးတောက်သည် လှုပ်၏, ထ၏, ကြွ၏, ဆုတ်၏, ကျ၏၊ ဤရေသည် လှုပ်၏, ရွား၏, စီးသွား၏၊ ဤလေသည် ထိုနေရာမှ ဤနေရာသို့ ရောက်လာ၏၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ထင်မြင် ပြောဆိုကြ သမျှ အလုံးစုံသည် သန္တတိပညတ် မည်၏။

မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်ခန့် ကာလ အတွင်း မှာပင် ခေတ် အမှုအရာကြီးသာပေါင်း အကြိမ် တထောင် တသောင်း မက ချုပ်ပျက် သဖြင့် အလွန် အသက်တိုလှသော ခေတ်နိုင်ငံကြီး၌ကား လောက မျက်မြင် မှတ်ထင် ပြောဆိုကြသော တည်ရှိမှု, ထကြွမှု, လှုပ်ရှားမှု, ရွေ့ရှားမှု ဟူ၍ တစုံတခုမျှ မရှိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ခေတ်နိုင်ငံကြီးကို အလင်းဖွင့်ခဲ့လျှင် ပညတ်နိုင်ငံနှင့် စပ်သော ဝေါဟာရစု အကုန် ကွယ်ပျောက်၏၊ မရှိ မဟုတ် ဖြစ်၍ ကုန်၏၊ ဤသို့ မရှိမဟုတ် ဖြစ်၍ ကုန်သည်ကို တုစ္ဆ သုည ဆိုသတည်း။

ပညတ်နိုင်ငံကြီးကို ဖွင့်ခဲ့လျှင် ခေတ်နိုင်ငံနှင့် စပ်သော အမှုဟုတ် အမှုမှန်စု အကုန် ဖုံးကွယ်၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် မရှိ မဟုတ်ဟု ငြင်းပယ် ဘွယ်ကွေသော များ၏၊ အမှတ်သညာ ရှိကြသည့် အလျောက် ပထဝီ, အာပေါ, စိတ်, ဝေဒနာ, ခက်မာမှု, ဖွဲ့စည်းမှု, ကြံဖန်မှု, ခံစားမှု စသည်ဖြင့် ပရမတ်စကား, ခေတ်စကား ပြောဆိုကြရာ အစ၌ ပရမတ် ကို ဦးတည်၍ စမိသော အခါ၌ မိမိတို့ စိတ် ကျင်လည်နေကျ ဖြစ်သော ပညတ်နိုင်ငံကြီးသို့ ပေါ်လာ ပေါ်လေ ဉာဏ်ချော်၍ ပါကြလေကုန် ၏၊ ဦးတည်ရာနိုင်ငံ၌ စူးစိုက် တန်းစား ရပ်နားတည်ထောင်၍ မနေနိုင် ကြကုန်။

ခေတ်နိုင်ငံကြီး၌ မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်ခန့်မျှ အသက်ရှည် ၍ တည်နေနိုင်သော နိစ္စတရား ဟူ၍, သုခတရား ဟူ၍, အတ္တတရား

www.dhammaransi.com

ဟူ၍ တစုံတခုမျှ မရှိ၊ ပညတ်နိုင်ငံကြီး၌သာ နိစ္စ သုခ အတ္တ ပါရှိ၍ နေ၏။

ဤကား နိုင်ငံကြီး နှစ်ပါး ခြားနားချက် ဘည်း၊ ပကတိသော လူတို့၏ အသိအမှတ် အတတ် အလိမ္မာ ခေါ်ကြသော သညာတရား၏ အနမတဂ္ဂသံသရာကာလ၌ ထာဝရ ကျင်လည်ရာ ဌာနမူကား ပညတ်နိုင်ငံကြီးပေတည်း။

တံလှပ်နှင့် သမင် ဥပမာ

ယခုအခါ တံလှပ် ဥပမာကို ပြဆိုပေအံ့၊ တံလှပ် ဆိုသည်ကား အတွင်း၌ ရေဓာတ် အားကြီးစွာ ရှိနေသော အင်းအပြင်, အိုင်အပြင်, သဲသောင် အပြင်တို့မှ ကောင်းကင်၌ မိုးရေ မိုးပေါက် ဖြစ်ခြင်းငှာ သိမ်မွေ့စွာသော ရေအခိုးတို့သည် နေပြင်းထန်စွာ ပူသောအခါ၌ ထကြကုန်၏၊ အထက်မှ ကျရောက်သော နေရောင်နှင့် ပေါင်းဆုံ ရောနှောမိကြရာ အဝေးမှ ကြည့်မျှော်ကြကုန်သော သူတို့အား ရေအပြင်, လှိုင်းအပြင်, ဂယက်အပြင်ကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူ ထင်မြင်ကြကုန်၏၊ ထိုနေရာသို့ ရောက်ကြလျှင် မမြင်ကြကုန်ပြီ။

တောကြီး မြိုင်ကြီး အနီးအပါး၌ အင်းပြင်ကြီးတို့သည် ရှိကြကုန်၏၊ နွေလအခါ၌ ရေကုန်ခန်း၏၊ တောကြီး မြိုင်ကြီး အတွင်း ရှိကြသော ထုံးအိုင်ကြီးငယ်တို့၌ ရေကုန်ခန်းသဖြင့် အထောင် အသောင်း သားသမင် အပေါင်းတို့သည် ရေငတ်ခြင်း ပြင်းထန်စွာ နှိပ်စက်သည်နှင့် ထိုအင်းပြင်ကြီး ရှိရာသို့ ရေရှာပြေးလာကြကုန်၏၊ ပူလှတုန်း ထည်းထည်း မွန်းတိမ်းကြီး အခါ၌ အင်းကမ်းပါးသို့ ဆိုက်ကြကုန်၍ အင်းအပြင်ကို ကြည့်မျှော်ကြ ကုန်သည် ရှိသော် အလယ်၌ ထ၍နေသော တံလှပ်တို့ကို မြင်ကြကုန်၍ လှိုင်းဂယက် တဖွေးဖွေး နေသော ရေအပြင်ကြီးဟု မှတ်ထင်ကြ ကုန်သဖြင့် ကိုယ်၌ အပူ အအိုက် - ဝမ်း၌ အမွတ် အသိပ်တို့ကို ပျောက်ငြိမ်းကြစေရန် အလျင်အမြန် ပြေးကြကုန်ရာ အလယ်သို့ ရောက်ကြလျှင် ကွယ်ပျောက်၍ ကုန်လေ၏။

www.dhammaransi.com

တဖန် ကြည့်မျှော်ကြကုန်ပြန်သော် တခုသော ကမ်းအနီးမှာ မြင်ကြကုန်ပြန်၏၊ ပြေးကြကုန်ပြန်၏၊ ထိုနေရာသို့ ရောက်ကြလျှင် ကွယ်ပျောက်ပြန်လေ၏၊ တဖန် ကြည့်မျှော်ကြပြန်ရာ တပါးသော နေရာမှာ မြင်ကြကုန်ပြန်၏၊ ပြေးကြကုန်ပြန်၏၊ ထိုနေရာသို့ ရောက်ကြလျှင် ကွယ်ပျောက်ပြန်လေ၏၊ ပြေးဖန်များလေလေ ပူဆာတော်မွတ် ပင်ပန်းခြင်း ပြင်းထန်လေလေ ဖြစ်ကုန်ကြ၍ အပူကြီး အငတ်ကြီး တင်းလင်းနှင့်ပင် အင်းပြင်မှာ မတ်တတ်လဲ၍ သေဆုံးကြလေကုန်၏၊ ဤကား တံလှပ် ဥပမာတည်း။

လူနတ် ဗြဟ္မာ ဘုံသုံးရွာနှင့် နှိုင်းရှည့်ပုံ

ဤဥပမာ၌ ဘုံသုံးပါးသည် အင်းပြင်ကြီးနှင့် တူ၏။ ဤသတ္တဝါတို့သည် ရေငတ်သော တောသမင်တွေနှင့် တူ၏၊ တဏှာသည် အပြင်းအထန် ပူပန်သော ငတ်မွတ်မှုနှင့် တူ၏၊ ဓာတ်နိုင်ငံကြီးသည် ချီး၍ သောက်၍ အပူအငတ် ပြေပျောက်ရန် အနှစ်သာရ မရှိသော ပကတိတံလှပ် အစုနှင့် တူ၏၊ ပညတ်နိုင်ငံကြီးသည် အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ချီး၍ သောက်၍ အပူအငတ် ပြေပျောက်ရန် အနှစ်သာရ ရှိသည်ဟု ထင်မြင်ကြသော လှိုင်းကြီး, လှိုင်းငယ်, ဂယက်ကြီး, ဂယက်ငယ်တို့ဖြင့် ခြယ်သယ်သော ရေအပြင်ကြီးတွေနှင့် တူ၏၊ မိမိ မိမိတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှ စ၍ တသက်လုံး တွေ့ရှိ မှတ်သိသမျှတို့ကို စိတ်နှင့်လည်းကောင်း မျက်စိနှင့်လည်းကောင်း ကြည့်မျှော်ကြသည်ရှိသော် ဟောဘခွင် ကောင်တခွင် မြေပြင် လယ်ပြင် ယာပြင် သစ်ပင် တောချုံ မြို့ရွာ နိဂုံး ကျောင်း အိမ် ဈေးသမ်း အိမ်တန်း ဝင်းခြံ အစရှိသည်တို့ကို လည်းကောင်း ကုန်းသတ္တဝါ ရေသတ္တဝါ ယောက်ျား မိန်းမ အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း ထင်မြင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ မိမိ မိမိတို့ ကိုယ်ခန္ဓာမှာလည်း ဦးခေါင်း, ခြေ, လက်, မျက်စိ, နား, နှာ အစရှိသည်ကိုလည်းကောင်း, ဆံပင်, မွေးညှင်း, ခြေသည်း, လက်သည်း, အရေ, အသား အစရှိသည်ကို လည်းကောင်း ထင်မြင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဤအလုံးစုံကို ပညတ်နိုင်ငံကြီး ဆိုသတည်း။

www.dhammaransi.com

ထိုသမင်တို့သည် တံလှပ်တွေကို ရေထင်လျက် အင်းအပြင်၌ တရှန်းရှန်း တအုန်းအုန်း လိုက်ကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ဤသတ္တဝါတို့သည်လည်း စားမှု ဝတ်မှု ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ် ဟူသော အကြောင်းကြောင့် လုပ်မှု, ကိုင်မှု, သွားမှု, လာမှု, ရှာကြံမှုတို့ဖြင့် ကာယကံတရှန်းရှန်း, ဝစီကံတရှန်းရှန်း, မနောကံတရှန်းရှန်းနှင့် နေကြကုန်၏။ ထိုသမင်တို့သည် အပူအငတ် တင်းလင်း၌ပင် အင်းအပြင်မှာ မဘ်တတ်လဲ၍ သေဆုံးကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ဤသတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်လည်း အနမတဂ္ဂသံသရာ ဖြစ်လေရာဘဝတို့၌ ပစ္စုပ္ပန်စီးပွား သံသရာစီးပွား လိုက်စားမှု တင်းလင်း– ရလို, ယူလို, ခံစားလို, စံစားလိုသော တဏှာ အငတ် တင်းလင်းနှင့်ပင် မတ်တတ်လဲ၍ သေဆုံးကြကုန်၏။

နာမ် ရုပ် ဟူသရွေ့ ဘုံဝလေ့ကို ငြီးငွေ့ရန်

ထိုသမင်တို့သည် ဉာဏ်နှင့် ကြည့်မြော်တတ်ကြပါကုန်မူကား တံလှပ်ပကတိကို သိကြကုန်သဖြင့် ငါတို့၏ ပူမှု, အိုက်မှု, ငတ်မှု, မွတ်မှု, ပင်ပန်းမှုတို့ကို ပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဝတ္ထုမျိုးမဟုတ်၊ စင်စစ်မူကား ပူမှု, အိုက်မှု, ငတ်မှု, မွတ်မှု, ပင်ပန်းမှုကို အဆင့်ဆင့် ပွားစီးစေလျက် အသေသတ်မည့် ဝတ္ထုမျိုးသာ ဖြစ်ချေသည်ဟု သိကြကုန်၍ ထိုတံလှပ်ကို ရှောင်ကွင်းလျက် မြစ်ဘပါး ချောင်းတပါးသို့ သွားရောက် ချိုးသောက်ကြကုန်ရာ၏။

ထိုအတူ ဤလောက၌ ပညာရှိတို့သည် ဉာဏ်ပညာနှင့် ရှုမြော်တတ်ကြပါကုန်မူကား ခဝတ်နိုင်ငံကြီး ပကတိကို သိမြင်ကြကုန်သဖြင့် ဤအနှစ်မရှိ အနိစ္စမျိုး ဖြစ်သော ခဝတ်သဘာဝဓမ္မ အသိုက်အအုံစုသည် သင်္ခါရဒုက္ခ ဟူသော ပူမှု, အိုက်မှု, တဏှာ သုံးပါး တည်းဟူသော ငတ်မှု, မွတ်မှု, သောက ပရိဒေဝ စသော ပင်ပန်းမှုတို့ကို ပျောက်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဝတ္ထုမျိုး မဟုတ်။ စင်စစ်အားဖြင့်မူကား ထိုပူမှု, အိုက်မှု, ငတ်မှု, မွတ်မှု, ပင်ပန်းမှုတို့ကို အဆုံး မရှိ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အဆင့်ဆင့် ပွားစီးစေလျက် သေ၍မဆုံးနိုင်သော စခန်း- အပါယ ဒုက္ခစခန်းသို့

www.dhammaransi.com

သေွးဆောင် ဆွဲငင်၍ တွင်တွင် သတ်မည့် ဝတ္ထုမျိုးသာ ဖြစ်ချေသည်ဟု သိကြကုန်၍ အနိစ္စဉာဏ်, ဒုက္ခဉာဏ်, အနတ္တဉာဏ်တို့ဖြင့် ထိုဓမ္မတို့၌ တွယ်တာသော တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖြတ်တောက် ရှောင်ကွင်းလျက် မြတ်စွာဘုရား သာသနာ တည်းဟူသော အေးမြကြည်လင်သော ရေယာဉ် မြစ်ချောင်းသို့ သွားရောက် ချိုးသောက်ကြကုန်ရာသတည်း။

သညာက္ခန္ဓာ၏ အနှစ်မရှိသည့် အတွက် တံလှပ်နှင့် တူပုံကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုချက်ပြီး၏။

သညာက္ခန္ဓာသည် အနှစ်သာရ မရှိသည့် အတွက် တံလှပ်နှင့် တူသည်ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် သညာက္ခန္ဓာ၏ ကြီးစွာသော အာဒီနဝ - သညာက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တကို ပြတော်မူသည် ဟူသော အချက်၌ အာဒီနဝကို ပြဆိုမှုမှာ တောသမင် ဥပမာနှင့်ပင် ထင်ရှားလေပြီ။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အစီအရင်မှာ "**အာဟာရဒီပနီ**" နောက်ပိုင်းမှာ ပါရှိလေပြီ။

ဤဘွင် ရွေ့ကား "မရီစိကူပမာ သညာ" ဟူသော ဒေသနာတော်
အရကို ဖော်ပြခန်း ပြီး၏။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

သင်္ခါရသဘာဝ အမျိုးမျိုး

"သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ" ဟူသော ဒေသနာတော်မြတ်၌ သင်္ခါရ ဆိုသည်ကား အကျဉ်းအားဖြင့် —

(၁) ဣရိယာပုထ်လေးဖြာ ကိုယ်အင်္ဂါ ပြုပြင် လှုပ်ရှား လုပ်ဆောင်မှု ဟူသော ကာယကံ သင်္ခါရတပါး,

(၂) နှုတ်လျှာ ပြုပြင် လှုပ်ရှား ပြောဆို လုပ်ဆောင်မှု ဟူသော ဝစီကံ သင်္ခါရ တပါး,

www.dhammaransi.com

(၃) စိတ်အင်္ဂါ ပြုပြင် လှုပ်ရှား ကြံဖန် သိမြင် လုပ်ဆောင်
မှု ဟူသော မနောကံ သင်္ခါရ တပါး—

ပူ၍ သုံးပါးရှိ၏။ "စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ" ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် အညီ ပဓာန တရားကိုယ်အားဖြင့် စေတနာ စေတသိက် သာတည်း။

လျှောင်းမှု, ထိုင်မှု, ရပ်မှု, သွားလာမှု, ဦးခေါင်း, လက်, ခြေ အစရှိသော ထိုထိုကိုယ်အင်္ဂါ ပြုပြင်လှုပ်ရှား လုပ်ဆောင်မှု အမျိုးမျိုး တို့နှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ဆိုသည် ရှိသော် ကာယကံမှုသည် အလွန် များပြား ကြီးကျယ်၏၊ ထိုအတူ နှုတ်အင်္ဂါမှု, စိတ်အင်္ဂါမှု တို့သည်လည်း အသီး အသီး များပြား ကြီးကျယ်ကြကုန်၏။ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့်မူကား သင်္ခါရတရားကိုယ် ငါးဆယ် အပြားရှိ၏၊ ထိုငါးဆယ်တို့တွင် စေတနာ ကို ပြဆိုခဲ့ပြီ၊ ကြွင်းသော ၄၉ - ပါးတို့ကိုလည်း စေတနာကဲ့သို့ ကာယကံ အတို့, ဝစီကံအတို့, မနောကံအတို့ အားဖြင့် သုံးပါး သုံးပါးစီ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာရာ၏။

ထင်ရှားရာကို ရွေးကောက်၍ ဆိုမူကား လောက၌ လောဘ၏ အချက်အရာ ဖြစ်သော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့သည် အလွန် ထင်ရှား များပြား ကြီးကျယ်ကုန်၏။ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော ဒေါသ၏ အချက်အရာ, မာန၏ အချက်အရာ, ဒိဋ္ဌိ၏ အချက်အရာ စသည်တို့ သည်လည်း အလွန် ထင်ရှား များပြား ကြီးကျယ်ကုန်၏။ လုံ့လဝီရိယ၏ အချက်အရာတို့သည် တလောကလုံး၌ အလွန် ထင်ရှား များပြား ကြီးကျယ်လှကုန်၏။ သင်မှု, ကြားမှု, လောကရေး, ဓမ္မရေးတို့၌ တတ်သိလိမ်မာ လုပ်ဆောင်မှုတို့သည်လည်း အလွန် ထင်ရှား များပြား ကြီးကျယ်ကုန်၏၊ ဤကား ထင်ရှားသော သင်္ခါရတို့ကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဂါဟနှင့် စပ်ဖက်၍ မာန်တက်ပုံ

ဤသင်္ခါရခေတ်မျိုးတို့သည် သတ္တဝါတို့အား တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိ ဟူသော အပြင်းအထန် စွဲလမ်း ဖမ်းတွယ်မှုဟု ဆိုအပ်သော ဂါဟတရား

www.dhammaransi.com

သုံးပါးကို အလွန် ပွားစီး ကြီးမား မောက်မာစေတတ်ကုန်၏၊ လုပ်အား၊ ကိုင်အား၊ ပြောအား၊ ဆိုအား၊ ကြံအား၊ စည်အား၊ တတ်သိလိမ်မာ အားတို့ကို အမှီပြု၍ ဤသတ္တဝါတို့၏ စိတ်သည် သံတိုင်သံခဲ ကျောက် တိုင် ကျောက်ခဲကဲ့သို့ ခက်ထန် မောက်မာ၍ နေ၏၊ နှေ့မဆို ညဥ့်မဆို သေ လွယ် ပျောက်လွယ်လှသော မရဏဘေး - အဝီစိ အစရှိသော အပါယ် ဘေး - သံသရာဘေးတို့နှင့် ခြိမ်းချောက်သော်လည်း မနွံနာနိုင်ကြ - သံဝေဂ မကပ်နိုင်ကြ ရှိနေ၏၊ သတ္တဝါတို့ကို ထိုသာ်ဂါရ ဓာတ်တို့၏ မြှောက်စားချက်သည် အလွန် ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလှ၏။

လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့၌ ရှိနေကုန်သော ဆွေဂုဏ်၊ မျိုးဂုဏ်၊ ဥစ္စာဂုဏ်၊ ဓနဂုဏ်၊ သူရဂုဏ်၊ ကာယဗလဂုဏ်၊ ဉာဏဗလဂုဏ်၊ သီလ ဂုဏ်၊ ဗဟုသုတဂုဏ်၊ ပရိယတ္တိဂုဏ်၊ ပဋိပတ္တိဂုဏ်၊ ဈာယရိယဂုဏ်၊ မဟိဒ္ဓိကဂုဏ်၊ မဟာနုဘာဝဂုဏ် အစရှိကုန်သော ဂုဏ်တို့သည်ကား မိုး ဖျားစွင့်စွင့် မြင့်စွာဆောက်လုပ်၍ ထားအပ်သော ငြမ်းကြီးတို့ မည်ကုန် ၏၊ သာ်ဂါရဓာတ်တို့သည်ကား ထိုငြမ်းကြီးတို့ အပေါ်၌ တည်၍ သတ္တဝါ တို့၏ စိတ်ကို အမြဲလျှင် လွှင့်တင်မြှောက်စားကုန်၏၊ သံသရာ၌ ထိုသာ်ဂါရ ဓာတ်တို့၏ မြှောက်စားချက်ကြောင့် ဘုရားကိုလည်း ခုခံ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြ လှလေပြီ၊ တရားတော်ကိုလည်း ခုခံ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြလှလေပြီ၊ သံဃာကို လည်း ခုခံ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြလှလေပြီ၊ သာသနာတော်ကြီးကိုလည်း ခုခံ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြလှလေပြီ၊ ရသေ့ သူတော်ကောင်း၊ ရဟန်း သူတော် ကောင်းတို့ကိုလည်း နှိပ်စက် ညှဥ်းပန်းခဲ့ကြလှလေပြီ။

လောက၌ ရှိနေကြသော ဒုစ္စရိုက်အနန္တ - အမိုက်အမဲ အနန္တ - အမှောက်အမှား အနန္တတို့သည် သာ်ဂါရဓာတ်တို့၏ အမှုချည်းသာတည်း၊ အပါယသံသရာကြီးသည် ဒိဋ္ဌိ အမှူးရှိသော သာ်ဂါရဓာတ်တို့၏ အစီး အပွားကြီးသာတည်း၊ ဤအရာ၌ ဒိဋ္ဌိကြီး နှစ်ပါးကိုလည်း ခွဲခြမ်း၍ ထားလေ။

www.dhammaransi.com

ငှက်ပျောတော ဥပမာ

ငှက်ပျော ဥပမာကို ပြဆိုပေအံ့၊ တခုသော တောကြီး၌ ကြီးစွာသော ငှက်ပျောတော ဥယျာဉ်သည် ရှိရာ၏၊ ငှက်ပျောပင်၏ အခြင်းအရာကို အနည်းငယ်မျှ မသိတတ်သော သူနှမ်းအများသည် ငှက်ပျောတော ဥယျာဉ်ကြီးကို တွေ့မြင်ကြလေရာ အပင်သဏ္ဌာန် အရွက်သဏ္ဌာန် စေ့စပ် ချောမွေ့လှသည် အတွက်ကြောင့် အခေါက် အခွန် မရှိဘဲ သံတိုင် သံခဲကဲ့သို့ တခဲနက် အနှစ်အတိ ဖြစ်သော အလွန် ခက်မာ ခိုင်ခံ့လှစွာသော သစ်မျိုးဟု မှတ်ထင်ကြလေ၏၊ ဤတော အတွင်း၌ ရှိနေကြကုန်သည် ရှိသော် တိုင်းရှင် ပြည်ရှင် မင်းကိုပင် ထီမထင် ခုခံပုန်စားနိုင်၏၊ တောဆင်ရိုင်းပေါင်း တထောင်ပင် လာသော်လည်း မတိုးဝှေ့နိုင်၊ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်၌ ရန်သူတပါးတို့သည် အောင်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသော အယုဇ္ဈမြို့ကြီးနှင့် အလားတူ၏ဟု မှတ်ထင်ကြကုန်၏၊ ငှက်ပျောပင်၏ အနှစ်ကို ဝေးစွ အကာမရှိ အလွန် ပြော့ညံ့လှစွာသော အဖတ်အအူမျှ ရှိသည်ကို မသိကြ၊ မောက်မာသော စိတ်ထား - မောက်မာသော စကားဖြင့် ငှက်ပျောပင်တွေကို သစ်တပ်မြို့ပြု၍ တည်ကြကုန်၏၊ ပြည့်ရှင် မင်းကြီး ကြားသိလတ်သော် ရဲမက်တော်များကို စေလွှတ်၍ ပစ်ခတ်စေသော် ခဏခြင်း အကုန်လုံး ပျက်ပြုန်း၍ သေဆုံးကြလေကုန်ရာ၏၊ ဤကား ငှက်ပျောတော ဥပမာတည်း။

သတ္တဝါပုထုဇ္ဇန်နှင့် ဆက်ဆံသော ဥပမေယျ

သတ္တဝါတွေသည် သူနှမ်းနှင့် တူ၏၊ ကိုယ်ခန္ဓာတွေသည် ငှက်ပျော ဥယျာဉ်တွေနှင့် တူ၏၊ သင်္ခါရခေတ်တွေသည် ငှက်ပျောပင်တွေနှင့် တူ၏၊ သေမင်းသည် ပြည့်ရှင်မင်းနှင့် တူ၏၊ လောက၌ ရှိသော အနာရောဂါ စသော အဇ္ဈတ္တဘေးမျိုး - ဘီလူး, သံဘက်, မြွေ, ကင်း, သန်း, ဥဘု, ငှက်, ခွေး စသော ဗဟိဒ္ဓဘေးမျိုးသည် ရဲမက်တော်သားစုနှင့် တူ၏။ ထိုသူနှမ်းတို့သည် ငှက်ပျောသစ်တပ်ကို သိကြားမြို့ကဲ့သို့ ထင်မှတ်၍ ပြည့်ရှင်မင်းကိုမျှ ထီမထင် နေကြသကဲ့သို့ ဤသတ္တဝါတို့သည် အလိုရှိ

တိုင်း ပြုနိုင်သော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု ဟူသော သင်္ခါရ ဓာတ်တို့၏ မြှောက်စားမှု အတွက်နှင့် ဘဝအဆက်ဆက်တို့၌ သေခြင်းကိုမျှ ထိမထင် နေကြကုန်၏၊ "ထိမထင်"ဆိုသည်ကား အရွယ်မရောက်သေးက မိမိကိုယ်ကို သေနိုင်လိမ့်မည် မထင်ကြ၊ အရွယ်ရောက်၍ သေရမည်ကို လည်း မစက်ဆုပ်ကြမူ၍ အများဓမ္မတာပေဟု အဖြေနှင့် ကြေအေး၍ နေကြသည်ကို ထိမထင် ဆိုသတည်း။

ရဲမက်တော်တို့ ပစ်ခတ်လာလျှင် ငှက်ပျောသစ်တပ်၏ ခုခံမှု မရှိခြင်း ကြောင့် ဘယ်အခါမဆို သေဆုံးကြကုန်ရာ သကဲ့သို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သေမင်း၏ ရဲမက်တို့ ဆိုက်ရောက် ဖျက်ဆီးခဲ့လျှင် အနှစ်သာရ မရှိသော သင်္ခါရဓာတ်တို့က အနည်းငယ်မျှ ခုခံမှု မရှိခြင်းကြောင့် တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါအား ကလလရေကြည် အခါ၌ သေခဲ့ရသော ဘဝပေါင်းသည်း မရေမတွက်နိုင်ရာပြီ။ အမြုပ်အခါ၌ သေခဲ့ရသော ဘဝပေါင်းလည်း မရေမတွက်နိုင်ရာပြီ။ ပဋိသန္ဓေနေပြီးနောက် တွေ့ရှိကြ သော ညစဉ်, နေ့စဉ်, နာရီစဉ်, ခဏစဉ်ပေါင်းတို့တွင် မသေဘူးသေးသော ည-မသေဘူးသေးသောနေ့-မသေဘူးသေးသောနာရီ-မသေဘူးသေးသော ခဏ ဟူ၍ တခုမျှ မရှိရာပြီ၊ တခု တခုသော ခဏ၌ပင် အခါပေါင်း အနန္တ သေခဲ့လှေလေရာပြီ၊ ဤကား သေမင်းကို ထိမထင် ပြုကြသည့် အတွက် တည်း။

အဝိဇ္ဇာကို မကြောက်၍ ဘေးရောက်ရပုံ

တနည်းကား အဝိဇ္ဇာသည် ပြည့်ရှင်မင်းနှင့် တူ၏၊ ဇာတိဘေး, ဇရာ ဘေး, မရဏဘေး, သောကဘေး, ပရိဒေဝဘေး, ဒုက္ခဘေး, ဒေါမနဿဘေး, ဥပါယာသဘေးသည် ရဲမက်ဘော်နှင့် တူ၏၊ သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ မြှောက် စားမှုအတွက်နှင့် ဘဝ အဆက်ဆက်တို့၌ အဝိဇ္ဇာကိုပင် ထိမထင် နေခဲ့ကြ ကုန်၏။ "အဝိဇ္ဇာကို ထိမထင် နေကြမှု"ဆိုသည်ကား ယခု ဘုရား သာသ နာတွင်းမှာပင် ဘုရားကျမ်းဂန် မဘတ်မှု, မသိမှု, မလိမ္မာမှု, အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ မထင်နိုင်မှု, မမြင်နိုင်မှုသည် မိမိတို့၌ ငုတ်တုတ်ရှိနေကြသည်

www.dhammaransi.com

ကို သိကြလျက်ပင်လျှင် မပူမပင် ရွှင်ရွှင်ပြုံးပြုံး နေနိုင်ကြမှုကို ဆိုသတည်း။

ဇာတိဘေး ဆိုသည်ကား —

(၁) ကိလေသာ ဇာတိဘေး,
(၂) ကမ္မဇာတိဘေး,
(၃) ဝိပါက ဇာတိဘေး-

ဟူ၍ သုံးမျိုး ရှိ၏၊ ဖြစ်ခွင့်ဆိုက်သည် ရှိသော် လောဘ, ဒေါသ, မာန, ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ကိလေသာ အညစ် အညမ်းတို့၏ ဘယ်အခါမဆို ဖြစ်ပေါ်မှုသည် ကိလေသာ ဇာတိဘေး မည်၏၊ ကိလေသာဖြစ်မှု ရှိပြန်က ဒုစရိုက်ကံတို့၏လည်း ဘယ်အခါမဆို ဖြစ်နိုင်သော အမှုသည် ကမ္မဇာတိဘေး မည်၏၊ ဖြစ်ခွင့်ဆိုက်သည်ရှိသော် ကိုယ်ခန္ဓာ၌ စက္ခု ရောဂါ စသော ရောဂါဘေး အနာဘေး ဖြစ်မှု- ဘယ်အခါမဆို သေခဲ့လျှင် အပါယ ဇာတိ စသည် ဖြစ်မှုသည် ဝိပါကဇာတိဘေး မည်၏။

ဇရာဘေးဆိုသည်ကား ကြည်လင် ရွှင်လန်း ရှိနေသော ရုပ် နာမ် ခန္ဓာတို့၏ ညှိုးနွမ်း ဟောင်းပါးခွင့် ဆိုက်ခဲ့လျှင် ဘယ်အခါမဆို ခဏခြင်း ညှိုးနွမ်း ဟောင်းပါး မှုကိုလည်း ဇရာဘေးဆိုလေ၊ မရဏဘေးကို ပြဆိုခဲ့ပြီ၊ သောကဘေး စသည်ကိုလည်း ထိုနည်းဟူ သိလေ။

ထိုဘေးတို့သည် ဆိုက်ရောက်ခဲ့လျှင် သံဝေဂ ရတတ် တို့၏ ရေမြှုပ် ရေပွက်မျှ အနှစ်သာရ မရှိမှု အခုအခံ မရှိမှုကြောင့် စင်း၍ ခံနေကြရတော့သည်။ ဤကား အနမတဂ္ဂ သံသရာကာလ၌ အဝိဇ္ဇာကို ထီးထောင်ပြုကြသည့် အတွက်ဘည်း။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ချစ်၍ ဘေးဖြစ်ရပုံ

တနည်းကား ယခုကာလအား လျော်စွာ ဆိုသည် ရှိသော် သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် ပြည့်ရှင်မင်းနှင့် တူ၏၊ ခပ်သိမ်းသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှု, ခပ်သိမ်း

www.dhammaransi.com

သော ဒုစ္စရိုက်မှုတို့သည် ပြည့်ရှင်မင်း၏ ရဲမက်တော်သားနှင့် တူကုန်၏။ "ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက်မှု" ဆိုသည်ကား မနုဿတ္တဒုလ္လဘ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ဒုလ္လဘ အခန်းတို့၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ရှေးရှေးသော ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်ဆက်တို့က မိုက်ခဲ့သမျှ, မဲ့ခဲ့သမျှ, မှောက်ခဲ့သမျှ, မှားခဲ့သမျှ, အသိုက်ပပျက်, အအုံမပျက် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်နှလုံးထဲမှာ အစဉ်ပါရှိနေ၍သော ဒုစ္စရိုက်ကံဟောင်း အနန္တ ရှေ့သို့ ဖြစ်လတ္တံ့သော ဒုစ္စရိုက်ကံသစ် အနန္တတို့ကို ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက်မှု ဆိုသတည်း။

သင်္ခါရခေတ်တို့၏ မြှောက်စားမှု အတွက်ကြောင့် ဘဝအဆက်ဆက် တို့ကို မဆိုသားဘိဦး၊ ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ အဘွင်း၌ပင်လျှင် အပါယ်အိုးကြီး ငရဲအိုးကြီး ဖြစ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပင် ထိမထင် ပြု၍ နေကြကုန်၏။ "သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ" ဆိုသည်ကား အကြင်သူတို့သည် ခေတ်နိုင်ငံကြီးသို့ တခါတခေါက်မျှ မရောက်ဘူး မပေါက်ဘူးကြကုန်၊ ထိုသူတို့သည် ခပ်သိမ်းသော ရုပ်ခေတ်နာမ်ခေတ်တို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်ပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏၊ သတ္တဝါပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏၊ ငါပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏၊ စက္ခုဝိညာဏခေတ် မြင်မှုကို ငါမြင်မှု ပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏၊ သောတဝိညာဏခေတ် ကြားမှုကို ငါကြားမှုပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏၊ မနောဝိညာဏခေတ် ထွေထွေ လာလာ ကြံမှု သိမှုကို ငါကြံမှု ငါသိမှု ပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏၊ လောဘ ခေတ် ချစ်မှု, ခင်မှု, လိုချင်မှု, သာယာမှုကို ငါချစ်မှု, ငါခင်မှု, ငါလို ချင်မှု, ငါသာယာမှု ပြု၍ စွဲလမ်းကြကုန်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စွဲလမ်းမှု အကျယ်ကိုမူကား ငါတို့ စီရင်သော "ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အခိပ္ပာယ် အကျယ်— "ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီ" စာအုပ်မှာ ယူလေ။

ဤသို့လျှင် ခေတ်နိုင်ငံမှုတို့ကို ပညတ်နိုင်ငံ၏ အစွမ်းသတ္တိ ပြုလုပ် စွဲလမ်း မှောက်မှားခြင်းသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မည်၏၊ ပညတ်နိုင်ငံ ပြုလုပ် သည် အတွက် ခေတ်အမှုစုသည် နိစ္စ သုခ အတ္တ သာရတွေ ဖြစ်၍ကုန် ၏၊ ခပ်သိမ်းသော ဒိဋ္ဌိ, ခပ်သိမ်းသော ကိလေသာ, ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက် ဟူသမျှသည် ကိုနိစ္စဒိဋ္ဌိ, သုခ ဒိဋ္ဌိ, အတ္တဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော

www.dhammaransi.com

သက္ကာယဒိဋ္ဌိမှ ပေါက်ဖွားကြကုန်၏၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် အပါယ်မျိုး အပါယ်မြစ်, ငရဲမျိုး ငရဲမြစ်, အဝီစိမျိုး အဝီစိမြစ်ကြီး စင်စစ် ဖြစ်၏၊ ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပင် ထိမထင် ပြု၍ နေကြပုံကား အလွန် အဆိပ် ထန် လှစွာသော မြွေနဂါးကို ပွေ့ပိုက်ချီငင် အကျွမ်းဝင်ဘိသကဲ့သို့ ငါမြင် သည် ငါကြားသည် အစရှိသော အဝီစိမြစ်ကြီး စင်စစ် ဖြစ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အဟုတ်ပြင်ပြင် အကယ်ထင်လျက် အစဉ်ခြိုက်မြိုက် အရိုး စိုက်၍ နေကြသည်ကို ဆိုသတည်း။

ရဲမက်တော် ဖြစ်ကုန်သော ဒုစ္စရိုက် ကံဟောင်းတို့သည် သတ္တဝါ အခပေါင်းဘို့ကို အပါယ်ရေသို့ နေ့မစဲ ညဉ့်မစဲ အမြဲ အစဉ် တွင်တွင် ကြီး ပစ်ချကုန်၏။ တွင်တွင်ကြီး ပစ်ချမှုကိုမူကား မနုဿတ္တဒုလ္လဘဉ္စ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော **နဝသိခသုတ်ဒေသနာတော်** ကိုလည်းကောင်း အပါယ် လေးဘုံ၌ သတ္တဝါအနန္တ များပြားလှပုံများကိုလည်းကောင်း ထောက် မြော်၍ သိအပ်၏။

အလွန် ကြီးကျယ်စွာသော လေဘွေကြီးသည် အနှစ်မရှိသောသစ်ရွက် ခြောက် မြက်ခြောက်တို့ကို ကောင်းကင်၌ မြောက်တင်လွင့်ထွေ ဝဲ၍နေစေ ဘိသကဲ့သို့ ပုထုဇ္ဇန် သတ္တဝါတို့၏စိတ်ကို တလူလူ တကြွားကြွား ငါတကား သူတကား ထောင်လွှား မြောက်မြင့်အောင် မြှောက်မြှင့် လွင့်တင် အစဉ် မြှောက်စား၍ နေကြကုန်သော သခ္ခါရဓာတ် အပေါင်းတို့သည် အပါယ် ကျမှုကို ခုခံဘော်မရ ဝိုင်းညာ၍သာ ချလိုက်ကြကုန်၏။ ဤကား သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိကို ထိမထင်ပြုကြသည့် အဘွက် တည်း။

လိုရင်းအချုပ်ကား လောက၌ လျှောင်းခြင်း, ထိုင်ခြင်း, ရပ်ခြင်း, သွားခြင်း, လာခြင်း, အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ လှုပ်ရှားခြင်း ဟူသော ကာယကံမှုသည် ငှက်ပျောတောကြီးကဲ့သို့ အလွန်ထင်ရှားသော အမှုကြီး ဖြစ်၏၊ ထိုအမှုကြီး၌ အမှုသည် အမှန်ဖြစ်သော ဓာတ်နိုင်ငံကို ဖွင့်၍ ကြည့်သည် ရှိသော် စောနာ ပြဋ္ဌာန်းသော သခ္ခါရဓာတ်တို့၏ အမှုသာ ဖြစ်၏၊ ထိုသခ္ခါရဓာတ်တို့သည် အကျုမ်မှု အနှစ်အမာ မရှိကြကုန်။

www.dhammaransi.com

ပရိယတ္တိဉာဏ် ဘေးမကယ်နိုင်ပုံ

အလွန် ကြီးကျယ်သော ပရိယတ္တိဉာဏ် တည်းဟူသော သင်္ခါရဓာတ်ကြီးနှင့် ပြည့်စုံသောသူပင် ဖြစ်သော်လည်း နာခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏခြင်း နာ၏၊ ကျင်ခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏခြင်း ကျင်၏၊ ပူခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏခြင်း ပူမှု ဒုက္ခ ရောက်၏၊ အေးခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏခြင်း အေးမှုဒုက္ခ ရောက်၏၊ မူးခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏခြင်း မူးမှု ဒုက္ခ ရောက်၏၊ ဝေခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏခြင်း ဝေမှု ဒုက္ခ ရောက်၏၊ သေခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏခြင်း သေ၏၊ သောက ဖြစ်ခွင့် - ပရိဒေဝ ဖြစ်ခွင့် - ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခ ဖြစ်ခွင့် - ဒေါမနဿဖြစ်ခွင့် - ဥပါယာသ ဖြစ်ခွင့်ဆိုက်လျှင် ခဏခြင်း ဥပါယာသဒုက္ခ ရောက်၏။

ထိုဉာဏ်ပညာ တည်းဟူသော သင်္ခါရဓာတ်ကြီးသည် ထိုဒုက္ခတို့ ကိုယ်ခန္ဓာသို့ မကပ်နိုင်ကြအောင် ကိုယ်ခန္ဓာတွင်းမှ မျက်တောင်တခတ်မျှ တင်းတင်း ကြံ့ခိုင် ခုခံ စောင့်ရှောက်၍ နေနိုင်သော အနှစ်အခြာမျိုး မဟုတ်၊ ထိုဉာဏ်ပညာ တည်းဟူသော သင်္ခါရဓာတ်ကြီးကို ကြံဖန် ဝင်စား၍ နေဆဲအခါ ထိုဒုက္ခတို့ ဆိုက်ရောက်လာလျှင် ထိုသင်္ခါရဓာတ်ကြီး သည် ခဏခြင်း ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်လေ၏။ ကိုယ်သန္တာန်မှာ ဒုက္ခ ဓာတ်တွေ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေ၏၊ နာလေခြင်း, ကျင်လေခြင်း, ပူလေခြင်း, အေးလေခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် စိတ်နောက် စိတ်ညစ်တွေ ပေါ်၍ နေ၏၊ သင်ကြား လေ့လာ ကောင်းစွာ တတ်မြောက်ပြီးသော ထိုပညာ ကြီးကို ကြံစည်ဝင်စား၍ နေလိုပါသော်လည်း ဘယ်ဒုက္ခ ရှိနေ၍ မတတ် နိုင်၊ ဘယ်သောက ရှိနေ၍ မတတ်နိုင်ဟု ပြောဆိုကြရ၏၊ လောဘဖြစ်ခွင့် ဆိုက်လျှင် ထိုပညာဓာတ် ချုပ်ပျောက်၍ ခဏခြင်း လောဘဓာတ် ကပ်ရောက်၏၊ ဒေါသ, မာန စသည်တို့လည်း နည်းတူ။

ဤသို့ ငှက်ပျောတုံးကြီး ငှက်ပျောတောကြီး ကဲ့သို့ လောကအချက် ပညတ်နိုင်ငံဘက်၌ အလွန်ထင်ရှားလှသော ဉာဏ်ပညာ ခေါ်သော သင်္ခါ ရဓာတ်ကြီးသည်ပင်လျှင် အမှန်ရှိရင်း ဖြစ်သော ဓာတ်သဘောအားဖြင့်

www.dhammaransi.com

အဏုမြူမျှ အခိုင်အမာ အနှစ်သာရ မရှိချေ၊ ထိုမှ ကြွင်းသော သင်္ခါရ ဓာတ်နုပ် ဓာတ်ဖွဲ့တို့မှာ ပြောဘွယ်ရာ မရှိပြီ။

သင်္ခါရဓမ္မ ပျက်လွယ်ပုံ

စိတ်သန္တာန်၌ ဝင်စား၍ နေသော ထိုထိုကုသိုလ် သင်္ခါရဓာတ်တို့သည် ထိုထိုအကုသိုလ် ဝင်လာလျှင် ခဏခြင်း ပျောက်ပျက်ကုန်၏၊ လှူအံ့၊ ဒါန်းအံ့၊ ပေးအံ့၊ ကမ်းအံ့ဟု ဖြစ်၍နေသော ဒါန ကုသိုလ်မျိုးသည် မစ္ဆေရ လောဘ ဝင်လာလျှင် ခဏခြင်း ပျောက်ပျက်၏၊ သီလ ကုသိုလ် မျိုးသည် ဒုဿီလ အကုသိုလ် ဝင်လာလျှင် ခဏခြင်း ပျောက်ပျက်၏၊ သမထဘာဝနာ ဝိပဿနာဘာဝနာမှုကို အာရုံပြု၍နေရာ ထိုထို ဝိတက် ဝိစာရ ဥဒ္ဓစ္စဝင်လာလျှင် ဘာဝနာ သင်္ခါရ ခဏခြင်း ကွယ်ပျောက်၍ စိတ်ရောက်မိ ရောက်ရာ ရောက်သွား၏။ ဤသို့ အစရှိသည် ဖြင့် အလုံးစုံသောသင်္ခါရဓာတ်တို့၏ အနှစ်သာရ မရှိကြသည့် အတွက် လျှပ် အချက်ကဲ့သို့ ပျက်လွယ်ပျောက်လွယ်ဖြစ်၍ နေကြပုံကို မိမိသန္တာန်၌လည်း ကောင်း၊ လောက၌လည်းကောင်း ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင် အထင်အရှား ဖြစ်၏၊ အနှံ့ အပြား ထင်မြင်အောင်သာ ကြည့်ရှုကြလေ။

အလွန် ထက်သန် ကြီးမြတ်သော တန်ခိုးအဘိညာဉ် တည်းဟူသော သင်္ခါရ ဓာတ်ကြီးကို ဝင်စား၍ ကောင်းကင်၌ ပျံသွား၍ နေစဉ်အခါ မာတုဂါမအဆင်း မာတုဂါမ အသံတို့နှင့် တွေ့ကြသဖြင့် ခဏခြင်း ကွယ် ပျောက်၍ ကောင်းကင်မှ မြေသို့ကျ၍ မာတုဂါမနှင့် အရှက်တကွဲ အကျိုး နဲ ဖြစ်ရသောဝတ္ထုများကိုလည်း မြော်လေ။

ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ပညာ အစရှိသော သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ အနှစ်သာရမရှိဘဲ ဓာတ်နုပ် ဓာတ်ဖွဲ့တွေ ဖြစ်ကြသည့် အတွက်ကြောင့် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အခါခါ ရရှိသော လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၊ ဗြဟ္မာဘဝ တို့လည်း ခဏမကြာ ရေမြှုပ် ရေပွက်ကဲ့သို့ ကြေပျက် သေဆုံး၍ အပါယ် ငရဲသို့ တလဲလဲ ကျရောက်ခါ နေကြရကုန်သည်၊ တယောက် တယောက် သော သူမှာပင် အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဒါနသင်္ခါရဓာတ်မျိုးလည်း အနမ

www.dhammaransi.com

တဂ္ဂ ဖြစ်ခဲ့လှလေပြီ၊ ယခု တတို တစမျှ အဖတ်ရှာ၍ မရ၊ လောကီသီလ သင်္ခါရ ခေတ်မျိုးလည်း အနမတဂ္ဂ ဖြစ်ခဲ့လှလေပြီ၊ စျာန်အဘိညာဉ် သမာပတ် တည်းဟူသော လောကီဘာဝနာ သင်္ခါရခေတ်မျိုးလည်း အနမတဂ္ဂ ဖြစ်ခဲ့လှလေပြီ၊ ယခု တတို တစမျှ ရှာ၍ မရ၊ ဒါနလည်း မွဲလျက်ပင် ဖြစ်၏၊ သီလလည်း မွဲလျက်ပင် ဖြစ်၏၊ ဘာဝနာလည်း မွဲလျက်ပင် ဖြစ်၏၊ အဘတ်အသိ အလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာလည်း မွဲလျက်ပင် ဖြစ်၏၊ နောက်နောက် သံသရာ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း မြင်လေ၊ ဤကား အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဒါနငှက်ပျောတောကြီး, သီလငှက်ပျောတောကြီး, ဘာဝနာငှက်ပျောတောကြီး, အသိအလိမ္မာ ပညာ ငှက်ပျောတောကြီးကို ပြဆိုလိုက်သော အချက်တည်း။

ထိုကြောင့် "သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ" ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်၊ "သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် ငှက်ပျောတုံးနှင့် တူသည် ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် သင်္ခါရ-က္ခန္ဓာကြီး၏ ကြီးကျယ်စွာသော အာဒီနဝ · သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို အဘယ်သို့ ပြတော်မူသနည်း" ဟူသော အမေး၌ အဖြေကိုမူကား "**အာဟာရဒီပနီ**" စာအုပ် မနောသဉ္စေတနာ အာဟာရ၏ အာဒီနဝခန်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တခန်းမှာ အကျယ် ပြဆိုလျက် ရှိခဲ့ပြီ။

ဤတွင်ရွေ့ကား "သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ" ဟူသော ဒေသနာတော်ကို ထုတ်ဖော် ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို ပြဆိုခြင်း

ဝိညာဏ် ခြောက်ပါးတို့၏ မှောက်မှားပုံ

"မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ" ဟူသော ဒေသနာတော်မြတ်၌—

— စက္ခု၌ အဆင်းသဏ္ဌာန် အရိပ်အသွင်မျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲ အခါမှာ စက္ခု၌ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော မြင်မှုသည် စက္ခုဝိညာဏခေတ် မည်၏၊

www.dhammaransi.com

— နားၗ အသံအမျိုးမျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ သောတၗ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော ကြားမှုသည် သောတဝိညာဏ ခေတ် မည်၏၊

— နှာခေါင်းၗ အနံ့အမျိုးမျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ ဃာနၗ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော နံမှုသည် ဃာနဝိညာဏ ခေတ် မည်၏၊

— လျှာၗ အရသာအမျိုးမျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ လျှာ အပြင်ၗ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော လျက်မှု အရသာကို သိမှုသည် ဇိဝှါဝိညာဏခေတ် မည်၏၊

— ဦးထိပ် အပြင်မှ အောက်ခြေဘဝါးအပြင် တိုင်အောင် အတွင်း အပ တကိုယ်လုံးၗ ထိတွေ့ရန် အမျိုးမျိုး ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲ အခါမှာ ထိုထို ကိုယ်အင်္ဂါ အရပ်ၗ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ် သော ထိမှု သိမှုသည် ကာယဝိညာဏခေတ် မည်၏၊

— စိတ်နှလုံးၗ သိရှိသမျှသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ထိုထိုအာရုံတို့ ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါမှာ စိတ်နှလုံးၗ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ် သော ကြံမှု သိမှု အလုံးစုံသည် မနောဝိညာဏ ခေတ် မည်၏။

ဤခြောက်ပါးသော ဝိညာဏ်တို့သည် ဓမ္မဟက္ခု မရှိကြကုန်သော အန္ဓဗာလ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို အနမတဂ္ဂ သံသရာၗ တခဲတခါမျှ အဟုတ်အမှန်ကို မသိစေ မမြင်စေမူ၍ မဟုတ်မမှန်သော ပညတ်နိုင်ငံကို လုပ်ကြံ ဖန်တီး အကြီးအကျယ် မွေ့လျော်ဘွယ် ထင်ရဲအောင် ဖော်ပြ သမားတို့ ပေတည်း။

ဝိညာဏ် ခြောက်ရပ်နှင့် မျက်လှည့်တတ် ဥပမာ

ထိုဝိညာဏ်ခေတ် ခြောက်ပါးသည် အဘယ်သို့ မျက်လှည့်အမှုနှင့် တူလေသနည်း ဟူမူကား တခုသော အရပ်ၗ ရွာစောင်းတောကြီးတခု

www.dhammaransi.com

သည် ရှိ၏၊ တယောက်သော သူသည် မျက်လှည့်အတတ်ဖြင့် ထိုရှားစောင်းတောကြီးကို ရွှေပဒေသာပင်တော ပြုလုပ်၍ ပြလေ၏၊ တယောက်သော သူသည် အဟုတ်ရွှေပဒေသာပင်တော မှတ်ထင်၏၊ ပင်စည်ဘိုကိုလည်း ရွှေတုံးတော ထင်၏၊ အကိုင်းကြီး, အကိုင်းငယ်, အခက်ကြီး, အခက်ငယ်တို့ကိုလည်း ရွှေသားအတိ ထင်၏၊ အပွင့် အသီးတို့ကိုလည်း ရွှေပွင့် ရွှေသီး ထင်၏၊ ငါ၏ ရှေးဘုန်း ရှေးကံကြောင့် ငါ့အား နတ်သိကြား ဖန်ဆင်း၍ ပေးသည်ဟု အလွန် ဝမ်းမြောက်၏၊ ဤရွှေတို့ကို ယူ၍ ပန်းထိမ်ဖိုမှာ ရွှေအိုး, ရွှေခွက်, ရွှေဖလား, ရွှေနားဒောင်း, ရွှေလည်ကပ်, ရွှေလက်စွပ်, ရွှေပုတီး စသည် ပြုလုပ်စေ၍ ရောင်းချသည်ရှိသော် အကုဋေများစွာသော အသပြာဘိုကို ရယူ၍ သူဌေးကြီး ဖြစ်ရပေတော့အံ့ဟု အကြံပြု၍ ရွှေပန်းထိမ်ဖို၌ ချလေသော် ရွှေသား မဟုတ် ရှားစောင်းကြီးသားသာ အစစ် အမှန်ဖြစ်၍ ရွှေရည် မဖြစ် အသုံးမကျသော ပြာသက်သက်သာ ဖြစ်လေ၏။

ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက် အပင်၌ မျက်မြင် ကြောင်တောင် ရွှေရောင် ရွှေရည် ရှိနေသည့် အတွက် ရွှေဇာတိပင် မှတ်ထင်ရင်း အတိုင်းကို မစွန့်နိုင်ဘဲ သာယာ စောင့်ရှောက်ဆဲမှာပင် အသက်ဝိညာဏ် ဆုံးရလေ၏၊ ဥပမာ — ဘုံသုံးပါးသည် ရှားစောင်းတောကြီးနှင့် တူ၏၊ ဝိညာဏ် ခြောက်ပါးသည် မျက်လှည့်ဆရာနှင့် တူ၏၊ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာငါးပါးသည် ရှားစောင်းပင် ပကတိနှင့် တူ၏၊ ဓာတ်နိုင်ငံကြီးသည် ရှားစောင်းပင် ပကတိနှင့် တူ၏ သော်လည်း ဆိုလေ၊ ပညတ်နိုင်ငံကြီးသည် မျက်လှည့် အတတ်နှင့် ထင်မြင်မှုစေအပ်သော ရွှေပဒေသာပင်ကြီးနှင့် တူ၏၊ ကိုယ်အင်္ဂါ, ဦးခေါင်း, ခြေလက် အင်္ဂါ, မျက်စေ့ နှာခေါင်း အစရှိသော အင်္ဂါ, ဆံပင် မွေးညှင်း အစရှိသော အင်္ဂါတို့သည် ရွှေပဒေသာပင်ကြီး၏ ပင်စည် ကိုင်းခက် အရွက် အပွင့် အသီးတို့နှင့် တူကုန်၏၊ ထိုသူ့အား ရွှေပဒေသာပင်ကြီးကို တွေ့မြင်လေရာ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ကြီးကျယ်စွာသော အကြံအစည်တော ဖြစ်သွားသကဲ့သို့ ထိုအတူ ဤသတ္တဝါတို့အား ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပညတ်နိုင်ငံကြီးကို ထင်မြင်၍ နေကြသည့် အတွက် သရာဝါသ

www.dhammaransi.com

လောကတန္တီ လောကီစီးပွားတို့၌ စိတ်အား ကိုယ်အား ရှိကြသမျှ ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း လုပ်ကြံလိုက်စား၍ နေကြကုန်၏။

မီးသို့ ချလျှင် အသုံးမကျသော ပြာမှုန့် သက်သက် ဖြစ်သည်ကို မြင်ပါလျက် အပင်၌ မျက်မြင်ကြောင်တောင် ရွှေရောင် ရွှေရည် ရှိနေသည့်အတွက် ရွှေဇာတိပင် မှတ်ထင်ရင်း အတိုင်းကို မစွန့်နိုင်ပဲ သာယာစောင့်ရှောက်ဆဲမှာပင် အသက်ဝိညာဏ် ဆုံးလေဘိသကဲ့သို့ ထိုအတူ ကြီးကြီးငယ်ငယ် သေဆုံးကြ၍ အသုံးမကျ အချည်းနှီး မြေကြီး၏ အစီးအပွားဖြစ်၍ သွားကြသည်ကို တဆက်လုံး ကိုယ်တွေ့ ဒိဋ္ဌ ဖြစ်ကြပါကုန်လျက် အသက်ဝိညာဏ်ရှိစဉ်အခါ၌ သူသူငါငါ သတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ် ထိုထိုဘဝသို့ ကျင်လည် ပြောင်းသွားနိုင်ကြသူ လူဘဲ နတ်ဘဲ အထင်လွဲမှုကို မစွန့်နိုင်ကြကုန်မူ၍ သာယာ စောင့်ရှောက်ဆဲ မှာပင် အသက်ဝိညာဏ် ဆုံးခြင်းသို့ရောက်ကြလေကုန်၏။

ထိုရွှေစောင်းတောကြီးသည် အသုံးမကျသော တုစ္ဆ သုညမျိုးသာအမှန် ဖြစ်၍ ဖိုမှာချသော အခါ၌လည်း အသုံးမကျသော တုစ္ဆ သုညအဖြစ်သို့ ရောက်လေသကဲ့သို့ ဤအဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ ခန္ဓာစုသည် အသုံးမကျသော တုစ္ဆမျိုး, သုညမျိုး, အသာရကမျိုး အစစ်အမှန်ဖြစ်၍ အဆုံးအဆုံး၌လည်း အသုံးမကျသော တုစ္ဆ သုည မြေကြီး အစီးအပွားသာဖြစ်လေကုန်၏၊ ခန္ဓာငါပါးကို အသုံးမကျသော တုစ္ဆမျိုး သုညမျိုးဆိုသည်မှာမူကား ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကို ဖွင့်၍ ကြည့်သည်ရှိသော် လောက၌အဟုတ်ရှိ တကယ်ရှိ ထင်မြင်မှတ်ယူ သာယာစွဲလမ်း၍ နေကြသောပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ဟူ၍-အင်္ဂါကြီးငယ် ဟူ၍ မျက်တောင်တခတ်မျှအသက်ရှည်၍ တည်နေနိုင်သော ဝတ္ထုဟူ၍ တစုံတခုမျှ မရှိသည်ကို တုစ္ဆ သုညဆိုသတည်း၊ ပကတိအခါကပင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါမဟုတ်၊ အင်္ဂါကြီးငယ်မဟုတ်၊ တုစ္ဆမျိုး သုညမျိုး အစစ်အမှန် ဖြစ်သည့် အတွက်ကြောင့်အသုံးမကျ၊ နိရတ္ထက တုစ္ဆ သုည ဖြစ်သော အိုမှု သေမှု မြေကြီး အစီးအပွား ဖြစ်မှုသို့ ရောက်လေမြဲ ဓမ္မတာ ဖြစ်လေသတည်း။

www.dhammaransi.com

ဖြစ်လေရာ ဘဝတိုင်းတို့၌ ခန္ဓာတွေကို သာယာမှု နှင့် ပြုစုမွေးမြူ အရေးယူမှု, အတင့်အတယ် အဘွယ်အရာကို လိုက်စားမှု, ခံစားမှု, စံစားမှု အလုံးစုံတို့သည် သေနေ့ သေရက်သို့ ဆိုက်ရောက်သည်နှင့် တပ်ပိုင်နက် သဲထဲရေသွန် အဖတ်မရ အသုံးမကျ တုစ္ဆ သုည အဖြစ်သို့ ရောက်လေကုန်၏။ ရှားစောင်းပင်ကို ရွှေထင်၍ စောင့်ရှောက်ရာ၌ ထင်သလိုမဟုတ်သည်နှင့် အားထုတ်သမျှ အလုံးစုံသည် အကုန် တုစ္ဆ ဖြစ်လေသကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ် သတ္တဝါ မဟုတ် တုစ္ဆ သုည ဖြစ်သော ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကို ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တသာရ ထင်၍ ခင်မင် သာယာ တွယ်တာ စောင့်ရှောက်ကြရာ၌ ထင်သလိုမဟုတ်သည်နှင့် အားထုတ်သမျှ အားကျသမျှ အလုံးစုံသည် အကုန် တုစ္ဆ သုည ဖြစ်ရလေ၏ဟု ဆိုလိုသည်။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒုလ္လဘ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့် အတိုင်း သူသူ ငါငါ သတ္တဝါတို့၏ ရင်တွင်း နှလုံးတွင်း၌ ဒုစ္စရိုက် ကံဟောင်းတွေ အနန္တ အပါယ်ကျေးဟောင်းတွေ အနန္တ - နောက်ဘဝ အဆက်ဆက် မိုက်မဲ မှောက်မှားရန် ဓာတ်ဆိုး ဓာတ်ဝါးကြီးတွေ အနန္တ ရှိနေကြ၏၊ ဘဝတွေ အနမတဂ္ဂ, ကမ္ဘာတွေ အနမတဂ္ဂ, သံသရာတွေ အနမတဂ္ဂ ကြာညောင်းကြသော်လည်း ကိုးကွယ်ရာ တခုမျှ ယခုတိုင် မရှိကြပဲ ဒိဋ္ဌိကြီး တန်းလန်းနှင့် အပါယ်နခမ်းမှာ တူလျှူ တူလျှူ ပင့်သက်ရှူလျက် နေကြရမှုသည် တုစ္ဆ သုည၏ ဒိဋ္ဌိသက်သေပေတည်း။

ပုထုဇ္ဇန်များ မျက်လှည့် ဆရာနှင့် ပေါင်းပုံ

ယခုအခါ မျက်လှည့်သည် အသွင်ကဲ့သို့ ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး အမှောက်အမှား လှည့်စား၍ နေပုံကို ပြဆိုပေအံ့။ ။အဟုတ်ရှိ တကယ်ရှိ ဖြစ်၍ အဟုတ် ကောန့် တကယ် မှန်သော ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကိုမူကား ဘဝ အဆက်ဆက် ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်တို့၌ အိပ်မက်တွင်မျှ မမြင်ဘူးကြ မသိဘူးကြကုန်မူ၍ မဟုတ်မမှန်သော သဏ္ဌာန် ဒြပ် ပညတ် ကြီးငယ်တို့ကိုသာလျှင် သိမြင် တွေ့ကြုံ၍ လာခဲ့ကြရကုန်၏၊ မျက်စိ ဥပစာ၌ ရှိသမျှသော ဝတ္ထု ဒြပ်တို့ကို မျက်စိဖြင့် မြင်ကြရာ၌ အဟုတ်

www.dhammaransi.com

ရှိ စာကယ်ရှိဖြစ်သော ဓာတ်သဘာဝကို မြင်ကြသည်မဟုတ်၊ ဝိညာဏ်သည် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ ဖန်ဆင်း ခင်းကျင်း ဖော်ပြသော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မိန်းမ ယောကျ်ား ဝတ်စား တန်ဆာ အိမ်ရာ ကျောင်းကန် ဝင်းခြံ တိုးတိုင် ဖျာရိုင် အိုးအင် သစ်ပင် ချုံနွယ် အစရှိသော အထည်ဒြပ် ပညတ်နိုင်ငံ၏ အဆောက် အဦတွေကိုသာ မြင်ကြရကုန်၏။

ဤအရာ၌ အဆင်း တည်းဟူသော ရူပဓာတ်ကို မြင်ကြသည်မဟုတ်လော၊ ရူပဓာတ်သည် ပရမတ္ထတရား အစစ် မဟုတ်လော၊ အဘယ်ကြောင့် မဟုတ်မမှန်ကို မြင်ကြကုန်၏ဟု ဆိုဘိသနည်း ဟူငြားအံ့၊ ရူပဓာတ်ကို မြင်ကြသည် မှန်ငြားသော်လည်း ရူပဓာတ်တခုတခုစီကို အသီးအသီး ခြားနား၍ မြင်ကြသည်မဟုတ်၊ ရူပဓာတ်၏ ဥပါဒ် ဇာတိမှုကို မြင်ကြသည်မဟုတ်၊ ရူပဓာတ်၏ ဇရာမှုကို မြင်ကြသည်မဟုတ်၊ ရူပဓာတ်၏ ခယမှု ဝယမှု မရဏမှုကို မြင်ကြသည် မဟုတ်၊ ရူပဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ကို မြင်ကြသည် မဟုတ်၊ ရူပဓာတ်၏ ဒုက္ခအချက်ကို မြင်ကြသည်မဟုတ်၊ ရူပဓာတ်၏ အနတ္တအနက် အသာရအချက်ကို မြင်ကြသည် မဟုတ်၊ ရူပဓာတ်၏ သဟဇာတ် ဓာတ်အသိုက် အအုံကို မြင်ကြသည် မဟုတ်၊ စင်စစ်မူကား အဆင်း ဟူသော ရူပဓာတ်ကို မြင်ကြရာ၌ မျက်လှည့်သည် ဝိညာဏ်သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပါဒ် ဇာတိမှု အစရှိသော ဓာတ်နိုင်ငံလမ်းကို မဖွင့်၊ သဏ္ဌာန် ဒြပ်ပညတ်နိုင်ငံလမ်းကိုသာ ဖွင့်၏၊ ထိုကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်၊ သတ္တဝါမဟုတ်၊ တစုံတခုသော ဝတ္ထုအထည်မဟုတ်၊ တုစ္ဆ သုည အဘာဝမျိုး ဖြစ်သော ရူပဓာတ်ကို ငါ မြင်သည်ဟု မဖြစ်ကြကုန်၊ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မြင်သည်၊ မည်သည့်သတ္တဝါကို မြင်သည်၊ မည်သည့် အထည်ဝတ္ထုကို ငါမြင်သည်ဟု ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဤသို့သော မြင်မှုကို **စတုသစ္စအရာ ဝိပဿနာအရာ** တို့၌ မဟုတ်မမှန်ကို မြင်ကြကုန်၏ဟု ဆိုသတည်း။

နားဥပစာ၌ ဖြစ်လာသမျှသော အသံစကားကို ကြားကြရာ၌လည်းကောင်း နှာခေါင်း ဥပစာ၌ ရှိနေသမျှသော အနံ့ကို နံကြရာ၌လည်းကောင်း လျှာပေါ်သို့ ရောက်သမျှသော အရသာကို သိကြရာ၌လည်း

www.dhammaransi.com

ကောင်း ကိုယ်အင်္ဂါ၌ ထိမှု, ခိုက်မှု, ပူမှု, အေးမှု စသည်ကို သိကြရာ၌လည်းကောင်း စိတ်ထဲ၌ ထွေထွေလာလာ ကြံကြ သိကြရာ၌လည်းကောင်း စက္ခုဒွါရ အတိုင်း အမေး အဖြေ ထုတ်ဆိုလေ၊ ဤကား မျက်လှည့်သည် အသွင်ကဲ့သို့ ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး အမှောက်အမှား လှည့်စား၍ နေပုံကို သိသာရုံမျှ ပြဆိုလိုက်သော အချက်တည်း။

ဓာတ်မျက်မှန်ဖြင့် ရုပ်နာမ်ကို ကြည့်ရှုရန်

ရှားစောင်းတော ဥပမာ၌ တယောက်သောသူသည် လူတို့၏ မျက်လှည့်အတတ် နတ်ဘီလူးတို့၏ မျက်လှည့် အတတ်တို့ကို အဖြောင်အမှန် ပေါ်စေနိုင်သော နတ်ဆေး နတ်ဝါးဖြင့် ပြီးသော ဓာတ်မျက်မှန်ကို ရရှိ၏၊ ထိုသူသည် ထိုရှားစောင်းတောကို ပကတိ သော မျက်စိဖြင့်၊ ကြည့်သောအခါ ရွှေပဒေသာပင်တွေပင် ထင်မြင်၏၊ တဖန် မျက်စိ၌ ဓာတ်မှန်ကို တတ်၍ ကြည့်သောအခါ ဆူးအပြည့် ရှိနေသော - အလွန် ပူလောင်သော-အစေးတို့ဖြင့် ပြည့်သော-အနံ့ အရသာ ဆိုးဝါးလှသော-အနည်းငယ်မျှ အနှစ်သာရဟူ၍ မရှိသည့် အတွက် သက်သက် အသုံးမကျသော- ရှားစောင်းတော ပကတိကို ထင်လျှားစွာ မြင်လေ၏၊ ထိုသူအား နောက်အခါ၌ ပကတိမျက်စိတွင် ရွှေဟု ထင်ငြားသော်လည်း ဓာတ်မှန်နှင့် ရှင်းလင်းပြီး ဖြစ်၍ သတ္တဝါ အများတို့အား မှောက်မှားကြစေဘို့-ဥပါဒ်ကြီးစွာ ဖြစ်ကြစေဘို့- ဖြစ်လာကြသော အမှုကြီး ဖြစ်ချေသည်ဟု သိပြီးမြင်ပြီး ဖြစ်သည်နှင့် မိမိမှာ ရွှေထင်သည့်အတွက် တစုံတခုမျှ စွန်းငြိခြင်း မရှိမူ၍ မဟုတ်တရုတ်ကြီးကို မမြင်လို မကြားလိုသဖြင့် လွတ်အောင် ရှောင်ရှားကာ နေလေတော့သည်။

ထိုဥပမာအတူ အသီးသီးသောရုပ်ဓာတ်နာမ်ဓာတ်တို့ကိုလည်းကောင်း အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ လက္ခဏာဓာတ် တို့ကိုလည်းကောင်း အသင်း ထင်မြင်စေနိုင်သော ဓမ္မစက္ခုကို ရရှိသော သူတို့အား ပကတိသော မျက်စိတွင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ထင်မြင်ကြငြားသော်လည်း ဓမ္မစက္ခုနှင့် ရှင်းလင်းပြီး ဖြစ်၍ သတ္တဝါ အများတို့အား မှောက်မှားကြစေဘို့ - ဒုစ္စရိုက်တရား

www.dhammaransi.com

ပွားများကြစေတို့- အသုံးမကျသော တုစ္ဆ သုည ပမာဒတရား ပွားများကြစေတို့ ဖြစ်နေသော အမှုကြီး ဖြစ်ချေသည်ဟု သိပြီး မြင်ပြီး ဖြစ်ကြသည်နှင့် မိမိတို့မှာ ပကတိမျက်မြင်တွင် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ထင်ကြသည့်အတွက် မှောက်မှု မှားမှု စွန်းငြိခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ၊ ထိုသို့သော ဓမ္မစက္ခုကို ရရှိကြစေခြင်းငှာ "မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ" ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် အမှောက် အမှား လှည့်စားတတ်သော မျက်လှည့်သည်နှင့် တူသည် ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် မိမိဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး၌ နိစ္စ, သုခ, အတ္တအနေနှင့် ထင်မြင်၍ နေကြမှုသည်လည်း မိမိလှည့်စားမှုပင် ဖြစ်၏၊ ထင်မြင်၍ နေကြသော ဝိညာဏ်၏ နိစ္စမှုသည် ထင်မြင်တိုင်း အခိုင်အမာ အမှန်ရသော အနှစ်သာရမှုမျိုး မဟုတ်ဟု ပြတော်မူသည် ဖြစ်၍ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ကြီးစွာသော အာဒီနဝ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တတို့ကို ပြတော်မူလိုရင်း ဖြစ်၏၊ "**အာဟာရဒီပနီ**" စာအုပ်တွင် ဝိညာဏာဟာရကမ္မဋ္ဌာန်း အစီအရင်မှာ အတန်ငယ် အကျယ် ပါရှိ လေပြီ။

ဤတွင်ရွေ့ကား "**မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ**" ဟူသော ဒေသနာတော်
အရကို ဖော်ပြခန်း ပြီး၏။

ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ရူပံ၊ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠူပမာ။
မရီစိကူပမာ သညာ၊ သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ။
မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ၊ ဒေသိတာ ဒိစ္စဗန္ဓုနာ။ [၁]

ဟူသော ဒေသနာဂါထာ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

၁၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ– ၁၁၆။

www.dhammaransi.com

အတွင်းအာယတန ခြောက်ပါး

အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့၏ သဘာဝ

သုညော ဂါမောတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆန္နေတံ အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ။ [၁]

သံယုတ်ပါဠိတော်

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သုညော ဂါမောတိ ဧတံ၊ ရွာပျက်ကုန်းကြီး ရွာဆိုးကုန်းကြီး ဟူသော ဤအမည်သည်။ ဆန္နံ၊ ခြောက်ပါး ကုန်သော။ အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာယတနာနံ၊ အတွင်းအာယတနတို့၏။ အဓိဝစနံ၊ အမည် တည်း။

မျက်လုံးအိမ်တွင်း၌ ခဏမစဲ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေသော ကမ္မဇမဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှု ဖြစ်သော စက္ခုဓာတ်သည် စက္ခာယတန မည်၏၊ ရေကြည် မှန်ကြည်မှာ မျက်နှာရိပ် ထင်ရသကဲ့သို့ ဤစက္ခု၊ အကြည်မှာ အဆင်းသဏ္ဌာန် အရိပ်အသွင် ဟူသမျှ ထင်ရ၏၊ စက္ခုအကြည်မှာ အဆင်းသဏ္ဌာန် အရိပ်အသွင် ထင်ပေါ်ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲအခါ ထိုစက္ခု အကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေသော မြင်မှုသည် မနာယတန မည်၏၊ ဤ၌ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ကို မနာယတန ဆိုသတည်း။

နားအိမ်တွင်း၌ ခဏမစဲ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်၍ နေသော ကမ္မဇ မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှု ဖြစ်သော သောတဓာတ်သည် သောတာ ယတန မည်၏၊ ဤသောတာယတန၌ အသံဟူသမျှတို့သည် အရိပ်အသွင် ထင်ကြကုန်၏၊ အသံ အရိပ် အသွင် ထင်ပေါ် ခိုက်တိုက်၍ နေဆဲ အခါ ထိုသောတ အကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေသော ကြားမှုသည် မနာယတန မည်၏၊ ဤ၌ သောတဝိညာဏ ဓာတ်ကို မနာယတန ဆိုသည်။

၁။ သဠာယတနသံယုတ္တ၊ ပ၊ါ နှာ–၃၇၃။

www.dhammaransi.com

နှာခေါင်းအိမ်တွင်း၌ ခဏခဏ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေသော ကမ္မဇမဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှု ဖြစ်သော ဃာန ဓာတ်သည် ဃာနာယတန မည်၏၊ အနံ့ ဟူသမျှတို့သည် ဤဃာနာယတန၌ ထိခိုက်ကြကုန်၏၊ ထိခိုက်၍ နေဆဲအခါ ဤဃာန အကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေသော နံမှုသည် မနာယတန မည်၏၊ ဤ၌ ဃာနဝိညာဏ ဓာတ်ကို မနာယတန ဆိုသည်။

လျှာပေါ်၌ ခဏခဏ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော ကမ္မဇ မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှု ဖြစ်သော ဇိဝှာဓာတ်သည် ဇိဝှာယတန မည်၏၊ အရသာမျိုးတို့သည် ဤဇိဝှာ အကြည်၌ ထိခိုက်ကြကုန်၏။ ထိခိုက်ဆဲအခါ ဤဇိဝှာအကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေသော လျက်မှုသည် မနာယတန မည်၏၊ ဤ၌ ဇိဝှာ ဝိညာဏဓာတ်ကို မနာယတန ဆိုသည်။

အတွင်း အပ ဖြစ်သော တကိုယ်လုံး၌ ခဏခဏ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍နေသော ကမ္မဇ မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်မှု ဟူသော ကာယဓာတ်သည် ကာယာယတန မည်၏၊ ပူမှု အေးမှု အစရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့သည် ဤကာယအကြည်၌ ထိခိုက်ကြကုန်၏၊ ထိခိုက်ဆဲအခါ ဤကာယ အကြည်ထဲမှာ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်သော နာခံ၏ တွေ့သိမှုသည် မနာယတန မည်၏၊ ဤ၌ ကာယဝိညာဏဓာတ်ကို မနာယတန ဆိုသည်။

ဤကာယဝိညာဏဓာတ် ခေါ်သော စိတ်သည်ကား အတွင်း အပ တကိုယ်လုံးမှာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် ထိခိုက်ရာ ဌာနတို့၌ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ခြေဘဝါးအပြင်မှာ ဆူးငြောင့်၊ ခလုတ်၊ အုတ်၊ ကျောက်၊ မီး၊ ရေ အစရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် ထိခိုက်လျှင် ထိခိုက်ရာ ခြေဘဝါးအပြင်မှာ ဤဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်၏၊ တကိုယ်လုံးမှာ ဘယ်နေရာ၌မဆို ပူသည်၊ အေးသည်၊ ယားသည်၊ ယံသည်၊ ညောင်းသည်၊ ညာသည်၊ နာသည်၊ ကျင်သည်၊ ကိုက်သည်၊ ခဲသည်၊ လှုပ်သည်၊ ရှားသည် အစရှိသည်တို့ကို သိကြသမျှသည် ကာယ ဝိညာဏ်စိတ် ပေါ်ရာ ဌာနမှာမှသာ သိနိုင်ကြ၏၊ ခြေဘဝါး၌ ကာယ

www.dhammaransi.com

ဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်မှု ခြေဘဝါး ပူသည် အေးသည် အစရှိသဖြင့် သိရသည်၊ အူအတွင်း, အသည်းတွင်း,အဆုတ်တွင်းတို့၌ ကာယ ဝိညာဏ် စိတ် ဖြစ်ပေါ်မှု ဝမ်းထဲက ပူသည်, နာသည် - ရင်ထဲက ပူသည်, နာသည် အစရှိသဖြင့် သိကြရသည်။ ကျောက်ကုန်း တပြင်လုံး၌ နေပူ ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ထိခိုက်လျှင် ကျောက်ကုန်း တပြင်လုံးမှာ ဤဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ် ပေါ်၏၊ ဤဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ရာ ကျောက်ကုန်း အပြင်စုမှာ ဤနေ ရာ၌ ပူသည်- ထိုနေရာ၌ ပူသည်ဟု သိကြရ၏၊ ဤနည်းအတိုင်း အတွင်း အပ တကိုယ်လုံး အနှံ့ သိအပ်ကုန်၏။

နှလုံးအိမ်တွင်း၌ ခဏခဏ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေသော ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်ကို အမှီပြု၍ ခဏခဏ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်၍ နေသော အကြံ အမျိုးမျိုး, အသိအမျိုးမျိုးသည် သုဒ္ဓမနာယတန မည်၏၊ ထိုမနာယတ နသည် —

(၁) ဘဝင်မနော,

(၂) ဇောမနော,

ဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိ၏၊ (၁) ခန္ဓာကိုယ်ကို မသေမပျောက်ရုံမျှ စောင့် ရှောက် ချုပ်ထိန်းသော စိတ်မျိုးသည် ဘဝင်မနော မည်၏၊ (၂) ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း, နှုတ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားခြင်း, စိတ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှား ကြံဖန်ခြင်းကို ပြုနိုင်သော စိတ်မျိုးသည် ဇောမနော မည်၏။

အဇ္ဈတ္တိအာယတန ခြောက်ပါး ခွဲဝေခန်း ပြီး၏။

ဘီလူးရှိသည့် ရွာဆိုးကုန်း ဥပမာ

ရွာဆိုးကုန်း ဥပမာကို ပြဆိုသော အချက် -ကာလအရှည် စည်ကား၍ လာခဲ့သော မြို့ရွာ နိဂုံးကြီးသည် ရှိရာ၏၊ ထိုမြို့ရွာနိဂုံးကြီးသည် နောက် အခါ၌ တစုံတခုသော ဘေးကြီးကြောင့် ပျက်စီးသေ၏၊ လူသူ တဦး တယောက်မျှ မရှိ၊ အစိမ်းသူရဲ, ဘီလူး, သံဘက်တို့သာ ကျန်ရှိကုန်၍

www.dhammaransi.com

ရွာဆိုးကုန်းကြီး ဖြစ်လေ၏၊ အဝေးကမြင်လျှင် အလွန် စည်ပင်သော မင်းနေပြည်ကြီး ထင်ရ၏။

အရပ်ကြီး ဒေသကြီးမှာ နေထိုင်လို၍ အရပ်ကြီး ဒေသကြီးကို ရှာကြံကြကုန်သော အဝေးနိုင်ငံသား ခရီးသည်တို့သည် နွေလအခါ၌ အလွန် ပင်ပန်းစွာ ကန္တာရခရီးဖြင့် လာခဲ့ကြရာ ထိုမြို့ရွာ နိဂုံးအနီးသို့ ရောက်၍ ညို့ညို့မှိုင်းမှိုင်းကြီး မြင်ကြရာ အလွန် စည်ပင်သာယာသော မြို့ကြီးသို့ ငါတို့ ရောက်ကြပေကုန်တော့မည်၊ ဤမြို့ကြီးသို့ ရောက်ကြကုန်မှ ကောင်းမွန်စွာ စားသောက် ဝတ်ဆင်၍ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြရပေကုန်တော့မည် ဟု အလွန် အားတက်သရော ရှိကြကုန်၏။

မြို့တွင်း ရွာတွင်းသို့ ဝင်ရောက် ကြသောအခါ တစုံတယောက်သော လူကိုမှ မတွေ့ မမြင် ကြကုန်မူ၍ အိမ်ပျက်, ရာပျက်, ဝင်းပျက်, ခြံပျက် တို့ကိုသာ တွေ့မြင်ကြလေကုန်၏၊ ဆာလောင် မွတ်သိပ် ရှိကြ၍ အိပ်ရာ တိုက်ခန်းသို့ ဝင်၍ ဖွင့်လှစ် ရှာကြံ စမ်းသပ်ကြကုန်ရာ တစုံတခုသော စားရန်, သောက်ရန်ကိုမျှ မတွေ့၊ အသုံးသက်သက် မကျသော အိုးကွဲ, အင်ကွဲ, ဖျာစုတ်, တောင်းစုတ် အစရှိသော အမှိုက်အစုတို့ကိုသာ တွေ့ရှိကြကုန်၍ အားမပြေ, အမွတ်မပြေ ရှိနေကြရာ အချို့သော သူတို့သည် သင်းချိုင်းပြင်ကြီးကဲ့သို့ ထင်ကြကုန်၏၊ အိမ်ပေါ် တိုက်ပေါ်မှာ နေကြပြန်လျှင် အိမ်တွင်း, တိုက်တွင်း, အိမ်ကြို, အိမ်ကြား, တိုက်ကြို, တိုက်ကြားတို့မှ အစိမ်း, သူရဲ, ဘီလူး, သဘက်တို့သည် ယခုပင် ထွက်၍ ဖမ်းယူအံ့ ဟု ထင်ကြကုန်၏၊ သစ်ပင်ကြီး, ဝါးပင်ကြီး အရိပ်၌ နေကြပြန်လျှင် သစ်ပင်ကြီး, ဝါးပင်ကြီးတို့ အသက်မှ အစိမ်းကြီး, သူရဲကြီး, ဘီလူးကြီး, သဘက်ကြီးတို့သည် ယခုပင် ဆင်း၍ ဖမ်းယူအံ့ဟု ထင်ကြကုန်၏၊ ညဉ့်အိပ်၍ မနေကြကုန်ဘဲ အလျင်အမြန် ထွက်၍ ပြေးကြလေကုန်၏၊ အချို့သော သူတို့သည် အမှတ်မထင် ရှိကြ၍ မောပန်းလှသေးသည်ဟု အိပ်၍ နေကြကုန်ရာ ညဉ့်အခါသို့ ရောက်သဖြင့် ထိုရွာတွင် အစာတော်မွတ်သျှက် ရှိနေကြကုန်သော အစိမ်း, သူရဲ, ဘီလူး, သဘက်တို့ အစာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

www.dhammaransi.com

ဤဥပမာ၌ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ–

– မျက်စိမြင်မှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တခု,
– နားကြားမှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တခု,
– နှာခေါင်းနံမှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တခု,
– လျှာလျက်မှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တခု,
– ကိုယ်တွေ့ထိမှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တခု,
– ပနော ကြံမှု သိမှုသည် ရွာဆိုးကုန်းကြီး တခု-

ဟူ၍ ရွာဆိုးကုန်းကြီး ခြောက်ဌာန ရှိကြ၏။

မျက်စိမြင်မှုသည် အဘယ်သို့ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူသနည်း ဟူမူကား မျက်စိဥပမာ မည်သည် ကျယ်ဝန်း၏၊ အရပ် ဆယ်မျက်နှာ၌ တော, တောင်, ရေ, မြေ, နေ, လ, နက္ခတ် အလုံးစုံတို့နှင့် တကွ မျက်စိ ဦးတည်ရာ မျက်စိဥပစာ ထင်နိုင်မြင်နိုင်သော နယ်ပယ်သည် ကျယ်ဝန်းလှ၏၊ ထိုမြင်မှုကြီးကို သတ္တဝါတို့သည် အလွန်ကြီး အားပြုကြကုန်၏၊ ထိုမြင်မှုကြီးသည် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ကို အလွန်မြှောက်စားနိုင်၏၊ ထိုမြင်မှုကြီးမြှောက်စားသည့် အတွက် သတ္တဝါတို့သည် သေမင်း၏ မျက်မှောက်၌ ခါးအောက် လည်ခံ ဖြစ်နေကြပါကုန်လျက် သေမင်းကိုပင် ထိမထင် မှိုနေကြကုန်၏၊ အဝိဇ္ဇာ မှောင်ကြီးကိုပင် ထိမထင်, သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြီးကိုပင် ထိမထင်, ရင်တွင်း နှလုံးတွင်း၌ ယခုတုတ်တုတ် ရှိလျက် နေကြသော အပါယ်ကြွေးဟောင်း အနန္တတို့ကိုပင် ထိမထင်, ရှေ့သို့ မိုက်မဲ လတ္တံ့သော ဒုစ္စရိုက် အနန္တတို့ကိုပင် ထိမထင်, အပါယ်သံသရာကြီးကိုပင် ထိမထင် ရှိနေကြကုန်၏၊ ထိုရွာဆိုးကုန်းကြီးကို အဝေးက မြင်ကြရာ၌ ကဲ့သို့တည်း။

ထိုသို့ ထိမထင် ရှိနေကြ ကုန်သော်လည်း အဆက်ဆက် သေမှုအနန္တ တင်းလင်း ရှိနေကြသော အပူကြီးကို အေးငြိမ်းကြစေရန် တစုံတခုကိုမျှ ထိုမြင်မှုကြီးထဲမှာ ရှာကြံ စမ်းသပ်၍ ပရကြကုန်၊ အဝိဇ္ဇာမှောင်ကြီး ပျောက်ကင်း၍ အလင်းသို့ မြင်ကြရန် တစုံတခုကိုမျှ ရှာကြံ စမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အပါယ်မြစ်ကြီး ကျွတ်လွတ်ရန် တစုံတခုကိုမျှ

www.dhammaransi.com

ရှာကြံ စမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ အပါယ်ကြွေးဟောင်းတွေ အနန္တကို ပြေငြိမ်းကြစေရန် တစုံတခုကိုမျှ ရှာကြံ စမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ ရှေ့သို့ ဒုစရိုက်အနန္တ ဖြစ်မှုတွေ လွတ်ငြိမ်းရန် တစုံတခုကိုမျှ ရှာကြံ စမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ ရှေ့သို့ ကျရောက်သတ္တံ့သော အပါယ်သံသရာကြီး ကျွတ်လွတ်ရန် ထိုတသက်လုံး မြင်မှု ဘဝအဆက်ဆက် မြင်မှုတို့မှ တစုံတခုကိုမျှ ရှာကြံ စမ်းသပ်၍ မရကြကုန်၊ သိုခရီးသည်ဘို့၏ ထိုရွာကြီးတွင်းသို့ ရောက်ကြ၍ တစုံတခုသော အကောင်းအမွန် ဝတ္ထုကို ရှာကြံ စမ်းသပ်၍ မရကြသကဲ့သို့တည်း။

စက္ခုဒွါရ မစောင့်၍ မှောက်မှားရပုံ

လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ကုက္ကုစ္စ, မစ္ဆရိယ အစရှိကုန်သော ကိလေသာ အညစ် အညမ်း အကြမ်း အကြုတ် အယုတ်အမာကြီးတို့သည် ထိုမြင်မှုကြီးထဲမှာ ကြီးပွား စည်ကား၍ ရှိနေကြကုန်၏၊ မျက်စိကို ဖွင့်၍ ကြည့်လိုက်တိုင်း ကြည့်လိုက်တိုင်း ထိုအကြမ်း အကြုတ် အယုတ်အမာတို့သည် ကပ်ရောက် ဝင်ပူး၍ အရူးတိုက်လိုတိုက် အနှမ်းတိုက်လိုတိုက် အမိုက်မျိုးအနန္တ, အမဲမျိုးအနန္တ, အမှောက်အမှားမျိုးအနန္တတို့ကို တိုက်တွန်း၍ ကိလေသာကျွန်, ကိလေသာစားဖတ်, ဝါးဖတ် သုံးသပ် နင်းနယ်ရာ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြစေကုန်၏၊ မျက်စိမြင်သူတို့မှ ဖြစ်နိုင်ကြသော ကိလေသာမှု ဒုစရိုက်မှုတွေကို ရေသတ္တဝါ, ကုန်းသတ္တဝါတို့၌ မြင်အောင် ကြည့်အပ်ကုန်၏၊ ထိုရွာဆိုးကုန်းကြီး၌ ညဥ့်အိပ်၍ နေသူတို့ ဘီလူးအစာ ဖြစ်ကြလေကုန်သကဲ့သို့တည်း။

စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ။ ၁

စက္ခုန္ဒြိယံ၊ စက္ခုန္ဒြေကို။ အသံဝုတံ၊ မပိတ် မဆို့မူ၍။ ဝိဟရန္တံ၊ နေသော သူကို။ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿတို့

၁။ သဠာယတနသံယုတ္တ၊ ပါ၊ ၃၁ – ၃၀၄။

www.dhammaransi.com

သည်လည်းကောင်း။ ပါပကာ၊ အကြမ်းအကြုတ် အယုတ်အမာ ဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး တရားအမိုက်တို့သည်လည်းကောင်း။ အန္ဝာဿဝေယျုံ၊ မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက်ဝင်ပူးအရှူးတိုက်ခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

(ပါဠိတော်)

ခေတ်နိုင်ငံသို့ အမြန်ကူးရောက် အမြင်ပေါက်ကုန်သော သူတို့သည် ထိုရွာတွင်း၌ ညဥ့်မအိပ်ဘဲ လွတ်ရာအရပ်သို့ ထွက်ပြေးသော သူတို့နှင့် တူကုန်၏၊ ပညတ်နိုင်ငံ၌ စိတ်လိုလိုက်၍ နေကြကုန်သော သူတို့သည် ထိုရွာဆိုးကုန်းကြီး၌ ညဥ့်အိပ်၍ နေကြကုန်သော သူတို့နှင့် တူကုန်၏၊ ဤကား စက္ခုဒွါရ၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။

ထိုနည်းအတူ အသံ အမျိုးမျိုးကို ကြားမှု ဟူသော သောတဒွါရနယ်ကြီး၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံ, အနံ့ အမျိုးမျိုးကို နံမှု ဟူသော ဃာနဒွါရ နယ်ကြီး၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့်တူပုံ, အချိုအချဉ် အစရှိသော အရသာအမျိုးမျိုးကို ခံစားမှု ဟူသော ဇိဝှါဒွါရနယ်ကြီး၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့်တူပုံ, အဝတ်အရုံ မေထုန်ကာမ အစရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗကို ခံစားမှု ဟူသော ကာယဒွါရ နယ်ကြီး၏ ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံ, မနားမနေ အထွေထွေ အလာလာ ကြံမှု သိမှု ဟူသော မနောဒွါရ အနန္တ၏ ကြီးကျယ်လှစွာသော ရွာဆိုးကုန်းကြီးနှင့် တူပုံ များကိုလည်း စက္ခုမှာကဲ့သို့ အသီး အသီး အကျယ်နှင့် တကွ သိအပ်ကြကုန်၏။

သောတိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ။ ဃာနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ။ ဇိဝှိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ။ ကာယိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ။ မနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ

www.dhammaransi.com

ဝိဟရန္တိ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ။[၁]

(ပါဠိတော် ငါးချက်)

သောတိန္ဒြိယံ၊ သောတိန္ဒြေကို။ အသံဝုတံ၊ မပိတ် မဆို့မူ၍။ ဝိဟရန္တံ၊ နေသော သူကို။ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ တို့သည်လည်းကောင်း။ ပါပကာ၊ အကြမ်းအကြုတ် အယုတ်အမာ ဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး တရားအမိုက်တို့ သည်လည်းကောင်း။ အန္ဝာဿဝေယျုံ၊ မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက် ဝင်ပူး အရှုးတိုက်ခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

ဃာနိန္ဒြိယံ၊ ဃာနိန္ဒြေကို။ အသံဝုတံ၊ မပိတ် မဆို့မူ၍။ ဝိဟရန္တံ၊ နေသော သူကို။ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿတို့ သည် လည်းကောင်း။ ပါပကာ၊ အကြမ်း အကြုတ် အယုတ်အမာ ဖြစ်ကုန် သော။ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး တရားအမိုက်တို့ သည် လည်းကောင်း။ အန္ဝာဿဝေယျုံ၊ မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက်ဝင်ပူး အရှုးတိုက်ခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

ဇိဝှိန္ဒြိယံ၊ ဇိဝှိန္ဒြေကို။ အသံဝုတံ၊ မပိတ် မဆို့မူ၍။ ဝိဟရန္တံ၊ နေ သော သူကို။ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿတို့သည်လည်း ကောင်း။ ပါပကာ၊ အကြမ်း အကြုတ် အယုတ်အမာ ဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး တရား အမိုက်တို့သည်လည်းကောင်း။ အန္ဝာဿဝေယျုံ၊ မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက် ဝင်ပူး အရှုးတိုက် ခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

ကာယိန္ဒြိယံ၊ ကာယိန္ဒြေကို။ အသံဝုတံ၊ မပိတ် မဆို့မူ၍။ ဝိဟရန္တံ၊ နေသော သူကို။ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿတို့သည် လည်းကောင်း။ ပါပကာ၊ အကြမ်းအကြုတ် အယုတ် အမာ ဖြစ်ကုန်

၁။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ– ၃၀၄။ – စက္ခုန္ဒြိယံ ပါဌ်ကို မှီး၍ ပါဌ် ဖော်ထားသည်။

www.dhammaransi.com

သော။ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး တရားအမိုက်တို့သည်လည်း ကောင်း။ အန္ဓာဿဝေယျုံ၊ မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက် ဝင်ပူး အရှူးတိုက်ခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏၊

မနိန္ဒြိယံ၊ မနိန္ဒြေကို။ အသံဝုတံ၊ မပိတ် မဆို့မူ၍။ ဝိဟရန္တံ၊ နေသောသူကို။ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာ၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿတို့သည်လည်း ကောင်း။ ပါပကာ၊ အကြမ်း အကြုတ် အယုတ်အမာ ဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး တရားအမိုက်တို့ သည်လည်း ကောင်း။ အန္ဓာဿဝေယျုံ၊ မီးခိုးလျှောက်လျှင် ကပ်ရောက်ဝင်ပူး အရှူး တိုက်ခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန်ရာ၏။

ရေဘုံ၌ ရှိနေကြသော သတ္တဝါအနန္တ, တိရစ္ဆာန်ဘုံ၌ ရှိနေကြသော သတ္တဝါအနန္တ, ပြိတ္တာဘုံ၌ ရှိနေကြသော သတ္တဝါအနန္တ, အသူရကာယ်ဘုံ၌ ရှိနေကြသော သတ္တဝါအနန္တတို့ကို ခြောက်ပုံ ခြောက်စု ပြုသည် ရှိသော် တပုံတစုသည် စက္ခုနယ်ကြီးမှ ဖြစ်သော ဥပါဒ်နှင့် ကျရောက်သူတို့တည်း၊ တပုံတစုသည် သောတနယ်ကြီးမှ — ဃာန · ဇိဝှါ · ကာယ · မနောနယ်ကြီးမှ ဖြစ်သော ဥပါဒ်နှင့် ကျရောက်သူတို့တည်း၊ ထိုခြောက်ဌာနမှ အလွတ် ဟူ၍ မရှိပြီ။

ဤသို့ဆင်ခြေ့ကား "သုညော ဂါမောတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆန္နေဘံ အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ" ဟူသော ပါဠိတော်၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို အကျယ် ဖော်ပြခန်း ပြီး၏။

အပြင် အာယတန ခြောက်ပါးတို့ကို ပြဆိုခြင်း

ဗာဟိရာယတန သဘာဝ

စောရာ ဂါမဃာတကာတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆန္နေတံ ဗာဟိရာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ။ [၁]

ဟူသော ပါဠိတော်မြတ်၌ —

၁။ သဠာယတနသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ — ၃၇၃။

www.dhammaransi.com

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဂါမဃာတကာ၊ ရွာကို တိုက်ဖျက်တတ်ကုန်သော။ စောရာ၊ ခိုးပြတို့ဟူသည်။ ဆန္နံ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ ဗာဟိရာနံ အာယတနာနံ၊ အပ အာယတနတို့၏။ ဧတံ အဓိဝစနံ၊ ဤအမည်တည်း။

(၁)အဆင်း အမျိုးမျိုး ဟူသော ရူပါယတန၊ (၂) အသံ အမျိုးမျိုး ဟူသော သဒ္ဒါယတန၊ (၃) အနံ့ အမျိုးမျိုး ဟူသော ဂန္ဓာယတန၊ (၄) အရသာ အမျိုးမျိုး ဟူသော ရသာယတန၊ (၅) ပထဝီ တေဇော ဝါယော ဟု ဆိုအပ်သော အတွေ့ အထိ အမျိုးမျိုး ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ယတန၊ (၆) ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာ သညာက္ခန္ဓာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ အတွင်း အာယတန ခြောက်ပါးနှင့် တကွ လောကဂုဏ်၊ ဓမ္မဂုဏ်၊ အမိုက်ဂုဏ်၊ အလိမ္မာဂုဏ် ဟူသော ဓမ္မာယတန — ဤခြောက်ပါးသည် အတွင်း အာယတန ခြောက်ပါးတို့မှ အပဖြစ်သော ဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါး မည်ကုန်၏။

ရွာဖျက်ခိုးပြ ဥပမာ

ထိုဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါးတို့သည် မြို့ရွာတို့ကို တိုက်ခိုက် လုယက် နှောက်ရှက် ဖျက်ဆီး စားသောက်ပြီးလျှင် နေကြကုန်သော တောအုပ် ခိုးပြ တပ်ကြီးတွေနှင့် တူကုန်၏။ အဘယ်သို့ တူကုန်သနည်း ဟူမူကား ထိုထို တောအုပ်တို့၏ အနီး၌ မြို့ရိုး၊ ကျုံးမြောင်း၊ သူရဲ၊ သူခက်၊ လက်နက်ကြိယာ၊ ဆူးစည်း၊ တံခါး၊ အစောင့်အရှောက်တို့မှ ကင်းကြကုန်သော မြို့ရွာ ကြီးငယ်တို့သည် ရှိကြကုန်ရာ၏၊ ထိုထို တောအုပ်တို့၌လည်း မြို့ရွာကို တိုက်ဖျက် လုယက်၍ အသက်မွေးကြ အသောက်အစားနှင့် လောင်းကစား ကြူးကြကုန်သော ငါးရာအစု တထောင်အစု ရှိကြကုန်သော ခိုးပြတို့သည် ရှိကြကုန်ရာ၏။

ထိုခိုးပြတို့သည် နေ့မဆို ညဥ့်မဆို တိုက်ခိုက်လိုသော အခါ နီးရာနီးရာ မြို့ရွာ နိဂုံးတို့ကို ဝန်းဝိုင်း တိုက်ခိုက်၍ အလိုရှိရာ သက်ရှိ သက်မဲ့

www.dhammaransi.com

ဥစ္စာတို့ကို ယူဆောင်ကြ လေကုန်၏။ ရွာနေလူတို့ကို ခေါ်ငင်၍ ချော ပို့ ဝန်ထမ်း ခိုင်းစေကြကုန်၏၊ ထိုသို မြို့ရွာသူတို့သည် လက်နက်ကြိယာ မြို့ရိုး၊ ကျုံးမြောင်း၊ ဆူးဝင်း၊ စည်းတပ်၊ တံခါး၊ အစောင့်အကြပ် မရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍ ခေးပြတို့ အနှိပ်အစက်ကို အမြဲ ခံကြရကုန်၏၊ ပစ္စည်း ဥစ္စာ ရှာကြံ လုပ်ဆောင် စုဆောင်း၍ ထားကြကုန်သော်လည်း အထုပ်အထည် အကြွယ်အဝ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ အမွဲအတီး ဖြစ်၍ နေကြ ကုန်၏၊ အချို့ အချို့သော သူတို့သည် ပစ္စည်း ဥစ္စာ စားရာမဲ့ ဝတ်ရာမဲ့ ဖြစ်ကြသဖြင့် ခေးပြတို့၏ အစီးအပွားကိုပင် အားရှိသမျှ သည်ပိုး ရွက် ဆောင်၍ စားသောက်ခါ နေကြရကုန်၏။

ဗောဓိပက္ခိယကို ခေးပြဖျက်ပုံ

ဤဥပမာ၌ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ တည်းဟူသော သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ခုနစ်ပါးသည် သံသရာ၌ ကျင် လည်ကြသူ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ဥစ္စာ မည်ကုန်၏၊ သာသနာ တော်တွင်း၌ကား ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆဲ့ခုနစ်ပါးကို အတွင်း ဥစ္စာ ဆိုလေ။

အတွင်း အာယတန ခြောက်ပါးတို့၏ အပေါင်း အစု ဖြစ်ကြသော ဤကိုယ်ခန္ဓာစုသည် ထိုမြို့ ထိုရွာစုနှင့် တူကုန်၏၊ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့၊ အဆင်း၊ သဏ္ဌာန်၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ အစရှိသော ဗာဟိရာ ယတန ခြောက်ပါးသည် ခေးပြတပ်တွေနှင့် တူကုန်၏၊ အာဇီဝဋ္ဌမက သီလ၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ ကာယဂတာသတိ အစရှိသည်တို့မှ ကင်း လွတ်ကြကုန်သော ဗာလပုထုဇ္ဇန် သတ္တဝါတို့သည် လက်နက်ကြိယာ မြို့ရိုး၊ ကျုံးမြောင်း၊ ဆူးစည်း၊ တံခါးတို့မှ ကင်းကုန်ကြသော ထိုမြို့ ရွာသူတို့နှင့် တူကုန်၏။

ခြောက်ဒွါရဥပစာ၌ ရှိနေကြကုန်သော အာရုံ ခြောက်ပါးတို့သည် အမြဲအကြပ် စောင့်ထိန်းအပ်သော သီလသံဝရ ဆူးစည်း တံခါးလည်း မရှိကြကုန်သော - အသုဘ ဘာဝနာ၊ ကာယဂတာသတိ အစရှိသော

www.dhammaransi.com

လက်နက်ကြိယာတို့မှလည်း ကင်းရှင်းကြကုန်သော ထိုထို ခန္ဓာ မြို့ရွာ နိဂုံးတို့ကို ဒွါရခြောက်သင်း ဟာလာဟင်းတို့မှ တထိုင်တွင်းမှာပင် အကြိမ်တရာမက အတင်း ဝင်ရောက်ကြကုန်၍ ထိုထိုကုသိုလ်စိတ် ကုသိုလ်မနော ကောင်းသော အကြံအဖန် တည်းဟူသော ပစ္စည်း ဥစ္စာတို့ကို အတင်း တိုက်ဖျက်လုယက် ဆုံးရှုံးစေကြကုန်၏၊ ကောင်းသော မနောကို ဝင်စား၍ နေစဉ်အခါ၌ ခြောက်ဒွါရတွင် ခိုက်တိုက်လာသော ထိုထို အာရုံသည် ထိုကုသိုလ်မနောကို အသေသတ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မိမိအထံသို့ တကြုံကြုံ တမော့မော့ နေအောင်ပြု၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုကုသိုလ် အကြံကို လွှတ်၍ ထိုအာရုံထံသို့ ရောက်ရ၏၊ ထိုအာရုံ ဓားပြ နောက်သို့ ပါရလေ၏၊ ထိုကုသိုလ်မနောသည် ဘယ်အခါမှ အားအင်ရှိစွာ ဘာဝနာ အစစ် အထုပ် အထည် အဖြစ်သို့ ရောက်အောင် တည်ထောင် စုဆောင်းမိသည်ဟု မရှိကြရကုန်။

ယခု ဘုရားသာသနာတော်တွင်းမှာ ကြုံကြိုက်ကြ၍ ဘုရားတကာ ကျောင်းတကာ ခံကြလျက် အသက် ခြောက်ဆယ်, အသက် ခုနစ်ဆယ်, အသက် ရှစ်ဆယ် ရှိသည်တိုင်အောင် အာ အာရုံ ဓားပြတို့က ဥဒ္ဒစ္စ, ဝိတက်, လက်နက်ခပင်းနှင့် တဒိုင်းဒိုင်း ပစ်ခွင်းမှုမစဲ ရှိနေသောကြောင့် အာနာပါနဿတိ အစရှိသော ဘာဝနာ အထုပ် အထည် လက်ကိုင်မရှိနိုင်ကြကုန်ပဲ မွဲလျက် တီးလျက်နှင့်ပင် နေကြ သေကြရကုန်၏၊ အနမတဂ္ဂ ဘဝသံသရာ ကြာညောင်းကြကုန် သော်လည်း အပါယ်ဒုက္ခ စသည်တို့မှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်ငြိမ်းစေနိုင်သော ဘာဝနာဓမ္မ ဓနဥစ္စာတို့နှင့် ကင်းကွာတုံလစ် လက်မဲ့ဖြစ်၍သာ လာခဲ့ကြသည့်အတွက်ကြောင့် ယခုထက်တိုင် အဝိဇ္ဇာမှောင်ကြီး တန်းလန်း, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမှောက်အမှားကြီး တန်းလန်း, ဒုစရိုက်ကံဟောင်း အနန္တ တန်းလန်း, ဒုစရိုက်ကံသစ် ဖြစ်ခွင့် တန်းလန်း, အပါယ်ဘေးကြီး တန်းလန်း ရှိနေကြကုန်၏။

ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်းတို့၌ ဘာဝနာတရား စားရမဲ့ ဝတ်ရမဲ့ ဖြစ်ကြကုန်၍ မျက်စိအာရုံ ဟူသော ဓားပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွား, နား

အာရုံ ဟူသော ခိုးပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွား၊ နှာခေါင်းအာရုံ ဟူသော ခိုးပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွား၊ လျှာအာရုံ ဟူသော ခိုးပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွား၊ ကိုယ်ခန္ဓာ အာရုံ ဟူသော ခိုးပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွား၊ မနောအာရုံ ဟူသော ခိုးပြတပ်ကြီး၏ အစီးအပွားတို့ကို အင်အားရှိသမျှ အားထုတ် လုပ်ဆောင်ခါ လာကြရကုန်၏။

အာရုံခြောက်ပါး ခိုးပြတို့၏ လက်နက်ကြီးသာ တို့ကား တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ တည်းဟူသော မီးထုပ်လက်နက်စုပေတည်း။ အာရုံခြောက်ပါး တည်းဟူသော ခိုးပြတို့သည် ထိုသိုသတ္တဝါ ကိုယ်ခန္ဓာတည်းဟူသော မြို့ရွာကို တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ တည်းဟူသော ခတ်မီးထုပ်တို့နှင့် မပြတ်မစဲ တိုက်ရှို့ကြကုန်၏၊ ထိုခန္ဓာတည်းဟူသော မြို့ရွာတို့၌ သတိပဋ္ဌာန် စသော အနှစ်ဥစ္စာ ရတနာတို့သည် အဘယ်မှာ တည်နိုင်ကြကုန်အံ့နည်း။

ဤသို့သော အနက်ကို ပြခြင်းငှာ – ''စောရာ ဂါမဃာတကာတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဆန္နေတံ ဗာဟိရာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ'' ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်။

ဤတွင်ရွေ့ကား ဗာဟိရာယတန ခြောက်ပါးကို
ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

ခတ် ၁၈–ပါးကို ပြဆိုခြင်း

ခတ် တဆဲ့ရှစ်ပါး

ယခုအခါ ခတ် ၁၈–ပါးကို ပြဆိုပေအံ့။

သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ကဋ္ဌဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ကဋ္ဌဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ သကလိကဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ သကလိကဂ္ဂိ-တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ တိဏဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ တိဏဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ဂေါမယဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ဂေါမယဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ထုသဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ထုသဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချံ

www.dhammaransi.com

ဂစ္ဆတိ။ သင်္ကာရဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ သင်္ကာရဂ္ဂိတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ။ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏန္တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ သောတဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဒေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ သောတဝိညာဏန္တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ၊ ဃာနဉ္စ ပဋိစ္စ ဂန္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ ဃာနဝိညာဏန္တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ဇိဝှဉ္စ ပဋိစ္စ ရသေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ ဇိဝှာဝိညာဏန္တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ ကာယဝိညာဏန္တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိညာဏံ မနောဝိညာဏန္တွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။[၁] (မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ် ပါဠိတော်)

၁။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သေ ယျထာပိ၊ ဥပမာ ဆိုသည် ရှိသော်ကား။ ကဋ္ဌဉ္စ၊ ထင်းသစ်သားကိုလည်း။ ပဋိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ ယော အဂ္ဂိ၊ အကြင်မီးသည်။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ ကဋ္ဌဂ္ဂိတွေဝ၊ ထင်းမီး ဟူ၍ သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

၂။ သကလိကဉ္စ၊ ထင်းပေါက်ကိုလည်း။ ပဋိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ ယော အဂ္ဂိ၊ အကြင်မီးသည်။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ သကလိကဂ္ဂိတွေဝ၊ ထင်းပေါက်မီး ဟူ၍ သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

၃။ တိဏဉ္စ၊ မြက်ကိုလည်း။ ပဋိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ ယော အဂ္ဂိ၊ အကြင်မီးသည်။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ တိဏဂ္ဂိတွေဝ၊ မြက်မီး ဟူ၍ သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေဘွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

၁။ မူလပဏ္ဏာသ၊ ပါ၊ နှာ—၃၂၆။ ။ဤသုတ်၌ (ယံယဒေဝ ပစ္စယံ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ။ တေန တေနေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ) ဟူသော ဝါကျကို ချန်လှပ်၍ ထင်ရှားဘွယ်ရာ ဝါကျဖြင့်သာ ရေးတော်မူသည်ဟု သိလေ။

ဆရာတော်ကြီး ချန်လှပ်ထားခဲ့သော (ယံယဒေဝ) စသော ဝါကျ-မန္တလေးကျောက်စာတော်မူ၌လည်း မရှိ၊ (အဂ္ဂိတွေဝ) ဟူ၍သာ ရှိသည်။

www.dhammaransi.com

၄။ ဂေါမယဥ္စ၊ နွားချေးကိုလည်း။ ပဋိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ ယော အဂ္ဂိ၊ အကြင်မီးသည်။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ ဂေါမယဂ္ဂိတွေဝ၊ နွားချေးမီး ဟူ၍ သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

၅။ ထုသဉ္စ၊ ဖွဲ့ကိုလည်း။ ပဋိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ ယော အဂ္ဂိ၊ အကြင်မီးသည်။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ ထုသဂ္ဂိတွေဝ၊ ဖွဲ့မီး ဟူ၍ သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

၆။ သင်္ကာရဉ္စ၊ အမှိုက်စုကိုလည်း။ ပဋိစ္စ၊ စွဲမှီ၍။ ယော အဂ္ဂိ၊ အကြင်မီးသည်။ ဇလတိ၊ တောက်၏။ သော အဂ္ဂိ၊ ထိုမီးသည်။ သင်္ကာရဂ္ဂိတွေဝ၊ အမှိုက်မီး ဟူ၍ သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဧဝမေဝ ခေါ၊ ဤအတူသာလျှင်။ စက္ခုဉ္စ၊ စက္ခုဓာတ်ကို လည်းကောင်း။ ရူပေ စ၊ အဆင်းအမျိုးမျိုး ဟူသော ရူပဓာတ်တို့ ကို လည်းကောင်း။ ပဋိစ္စ၊ အစွဲပြု၍။ ယံ ဝိညာဏံ၊ အကြင်ဝိညာဏဓာတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏။ တံ ဝိညာဏံ၊ ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်။ စက္ခုဝိညာဏန္တွေဝ၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ် ဟူ၍ သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းကို။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

သောတဉ္စ၊ သောတ ဓာတ်ကိုလည်းကောင်း။ သဒ္ဒေ စ၊ အသံ အမျိုးမျိုး ဟူသော သဒ္ဒဓာတ်တို့ကို လည်းကောင်း။ ပဋိစ္စ၊ အစွဲပြု၍။ ယံ ဝိညာဏံ၊ အကြင်ဝိညာဏဓာတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏။ တံ ဝိညာဏံ၊ ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်။ သောတဝိညာဏန္တွေဝ၊ သောတဝိညာဏဓာတ် ဟူ၍ သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

ဃာနဉ္စ၊ ဃာနဓာတ်ကိုလည်းကောင်း။ ဂန္ဓေ စ၊ အနံ့အမျိုးမျိုး ဟူသော ဂန္ဓဓာတ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ပဋိစ္စ၊ အစွဲပြု၍။ ယံ ဝိညာဏံ၊ အကြင်ဝိညာဏဓာတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏။ တံ ဝိညာဏံ၊ ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်။ ဃာနဝိညာဏန္တွေဝ၊ ဃာနဝိညာဏဓာတ် ဟူ၍ သာလျှင်။ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

www.dhammaransi.com

ဇိဝှဉ္စ၊ ဇိဝှာဓာတ်ကို လည်းကောင်း။ ရသေ စ၊ ဖန်, ခါး, ချို, ငန်, ချဉ်, ပြန်, အစပ် ရသဓာတ်အမျိုးမျိုးတို့ကို လည်းကောင်း။ ပဋိစ္စ၊ အစွဲပြု၍။ ယံ ဝိညာဏံ၊ အကြင် ဝိညာဏ ဓာတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေ၏။ တံ ဝိညာဏံ၊ ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်။ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတူတိ၊ ဇိဝှာဝိညာဏဓာတ် ဟူ၍ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

ကာယဉ္စ၊ ကာယဓာတ်ကို လည်းကောင်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ၊ အတွေ့ အထိ အမျိုးမျိုး ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့ကို လည်းကောင်း။ ပဋိစ္စ၊ အစွဲပြု၍။ ယံ ဝိညာဏံ၊ အကြင်ဝိညာဏဓာတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေ၏။ တံ ဝိညာဏံ၊ ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်။ ကာယဝိညာဏဓာတူတိ၊ ကာယဝိညာဏဓာတ် ဟူ၍ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

မနဉ္စ၊ ဘဝင်စိတ်ကိုလည်းကောင်း။[1] ဓမ္မေ စ၊ ၆၉-ပါး ဓမ္မဓာတ်များ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ပဋိစ္စ၊ အစွဲပြု၍။ ယံ ဝိညာဏံ၊ အကြင်ဝိညာဏဓာတ် သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေ၏။ တံ ဝိညာဏံ၊ ထိုဝိညာဏဓာတ်သည်။ မနော ဝိညာဏဓာတူတိ၊ မနော ဝိညာဏဓာတ် ဟူ၍ သင်္ချံ၊ ခေါ်ဆို ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။[2]

စက္ခုဓာတ် — ၁၊ ရူပဓာတ် — ၁၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ် — ၁၊ ဤ ဓာတ် သုံးပါး တစုံ။

သောတဓာတ် — ၁၊ သဒ္ဒဓာတ် — ၁၊ သောတဝိညာဏဓာတ် — ၁၊ ဤဓာတ် သုံးပါး တစုံ။

၁။ မူလပဏ္ဏာသ၊ ဋ္ဌ၊ နှာ —၂၀၇-ကိုထောက်၍ လည်းကောင်း— သမ္မောဟ ဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ၊ နှာ—၇၇ ကို ထောက်၍လည်းကောင်း (မနဉ္စ၊ ဘဝင် စိတ်ကို) ဟု အနက်ပေးပါ။

၂။ သောတမှ စ၍ ကျန်သော ဒွါရနှင့် ဆိုင်ရာအနက်များမှာ ဆရာတော်ကြီး ပေးရင်း အနက် မဟုတ်။ ။လယ်တီဒီပနီဝိသောဓက အဖွဲ့။

www.dhammaransi.com

ဃာနဓာတ် — ၁၊ ဂန္ဓဓာတ် — ၁၊ ဃာနဝိညာဏဓာတ် — ၁၊ ဤဓာတ် သုံးပါး တစုံ။

ဇိဝှါဓာတ် — ၁၊ ရသဓာတ် — ၁၊ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ် — ၁၊ ဤဓာတ် သုံးပါး တစုံ။

ကာယဓာတ် — ၁၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် — ၁၊ ကာယဝိညာဏဓာတ် - ၁၊ ဤ ဓာတ်သုံးပါး တစုံ။

ပဉ္စဒွါရဝဇ္ဇန်း နှင့် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး ဟု ဆိုအပ်သော မနောဓာတ် - ၁၊ [၁] အာရုံငါးပါးတို့မှ ကြွင်းသော ခပ်သိမ်းသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတဓမ္မဓာတ် - ၁၊ မနောဝိညာဏဓာတ် - ၁၊ ဤဓာတ် သုံးပါးတစုံ။

ဓာတ်ဘက် ၃ - ပါး- အစုံပေါင်း ၆ - စုံ ဖြစ်၏။

တဏှာသင်္ခယ သုတ္တန်

ဤသုတ္တန်ဒေသနာတော်ကို ဥပမာ များစွာနှင့် ဟောတော်မူရခြင်း၏ အကြောင်းကား ဘုရား ရှေ့လက်ထက်တော်၌ ' သာတိ ' အမည်ရှိသော ရဟန်းအား " တဒေဝိဒံ ဝိညာဏံ သန္ဓာဝတိ သံသရတိ န အညံ " [၂] ဟူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူသည် ဖြစ်၏၊ နိစ္စဒိဋ္ဌိတည်း။

တဒေဝိဒံ ဝိညာဏံ၊ ထိုဝိညာဏ် တခုသည် ပင်လျှင်။ သန္ဓာဝတိ၊ ပြေးသွား၏။ သံသရတိ၊ ပြောင်းရွှေ့၏။ (အညံ၊ အသစ် အသစ် တပါး

၁။ ဤအရာတွင် ဓာတ် (၁၈) ပါးကို ဝေဖန် လှစ်ပြရာ ဖြစ်၍ မနဋ္ဌ အရ နှင့် မနောဓာတ် အရ မထွေးယှက်သင့်။

၂။ မူလပဏ္ဏာသ၊ ပါ၊ နှာ—၃၂၃။ ပါဠိအနည်းငယ် ကွဲ၏။

www.dhammaransi.com

တပါး ဖြစ်၍။ န သန္ဓာဝတိ၊ ပြေးသွားသည် မဟုတ်။ န သံသရတိ၊ ပြောင်းရွှေ့သည် မဟုတ်။)[၁]

အဓိပ္ပာယ်ကား ဝိညာဏ်သည် သတ္တဝါ တယောက်မှာ တခုသာ ရှိ၏၊ ရင်တွင်းမှာ အမြဲ တည်၏၊ မျက်စိမှာ ရူပါရုံ ထင်လာသော အခါ၌ ထိုဝိညာဏ်သည် ပင်လျှင် ရင်တွင်းမှ မျက်စိဒေါက်သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ရူပါရုံကို ကြည့်ရှု၏၊ နားမှာ အသံ ထင်လာပြန်လျှင် နားသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ သဒ္ဒါရုံကို ကြား၏၊ ဤနည်းအတူ ခြောက်ဒွါရတို့၌ အာရုံ ဆိုက်ဘိုက်လာရာ ပြောင်းရွှေ့ ပြေးသွား၍ ထိုထိုအာရုံကို ယူ၏၊ ခံစား၏၊ တဘဝလုံး တခုတည်း ဖြစ်၍ အမြဲ တည်၏၊ ဘဝပြောင်း ပြန်လျှင် ထိုဝိညာဏ် တခုတည်းသည်ပင်လျှင် ထိုထိုဘဝသို့ ပြောင်းသွားလေ၏၊ ချုပ်သည်, ပျက်သည်, သေသည် ဟူ၍ မရှိ၊ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အမြဲ တည်၏ ဟူလိုသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ မျိုးတည်း။

ထိုအယူကို ပယ်ဖျောက်၍ ဝိညာဏ်၏ အနိစ္စဓမ္မချိုး, အနတ္တဓမ္မချိုး စစ်စစ် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြတော်မူခြင်းငှာ ဤဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူပေသတည်း။ ဤဒေသနာတော်၌ ဝိညာဏ် ၆ - ပါးကိုသာ ဟောတော်မူလိုရင်း ဖြစ်ငြားသော်လည်း ဓာတ် ၁၈ - ပါးလည်း ပါဝင်သည်။ ဥပမာ ဥပမေယျနှင့်လည်း ပြည့်စုံလှသည်။ ဓာတ် ၁၈ - ပါး တို့တွင်လည်း ဝိညာဏဓာတ် ၇ - ပါး၌ နိစ္စအယူ, အတ္တအယူ အလွန် ခိုင်မြဲကြလှသည် ဖြစ်၍ ဤစာအုပ်မှာ ဓာတ် ၁၈ - ပါး အရာ၌ ဤဒေသနာတော်မြတ်ကို ထုတ်ပြပေသတည်း။

ဓာတ် တဆဲ့ရှစ်ပါး ခွဲနည်း

ဓာတ် ၁၈ - ပါး အစဉ် ခွဲနည်းကား ဓာတ်ဘက် ၃ - ပါး ၆ - စုံ တို့တွင် ရှေ့ငါးစုံမှာ ရှေ့၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်းပင်၊ နောက်ဆုံး

၁။ (အနညံ့) ဟုဆဋ္ဌမှု၊ မန္တလေး၌ ကျောက်စာမူကို၌ ရှိ၏၊ ထိုအပိုအခါးဖြင့် (အနညံ၊ ယိုဝိညာဏ်မှ တပါး တခြားသော ဝိညာဏ် မဟုတ်) ဟု ဋီကာချုတို့၌ ပေးကြ၏။ ဝိသောဓနေအတွဲ အလိုမှာ ယာခု ပြဆိုခဲ့သော အနက် နှင့် ပါဠိတော် ကြိုက်၏။ ။လယ် ဒိဋ္ဌိပနိပါဒေ သောဓကအဖွဲ့။

www.dhammaransi.com

၃ - ပါး တစုံ၌မူကား မနောဓာတ် - ၁၊ မနောဝိညာဏဓာတ် - ၁၊ ဓမ္မဓာတ် - ၁ ဟူ၍ ဆိုလေ။

မနောဓာတ်မှာလည်း ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း နှင့် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းဒွေး — ဤစိတ်သုံးခုကို ယူလေ။

မနောဝိညာဏဓာတ်မှာလည်း ပဉ္စဝိညာဏဓာတ် - ၁၀၊ မနောဓာတ် ၃ - ခုမှ ကြွင်းသော စိတ်ပေါင်း ၇၆ - ခုကို ယူလေ။ ဓမ္မဓာတ်မှာလည်း စေတသိက်-၅၂၊ သုခုမရုပ်-၁၆၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို ယူလေ၊ ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသော ဒေသနာတော်၌ကား ဒွါရ ၆-ပါး၊ အာရုံ ၆-ပါး၊ ဝိညာဏ် ၆-ပါးကို ပဓာန ပြု၍ ဟောတော်မူသည်။ ဓာတ် ၁၈-ပါး သက်သက်ကို ပဓာနပြု၍ ဟောတော်မူရင်း မဟုတ်။

ဤစာအုပ်၌ ထင်လွယ် မြင်လွယ်ကြစေခြင်း အကျိုးငှာ ထိုဒေသနာတော်နည်းကို အစဉ်မှီး၍ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုပေအံ့၊ ရှေးဦးစွာ ထုတ်ပြသော ဥပမာ၌ (၁) ထင်းမီးတောက် (၂) ထင်းပေါက်မီးတောက်၊ (၃) မြက်မီးတောက်၊ (၄) နွားချေးမီးတောက်၊ (၅) ဖွဲမီးတောက်၊ (၆)အမှိုက်မီးတောက်၊ မီးတောက် ၆-မျိုး၊ မီးကို တောက်စေနိုင်သော ယောကျ်ား၏ ပယောဂကြောင့် ထင်းချောင်းကို စွဲမှီ၍ တောက်သော မီးသည် ထင်းမီးတောက် မည်၏၊ ကြွင်းသော မီးတောက် ၅ါးမျိုးတို့၌လည်း ဆိုအတူတည်း။

ထိုမီးတောက် ၆-ပါးတို့သည် အသီးအခြားစီ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထင်းမီးတောက်သည် ထင်း၌သာ ဖြစ်၏၊ ထင်း၌သာ တည်၏၊ ထင်း၌သာ ပျက်၏၊ သေ၏၊ ထင်းပေါက် မီးတောက် စသည်တို့သည်လည်း ထင်းပေါက် စသည်တို့၌သာ ဖြစ်ကုန်၏၊ တည်ကုန်၏၊ ပျက်ကုန်၏၊ သေကုန်၏၊ ထင်းမီးတောက်သည် ထင်း၌ ဖြစ်ရ၍ ထင်းပေါက်သို့ ကူးပြောင်းသည် မရှိ၊ ထင်းပေါက်မီးတောက် စသည်တို့သည်လည်း တခုသည် တခုသို့ ကူးပြောင်းသည် မရှိကြကုန်။

www.dhammaransi.com

စောဒနာရန် ရှိသည်ကား အဘယ်ကြောင့် တခုသည် တခုသို့ ကူးပြောင်းခြင်း မရှိကြကုန်သနည်း၊ လောကမျက်မြင်၌ မီးတခုသည် မီးစာတခုသို့ ကူးပြောင်းမှု ရှိသည် မဟုတ်လောဟု စောဒနာရန် ရှိ၏၊ ကူးပြောင်းမှု မဟုတ်၊ မီးစာတခု၌ မီးတောက်စေလိုသည် ရှိသော် တပါးသော မီးတောက်၌ ထိုမီးစာကိုထိ၍ ထား၏၊ တပါးသောမီးတောက်သည် ထိုမီးစာကို မှီ၍ ကပ်၍ ထိုမီးစာ၌ ရှိရင်းဖြစ်သော တေဇောကို လှုံ့ဆော်၏၊ နှိုး၏၊ အားပေး၏၊ ထိုတေဇောသည် တောက်၍ ထ၏၊ ထိုမီးစာ၌ မီးတောက်ရ၏၊ တပါးသော မီးတောက်သည် ထိုမီးစာသို့ ကူးပြောင်းသည် မဟုတ်၊ တခုသော အိမ်ကို မီးလောင်၍ တခုသော အိမ်သို့မီးကူးရာ၌လည်း ဤနည်းတူ၊ မီးသည် မီးစာတခုမှ မီးစာတခုသို့ ကူးပြောင်းငြားအံ့၊ ပဌမ မီးစာကို လွတ်၍ ဒုတိယမီးစာ၌ စွဲရလိမ့်မည်၊ မီးမည်သည် မီးစာမှ လွတ်လျှင် သေမြဲဓမ္မတာ ဖြစ်၍ ပဌမမီးစာမှ အလွတ်တွင် သေ၏။

စောဒနာရန် ရှိပြန်သည်ကား မီးတောက် မည်သည် လေ၏ အဟုန်အားဖြင့် တခုသော ဌာနမှ ပြတ်လွင့်လေ၍ တခုသော ဌာနမှာ စွဲနိုင်သည်ကား မျက်မြင်မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာရန် ရှိပြန်၏၊ ပြတ်၍ လွင့်လေသော မီးတောက်၌ တေဇော၏ အစွမ်းဖြင့် ပဌမမီးစာမှ ဖြစ်ပွား၍ သွားသော ပထဝီမီးစာသည် ပါရှိသည်သာ ဖြစ်၏၊ ထိုသဟဇာတ ပထဝီမီးစာကို စွဲ၍ လွင့်လေ၏၊ မီးစာနှင့် ကင်း၍ လွင့်လေသည် မဟုတ်၊ ထိုမီးစာ အကုန်တွင် သေရ၏၊ ထိုမီးစာသည် မျက်စိနှင့် မြင်ကောင်းသည် မဟုတ်၊ ထိုကြောင့် မျက်စိနှင့် မြင်ကောင်းရာမျှကို အစွဲပြု၍ မီးကူးသည်ဟု ဝေါဟာရ ဖြစ်သတည်း၊ ဤကား မီးကူးမှု၌ လောက ဓမ္မနှစ်ပါး ရှင်းလင်းချက်တည်း။

တခုသော မီးစာမှ တခုသော မီးစာသို့သာ မကူးသည် မဟုတ်သေး၊ ထင်းမီးစ တခု၌ တောက်သော မီးသည်လည်း ထိုထင်းမီးစ၌ တခုသော အဋ္ဌကလာပ်မှ တခုသောအဋ္ဌကလာပ်သို့ ပြောင်းကူးသည်ဟူ၍ မရှိ၊ သူ့ကလာပ်နှင့် သူ့မီးတောက်သာဖြစ်၏၊ သူ့မီးလောင်၍ သူ့ကလာပ် ကုန်

www.dhammaransi.com

ဆိုးလျှင် သူ့မီးလည်း ကုန်ဆုံးမြဲ ဓမ္မတာဖြစ်၏၊ အပြိုင်ဖြစ်သော ကလာပ် တပါးသို့လည်း ပြောင်းကူးခြင်း မရှိ၊ ရှေ့ နောက် အစဉ် ဖြစ်သော ကလာပ် တပါးသို့လည်း ပြောင်းကူးခြင်း မရှိ၊ မီးကို လည်းကောင်း မီးတောက်ကိုလည်းကောင်း စေ့စေ့ကြည့်ရှု၍နေလျှင် လှုပ်လှုပ်ရွရွ မြင်ကြရ၏၊ ထိုလှုပ်မှု ရွမှု ဟူသမျှသည် အသီးအသီး သူ့ကလာပ်နှင့် သူ့မီး ဖြစ်ပေါ်မှု ပျက်ဆုံးမှုပေတည်း။

ဤကား လောက ဓမ္မ နှစ်ပါးတွင် မုချအမှန် ဖြစ်သော ဓမ္မအလိုကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဤတွင် ရွေ့ကား ဥပဒါ ၆–ချက်၌ ရှင်းလင်းချက် ပြီး၏၊

——

ဓာတ်အိမ် ဓာတ်အိုး

တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါသန္တာန်၌ ဓာတ်အိမ် ၆–မျိုး၊ ဓာတ်အိုး ၆–မျိုး၊ ဓာတ်မီးစာ ၆–မျိုး၊ ဓာတ်မီးတောက် ၆–မျိုး၊ ဓာတ်မီးကို ညှိထွန်းသူ ၆–မျိုး၊ ဓာတ်နန်းကြိုး အထောင်မက ရှိကြ၏။

မျက်လုံးအိမ်-၁၊ နားအိမ်-၁၊ နှာခေါင်းအိမ်-၁၊ ခံတွင်းအိမ်-၁၊ အတွင်းအပ တကိုယ်လုံး-၁၊ နှလုံးအိမ်-၁၊ ဤကား ဓာတ်အိမ် ၆–မျိုး တည်း။

မျက်လုံး-၁၊ နား-၁၊ နှာခေါင်း-၁၊ လျှာ-၁၊ အလုံးစုံသော အရေထူ, အရေပါး အသားဆိုင်, အသားခဲ, အသည်း, အဆုတ်, အူမ, အူသိမ်, နှလုံး, ကျောက်ကပ်, အကြောကြီး, အကြောငယ်, ခြင်ဆီ, ဦးနှောက် အစ ရှိသော အဇ္ဈတ္တသန္တာန် တခုလုံး-၁၊ နှလုံးသွေး-၁၊ ဤကား ဓာတ်အိုး ၆–မျိုးတည်း။

စက္ခုပသာဒရုပ်-၁၊ သောတပသာဒရုပ်-၁၊ ဃာနပသာဒရုပ်-၁၊ ဇိဝှာပသာဒရုပ်-၁၊ ကာယပသာဒရုပ်-၁၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်-၁၊ ဤကား ထို ဓာတ်အိုး ၆-မျိုးတို့၌ တည်ရှိသော ဓာတ်မီးစာ ၆-မျိုးတည်း။

www.dhammaransi.com

စက္ခုဝိညာဏ်-၁၊ သောတဝိညာဏ်-၁၊ ဃာနဝိညာဏ်-၁၊ ဇိဝှါဝိညာဏ်-၁၊ ကာယဝိညာဏ်-၁၊ မနောဝိညာဏ်-၁၊ ဤကား ထိုခ၀တ်မီးစာ ၆-မျိုးတို့၌ မှီ၍ ဖြစ်သော ခ၀တ်မီးတောက် ခ၀တ်မီးအလင်း ၆-မျိုးတည်း။

မှီရာကိစ္စကို အစွဲပြု၍ ဝတ္ထုရုပ် ၆-မျိုးကို မီးစာ ဆိုပေသည်။ လောင်စာဖြစ်၍ ဆိုသည် မဟုတ်၊ အာရုံကို အလင်းပြမှုကြောင့် ဝိညာဏ် ၆-ပါးကို ခ၀တ်မီးတောက် ဆိုပေသည်၊ ပူလောင်မှုကြောင့် ဆိုသည် မဟုတ်။

အဆင်းအမျိုးမျိုး-၁၊ အသံအမျိုးမျိုး-၁၊ အနံ့ အမျိုးမျိုး-၁၊ အရသာ အမျိုးမျိုး-၁၊ အတွေ့အထိ အမျိုးမျိုး-၁၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတဓမ္မ အမျိုးမျိုး-၁၊ မိမိ မိမိတို့ ဆိုင်ရာ ခ၀တ်မီးတောက်ကို ထအောင် ညှိထွန်းကြသူ ၆-မျိုး။

ရင်တွင်းရှိ နှလုံးသား ဟူသော အချုပ်အခြာ ဖြစ်သော ဟဒယ ခ၀တ်အိမ်မှ တကိုယ်လုံး အနှံ့ သွယ်တန်းလျက် ရှိသော သွေးကြော ကြီး ငယ် အပေါင်းကို ခ၀တ်နန်းကြိုး အထောင်မက ဆိုသည်၊ အဆင်းအမျိုးမျိုး အစရှိသော အာရုံ ၆-ပါးကိုမူကား ရေနံဆီ အလားကဲ့သို့ မ၀တ်မီးကို အလွန် တောက်စေနိုင် ပွားစေနိုင်သော ခ၀တ်မီးစာ ၆-မျိုး ဟူ၍လည်း ဆိုအပ်၏၊ ဤကား ခန္ဓာပုရ ဟူသော ခ၀တ်မြို့ကြီး၏ ခ၀တ်ကြိယာစုကို အကျဉ်း ပြဆိုချက်တည်း။

ဟဒယခ၀တ်အိမ် အချုပ်အခြာ ဖြစ်ပုံကား ပဋိသန္ဓေ အခါမှ စ၍ ဖြစ်ပေါ်၍ လာခဲ့သော ဘဝင် ခေါ်သော မနောဝိညာဏ ခ၀တ်မီးတောက်သည် ဟဒယခ၀တ်အိမ်တွင်းရှိ နှလုံးသွေးနှင့် အပြည့် ရှိနေသော ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို စွဲမှီ၍ ခဏမစဲ တဖွားဖွား တလက်လက် ဖြစ်ပေါ်၍ နေ၏၊ အလွန် မှိန်မှေးသော ခ၀တ်မီးတောက်မျိုးသာတည်း၊ အာရုံမှာလည်း ရှေးဘဝ၌ မရဏာသန္နတွင် ထင်မြင်ခဲ့ဘူးသော အာရုံဟောင်း တခုခုကိုသာ အမြဲ အာရုံပြု၏၊ ယခုဘဝတွင် ထင်မြင် တွေ့ရှိသော အာရုံသစ်ကို အာရုံမပြု၊ ထိုကြောင့် ထိုဘဝင်၏ အာရုံကို ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်

www.dhammaransi.com

မသိနိုင်၊ ထိုဟဒယဓာတ်အိမ်တွင်း၌ တခြားတပါးသော ဝိညာဏဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ကြုံကြိုက်သော အခါ၌သာ ထိုဘဝင်စိတ်သည် ပြတ်စဲ၏၊ ထိုအတူ စက္ခုဓာတ်အိမ် အစရှိသော ဓာတ်အိမ်တပါးတို့၌ ပဉ္စဝိညာဏ ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ကြုံကြိုက်သောအခါတို့၌လည်း ထိုဘဝင်စိတ်သည် ပြတ်စဲ၏၊ ထိုစကား မှန်၏၊ စိတ်မည်သည် တကိုယ်လုံးမှာ ထိုထိုနေရာ၌ တခုတခုသာ ဖြစ်ပေါ်မြဲ ဓမ္မတာတည်း၊ တကိုယ်လုံးမှာ ဤနေရာ ထိုနေရာ၌ ပြိုင်၍ ဖြစ်ပေါ်သည် မရှိ၊ စက္ခုဓာတ်အိမ်မှာ ဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ တကိုယ်လုံးမှာ စက္ခုတွင်သာ စိတ်ရှိ၏၊ ကြွင်းသော တကိုယ်လုံးမှာ စိတ်မရှိ၊ သောတဓာတ်အိမ် စသည်တို့မှာ ဖြစ်ပေါ်ဆဲ အခါတို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိလေ၊ ဤကား ဓမ္မတာ တည်း၊ သို့သော်လည်း စိတ်၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှု မည်သည် မျက်တောင်တခတ်ခန့် ခဏ၌ပင် ကုဋေ တသိန်းမက လျင်မြန်လှသည် ဖြစ်၍ ထိုထို အဆင်းကို မြင်မှု ထိုထို အသံကို ကြားမှု စသည်တို့သည် အပြိုင်ပင် ဖြစ်သကဲ့သို့သော ထင်ကြရကုန်၏။ ဤသည်လည်း ဓမ္မတာ တခန်းတည်း။

စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ကို သိရန်

စက္ခုဝိညာဏ ဓာတ် ဆိုသည်ကား အဆင်းအမျိုးမျိုးကို မြင်မှု သက်သက်သာတည်း၊ ထွေထွေလာလာ ကြံမှု သိမှု မဟုတ်၊ မျက်စိဖြင့် မြင်ပြီးနောက်၊ ထွေထွေလာလာ ကြံမှု သိမှုတို့သည်ကား ဟဒယဓာတ်အိမ်မှာ ဖြစ်ပေါ်သော မနောဝိညာဏ ဓာတ်တို့ အမှုသာတည်း၊ ထိုကြောင့် မြင်ဆဲခဏ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ငါမြင်သည် ဟူ၍ပင် မသိသေး၊ နောက်လိုက် မနောဝိညာဏ်ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်သော အခါမှ ငါမြင်သည်ဟု သိ၏၊ မြင်အပ်သော ဝတ္ထု၏ အဖြူ အနီ စသော အဆင်း အဝန်း အသျှား စသော သဏ္ဌာန် အမည် ပညတ်တို့ကိုလည်း နောက်လိုက် မနောဝိညာဏ ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်သော အခါမှ သိနိုင်၏။

မြင်မှုကား စက္ခုဓာတ်အိမ်မှ ဖြစ်၏၊ မြင်ပြီးနောက် သိမှုကား ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ဖြစ်၏၊ ဤသို့ တုံးကို မြင်၍ တုံးမှန်း သိရာ တိုင်ကို

www.dhammaransi.com

မြင်၍ တိုင်မှန်း သိရာ၌ ဓမ္မအလိုအားဖြင့် မြင်မှု သိမှု နှစ်ပါး တခြားစီသာ ဖြစ်၏၊ မြင်မှု တလှည့် သိမှုတလှည့် အစဉ်အတိုင်း သွား၏၊ လောကအလိုအားဖြင့်မူကား စိတ်၏ ပြောင်းလဲမှု အလွန် မြန်လှသောကြောင့် မြင်မှု သိမှု တခုထည်း တပြိုင်ထည်း ထင်ရ၏၊ ထိုထိုအသံကို ကြားမှု သိမှု တစုံ့ ထိုထို အနံ့ကို နံမှု သိမှု တစုံ့ ထိုထို အရသာကို လျက်မှု သိမှု တစုံ့ ထိုထို အပူ အချမ်း အကြမ်း အနု စသည်ကို ထိမှု သိမှု တစုံ—ဤလေးစုံတို့၌လည်း ထိုနည်းတူ သိလေ၊ အကြံ အသိ ဟူသမျှသည် ဟဒယ ခေတ်အိမ်မှချည်း ဖြစ်၏။ ဤသည်လည်း ဓမ္မတာ တခန်းတည်း။

စက္ခု နှင့် ဟဒယခေတ်

စက္ခုခေတ်အိမ်ကို ဖွင့်လှစ်၍ လဗိမာန်ကို ကြည့်ရာ၌ လဝန်း အဆင်းသဏ္ဌာန်သည် စက္ခုခေတ်အိမ်တွင်းရှိ စက္ခု အကြည် ခေတ်၌လည်းကောင်း ဟဒယ ခေတ်အိမ် တွင်းရှိ ဘဝင် ဟူသော မနော အကြည် ခေတ်၌ လည်းကောင်း ဤခေတ်အိမ် နှစ်ခုမှာ ရှိသော အကြည်ခေတ်နှစ်ခု၌ တပြိုင်နက် တချက်တည်း ခိုက်၏၊ စက္ခုခေတ်အိမ်တွင်းမှာ လဝန်း သဏ္ဌာန် တခု - ဟဒယ ခေတ်အိမ်တွင်းမှာ လဝန်း သဏ္ဌာန် တခု တပြိုင်နက် အရိပ်ပေါ်၏၊ ထိုအရိပ်ပေါ်မှုသည် ဓမ္မ သဘာဝ အလိုအားဖြင့် မိုးကြိုးမှန်သကဲ့သို့ ပြင်းထန်၏၊ ထိုအခါ ဟဒယ ခေတ်အိုးမှာ ဘဝင်စိတ် လှုပ်ရှား၍ အစဉ် ပြတ်၏၊ ထိုလဝန်းသဏ္ဌာန်ကို ဆင်ခြင်သော အာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည် ဟဒယ ခေတ်အိမ်တွင်းမှာ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ဘာလဲဟု ဆင်ခြင်မှု ပေတည်း၊ ထိုဆင်ခြင်မှု ချုပ်သည့်နောက်၌ စက္ခုခေတ်အိမ်တွင်းမှာ စက္ခုဝိညာဏခေတ် တကြိမ် ဖြစ်ပေါ်၏၊ မြင်မှု ဖြစ်ပေါ်ခြင်းတည်း၊ ထိုမြင်မှု ချုပ်သည့် နောက်၌ ဟဒယခေတ်အိမ်တွင်းမှာ သိမှု ကြံမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ထိုနောက် မြင်မှုတလှည့် သိမှု ကြံမှုတွေ တလှည့် - ဤသို့ အလှည့် အလည်အားဖြင့် အကြိမ်ပေါင်း အသိန်း အသန်းများစွာ ဖြစ်၍ နေကြ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်၍ နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဘယ်ဟာကို ငါမြင်သည် ငါကြည့်သည် ငါရှုသည် အစရှိသည်ဖြင့် ထင်မှတ် စွဲလမ်းကြရကုန်၏။

www.dhammaransi.com

ဤတွင် မြင်မှု သိမှု၌ ဝိညာဏ် တည်းဟူသော ဓာတ်မီး အလင်းကို တောက်စေခြင်းငှာ လဝန်းဗိမာန် တည်းဟူသော သော့ကိုင် ယောက်ျား သည် မိမိမှ ထွက်သော အဆင်း အရောင် ဟူသော ရူပဓာတ် သော့တံဖြင့် စက္ခု ဟဒယ ဟူသော ဓာတ်မီးအိမ် နှစ်ခု၌ တပြိုင်နက် သော့ပေး၏၊ ထင်ခြင်း ထိခိုက်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၏ ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုအခါ ဟဒယ ဓာတ်အိမ်၌ ဘဝင်စိတ် နှစ်ကြိမ် လည်၍ ချုပ်ပြီးမှ ဆင်ခြင်မှု, မြင်မှု, သိမှု, ကြံမှု ဟူသော ဝိညာဏ ဓာတ်မီးတောက်တို့သည် အစဉ် အတိုင်း တောက်ကြကုန်၏၊ ဇောခေါ်သော ဝိညာဏဓာတ်မီးသည် အလွန်ကြီး သော အဟုန် ရှိ၏၊ ဝိတက်, ဝိစာရ, လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, သဒ္ဓါ, ပညာ, သတိ, ဝီရိယ အစရှိသော ပြင်းထန်သော အခိုး အရှိန် ရှိ၏၊ သော့ပေးသော သက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထုအား လျော်စွာ ဥဿာဟ ဗျာပါရ အထွေထွေကို ဖြစ်စေနိုင်၏။

ခွဲ၍ ပြဦးအံ့၊ သော့ပေးသော ဝတ္ထုသည် လောဘ၏ အစာဖြစ်ခဲ့ အံ့၊ ဟဒယဓာတ်အိမ်၌ လောဘမူ ဓာတ်မီးသည် ဝတ္ထုအားလျော်စွာ အဟုန်နှင့် တကွ တဟုန်းဟုန်း တောက်ထ၏၊ ထိုလောဘမူ ဓာတ်မီး တောက်မှ ဖြစ်ပွားကုန်သော စိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့သည် တကိုယ်လုံး၌ တပြိုင်နက် အပြည့် ပြန့်နှံ့ ဖြစ်ပွားကုန်၏။

ညအခါ၌ တိုက်ခန်း လယ်မှာ မီးထွန်းကြရာ မီးတောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ထိုမီးတောက်မှ ဖြစ်ပွားသော မီးရောင်တို့သည် တိုက်ခန်း တခုလုံး၌ တပြိုင်နက် အပြည့် ပြန့်နှံ့ ဖြစ်ပွားကုန်သကဲ့သို့တည်း၊ သော့ ပေးသော ဝတ္ထုသည် ဒေါသမီးကို ပွားစီးစေနိုင်သော ဒေါသမီးစာ ဖြစ်၍ ဒေါသမူ ဓာတ်မီး တဟုန်းဟုန်းတောက်ထမှု, ဒေါသမူ စိတ္တဇရုပ် တကိုယ်လုံး ကျော်ခြင်း ပြည့်နှံ့စသည်တို့ကိုလည်း အသီး အသီး ပြည့်စုံစွာ ဆိုလေ၊ မျက်မှောက်၌ ပေါ်လာသော ရုပ်ကို မြင်ကြသဖြင့် ထို သူ၌ သာယာသောစိတ် ဖြစ်သည်, မသာယာသော စိတ် ဖြစ်သည်, လျစ်လျူရှုသောစိတ် ဖြစ်သည်ကို သိနိုင်ကြကုန်၏၊ ဤကား ဟဒယ

www.dhammaransi.com

ဓာတ်အိမ်မှ မနေ့ာကံ အနေမှ တောက်ထသော ဇောဓာတ်မီးတို့၏ အခြင်းအရာတည်း။

ပြောခြင်း ဆိုခြင်း အစရှိသော စကားသံ အမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေရာ၌ ဥပမာကား မီးသတော်၌ ဥဩသံ လွှတ်သော ခေါင်းတိုင်ယ်သည် ရှိ၏၊ ရေနွေးအိုးကြီးမှ ယင်းခေါင်းတိုင်ယ်သို့ သွားသော အခိုးလေလမ်းသည် ရှိ၏၊ ယင်းခေါင်းယ်၏ အဘွင်း၌ အသံ ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်ဘို့ရန် စီမံ၍ ထားသော အခင်ကြိယာသည် ရှိ၏၊ ဥဩသံ လွှတ်လိုလတ်သော် အခိုးလေလမ်းကို ဖွင့်၍ ပေး၏၊ အခိုးလေသည် ပြင်းထန်သော အဟုန်နှင့် တက်လေ၍ အခင်ကြိယာကို ပြင်းထန်စွာ တိုးဝှေ့လေ၏၊ ထိုအခင်ကြိယာမှ လိုရာ ဥဩသံ ဖြစ်၍ ထွက်လေ၏၊ ဤဥပမာအတူ လူသံ စသည် ဖြစ်မှုကိုလည်း သိရာ၏၊ လည်ချောင်းပေါက် ခံတွင်းပေါက်သည် ခေါင်းတိုင်ယ် အပေါက်နှင့် တူ၏၊ ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ယင်းအပေါက်သို့ သွားသော လေလမ်းသည် ရှိ၏၊ အသံကို ပြုအံ့ ဟူသော စေတနာ ဥဿာဟ ဇော ဓာတ်မီးသည် ဟဒယ ဓာတ်အိမ်မှ တောက်ထလတ်သော် ထိုအပေါက်၌ စိတ္တဇ ဝါယောလေတို့သည် ဖြစ်ပေါ် လျှောက်သွားကုန်၏၊ လည်ချောင်း အတွင်း၌ အခင် တဌာနရှိ၏၊ အာစောက်, အာခေါင်, ခံတွင်း, လျှာရင်း, လျှာလယ်, လျှာဖျား, သွား, နှုတ်ခမ်းတို့၌ အခင် တဌာနစီ များစွာ ရှိကြကုန်၏၊ ထိုထို အက္ခရာ အသံတို့သည် ထိုထို အခင်ဌာနမှ အခင်ပြုပြင်ချက်အားလျော်စွာ ဖြစ်၍ ထွက်ကြရကုန်၏၊ အခင် ပြုပြင်မှု ဆိုသည်လည်း အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရီ ခေါ်သော စိတ္တဇဝါယော အမှုပင်တည်း။

ဟဒယ ဓာတ်အိမ်မှ တောက်သော ဇော ဓာတ်မီးသည် လောဘဇော ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ တဏှာသံ, ရာဂသံ, လောဘသံ တို့သည် ဖြစ်၍ ထွက်ကုန်၏၊ ဒေါသဇော ဖြစ်ခဲ့အံ့၊ ဒေါသသံ ဒေါမနဿသံ တို့သည် ဖြစ်၍ ထွက်ကုန်၏၊ ကြွင်းသော ဇော အမျိုးမျိုးတို့၌လည်း ထိုနည်းအတူ သိလေ။ အသံကို ကြားကြသဖြင့် ထိုသူ၌ လောဘဇော ဖြစ်၍ နေသည်၊ ဒေါသဇော ဖြစ်၍ နေသည် အစရှိသည်ဖြင့် သိကြကုန်၏၊ ဤကား

ဟဒယ ဓာတ်အိမ်မှ ဝစီကံ ကိစ္စနှင့် တောက်ထသော ဇောဓာတ်မီးတို့၏ အခြင်းအရာတည်း။

ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ လှုပ်ရှား, ချီကြွ, ထိုင်, ထ, သွား, ပြေး, ကွေးမှု, ဆန့်မှု အစရှိသော ကာယကံ ကြိယာ အမျိုးမျိုးကို ပြုကြရာ၌ ဥပမာကား မီးသင်္ဘော၌ ရေနွေးအိုး, စရဏာအိုး, စက်ကြိယာ ကြီးငယ် အမျိုးမျိုး အဆင့်ဆင့် ရှိကြကုန်၏၊ ထိုအတူ ဤခန္ဓာပုရ ဓာတ်သင်္ဘောကြီး၌လည်း များစွာသော အရိုးဆက်တို့သည် ခြေဖျား ခေါင်းဖျားတိုင်အောင် အကွင်း အပ အနှံ့အပြား လျှောက်သွား ကူး ယှက်ကာ ရှိနေကြကုန်သော များစွာသော အကြောကြီး အကြောငယ် တို့သည် ရှိကြကုန်၏။

အိပ်နေရာမှ ထိုင်လိုက်အံ့ ဟူသော စေတနာ ဥဿာဟဇော ဓာတ်မီး တို့သည် ဟဒယ ဓာတ်အိမ်မှ တောက်ထလတ်သော် ထိုဇောဓာတ်မီး တောက်တို့မှ ဖြစ်ပွားကုန်သော အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိခေါ်သော စိတ္တဇဓာတ် လေတို့သည် တကိုယ်လုံးရှိ အကြောကြီး အကြောငယ်တို့၌ အပြည့်အ တင်း ဖြစ်ပေါ် လျှောက်သွားကြကုန်၏၊ နဂါးတွေ ကကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုအကြောကြီး အကြောငယ်တို့သည် စိတ်အလိုရှိရာသို့ ထိုဓာတ်လေတို့ ၏ သည်ပိုးမှုနှင့် လှုပ်ရှားထကြွခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန်၏၊ ထိုထိုအ ကြောနှင့် စပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါတို့သည်လည်း အကြောဓာတ်လေတို့ သည် ပိုးရာ ပါကြရလေကုန်၏၊ ထိုအခါ၌ လှုပ်ရှား, ချီကြွ, ထိုင်, ထ, သွား, ပြေး, ကွေးမှု, ဆန့်မှု စသည်တို့သည် ဖြစ်လေကုန်၏၊ ဤကား တကိုယ် လုံး လှုပ်ရှားမှုကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဦးခေါင်း လှုပ်မှု, မျက်လွှာ မျက်လုံး လှုပ်မှု, လျှာဖျား လျှာရင်း ခံတွင်း မေးပါး နှုတ်ခမ်းသား လှုပ်မှု, ခြေလက်စသည် လှုပ်ရှားမှု ဟူသော ထိုထိုအင်္ဂါကြီးငယ် တစိတ်တဒေသ လှုပ်ရှားမှုတို့၌ မူကား ထိုထို လှုပ် ရှားရာ အင်္ဂါ၏ ဆိုင်ရာ အကြောကြီး အကြောငယ်တို့ကို ကွက်ခြား၍ ဆိုလေ။ ဤကိုယ်ခန္ဓာသည် ရုပ်သေးရုပ်နှင့် တူ၏၊ အကြောလျှောက် လေဓာတ်တို့သည် ရုပ်သေးကြိုးစုံနှင့် တူ၏။ ဟဒယဓာတ်အိမ် ဖြစ်သော

www.dhammaransi.com

ဇောစိတ်သည် ရုပ်သေးကြိုးစုံ ဆွဲကသူ ယောကျ်ားနှင့် တူ၏။ ဤတွင် ရွေ့ကား အဆင်းအမျိုးမျိုး ဟူသော ရူပဓာတ်၏ စက္ခုဓာတ်အိမ် ဟဒယဓာတ်အိမ် နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှုကို အစွဲပြု၍ ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ထသော ဝိညာဏဓာတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် အမှုအား လျော်စွာ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ သုံးပါး ဖြစ်ပွား၍ သွားပုံကို ပြဆိုသော အခန်းတည်း။

အသံ အမျိုးမျိုး ဟူသော သဒ္ဒဓာတ်၏ သောတဓာတ်အိမ် ဟဒယဓာတ်အိမ် နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှု, အနံ့ အမျိုးမျိုး ဟူသော ဂန္ဓဓာတ်၏ ဃာနဓာတ်အိမ် ဟဒယ ဓာတ်အိမ် နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှု, အရသာ အမျိုးမျိုး ဟူသော ရသဓာတ်၏ ဇိဝှာဓာတ်အိမ် ဟဒယဓာတ်အိမ် နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှု, အပူ အချမ်း အကြမ်း အနု အစရှိသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်၏ ကာယဓာတ်အိမ် ဟဒယဓာတ်အိမ် နှစ်ပါးတို့၌ ခိုက်မှုတို့ကို အစွဲပြု၍ အသီးအသီး ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ထသော ဝိညာဏဓာတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် အမှုအားလျော်စွာ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ သုံးပါးတို့ ဖြစ်ပွား၍ သွားပုံတို့ကိုလည်း ထိုနည်းကို အမှီပြု၍ အကျယ် သိလေ မြင်လေ။

ဓာတ်တို့၏ ဆန်းကြယ်ပုံ

ဓမ္မာရုံ မည်သည် လောက ဓမ္မ အားဖြင့် အလွန် များပြား၏၊ ထို ဓမ္မာရုံမျိုးနှင့် တကွ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ရူပဓာတ်, သဒ္ဒဓာတ်, ဂန္ဓဓာတ် ရသဓာတ်, ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့၏ ပဉ္စဒွါရ ဓာတ်အိမ်နှင့် မဖက် သက်သက်သော ဟဒယဓာတ်အိမ် ဘဝင်မနောမှာ ခိုက်မှုသည်လည်း အလွန် များပြား၏၊ ယခု မျက်စိ မြင်မှု စသည် ငါးချက်နှင့် ကင်း၍ စိတ်သက်သက်မှာ ဖြစ်သမျှသော အကြံအသိတွေကို ယူလေ၊ ဤဟဒယဓာတ်အိမ် သက်သက်၌ ကံသုံးပါး ဖြစ်ပုံလည်း အလွန် များပြား၏၊ ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာမှာမူကား ပထူးကြလှပြီ။

ဥပမာကို ပြဆိုဦးအံ့။ သံပတ်ဖြင့် စက်ကြီး စက်ငယ် အမျိုးမျိုး - သော့အိမ် သော့ပေါက် အမျိုးမျိုးတို့နှင့် စီရင်အပ်သော စက်သူယောင် ရုပ်ကြီးသည် ရှိရာ၏၊ စက္ခုသော့အိမ် သော့ပေါက်မှ တကြိမ်

www.dhammaransi.com

သော့ပေး၍ စက်တို့ကို နှိုးလိုက်သည် ရှိသော် တမုဟုတ်, နှစ်မုဟုတ်, တနာရီ, နှစ်နာရီ အစရှိသဖြင့် သံပတ်လှုပ်ရှားသမျှ ကာလပတ်လုံး စက်ကြိုးယာတို့ လည်ကြကုန်၏၊ စက်ကြိုးယာတို့ လည်ကြသမျှ ကာလပတ်လုံး ခံတွင်းမှ ထွေထွေလာလာ အသံတို့သည် ထွက်ကုန်၏၊ ထိုင်ခြင်း, ထခြင်း, ရပ်ခြင်း, သွားခြင်း, အင်္ဂါကြီးငယ် လှုပ်ရှားခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏၊ တစိတ်တဒေသသော စက်တို့ကို နှိုးခဲ့လျှင် တစိတ်တဒေသသော အမှုအရာကိုသာ ပြု၏။

ဤစက်သူယောင် ဥပမာကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာ၌ ထင်မြင်ရာ၏၊ အပ၌ အာရုံခြောက်မျိုးသည် သော့တံ ၆-မျိုးတည်း၊ လောက၌ အာရုံ ၆-မျိုး၌ တည်ရှိရာ သက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထုမျိုးသည် သော့ကိုင်သူ, သော့ပေးသူ, စက်နှိုးသူ ခြောက်မျိုးတည်း၊ မျက်လုံးအိမ် မျက်လုံးပေါက် အစရှိသဖြင့် သော့အိမ် သော့ပေါက် ၆-မျိုး ရှိ၏၊ ဘဝင် တည်းဟူသော သံပတ် ရှိ၏၊ ဇောဝီထိ စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်းဟူသော စက်ကြီး စက်ငယ် အမျိုးမျိုး ရှိ၏၊ အကြောကြီးငယ် ဟူသော စက်ကြိုး စက်လွန် အမျိုးမျိုး ရှိ၏။

မျက်စိဥပစာ၌ ရှိသော သက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထုတို့က အဆင်း အရောင် တည်းဟူသော သော့တံဖြင့် စက္ခုဒွါရ သော့အိမ်၌ တကြိမ် သော့ပေး၍ စက်တို့ကို နှိုးလိုက်သည်ရှိသော် ဘဝင် ဟူသော သံပတ် မသေသမျှကာလပတ်လုံး ဇောဝီထိ စိတ္တုပ္ပါဒ် တည်းဟူသော စက်တို့သည် အဟုန်နှင့် တကွ လည်ကြကုန်၍ ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့ကို ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ နားဥပစာ စသည်တို့၌ ရှိကုန်သော သက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထုတို့က အသံ စကား အမျိုးမျိုး စသော သော့တံတို့ဖြင့် မိမိ မိမိတို့ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ သောတဒွါရ စသော သော့အိမ်တို့၌ တကြိမ် တကြိမ် သော့ပေးရာတို့၌လည်း အသီး အသီး ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု ဖြစ်ပွား၍ သွားပုံကို ထိုနည်းတူ သိလေ၊ အိပ်ပျော်၍ နေမှုကား သံပတ်သေမှုတည်း၊ အိပ်ရာက နိုးတော့ မည် ရှိရာ ရှေးဦးစွာ နှိုးလိုက်သော သော့ချက်မှ စ၍ တနေ့ ပတ်လုံး ကာယကံမှု တလှုပ်လှုပ်,

www.dhammaransi.com

ဝစီကံမှု တဖွားဖွား၊ မနောကံမှု တရွရွ နေလေ၏၊ ထိုသို့ ကံသုံးပါး တရွရွ နေခြင်းသည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမှု မဟုတ်၊ သတ္တဝါ၏ အမှု မဟုတ်၊ ခေတ်တို့၏ အမှု သက်သက်သာတည်း။

ဤကား ခေတ်တို့၏ အမှုဆန်းကြယ်ပုံကို ပြဆိုလိုက်သော ခေတ်သူယောင် ဥပမာတည်း၊

ရုပ်အကြည် ငါးရပ် နှင့် ဝိညာဏခေတ်

ယခုအခါ အထက်ဒေသနာတော်၌ ဥပမာဆောင်၍ ပြအပ်သော မီးတောက် ၆ - မျိုးတို့ကဲ့သို့ စက္ခု စသော စွဲမှီရာ အဇ္ဈတ္တ ဝတ္ထု ၆-မျိုး တို့၌ အဆင်းခေတ် အစရှိသော အစာအာရုံခေတ် ၆-မျိုးတို့၏ ခိုက်ကိုက်မှု ဒဏ်ချက် အဟုန်ကြောင့် သူ့ဝတ္ထု၌ သူ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ဝိညာဏခေတ်တို့၏ တဌာနမှ တဌာနသို့ အဏုမြူခန့်မျှ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မရှိကြပုံကို ပြဆိုပေအံ့။

စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ ဟူသော ရုပ်ကြည် ငါးပါး တို့သည် တပါး နှင့် တပါး ကြည်ပုံခြင်း မတူကြကုန်၊ ထိုကြောင့် အဆင်း ဟူသော ရူပခေတ်သည် စက္ခုခေတ်နှင့်သာ ခိုက်ဖော် ခိုက်ဖက် ဖြစ်နိုင်၏၊ သောတခေတ် စသည်တို့နှင့် ခိုက်ဖော် ခိုက်ဖက် မဖြစ်နိုင်၊ မီးရောင် တည်းဟူသော အဆင်းခေတ်ကို စက္ခုခေတ်၌ ပြခဲ့လျှင် ခဏ ခြင်း ခိုက်ကြ၏၊ ရူပခေတ် စက္ခုခေတ် နှစ်ပါး ခဏခြင်း လုံးထွေးမိကြ ၏၊ သံနှင့် သံလိုက် ကဲ့သို့တည်း၊ မီးခတ် နှင့် ကျောက်သား နှစ်ပါးစုံ ခိုက်ကြရာ၌ မီးပွင့်ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့ ထိုခေတ်နှစ်ပါး ခိုက်မှု ဒဏ်ချက်ကို စွဲ၍ အမြင်ခေတ် ဖြစ်ပေါ်၏၊ စက္ခုဝိညာဏခေတ်ကို အမြင်ခေတ် ဆို သည်၊ ထိုမီးရောင် တည်းဟူသော အဆင်းခေတ်ကို နားပ နှာခေါင်းဝ လျှာပေါ် ကိုယ်အင်္ဂါစု၌ တကာမ္ဘာလုံး ပြသော်လည်း ခိုက်ခြင်း မရှိကြ၊ အဆင်းနှင့် လုံးထွေးမှု မရှိကြ၊ ကျောက်ခဲ နှင့် သံလိုက်ကဲ့သို့တည်း၊ ခိုက်ခြင်း မရှိကြသောကြောင့် အမြင်ခေတ် ဖြစ်ပေါ်မှု မရှိ၊ မီးရောင်

www.dhammaransi.com

အဆင်းကို နားနှင့် မြင်ရိုး မရှိ၊ နှာခေါင်းနှင့် မြင်ရိုး မရှိ၊ လျှာအင်္ဂါ ကိုယ်အင်္ဂါတို့နှင့် မြင်ရိုး မရှိ၊ မျက်စိနှင့်သာ မြင်ရိုးရှိသည် ဟူလို။

ထိုကြောင့် အဆင်းကို မြင်မှု မည်သည် စက္ခုဓာတ်မှသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏၊ သောတဓာတ် စသည်တို့မှ မဖြစ်ပေါ်နိုင်၊ မြင်မှုကိုပင် စက္ခုဝိညာဏ် စိတ် ခေါ်သတည်း၊ မာဂဓ ဘာသာ၌ ဒဿန ဟူ၍ လည်းကောင်း စက္ခုဝိညာဏ ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်သည်။ မြန်မာတို့၌ မြင်မှု ခေါ်သည်၊ ထိုမြင်မှုကိုပင် စက္ခုဝိညာဏ ဓာတ် ခေါ်သည်၊ မြင်မှုမှ တပါး စက္ခုဝိညာဏ်စိတ် စက္ခုဝိညာဏ ဓာတ် ဟူ၍ အသီးအခြား မရှိပြီ၊ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်သည် အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ တခုတည်း အမြဲတည်နေ၍ မျက်စိ၌ အဆင်း ထင်လာခိုက် ထိုစိတ်သည်ပင်လျှင် မျက်စိသို့ ရောက်လာ၍ မြင်မှုကို ဆောင်ရွက်၏၊ နား၌ အသံထင်လာခိုက် ထိုစိတ်သည်ပင်လျှင် နားသို့ ရောက်လာ၍ ကြားမှုကို ဆောင်ရွက်၏၊ နှာခေါင်း၌ အနံ့ ထင်လာခိုက် ထိုစိတ်သည် ပင်လျှင် နှာခေါင်းသို့ ရောက်လာ၍ နံမှုကို ဆောင်ရွက်၏၊ လျှာ၌ အရသာ ထင်လာခိုက် ထိုစိတ်သည်ပင်လျှင် လျှာပေါ်သို့ ရောက်လာ၍ လျက်မှုကို ဆောင်ရွက်၏။

ထိုစိတ်သည်ပင်လျှင် ရင်တွင်းမှာ နေ၍ အတွေ့သွေးသော ကြံမှု သိမှု တို့ကို ဆောင်ရွက်၏ဟု ယူသော သာတိ မည်သော ရဟန်း၏ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူ၌မူ ကား မြင်မှုကား တခြား— ထိုမြင်မှုကို ဆောင်ရွက်သော အမှု ဆောင် စိတ်ကား တခြား —ဤသို့ အမှု နှင့် အမှုဆောင် နှစ်ပါး ခြား နား၍ ယူ၏၊ ထိုသို့ ခြားနား၍ ယူသောကြောင့် စက္ခု၌ မြင်မှု ပြီးစီး ကွယ်ပျောက် သော်လည်း မြင်မှုကို ဆောင်ရွက်သော ထိုစိတ်မှုကား ကွယ်ပျောက်သည် မရှိဟု ယူ၏၊ ယခု လောက အများ၌လည်း ဤ အထင်အမှတ် အယူမိစ္ဆာ တင်းလင်း ရှိနေကြလျက်ပင်တည်း။

ဤအယူသည် နိစ္စဒိဋ္ဌိလည်း မည်၏၊ သဿတ ဒိဋ္ဌိလည်း မည်၏၊ အတ္တဒိဋ္ဌိလည်း မည်၏၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလည်း မည်၏၊ ဤဒိဋ္ဌိကို ပယ် ဖျောက်စေခြင်း အကျိုးငှာ "ကဋ္ဌဉ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ကဋ္ဌဂ္ဂိတွေဝ

www.dhammaransi.com

သဉ္ဇာနာတိ" အစရှိသော ဒေသနာတော်မြွက်ကို ဟောတော်မူ၏ ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့် စက္ခုဓာတ်အိမ်မှာ ဖြစ်ပေါ်သော မြင်မှု သက်သက် ဟူသော စက္ခုဝိညာဏဓာတ်သည် သောတဓာတ်အိမ် စသည် တို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မရှိ၊ စက္ခုဓာတ်ကြည် အပြင်၌သာ အဆင်းထိခိုက် ရာ ပသာဒဝတ္ထု၌ ဖြစ်ပေါ်၍ ထိုဖြစ်ပေါ်ရာ၌သာ ချုပ်ပျက်၏ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြသတည်း၊

သောတ ဓာတ်အိမ် စသည်တို့သာ မပြောင်း မရွှေ့သည် မဟုတ် သေး၊ ထိုစက္ခုဓာတ်အိမ်မှာ ထင်လာသော အဖြူ အညို စသော အဆင်း သဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးတို့တွင်လည်းကောင်း ဖြူသောဝတ္ထုသဏ္ဌာန် အမျိုး မျိုးတို့တွင် လည်းကောင်း မီရာစက္ခု ဝတ္ထု အမျိုးမျိုး တို့တွင် လည်း ကောင်း တပါးမှ တပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မရှိ၊ အဖြူ ထိခိုက်မှုနှင့် ဖြစ်ပေါ်သော မြင်မှုသည် အဖြူကိုသာ မြင်၍ ချုပ်၏၊ အညို စသည် သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မရှိ၊ အဖြူတွင်လည်း တခုသော အဖြူ ထိခိုက်မှု နှင့် ဖြစ်ပေါ်သော မြင်မှုသည် ထိုအဖြူကိုသာ မြင်၍ ချုပ်၏၊ အဖြူ တပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မရှိ၊ စက္ခု ဓာတ်အိမ်တွင်း၌ စက္ခုဝတ္ထုရုပ် တွေ အများရှိကြသည်တွင် တခုသော ဝတ္ထုရုပ်၌ ဖြစ်ပေါ်သော မြင် မှုသည် ထိုဝတ္ထုရုပ်၌သာ ချုပ်၏၊ တပါးသော စက္ခုဝတ္ထုရုပ်သို့ ပြောင်း ရွှေ့ခြင်း မရှိ၊ တပါးသော စက္ခုဝတ္ထုရုပ်တို့မှာ အာရုံထင်မှု ဒဏ်ချက် ရှိလာလျှင် အသစ် အသစ်သာ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ပြောင်းရွှေ့မှုလည်း မရှိ၊ မြင်မှု ၂-ခု ၃-ခု စသည် အပြိုင်ဖြစ်ပေါ်သည် ဟူ၍လည်း မရှိ၊ လော ကီလူတို့ အထင်အမြင် မိစ္ဆာ၌မူကား ဤဝိညာဏ်ကို မဆိုထားဘိဦး၊ မီးတောက်၌ပင် မီးစာတခုမှသည် မီးစာတခုသို့ မီးတောက် ကူးပြောင်း သည်ဟု ထင်မြင် ယူမှတ်လျက် ရှိကြ၏၊ သောတဓာတ် သဒ္ဒဓာတ် သော တဝိညာဏဓာတ် အစရှိသော အစုံဓာတ် လေးမျိုးတို့၌လည်း အသီးအသီး ဤနည်းအတိုင်း အကျယ် သိလေ။

ရုပ်ကြည်ငါးရပ် ဝိညာဏဓာတ် ငါးပါး စစ်တမ်း ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

ဟဒယဝတ္ထု၌ ထိသိမှု အထွေထွေ

တယောက် တယောက်သော သတ္တဝါ သန္တာန်၌ မတည့်, မူတည့်, ရောတည် ဖြစ်သော ဟဒယဓာတ်အိမ်၌မူကား အထွေထွေ အပြားပြား အလွန် များ၏၊ ကြံမှု အထွေထွေ, သိမှု အထွေထွေ များပြား၏၊ မြင်မှု, ကြားမှု, နံမှု, လျက်မှု, ထိမှုတို့၌ အသီးအသီး လိုက်ရသော ကြံမှု သိမှု တို့သည်လည်း ဤဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ဖြစ်ပေါ်၍ လိုက်ရကုန်၏၊ လိုက်ပုံမှာ ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ။ မြင်မှု စသည် ငါးချက်တို့မှ အလွတ် ဖြစ်သော ကြံမှု သိမှုတို့သည်လည်း ဤ ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ဖြစ်ပေါ်ကုန် ၏၊ ဖြစ်ပေါ်၍ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ သုံးပါး ဖြစ်ပွားပုံကို လည်း ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ။

တခု တခုသော ဝတ္ထုကို ကြည့်ရှု၍ နေဆဲအခါ၌ မျက်တောင် တခတ်ခန့် ကာလ အတွင်း၌ ပင်လျှင် မြင်မှု, သိမှု, အလှည့် အလည် အပြန်ပေါင်း အထောင်မက များပြား၏၊ လူတို့ အထင် အမှတ်၌ကား ထိုအလုံးစုံကို အကုန်ပေါင်း၍ မြင်မှု တခုတည်း ထင် မှတ်ကြရ၏၊ ထိုသို့ အထောင်မက များပြားကြရာ၌ မြင်မှုသည် စက္ခု ဝတ္ထုမှသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏၊ သိမှုသည် ဟဒယဝတ္ထုမှသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင် ၏၊ ထိုကြောင့် တပါး နှင့် တပါး ဓာတ်အိမ် ကူးပြောင်းခြင်း မရှိကြ၊ တခု ချုပ်သေမှ တခု ဖြစ်ပေါ်ကြရ၏၊ ကြားမှု သိမှု, နံမှု သိမှု, လျက် မှု သိမှုတို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိကြလေ။

ယခုအခါ ထိမှု သိမှု နှစ်ပါးကို ထင်လျှားအောင် ပြဆိုပေအံ့၊ လူတို့ အမှတ်အထင် အတိုင်း အထောင် မကသော ထိမှု သိမှုတို့ကို တခုတည်း ပြု၍ ဆိုမည်၊ သွားခြင်း အမှု၌ ခြေတလှမ်း ခြေတလှမ်းတွင် မြေအပြင် နှင့် ခြေဖဝါး အပြင် ထိခိုက်မှုတို့၌ အောက်မြေ အပြင်ကား ပထဝီ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တည်း၊ ခြေဖဝါး အပြင် ဟူသော ကာယဓာတ်အိမ် အစိတ် မှာ ရှိနေသော ကာယဝတ္ထုရုပ် အကြည်တို့နှင့် ထိုဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့ ထိ ခိုက်ကြရာတွင် ထိခိုက်မှု ဒဏ်ချက်ကို စွဲ၍ ထိုကာယဝတ္ထုရုပ် အကြည် တပြင်လုံးမှာ ကာယဝိညာဏ ဓာတ်တွေ တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏၊

www.dhammaransi.com

ဤအရာ၌ ပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်တို့၏ ခြေဖဝါး အပြင်၌ ထိမှုသည် နှစ်ပါး ရှိ၏၊ နှစ်ပါးဆိုသည်ကား ခြေဖဝါးအပြင်ရှိ ရူပက္ခန္ဓာ၌ ထိမှုတပါး, ထိုရူပက္ခန္ဓာ အပြင်မှာ ယခု ပေါ်ရှိဆဲ ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး တို့၏ ထိုပထဝီ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်၌ ထိမှုတပါး—ဤ ၂-ပါး တည်း၊ ထိုနာမ-က္ခန္ဓာလေးပါးတို့၏ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်၌ ထိမှု ဆိုသည်ကား ထိုဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဒဏ်ချက်ကို အာရုံ ပြုသောအားဖြင့် ထိမှုကို ဆိုသတည်း၊ သိခြင်း အထူး တမျိုးကိုပင် ထိမှု ဆိုသည်၊ ဤထိမှုကို ဤအရာ၌ ပြဆို လိုရင်းပေတည်း၊ အောက်မြေ အပြင် ဟူသော ပထဝီ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် ထိခိုက်မှု ဒဏ်ချက် အဟုန်ကြောင့် ခြေဖဝါး အပြင် ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာ၌ ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော ထိုနာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့သည် ထိုဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဒဏ်ချက်ကို ထိကြကုန်၏၊ ထိသောအနေအားဖြင့် အာရုံပြုကြကုန်၏ ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤကား ထိမှု သိမှု နှစ်ပါးတွင် ထိမှုကို ပြဆိုချက်တည်း။

မြေကြီးကို နင်းမိသည်ဟု ပုဂ္ဂိုလ်၏ သိမှုကား ဟဒယဓာတ်အိမ်ဆိုင်ရာသာတည်း၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်တွင် သိမှုဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်၍ ထိမှု၏ နောက်လိုက် ဖြစ်ကြကုန်၏၊ မျက်တောင် တခတ်ခန့် ကာလအတွင်းမှာပင် ထိမှု တသုတ်, သိမှု တသုတ် အလှည့်အလည် အပြန်ပေါင်း အထောင်မက များပြား၏၊ လူတို့ အထင်အားဖြင့် ကြိယာတခုသာဟု ထင်ကြရ၏၊ ခြေဖဝါး အပြင်၌ ထိမှု တသုတ် ချုပ်သေမှ ဟဒယဓာတ်အိမ်၌ သိမှု တသုတ် ဖြစ်ပေါ်ရ၏၊ ဟဒယဓာတ်အိမ်၌ သိမှု တသုတ် ချုပ်သေမှ ခြေဖဝါး အပြင် ဟူသော ကာယဓာတ်အိမ်၌ ထိမှု တသုတ် ဖြစ်ပေါ်ရ၏၊ ဤသို့ အလှည့်အလည် အပြန်အလှန်ကို သိလေ၊ ဤ၌လည်း ကာယဓာတ်အိမ်၌ ဖြစ်ပေါ်သော ထိမှု နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးသည် ဟဒယဓာတ်အိမ်သို့ ကူးပြောင်းခြင်း မရှိ၊ ကာယဓာတ်အိမ်၌သာ ချုပ်ပျက် သေဆုံးကြလေကုန်၏၊ ဟဒယဓာတ်အိမ်၌ ဖြစ်ပေါ်သော သိမှု နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့သည် ကာယဓာတ်အိမ်သို့ ကူးပြောင်းခြင်း မရှိ၊ ဟဒယ ဓာတ်အိမ်၌သာ ချုပ်ပျက် သေဆုံးကြလေကုန်၏။

www.dhammaransi.com

လူတို့ အထင်၌ မူကား ထိုထိမှု သိမှု နှစ်ပါး အပြန် ပေါင်း အထောင်မက များပြားသည်ကို သိမှုကြိယာ တခုတည်းဟု ထင်ကြရ ကုန်၏၊ ထိမှု သိမှု နှစ်ပါး နှစ်ပါးတို့၏ အကူး အကူး၌ ချုပ်မှု ပျက်မှု အပိုင်းအပိုင်း ခြား၍ ခြား၍ နေသည်ကို မသိမမြင်နိုင်ကြကုန်၍ တခုတည်းဟု ထင်ကြရကုန်သည်၊ ခြေဘဝါး အပြင်မှာ ထိမှု ဟူသော နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်ဆဲအခါ၌ ခြေဘဝါးအပြင်မှာ သာ ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။ ခြေဘဝါးအပြင်မှ ကြွင်းကျန်သောတကိုယ်လုံး တကောင်လုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာချည်း သက်သက်ရှိ၏၊ ဟဒယ ဓာတ်အိမ်အပြင် မှာ သိမှု ဟူသော နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်ဆဲ အခါ၌ ထို ဟဒယ ဓာတ်အိမ်မှာသာ ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏၊ ထိုမှ ကြွင်းကျန်သောတကိုယ် လုံး တကောင်လုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာချည်း သက်သက် ရှိ၏၊ ရှေး၌ ပြခဲ့ပြီးသော မြင်မှု ကြားမှု စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းတူ သိကြလေ။

ရုပ်ဓာတ် နာမ်ဓာတ် နှစ်ရပ်

ခြေချီမှု, ကြွမှု, လှမ်းမှု, ချမှု အစရှိသော တလှမ်း တလှမ်း အသွင်း၌ ဖြစ်သော ကာယကံမှုတို့ကိုမူကား ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ပြုပြင်ကြပေကုန်၏၊ ပြုပြင်ပုံကို ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ၊ ဤခြေတလှမ်း အတွင်းမှာပင် မြင်မှု လည်း မစဲသကဲ့သို့, ကြားမှုလည်း မစဲသကဲ့သို့, ထွေထွေလာလာ ကြံမှု လည်း မစဲသကဲ့သို့ဖြစ်နိုင်လျက် ရှိကြသည်ကား မျက်တောင်တခတ်၌ ကုဋေ တသိန်းမကဟု ပြဆိုခဲ့သော စိတ်၏ အဖြစ်အပျက် အပြောင်းအလဲ မြန်လှ သည့် အတွက်ပေတည်း။

ဤကား ပဌမခြေလှမ်း ပဌမဘဝါး၌ ခန္ဓာငါးပါးဟူသော ဓာတ်တို့၏ အစုအစု အပိုင်းအပိုင်း ဖြစ်နေပုံကို ပြဆိုချက်တည်း၊ ဒုတိယခြေလှမ်း ဒုတိယဘဝါး စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း အကုန် သိကြလေ မြင် ကြလေ။

မြေအပြင် ဟူသော ပထဝီဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် ထိခိုက်မှု ဒဏ်ချက်ကြောင့် ခြေဘဝါး အရေအပြင်၌ ဖြစ်ပေါ်သော နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့တွင် ထိမှု

www.dhammaransi.com

ခေါ်သော သိမှုအထူးကား ဝိညာဏက္ခန္ဓာတည်း၊ ထိုသိမှု အထူးမှာ ပါရှိသော ဝေဒနာကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာတည်း၊ သညာကား သညာက္ခန္ဓာတည်း၊ ဖဿ, စေတနာ, ဧကဂ္ဂတာ, ဇီဝိတ, မနသိကာရ ဤငါးခုတို့ကား သင်္ခါရက္ခန္ဓာတည်း၊ ခြေဘဝါး အပြင်ကား ရူပက္ခန္ဓာတည်း၊ ခြေကို ချီကြွ၍ မြေမှလွှတ်သောအခါ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးသည် ထိုနေရာမှာ အကုန်ချုပ်ဆုံး ကွယ်ပျောက်လေ၏၊ အနိစ္စ ရောက်လေ၏၊ အစဉ် ဖောဋ္ဌဗ္ဗခေတ် အခိုက်တွင် ဖြစ်ပေါ်မှုကား နာမ်၏ ဇာတိတည်း၊ ချုပ်ကွယ်မည် ရှိသော အခါ ဆုတ်ယုတ် လျော့ပါး၍ သွားမှုကား နာမ်၏ သန္တတိဇရာတည်း၊ ထိုတွင် ခြေဘဝါး အပြင်ရှိ ကာယပသာဒရုပ်ကား ကာယခေတ် မည်၏၊ အောက်မြေအပြင်ရှိ ပထဝီခေတ်ကား ဖောဋ္ဌဗ္ဗခေတ် မည်၏၊ ထိုခေတ် ၂-ပါး ထိခိုက်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သိမှုအထူးကား ကာယဝိညာဏခေတ်တည်း၊ နာမ်၏ ဇာတိ, နာမ်၏ဇရာ, နာမ်၏မရဏတို့နှင့် စေတသိက်ခန္ဓာ ၃-ပါးတို့ကား ဓမ္မခေတ်တည်း၊ ဤမြေ၌ ခြေဘဝါးနင်း၍ ထိမှန်း သိ၍ နေကြဆဲအခိုက်၌ ခြေဘဝါးရေမှာ ခန္ဓာငါးပါး ခေတ်လေးပါး ခွဲခြမ်းနည်းတည်း။

အကျဉ်းချုံးပြန်လိုသော် ရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာ ဟူ၍လည်းကောင်း ရုပ်ခေတ် နာမ်ခေတ်ဟူ၍လည်းကောင်း ၂-ပုံပြု၍ ရှုရာ၏၊ ခြေဘဝါးရေမှာ ရှိနေသော ကာယဝတ္ထုရုပ်- မြေအပြင် ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်တို့ကား ရုပ်ခန္ဓာ ရုပ်ခေတ်တည်း၊ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့ကား နာမ်ခန္ဓာ နာမ်ခေတ်တည်း၊ ရုပ်ခန္ဓာ၏ ဇာတိ,ဇရာ,မရဏတို့သည် ရုပ်ခန္ဓာ၌ ဝင်ကုန်၏၊ နာမ်ခန္ဓာ၏ ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ တို့သည် နာမ်ခန္ဓာ၌ဝင်ကုန်၏၊ ထိုနေရာ၌ အသီးအခြား ထင်ရှား ရှိနေခိုက်ဖြစ်သော ထိမှု သိမှု ဟူသော နာမ်ခန္ဓာကို ဉာဏ်ထဲတွင် အသီးအခြား ထင်ရှားစွာ မြင်နိုင် ထင်နိုင်စေရာ၏၊ ရုပ်ခန္ဓာနှင့် ရောထွေး၍ မဓနေစေနှင့်။

ဤကား ရုပ်ခေတ် နာမ်ခေတ် ခွဲနည်းတည်း။

www.dhammaransi.com

ခေတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းရှုရန်

ဤသို့ ထိုခြေဘဝါးရေ၌ ရုပ်ခေတ် နာမ်ခေတ် ၂-ပါးကို ဉာဏ်၌ အသီး အသီး ခြားနား၍ ထင်မြင်ပြီးမှ ရုပ်ခေတ်၏ အနိစ္စအချက်, နာမ်ခေတ်၏ အနိစ္စအချက်ကို ရှုရာ၏၊ နာမ်ခေတ်၏ အနိစ္စအချက် ဆိုသည်ကား "အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန" ဟူသည်နှင့်အညီ ထိုနေရာမှာ ထိမှု သိမှု၏ ချုပ်ဆုံး ပျောက်ပျက်မှုသည် နာမ်ခေတ်၏ အနိစ္စအချက်ပင် တည်း၊ရုပ်ခေတ်၏ အနိစ္စအချက်ကိုမူကား"**အာဟာရဒီပနီ**"မှာ ရူပက္ခန္ဓာ အနိစ္စခန်း၌ ကြည့်ကြလေ၊ ဤကား သွားခြင်း ဣရိယာပုထ်၌ ခြေ တလှမ်းတလှမ်းတွင် မြေသို့ ခြေတဘဝါး တခါတခါ အချတွင် ခြေဘဝါး အပြင်မှာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးဖြစ်ပေါ်ခိုက် ထိုနေရာ၌ ခန္ဓာငါးပါး စုံလင်ခိုက်အခါဖြစ်၍ ထိုနေရာ၌ ဉာဏ်မှာ ခန္ဓာငါးပါး ကွဲအောင်ရှုနည်း ရုပ်ခေတ် နာမ်ခေတ် ၂-ပါး ကွဲအောင် ရှုနည်း အစီအရင်တည်း။

ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် ရူပက္ခန္ဓာသည်ကား တကိုယ်လုံးမှာ ဘယ်နေရာ တွင် ဘယ်အခါ၌ မရှိဟု ဆိုဘွယ်မရှိ၊ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့သည်မူကား ခြေဘဝါးအပြင်မှာ ဖြစ်ပေါ်၍နေခိုက် ခြေဘဝါးအပြင်တွင်သာ ရှိနေ ကြကုန်၏၊ ခြေဘဝါးအပြင်မှ ကြွင်းသော တကိုယ်လုံးမှာ ရူပက္ခန္ဓာသာ ရှိ၏၊ ဤနည်းအတိုင်း တကိုယ်လုံးရှိ အရေပေါ်မှာ အကြင်အကြင်နေရာ၌ ထိမှု ခိုက်မှု ရှိဆဲဖြစ်၍ ဤနာမက္ခန္ဓာ လေးပါး ဖြစ်ပေါ်ဆဲ ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ နေရာ၌သာ ခန္ဓာငါးပါး ပေါင်းဆုံမိကြ၏၊ ခြေမ ထိပ်၌ ထိခိုက်၍ နာမှု ဟူသော နာမက္ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ခြေမ ထိပ်၌သာ ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏၊ လက်မ ထိပ်၌ ထိခိုက်၍ နာမှု ဟူသော နာမက္ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် လက်မ ထိပ်၌သာ ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏၊ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် နာမ်ခန္ဓာ လေးပါး တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခိုက် ကျရာ ကျရာ ဌာန၌သာ ခန္ဓာငါးပါး ရပုံ ကို သိကြလေ။

ဤကား ခြေဘဝါးမှ စ၍ ယယ်ထိပ်ဘိုင်အောင် တကိုယ်လုံးကို ဖုံးအုပ်၍ နေသော အရေပေါ်ပေါ်မှာ ခန္ဓာငါးပါး ရှုနည်းကို ပြဆိုခန်းတည်း။

www.dhammaransi.com

အတွင်းရေ အတွင်းသား ဦးနှောက်ခဲ၊ မျက်လုံးခဲ၊ အသည်းခဲ၊ အဆုတ်ခဲ အစရှိသော အတွင်း ကောဋ္ဌာသ ရှိသမျှ တို့သည်လည်း ကာယဓာတ် အိမ်ချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏၊ အတွင်း ကာယဓာတ် အပြည့် ရှိကြကုန်၏၊ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော ဟူသော အတွင်း ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် အပြည့် ရှိကြ ကုန်၏၊ ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားမှုကို ပြုခဲ့သော် လည်းကောင်း ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန် လှုပ်ရှားခဲ့သော် လည်းကောင်း ထိုထို ဦးခေါင်းတွင်း ရင်တွင်း ဝမ်းတွင်း အစရှိသော အတွင်း အရပ်တို့၌ အတွင်း ကာယဓာတ်နှင့် အတွင်း ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဓာတ်တို့၏ ထိခိုက်မှုတို့သည် ဘယ်အခါမှမစဲ ရှိနေကြကုန်၏၊ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး တို့သည် ထိခိုက်ရာ ဌာနတို့၌ အလှည့်အလည် အားဖြင့် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ် ကြကုန်၏၊ နာမက္ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်၍ နေဆဲ ဖြစ်သော ထိုထို အတွင်းအရပ် တို့ကို သာလျှင် ငါ့ကိုယ်တွင်းမှာ ဘယ်နေရာက လှုပ်ရှားသည်ဟု သိကြကုန်၏၊ ဘယ်နေရာက ပူသည်၊ အေးသည်၊ ညောင်းသည်၊ ညာသည်၊ နာသည်၊ ကျင်သည်၊ ယားသည်၊ ယံသည်၊ အောင့်သည်၊ အင့်သည် အစရှိသည် ဖြင့် သိကြကုန်၏၊ မီးနှင့်ပင် မြိုက်သော်လည်း မြိုက်သည့် နေရာမှာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့ မပေါ်ကြသည် ရှိသော် ပူသည် ဟူ၍ မသိ ကြကုန်၊ တကိုယ်လုံး လှုပ်ရှား သွားလာဆဲ အခါတို့၌ လည်းကောင်း အဖျား ရောဂါ၊ ကျောက်ရောဂါ၊ ကာလ ရောဂါ စသည်တို့ ဖြစ်၍ နေဆဲ အခါတို့၌ လည်းကောင်း တကိုယ်လုံးရှိ ကာယဓာတ် ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဓာတ် တို့သည် အချင်းချင်း အုန်းအုန်းဆူ ထိခိုက်ကြကုန်သော အခါ တကိုယ်လုံး၌ လျှပ်ကြီး တထိန်ထိန် ပြက်ဘိ သကဲ့သို့ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး တို့သည် အတွင်း အပ တကိုယ်လုံး တကောင်လုံး အပြည့် ထင်ရအောင် တလက်လက် တလျှမ်းလျှမ်း ဖြစ်ပေါ် ကြကုန်၏။

ဗာဂျာဆိုသော တူရိယာ ဘဏ္ဍာကို မှိုင်လှစ္စာ တီးသော အခါ၌ အဘွင်းမှာ ရှိနေ ကြကုန်သော ကြိယာတို့သည် အချင်းချင်း အလျှင် အမြန် ထိခိုက်ကြကုန်၏၊ ထိခိုက်ရာ ထိခိုက်ရာတို့မှ အသံ အထူးထူး အထွေထွေ တို့သည် အလျှင်အမြန် ဖြစ်ပေါ်ကြ ကုန်၏၊ ဗာဂျာတခု

www.dhammaransi.com

လုံးသည် အသံဖြင့် ပြည့်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ ဗာဂျာ ခေါ်သော တူရိယာဘဏ္ဍာ အထည်ကြီးနှင့် ဤကိုယ်ခန္ဓာကြီးသည် တူ၏၊ အတွင်းကြိုယာတို့နှင့် အတွင်းကာယဓာတ် ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဓာတ် တို့သည် တူကုန်၏၊ အသံ အထွေထွေ အလာလာတို့နှင့် ထိထိခိုက်ရာဌာန အကွက် အကွက်မှာ ဖြစ်ပေါ်ကြသော နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် တူကြကုန်၏၊ ဗာဂျာသံတို့၌လည်း တခု တခုသော ထိခိုက်မှုတို့မှ ဖြစ်ပေါ်သော တမျိုး တမျိုးသော အသံတို့၏ အဆုံး အဆုံး ဟူသော အနိစ္စဓာတ်ကြီး, မရဏဓာတ်ကြီး, ခယဝယဓာတ်ကြီး, အပိုင်းပြတ် အပိုင်းပြတ် ဓာတ်ကြီး အသီးအသီး ပါရှိသကဲ့သို့ ကိုယ်ခန္ဓာတွင်း၌ ထိခိုက်မှုရှိရာ ထိထိနေရာတို့မှာ တလက်လက် ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော နာမက္ခန္ဓာ တသုတ် တသုတ်တို့၌လည်း အဆုံး အဆုံး ဟူသော အနိစ္စဓာတ်ကြီး, မရဏဓာတ်ကြီး, ခယဝယဓာတ်ကြီး, အပိုင်းအပြတ် အပိုင်းအပြတ် ဓာတ်ကြီး အသီးအသီး ပါရှိကြကုန်၏၊ တကိုယ်လုံး ရွလို့ နေအောင် မြင်ကြစေ၊ ဝိညာဏ် အပိုင်းအပိုင်း ပြတ်တွေကို မြင်ကြစေ၊ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့ အပိုင်းအပိုင်း ပြတ်တွေကို မြင်ကြစေ၊ ဤအပိုင်းအပိုင်း ပြတ်တွေကို အနိစ္စဓာတ် မရဏဓာတ် ဆိုသတည်း၊ ညောင်းမှု, ညာမှု, နာမှု, ကျင်မှု, ခံသာမှု, မခံသာမှု အလုံးစုံသည် နာမ်ဓာတ်ချည်းသာတည်း၊ ဤကား ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုခန်း အမြွက်တည်း၊ အကျယ်ကိုမူကား "ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ" "အာဟာရဒီပနီ" "အနတ္တဒီပနီ" တို့မှာ ယူလေ၊ ဤတွင် တခန်း ပြီး၏။

စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၏ သဘော

လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာတွေသည် တစုံ တခုနှင့် မရောမဖက် သက်သက်သော ဓာတ်စု, ဓာတ်ပုံ, ဓာတ်တုံး, ဓာတ်ခဲတွေသာ ဖြစ်၏၊ အဘယ်ကြောင့်ဓာတ်မည်သနည်း ဆိုသော် "သတ္တဿ၊ သတ္တဝါ၏။ ဝသံ၊ အလိုသို့။ အဝတ္တိတွာ၊ မလိုက်ကြကုန်မူ၍။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ သဘာဝံ၊ သဘောကို သာလျှင်။ ဓာရေန္တိ၊ တဖြောင့်တည်း တစင်းတည်း ဆောင်တတ်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်။ ဓာတုယော၊ ဓာတ်တို့ မည်ကုန်၏" ဟူ၍လည်း

www.dhammaransi.com

ကောင်း။ ။ "နိသတ္တ နိဇ္ဇီဝဋ္ဌေန၊ သတ္တဝါလည်း မဟုတ် - သတ္တဝါ၏ အသက်လည်း မဟုတ်လေသောကြောင့်။ ခေတုယော၊ ခေတ်တို့မည်ကုန်၏" ဟူ၍လည်းကောင်း ခေတ်မည်ကြောင်းကို မှတ်ရာ၏။

အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ စကြဝဠာ အနန္တ, ကမ္ဘာအနန္တ, သတ္တဝါ အနန္တ, မြေ ရေ တော တောင် အစရှိသော သင်္ခါရ အနန္တတို့ကို ဉာဏ်နှင့် အကုန် ပေါင်းစု၍ သေတ္တု ထုတ်ယူသည်ရှိသော် ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ခေတ်သား, ခေတ်နှစ် တဆဲ့ရှစ်ခုသာ အသားတင် ရ၏၊ စကြဝဠာ ကမ္ဘာ သတ္တဝါ သင်္ခါရတွေ မြူမျှမကျန် ကွယ်ပျောက်လေ၏၊ ထိုခေတ်သား ခေတ်နှစ် တဆဲ့ရှစ်ကို ဓမ္မအားဖြင့် ဝေဘန်သော် စိတ် ၁၊ စေတသိက် ၅၂၊ နိဗ္ဗာန်-၁ ဟူ၍ နာမ်ခေတ် ၅၄-ပါး၊ ပထဝီခေတ်, အာပေါခေတ် အစရှိသော ရုပ်ခေတ် ၂၈-ပါး ဟူ၍ ၈၂-ဖြစ်၏၊ ထို ၈၂-တို့တွင် စိတ် ဟူသော ဝိညာဏခေတ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသို့ မလိုက်မူ၍ မိမိ သဘောကိုသာ တဖြောင့် တစင်းတည်း အဘယ်သို့ ဆောင်လေသနည်း ဟူမူကား ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ ပကတိသဘောသည် မိမိ၏ ကိုယ် စိတ် နှစ်ဖြာ အမြဲချမ်းသာခြင်းကိုသာ အလိုရှိ၏၊ ကိုယ် စိတ် နှစ်ဖြာ မချမ်းသာခြင်းကို စက်ဆုပ်၏၊ မိမိ၏ ကောင်းမြတ်သည်ကိုသာ အမြဲလျှင် အလိုရှိ၏၊ မကောင်းသည် မမြတ်သည်ကို အလိုမရှိ၊ ဤကား ပကတိ အလိုတည်း။

ဝိညာဏ် အစရှိသော ဝိပလ္လာသခေတ်တို့၏ နှောင့်ယှက်ခြင်းကြောင့် ဖောက်ပြန်၍ ဥမ္မတ္တက အနေသို့ ရောက်၍ နေကြသော အခါ၌ ထို ပကတိ အလိုနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကုန်သော ဖောက်ပြန်သော အထင် အမှတ် အစွဲ အလမ်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏၊ ခေတ်တို့သည်ကား အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အခါခပ်သိမ်း ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပကတိ အလိုသို့ လိုက်ခြင်းမရှိကြကုန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကသာ ခေတ်တို့၏ အလိုသို့ လိုက်ပါ၍ နေကြကုန်၏၊ မျက်စိ၌ ဆိုက်ကိုက်လာသော အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို မြင်မှုသည် စက္ခုဝိညာဏခေတ်၏ သဘောတည်း၊ ထိုအဆင်း သဏ္ဌာန်မျိုးသည်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ကိုယ် စိတ်နှစ်ဖြာ ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်အောင် နှစ်သတ်မည့် အဆင်း သဏ္ဌာန်

www.dhammaransi.com

မျိုးလည်း ရှိ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုးဝါး ညစ်ညမ်းခြင်းသို့ ရောက်အောင် နှစ်သတ်မည့် အဆင်း သဏ္ဌာန်မျိုးလည်း ရှိ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မှောက်မှားခြင်းသို့ရောက်အောင်, မိုက်မဲခြင်းသို့ ရောက်အောင်, အပါယ်ငရဲတို့၌ နစ်မြုပ်၍ သွားလေအောင်, သံသရာဝဋ်၌ နစ်မြုပ်၍ နေရလေအောင် နှစ်သတ်မည့် အဆင်း သဏ္ဌာန်မျိုးလည်း ရှိ၏၊ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်သည်ကား မျက်စိနှင့် ဆိုင်မိသမျှသော အဆင်း သဏ္ဌာန်တို့၌ မြင်မှုကိုသာ အသွင်ဆောင်၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပကတိအလိုနှင့် ဖက်စပ်၍ မရအပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကသာ ဖောက်ပြန်၍ ထိုစိတ်အလိုသို့ လိုက်ကြရကုန်၏၊ ထို့ကြောင့်—

> စိတ္တေန နီယတိ လောကော၊ စိတ္တေန ပရိကဿတိ။
> စိတ္တဿ ဧကဓမ္မဿ၊ သဗ္ဗေဝ ဝသ မန္ဝဂူ။[၁]

ဟူ၍ ဟောတော်မူပေ၏။

လောကော၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကို။ စိတ္တေန၊ ဝိညာဏဓာတ်ဟုဆိုအပ်သော မိမိစိတ်သည်။ နီယတိ၊ မိမိ အလိုသို့သာ အပါ သွေးဆောင်၏။ လောကော၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကို။ စိတ္တေန၊ ဝိညာဏဓာတ် ဟု ဆိုအပ်သော မိမိစိတ်သည်။ ပရိကဿတိ၊ မိမိ အလိုသို့သာ အတင်း ဆွဲငင်၍ သွား၏၊ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ သဗ္ဗေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ပုထုဇ္ဇန် သတ္တဝါတို့သည်။ စိတ္တဿ၊ မိမိစိတ်ဟုဆိုအပ်သော။ ဧကဓမ္မဿ၊ တခုသော တရား၏၊ ဝသံ၊ အလိုနိုင်ငံသို့။ အန္ဝဂူ၊ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အစဉ်တစိုက် အမြဲ လိုက်၍ နေကြရကုန်၏။

စိတ်၏ အလိုနိုင်ငံ ဆိုသည်ကား "ပါပသ္မိံ ရမတိ မနော"[၂] ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် အညီ မကောင်းသော အမှု, မကောင်းသော အာရုံတို့၌သာ မွေ့လျော်မှုသည် စိတ်၏ အလိုပေတည်း။ ။သတ္တဝါတို့သည် စိတ်၏ အလိုကို အဘယ်မျှလောက် လိုက်ကြကုန်သနည်း ဟူ မူကား စိတ်ကိုပင် မိမိ ကိုယ် ပြုလုပ် စွဲလမ်း၍ စိတ်၏ အလိုကို မိမိသို့

၁။ သဂါထာ ဝဂ္ဂသံယုတ္တ၊ ပါ၊ နှာ-၃၆။

၂။ ဓမ္မပဒ၊ ပါ၊ နှာ-၃၀။

www.dhammaransi.com

အလိုဟု ထင်မှတ် စွဲလမ်း၍ ထားကြကုန်၏၊ မိမိတို့၏ ပကတိ အလိုကား တလမ်း, ဝိပလ္လာသ စိတ်၏ အလိုကား တလမ်းဟု နှစ်ထွေ မရှိကြကုန်မူ၍ ဝိပလ္လာသ စိတ်၏ အလိုတခုသာ ထားကြကုန်၏၊ ဤမျှလောက် စိတ်၏ အလိုကို လိုက်စားကြကုန်၏၊ ထိုသို့ လိုက်စားကြလေလေ, စိတ်၏ အလို နိုင်ငံသို့ ပါရာ နစ်မျော၍ သွားကြလေလေ ဖြစ်သဖြင့် မိမိတို့၏ ပကတိ အလိုနှင့် ကွာလှမ်း၍ သွားကြလေလေသာဖြစ်၍ နေကြကုန်၏။

ကမ္ဘာပေါ်၌ ရေသတ္တဝါ, ကုန်းသတ္တဝါ, ကောင်းကင်ပျံသတ္တဝါတို့ နေကြပုံကို မြော်လိုက်သော် မိမိတို့၏ ပကတိ အလိုကို ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍ ပကတိ အလိုဘက်သို့ အပြောင်း သွားနိုင်လေအောင် စိတ်ကို သံဝေဂမမှုဖြင့် နာနာနှိပ်ကွပ်၍ ပကတိအလိုသို့ လိုက်ပါအောင် ပြု၍ ပကတိ အလိုနှင့် ညီညွတ်စွာ နေနိုင်သော သတ္တဝါကား အလွန် နည်းပါးလှ၏။ စိတ် အလိုရှိတိုင်းကို မိမိတို့ အလိုပြု၍ လိုက်စားခွင့် သာသမျှ ကံသုံးပါးတို့ဖြင့် လိုက်စား၍ နေကြသော သတ္တဝါတို့သည်သာ အလွန် များကုန်၏၊ ကာမဂုဏ်မှု၌ လိုက်စားကြသူ, လောကီစီးပွား၌ လိုက်စား ကြသူ, ဒုစ္စရိုက်စီးပွား၌ လိုက်စားကြသူ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စီးပွား၌ လိုက် စားကြသူ အလုံးစုံတို့သည် စိတ်နိုင်ငံသားတို့၏ ချည်းသာတည်း၊ အပါယ် လေးဘုံမှာ သတ္တဝါ အဘယ်မျှလောက် များပြားသည်ဟု မြော်နိုင် ကြပါလျှင် စိတ်၏ အလိုနိုင်ငံသည် အဘယ်မျှလောက် ကြီးကျယ် စည် ကား ပွားစီးသည်ဟု မြော်နိုင်ကြကုန်ရာ၏၊ ဤကား စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၏ မိမိ သဘောကိုသာ တွင်ကျယ်စွာ ဆောင်မှုကိုလည်းကောင်း ထိုသို့ ဆောင်မှုကြောင့် ဓာတ်မည်ကြောင်းကို လည်းကောင်း ပြဆိုချက်တည်း၊ ကြွင်းသော ဝိညာဏဓာတ် ၆-ပါးတို့ကိုလည်း အသီးအသီး ဤနည်း ချည်း သိကြလေ့၊ စိတ်ဓာတ်ပြီး။

ကြွင်းသော ဖဿ ဝေဒနာ အစရှိသော နာမ်ဓာတ်, ပထဝီ, အာပေါ အစရှိသော ရုပ်ဓာတ် တို့ကိုလည်း ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပကတိ အလိုသို့ မလိုက်မူ၍ သူ့သဘောကို သူ အသီး အသီး အကြီး အကျယ် ဆောင်ကြပုံနှင့် တကွ အကျယ်ဝိတ္ထာရ သိကြ မြင်ကြလေ။

www.dhammaransi.com

သဒ္ဓါ စသော ဓာတ်အများ

ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ, သဒ္ဓါ, ပညာ အစရှိသော ဓာတ်ကောင်းမျိုးတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပကတိအလိုသို့ လိုက်ကြ ပေကုန်သည် မဟုတ်လော ဟူငြားအံ့၊ လူတို့ အသုံးပြုကြသော မီးဥပမာဖြင့် ဖြေရာ၏၊ မိမိတို့ အိမ်၌ မိမိတို့ ညှိထွန်း၍ ထားသော မီးတောက်ကို မိမိတို့ အစိုးရသည်ဟု လောကပညတ်ရှိ၏၊ အလိုလိုက်မှု အစိုးရမှု အတူတူ၊ အလိုလိုက်လျှင် အစိုးရတော့သည်၊ အစိုးရလျှင် အလိုလိုက်ရတော့သည်၊ မုချ စင်စစ်အားဖြင့်မူကား ထိုမီးတောက်သည် မီး၏ အကြောင်းစုနှင့်သာ အလိုတူ အလိုပါကဲ့သို့ ဖက်စပ်၍ ရ၏။ မီးရှင်ဆိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုနှင့်ကား ဖက်စပ်၍ မရအပ်၊ မီးခွက်, မီးစာ, ဆီ, ပုဂ္ဂိုလ်၏ ညှိထွန်းမှု ပယောဂ ဟူသော အကြောင်းစုနှင့် ကင်း၍ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသက်သက်အားဖြင့် တောက်အောင်လည်း မတတ်နိုင်၊ တည့်ဦးလုံး တည်နေအောင်လည်း မတတ်နိုင်၊ အကယ်၍ စင်စစ်အားဖြင့် အစိုးရသည် ဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့၊ ထိုအကြောင်းစုသည် အသုံးမကျရာပြီ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်က တောက်စေလိုလျှင် ကောင်းကင် သက်သက်မှာပင် တောက်ရလတ္တံ့၊ စိတ်က တည်နေစေလိုလျှင် နေ့ရက်များစွာ ကောင်းကင်မှာပင် မီးတောက် တည်နေရလတ္တံ့၊ မပူစေလိုလျှင် မပူရလတ္တံ့၊ မလောင်စေလိုလျှင် မလောင်ရလတ္တံ့၊ ထိုသို့ကား မဟုတ်၊ အကြောင်းစုနှင့် ကင်း၍ အလိုသက်သက်နှင့် တောက်မှု တည်မှုတို့၌ အစိုးမရ၊ ထိုပါးပြန်လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် လောင်လတ္တံ့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ပစ္စည်း ဘဏ္ဍာ အိမ်ရာ ဝင်းခြံကိုပင် ခဏခြင်း ပြာဖြစ်အောင် လောင်လတ္တံ့၊ ဤသို့ ထိုမီးသည် အကြောင်းစုနှင့် ဖက်စပ်၍ မိမိ၏ သဘောကိုသာ ဆောင်၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသက်သက်နှင့် ဖက်စပ်၍ မရအပ်၊ အကြောင်းစုကို စုံလင်အောင် ပြု၍ တောက်မှု, မီးစာ, ဆီ ရှိနေသမျှသာ တည်နေမှုတို့မှာမူကား မီး၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ် အစိုးရမှု မဟုတ်၊ မီး၏ ကျွန်ခံမှု သက်သက်သာတည်း။

လောက၌ ဥစ္စာကျွန်, လူကျွန် နှစ်ပါး ရှိ၏၊ သူဌေး တဦးက တယောက်သော သူအား အသပြာ ငါးရာ ချေး၏၊ နောက်ကာလ၌

www.dhammaransi.com

မဆပ်မပေးနိုင် ရှိ၍ ထိုသူဌေးအိမ်မှာ ကျွန်ခံရ၏၊ သူဌေးကား ထိုသူ၏ ဥစ္စာကျွန်တည်း၊ ထိုသူကား သူဌေး၏ လူကျွန်တည်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ကား မီး၏ ဥစ္စာကျွန်, လူကျွန် နှစ်ပါး ဖြစ်၏၊ မီးခွက်, မီးစာ, ဆီ စိုက်ရမှု အတွက် ဥစ္စာကျွန်, လူပယောဂ စိုက်မှု အတွက် လူကျွန် ဖြစ် သတည်း၊ ထိုသို့သော မီး၏ ကျွန်ခံမှုနှင့် သက်သက်ကင်း၍ မီးတောက်၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသို့ လိုက်မှု ထိုပုဂ္ဂိုလ် အစိုးရမှု ဟူ၍ မရှိ၊ မီး၏ ဆိုင် ရာ အကြောင်း အဆောက်အဦတို့ကို ပေးနိုင်ပါမူကား ပေးနိုင်သမျှသော အနည်းငယ် အလိုသို့ လိုက်ပါယောင် ထင်ရ၏၊ ဥပမာအတိုင်း ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ, သဒ္ဓါ, ပညာ စသည်တို့၌လည်း ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသို့ လိုက်မှု မရှိပုံကို သိလေ။

မီးတောက်သည် မီးခွက်, မီးစာ, ဆီ, ညှိထွန်းမှု ပယောဂ ဟူသော အကြောင်း လေးပါးကို စွဲ၍သာ ဖြစ်၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပကတိ အလိုကို စွဲ၍ ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ထိုအတူ ဒါနစေတနာ ဟူသော ဓမ္မခေတ် သည်လည်း အလှူဝတ္ထု, အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်, သဒ္ဓါတရား, လှူဒါန်းမှု ပယောဂ ဟူသော အကြောင်းလေးပါးကို စွဲ၍သာ ဖြစ်၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုသက်သက်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ အကြောင်းလေးပါး မရှိခဲ့ လျှင် ဘဝတရာ, ဘဝတထောင်မှာပင် ဒါန ကုသိုလ် တခု ဖြစ်ခွင့် မရ၊ အကြောင်းလေးပါးစုံညီစွာ ရှိနေဆဲ အခါ၌သာလျှင် ဒါနကုသိုလ်သည် ဖြစ်၍ နေ၏၊ အကြောင်းလေးပါး ကင်းခဲ့လျှင် ကင်းသည်နှင့် တပြိုင် နက် ချုပ်ကွယ်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အကုသိုလ်မှောင်အတွင်းသို့ ရောက် ရပြန်၏၊ မချုပ်မကွယ်ရအောင် အစိုးမရလေ။

မီးသည် အကိုင်, အတွယ်, အထား, အသို လိမ်မာလှပါမှ ချက်မှု ပြုတ်မှု စသော အနည်းငယ်မျှသော အလိုသို့ လိုက်ပါယောင် ရှိ၏၊ မလိမ်မာပါမူကား ထိုသူ့အိမ်ရာ ထိုသူ့ခန္ဓာနှင့် တကွ ထိုရပ် ထိုရွာ သက်ရှိ သက်မဲ့ အားလုံးကို နှေ့ခြင်း ညဲခြင်း ပြာဖြစ်အောင် လောင် တတ်သော ကြီးကျယ်လှသော ရန်သူကြီး ရိုးရာမျိုး စင်စစ် ဖြစ်၏၊ ထို အတူ ဒါနကုသိုလ်သည်လည်း လိမ်မာသူကိုမှ သံသရာကြီး အတွင်း၌

www.dhammaransi.com

လျှပ်တပြက်စာမျှ ကဲ့သို့သော လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာကို ပေး၏ မလိမ်မာပါမူကား ထိုဒါနကုသိုလ်မှ တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိ စသော ကိလေသာမီးတို့ တောက်ထကုန်၍ အမျိုး အဆွေ အပေါင်း အသင်းတို့နှင့် တကွ ကြီးစွာသော အပါယဒုက္ခ ဝဋ္ဋဒုက္ခသို့ ပစ်ချတတ်၏၊ ဤသို့လျှင် ဒါနစေတနာမျိုး၏ ပုဂ္ဂိုလ်အလိုနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်စခန်း ကြီးကျယ်ပုံကို သိအပ်၏၊ လောကီသီလ, လောကီဘာဝနာ, လောကီသဒ္ဓါ, လောကီပညာ အစရှိသော စေတနာတို့ကိုလည်း ဒါနစေတနာကဲ့သို့ သိလေ၊ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီး၌–

သဒ္ဓါ သီလံ သုတံ စာဂေါ ပညာ (ပ) ရာဂဿ ဒေါသဿ မောဟဿ မနဿ ဒိဋ္ဌိယာ ပတ္ထနာယ (ပ) ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။[၁]

ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသည်။

သဒ္ဓါ၊ လောကီသဒ္ဓါကုသိုလ်မျိုးသည်လည်းကောင်း။ သီလံ၊ လောကီသီလ ကုသိုလ်မျိုးသည်လည်းကောင်း။ သုတံ၊ လောကဓမ္မ ဗဟုဿုတ ပညာမျိုးသည်လည်းကောင်း။ စာဂေါ၊ ဒါန ကုသိုလ်မျိုးသည်လည်းကောင်း။ ပညာ၊ လောကီ အသိ အလိမ်မာ ဉာဏ်ပညာမျိုးသည်လည်းကောင်း။ (ပ) ဣမေ၊ ဤလောကီကုသိုလ်မျိုးတို့သည်။ ရာဂဿ၊ ရာဂမီးအားလည်းကောင်း။ ဒေါသဿ၊ ဒေါသမီးအားလည်းကောင်း။ မောဟဿ၊ မောဟမီးအားလည်းကောင်း။ မာနဿ၊ မာနမီးအားလည်းကောင်း။ ဒိဋ္ဌိယာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးအားလည်းကောင်း။ ပတ္ထနာယ၊ ဘဝတောင့်တခြင်း ဟူသော ဘဝတဏှာမီးအားလည်းကောင်း။ (ပ) ဥပနိဿယပစ္စယေန၊ အားကြီးစွာ မှီရာ ပွားစီးရာ ဟူသော ဥပနိဿယ ပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊ ချီးမြှောက်သမှု ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

---

[၁] ပဋ္ဌာန၊ ပ၊ ၂၁–၃၁၅။

www.dhammaransi.com

မလိမ်မာသူတို့အား လောကီသဒ္ဓါ ကုသိုလ်မျိုးသည်–

– ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– ဘဝတဏှာမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊

လောကီ ဖြစ်သော ငါးပါးသီလ, ရှစ်ပါးသီလ, ဆယ်ပါးသီလ, ရဟန်းတော်တို့၏ စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလ မျိုးသည်–

– ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– ဘဝတဏှာမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊

လောကဓမ္မ ဗဟုဿုတ ပညာမျိုးသည်–

– ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
– ဘဝတဏှာမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊

www.dhammaransi.com

ဒါနကုသိုလ်မျိုးသည်—

— ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
— ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
— မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
— မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
— မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
— ဘဝတဏှာမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊

လောကီ ဖြစ်သော အသိ အလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာမျိုးသည်—

— ရာဂမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
— ဒေါသမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
— မောဟမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
— မာနမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏၊
— မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။
— ဘဝတဏှာ မီးကို အားကြီးစွာ တောက်စေတတ်၏။

ဟု ဆိုလိုသည်။

သဒ္ဓါ သီလ အစရှိသော လောကီကုသိုလ်တို့သည် အလိမ္မာ မစေ့ စုံသူတို့အား ရာဂ ဒေါသ စသော မီးကြီး ၆-မျိုး တို့ကို တောက်လောင် စည်ကား ပွားစီးစေတတ်ကုန်သည် ဟူ၍ ဟောတော်မူသဖြင့် ထိုကုသိုလ် ခတ်တို့၏ သတ္တဝါတို့ကို နှစ်သက်မှုသည် အဘယ်မျှ ကြီးကျယ်ရာသည် ဟု မြော်နိုင်လေရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုလောကီ ကုသိုလ်တို့ကို သူသတ် ယောကျ်ား မာရ်ငါးပါး တို့တွင် အဘိသင်္ခါရမာရ် ဟူ၍ သူသတ် ယောကျ်ား မာရ်မျိုး တပါး အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပေသည်၊ ရှေး၌ ထုတ်ပြခဲ့သော မီးဥပမာနှင့် အလွန် တူလှ၏၊ လောကီ ကုသိုလ်တို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပကတိအလိုသို့ မလိုက်မူ၊ မိမိတို့ သဘောကိုသာ ဆောင်မူသည် အလွန် ထင်ရှားလှ၏၊ ဤတွင် "အတ္တနော ဧဝ သဘာဝံ ဓာရေန္တီတိ

www.dhammaransi.com

ခါတုယော"[၁] ဟူသော ဝိဂ္ဂဟ် အရကို အမြွက်မျှ ပြဆိုခဲ့ပြီး၏ "နိဿတ္တနိဇ္ဇီဝဋ္ဌေန ဓာတုယော" ဟူသော ပါဌ်၏ အရ ကိုမူကား "**အာဟာရဒီပနီ**" တွင် ပုဂ္ဂလ, သတ္တ, အတ္တ, ဇီဝ စစ်ခန်းမှာ ပြဆို လျက် ရှိပြီ။

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း အစီအရင် အမြွက် ပြီး၏။

ဝိပဿနာ အားထုတ်ခြင်း၏ အကျိုး

ယခုအခါ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်တို့၌ ဝိပဿနာမှုကို အားထုတ် ရခြင်း၏ အရင်းမူလ ဖြစ်သော အကျိုးကို ပြဆိုပေအံ့၊ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်တွင် အစဉ် ဖြစ်ပွား၍ နေကုန်သော လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ အစရှိကုန်သော ကိလေသာ တရားတို့ကို ပယ်ရှားမှုသည် ခပ်သိမ်းသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို အားထုတ်မှု၌ အရင်းမူလ ဖြစ်သော အကျိုးပေတည်း၊ ကိလေသာ တရားတို့တွင် တခုတခုသော ကိလေသာ တရား၏ အခိုက် အတန့်တို့သည် ဝီတိက္ကမ အခိုက်အတန့်, ပရိယုဋ္ဌာန အခိုက်အတန့်, အနုသယ အခိုက် အတန့် ဟူ၍ ၃-ပါး ၃-ပါးစီ ရှိကြ ကုန်၏၊ ကိလေသာ တရားတို့ကို ပယ်ရှားမှုတို့သည်လည်း တဒင်္ဂပဟာန် မှု, ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်မှု, သမုစ္ဆေဒ ပဟာန်မှု ဟူ၍ ၃-ပါး ရှိ၏၊ ပယ်တတ် သော သာသနဗြဟ္မစရိယ တရားသည်လည်း သီလ, သမာဓိ, ပညာ ဟူ၍ ၃-ပါး ရှိ၏။

ချဲ့၍ ပြဆိုအံ့၊ လောဘကိလေသာ တခုသည် ဝီတိက္ကမမှု, ပရိယုဋ္ဌာ နမှု, အနုသယမှု ဟူ၍ အခိုက်အတန့်မှု သုံးပါး ရှိ၏၊ ထိုသုံးပါးတို့တွင် လောဘ၏ ဝီတိက္ကမမှု ဆိုသည်ကား ဝစီဒွါရမှ လောဘစကားမျိုး ထွက်၍ လာအောင် လွန်စွာ သောင်းကျန်းမှု တပါး, ကိုယ်အင်္ဂါကြီး ငယ် ဟူသော ကာယဒွါရမှ လောဘအမှုအရာမျိုး ဖြစ်ပွား၍ လာ

၁။ ပရမတ္ထဒီပနီ၊ ၃ီ၊ နှာ-၃၆၄။

www.dhammaransi.com

အောင် လွန်စွာ သောင်းကျန်းမှု တပါး - ဤသို့ နှုတ်အင်္ဂါ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ ၂-ပါး လှုပ်ရှား လေအောင် ထမ်းဆောင် ချီကြွ တမ်းခွန်ပြု၍ လာသော သာယာမှု, ချစ်ခင်မှု, လိုချင်မှု, ရချင်မှုများသည် ဝီတိက္ကမမှု မည်၏၊ ဤဝီတိက္ကမမှုကို မြင်ကြလျှင် ဤသူမှာ သာယာသောတဏှာရာဂ လောဘ ဖြစ်သည်ဟု ပကတိ လူတို့ချင်းချင်းပင် သိကြကုန်၏။

ပရိယုဋ္ဌာနမှု ဆိုသည်ကား ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားသည် တိုင်အောင် မသောင်းကျန်းမူ၍ စိတ်နှလုံးဟွင်း၌ သာလျှင် ဇောကိစ္စနှင့် ပွက်ပွက်ဆူထ၍နေသော လောဘမှုပေတည်း၊ ဤပရိယုဋ္ဌာန လောဘကိုကား ပကတိ လူတို့ မသိနိုင်ကြကုန်၊ မိမိစိတ်ကို မိမိသာ သိနိုင်၏၊ သူတပါး၏ စိတ်ကို သိနိုင်ကြကုန်သော အဘိညာဏ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း ကိုယ်စောင့်နတ် အစရှိသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း သိနိုင်ကြကုန်၏။

အနုသယမှု ဆိုသည်ကား မနောဒွါရ၌ ဇောကိစ္စနှင့် အမျှ ထကြွခြင်း မရှိမူ၍ အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့်အမျှ စိတ်သန္တာန် ထဲဝယ် အမြဲ ထာဝရ ကိန်းဝပ် ငုပ်အောင်း၍ နေသော လောဘမှု ပေတည်း၊ ဤလောဘမှု ကိုကား သဗ္ဗညု ဘုရား တို့သာ သိနိုင် မြင်နိုင်ကုန်၏၊ သာသနာပအခါ၌ အခြား တပါးသော လူ, နတ်, သိကြား, ဗြဟ္မာ တို့ကို မဆိုထားဘိ၊ သရဘင် ရသေ့ အစရှိသော အဘိညာဏ်ရ ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးများ သော်မှလည်း ဤအနုသယလောဘကို မသိနိုင်ကြ မမြင်နိုင်ကြကုန်။

လောဘမှု၏ ဥပမာ

ဤအရာ၌ ဥပမာကား စိတ်သန္တာန်သည် မီးခြစ်တံနှင့် တူ၏၊ စိတ်သန္တာန်၌ အစဉ် အမြဲ ကိန်းဝပ်၍ ငုပ်နေသော လောဘမှုသည် မီးခြစ်တံ၌ ရှိနေသော မီးဓာတ်နှင့် တူ၏၊ ဂံယရုပ်, သာတရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော မာတုဂါမ အဆင်း အသံ အစရှိသော အာရုံ ၆-ပါးသည် ကော်ပတ်နှင့် တူ၏၊ ကော်ပတ်နှင့် မထိခိုက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုမီး

www.dhammaransi.com

ခြစ်သည် ဂိုက်ပွေ့၍ပင် နေသော်လည်း ပူမှု လောင်မှု မရှိသေး၊ အေး မြစွာ နေသည်သာ ဖြစ်၏၊ ထိုအတူ ထိုအနုသယ ဟူသော ကိန်းဓာတ် ဝပ်ဓာတ် ငုပ်ဓာတ်မျိုးသည် မိမိကို ထစေတတ်သော အာရုံမျိုး တခုခု သော ဒွါရတွေ့ မသိ မခိုက်လာသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး မသမကြွ ငြိမ်ဝပ်စွာနေ၏၊ ကိလေသာ မရှိသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။

ဤကား အနုသယ ဟူသော ငုပ်ဓာတ် ဝပ်ဓာတ်၏ အခြင်းအရာပေတည်း။

မီးခြစ် နှင့် မီးခြစ်တံ ဥပမာ

မီးခြစ်၌ ဝပ်၍ ငုပ်၍ နေသော မီးဓာတ်သည် ကော်ပတ်နှင့် တိုက်ခိုက် သောအခါ ထကြွ၍ မီးခြစ်တံ၌ တောက်၍ မီးခြစ်ဘံကို လောင်၏၊ ထိုအတူ အကြင်အခါ၌ ထိုလောဘငုပ်ဓာတ်ကို ထကြွအောင် နှိုးနိုင် လှုံ့ဆော်နိုင်သော အာရုံသည် စက္ခုစသော ဒွါရ၌ ခိုက်တိုက် ဆုံစည်း လာ၏၊ ထိုအခါ၌ ထိုလောဘ ငုပ်ဓာတ်သည် ခဏခြင်း ထကြွ၍ ဇော ကိစ္စနှင့် မနောဒွါရ အစဉ်မှာ ပွက်ပွက်ဆူ ပူသောင်စွာ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ဤကား ပရိယုဋ္ဌာန ဟူသော ထဓာတ် ကြွဓာတ်၏ အခြင်းအရာ ပေတည်း။

မီးစာနှင့် မီးခြစ်တံ ဥပမာ

မီးခြစ်တံ၌ တောက်လောင်၍ နေသော မီးတောက်သည် မီးစာ တပါး မရှိခဲ့လျှင် မီးခြစ်တံတွင်ပင် သေငြိမ်းလေ၏၊ မီးစာတပါး ရှိခဲ့မူ ခဏခြင်းပင်လျှင် အားကြီးစွာ ပွားစီး၍ တမြို့လုံး တရွာလုံး ပြာဖြစ် သည်တိုင်အောင်ပင် သောင်းကျန်းနိုင်၏၊ ထိုအတူ မနောဒွါရ၌ ထကြွ ၍နေသော ထိုလောဘမီးသည် သတိ ပညာနှင့် အုပ်ချုပ်သဖြင့် ဝိယ ဝဏ္ဏမီးစာနှင့် တာရှည်ပွားစီးခွင့် မရခဲ့သည် ရှိသော် မနောဒွါရ၌ပင် ရပ်သိမ်း၍ အိပ်မြဲအိပ် ဝပ်မြဲဝပ် ငုပ်မြဲငုပ်ပြန်လေ၏၊ အကြင်အခါ၌ သတိ ပညာ အုပ်ချုပ် အထိန်း မရှိမူ၍ ဝိယဝဏ္ဏ ဟူသော မီးစာတပါး သို့ ကူးခံ၏၊ အာရုံသို့ လွှတ်၍ ပေး၏၊ ထိုအခါ မနောဒွါရတွင်

www.dhammaransi.com

မကာ ဝစီဒွါရ ကာယဒွါရတို့ ထကြွ သောင်းကျန်း၍ လာ၏၊ ပိယ ဝတ္ထုဌ၌ တဏှာရာဂ စကားမျိုး ထွက်၍လာ၏၊ ပိယဝတ္ထုနှင့် ပေါင်းဖက်ရန် ကိုယ်အင်္ဂါ လှုပ်ရှားမှု သွားလာမှု စသည်တွေ ဖြစ်၍လာ၏၊ ဤကား ဝီတိက္ကမ ဟူသော လွန်ကျူးမှု, သောင်းကျန်းမှု ပေတည်း၊ အကြမ်း, အလတ်, အနု ဟူသော လောဘ ၃-မျိုး ပြီး၏။

ကံ သုံးလီ၏ အဓိပ္ပာယ်

ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့၌လည်း ဤနည်း အတူ အကြမ်း, အလတ်, အနု ၃-မျိုး ၃-မျိုးစီ ခွဲ၍ သိလေ၊ ထို ၃-ပါးတို့တွင် ကာယကံ, ဝစီကံဟု ဆိုအပ်သော အကြမ်းမျိုး ဖြစ်သော ဝီတိက္ကမ ကိလေသာမှုသည် သီလသာသနာ၏ ဆိုင်ရာပေတည်း။ ထို့ကြောင့် သီလသည် ထိုဝီတိက္ကမမှု မျိုးကိုသာ တဒင်္ဂပဟာန်အားဖြင့် ပယ်နိုင်၏။ ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာမှုမျိုး အနုသယ ကိလေသာမှုမျိုးတို့ကို မပယ်နိုင်၊ မနောကံဟု ဆိုအပ်သော အလတ်မျိုးဖြစ်သော ပရိယုဋ္ဌာန ကိလေသာမှုမျိုးသည် ဥပစာရဈာန်နှင့် တကွသော သမာပတ် ရှစ်ပါး ဟူသော သမာဓိ၏ ဆိုင်ရာပေတည်း။ ထို့ကြောင့် သမာဓိသည် ထိုပရိယုဋ္ဌာနမှုမျိုးကိုသာ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အားဖြင့် ပယ်နိုင်၏။ အရင်းလဲလျှင် အဖျားထင်းဖြစ်မြဲ ဆိုသကဲ့သို့ ပရိယုဋ္ဌာနမှုကို ပယ်လျှင် ဝီတိက္ကမမှုသည် ဝိက္ခမ္ဘန အနေအားဖြင့် ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးလေ၏။

မိန်းမ၏ အဆင်းဓာတ် လက်နက် စူးဝင်ပုံ

အနုသယဟု ဆိုအပ်သော ငုတ်ဓာတ်တို့ကိုမူကား မပယ်နိုင်သည်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးဖြစ်သော ဟရိတစ ရှင်ရသေ့, မဗ္ဗဇ ရှင်ရသေ့တို့သည် နှစ်ရှည်များစွာ ဈာန်အဘိညာဏ် သမာပတ်တို့ဖြင့် ဟိမဝန္တာ၌ နေ၍ ဗာရာဏသီပြည်သို့ ရောက်လာကြရာ မင်း၏ဥယျာဉ်၌ နေကြကုန်၍ နေ့စဉ် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် မင်း၏ နန်းတော်သို့ ဆွမ်းစားကြွကြကုန်၏။ ထိုသို့ကြွကြရာ တရံရောအခါ ကောင်း

www.dhammaransi.com

ကင်မှ မိဖုရားကြီး၏ အသွင်အပြင်ကို မြင်ကြကုန်ရာ မိဖုရားကြီး၏ အသွင်အပြင်ဟူသော ရူပဓာတ်သည် ရှင်ရသေ့တို့၏ စက္ခုဓာတ် ဘဝင်ဓာတ်တို့၌ ခိုက်လေ၏၊ မီး၏ကော်ပတ်နှင့် ကိုက်ခိုက်ရာ ခဏခြင်း မီးတောက်၍ ထသကဲ့သို့ ကာမစ္ဆန္ဒခေါ်သော လောဘတဏှာ ရာဂမီးသည် အနုသယငုပ်ဓာတ်မှ ခဏခြင်း တောက်ထ၍ ပရိယုဋ္ဌာနကိစ္စနှင့် နှလုံးအပြင်မှာ ပွက်ပွက်ဆူ ဖြစ်ပေါ်လေ၏။ ကောင်းကင်သို့ ပျံသွားသော ရွှေဟင်္သာကို သေနတ်နှင့်ပစ်ရာ အသဲကိုကျည်ဆန်မှန်၍ ကျလာသကဲ့သို့ ရှင်ရသေ့တို့သည် မိဖုရား၏ အဆင်း တည်းဟူသော ရူပဓာတ်လက်နက်၏ ဘဝင်၌ ထိခြင်းကြောင့် ခဏခြင်း ကောင်းကင်မှ လျှောကျ၍ မိဖုရားအထံသို့ ရောက်ကြကုန်၏။ ဤကား မိန်းမ၏ အဆင်းဟူသော ရူပဓာတ်လက်နက် စူးဝင်ပုံ ဝတ္ထုတည်း။

သီဟိုဠ်၌ ဈာန်အဘိညာဏ်နှင့် ကောင်းကင်သို့ ပျံသွားသော ရှင်သာမဏေသည် မိန်းမငယ်တယောက်၏ သီချင်းသံကို ကြားလေရာ ထိုအသံဓာတ် ခိုက်မှုကြောင့် ဈာန်လျှော၍ ကောင်းကင်မှ ကျရလေ၏။ ဤကား မိန်းမ၏ အသံ ဟူသော သဒ္ဒဓာတ် လက်နက် စူးဝင်ပုံ ဝတ္ထုတည်း။

ထိုရှင်ရသေ့, ရှင်သာမဏေတို့အား လောဘငုတ်ဓာတ် လှုပ်ကြွ၍ ပရိယုဋ္ဌာန အဖြစ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အနှစ် ရှည်ကြာစွာ အားထုတ်၍ ထားအပ်သော ဈာန်အဘိညာဏ် သမာပတ်တို့သည် ခဏခြင်း အကုန် ကွယ်ပျောက်လေကုန်၏။ ကောင်းကင်မှ လျှောကျ၍ ထိုမိန်းမတို့နှင့် တွေ့ကြသောအခါ ပရိယုဋ္ဌာနတွင် မရပ် ဝီတိက္ကမအဖြစ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အနှစ်ရှည်ကြာစွာ စောင့်ထိန်း၍ ရထားအပ်သော ရသေ့ ရဟန်းသီလသည် ခဏခြင်း ကွယ်ပျောက်လေ၏၊ ဤသို့လျှင် သမထ မည်သည် အနုသယဓာတ်ကို မပယ်နိုင်၊ အနုသယ ဟူသော ငုတ်ဓာတ် အမြစ်ကို မဖြတ်နိုင်သမျှ ကာလပတ်လုံး ဘဝဂ်ဘုံမှာ ဗြဟ္မာကြီး အဖြစ်သို့ ရောက်သော်လည်း အပါယ်မှ လွတ်ခွင့်မရှိသေး၊ ခေတ္တ သီလဝန္တ, ခေတ္တ ဈာနလာဘီ, ခေတ္တဗြဟ္မာမင်းသာ ဖြစ်နိုင်ကြလေသတည်း။

www.dhammaransi.com

ကံသုံးပါးတို့၏ ဗီဇမူလကို ဖြတ်ရန်

ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံတို့မှ အလွတ်ဖြစ်၍ ထိုကံသုံးပါးကိုဖြစ်ပွားရန် အမြစ်မူလ ဗီဇမျိုးစေ့ အနေနှင့် စိတ်သန္တာန်ထဲမှာ အစဉ်အမြဲကိန်းဝပ်၍ ရှိနေသော အနုသယ ကိလေသာမှုသည် ပညာ၏ ဆိုင်ရာပေတည်း။ ပညာသည်သာလျှင် သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် ထိုအနုသယကိလေသာမှုကို ဖြတ်တောက်ပယ်ရှားနိုင်၏၊ သီလ, သမာဓိတို့၏ ဆိုင်ရာမဟုတ်၊ သီလ, သမာဓိတို့သည် မပယ်ရှားနိုင်ကုန်၊ လောဘ၏ အမြစ်အရင်းကိုဖြတ်တောက် ပယ်ရှားလျှင်လည်း လောဘ၏ ပရိယုဋ္ဌာနမှု, ဝီတိက္ကမမှုတို့ကိုလည်း သမုစ္ဆေဒပဟာန်အားဖြင့် ဖြတ်တောက် ပယ်ရှားခြင်းကိစ္စပြီးစီးလေ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်မှာ လောဘမျိုးပြတ်လေ၏။ ဝဿဝတ္တိနတ်ပြည်မှ ဝဿဝတ္တိ နတ်မင်းကြီး၏ သမီးတော် နတ်သမီးငါးပါး တထောင်လာ၍ အဆင်းသဏ္ဌာန်, အသံ, အတွေ့ စသည်တို့ဖြင့် တသက်လုံး ထိပါးဖြားယောင်းသော်လည်း သာယာသော တဏှာရာဂ လောဘ ဟူ၍ အကျုံမြူမျှ မလာပြီ၊ ရေမိုး ကောင်းစွာစွတ်ပြီးသော မီးခြစ်ကို ကော်ပတ်နှင့် တကြိမ်တရာပင် ခြစ်ချုပ် ပွတ်တိုက်သော်လည်း မီးမျိုးစေ့ပျက်ဆုံးပြီးဖြစ်၍ မီးတောက်ခြင်း မရှိနိုင်သကဲ့သို့တည်း။ အနုသယဟုဆိုအပ်သောကိလေသာအမြစ်တို့သည် အာယတန၌ စူးစိုက် စည်ကားပွားစီး၍ နေကြကုန်သနည်းဟူမူကား ခန္ဓာငါးပါး, အာယတန တဆဲ့နှစ်ပါး, ဓာတ်တဆဲ့ရှစ်ပါးတို့၌ စူးစိုက်စည်ကား ပွားစီး၍ နေကြကုန်၏။

ဒိဋ္ဌိကိလေသာ၏ အမြစ်ဖြတ်နည်း မျိုးဖြတ်နည်းကို ဥပမာနှင့်ဘက်ပြဆိုအံ့။ ပျင်းရိသော သဘောရှိသော ယာလုပ်ယောကျ်ားသည် တခုသော တောချုံ အရပ်ကို ယခုနှစ် ထွန်သာ ယက်သာ ရှိရုံ အပေါ်တွင်ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်း၍ ကြီးမားသော အငုတ်အရင်းတို့ကို ရှောင်ကွင်း၍ထွန်ယက် မျိုးကြဲလေ၏၊ မိုး လေ ဖြောင့်မှန်လျှင် တနှစ်စာ စားရသောက်ရရုံမျှ ရ၏၊ မိုးဦးကျပြန်လျှင် ယာပြင် တခုလုံး၌ ချုံနွယ်သစ်ပင်ပြည့်ပြန်၏၊ ခုတ်ထွင်မြဲခုတ်ထွင်၍ မျိုးကြဲမြဲမျိုးကြဲ၍ ရမြဲရပြန်၏၊ ယာကောင်းဖြစ်သည်ဟူ၍ မရှိ၊ နှစ်စဉ်အတိုင်း ခုတ်မှု, ထွင်မှု မပြီးမ်းရှိနေ၏၊

www.dhammaransi.com

မိုးခေါင်၍ သော်လည်းကောင်း မိမိက အရပ်တပါး၌ နေရခိုက်ကြုံ၍ လည်းကောင်း မခုတ်မလုပ်ရဘဲ ၃-နှစ် ၄-နှစ်-၅-နှစ် စသည် ကြာ ညောင်းခဲ့လျှင် တောကြီးမြက်မဲ ဖြစ်ပြန်လေ၏။

ဝီရိယကောင်းသော ယာလုပ်ယောကျ်ားသည်မူကား ပေါက်တူး, ပုဆိန်, ဓား, တူးရွင်း စုံလင်စွာတို့နှင့်တကွ အားမှုစ၍ ရှိသမျှသော ချုံနွယ် သစ်ပင်တို့ကို ရှေးဦးစွာ အကိုင်းအခက်တို့ကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍ အငုတ် အရင်းမျှသာ ကျန်စေ၏၊ နှစ်ကြိမ်မြောက်၌ အငုတ်အရင်းတို့ကို ဖြတ် တောက်ရှင်းလင်း၍ မြေတွင်းရှိ အမြစ်ကြီး အမြစ်ငယ်မျှသာ ကျန်စေ၏၊ သုံးကြိမ်မြောက်၌ အမြစ်ကြီးငယ်တို့၏ စူးစိုက်စည်ကားပွားစီး၍ နေရာ မြေအဘို့တို့ကို အခြေအနေ အကုန်ပျက်စီး၍ ပေါက်ပွားစာချည်း ဖြစ် အောင် တူးဆွ၏၊ အမြစ်ကြီးငယ်တို့သည် တွယ်တာရာမရှိ အကုန်လုံး ပေါ်ကုန်၏၊ ကုန်းပေါ်သို့ အကုန်တင်ထား၍ အမြစ်ကြီးများကို ဓားမ ဖြင့် အပိုင်းပိုင်း ဖြတ်တောက်၍ ပုဆိန်ဖြင့် ၃-စိတ် ၄-စိတ် စသည် ပေါက်ခွဲ၍ မြေဘလင်းရှိရာ၌ နေသွေ့စွာ ဖြန့်လှန်းပြီးလျှင် စုပုံ၍ မီး တိုက်လေ၏၊ ပြာအဖြစ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏၊ ယာပြင်ကြီးတခု ဖြစ် လေ၏၊ အနှစ်တရာ တထောင်ပင် မလုပ်ဘဲ ပစ်ထားသော်လည်း ထိုအပင် တို့ကား တဖန် ပေါက်ရောက်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။

ပါဠိတော်၌ကား အဆိပ်ပင်ကို သတ်ပုံဥပမာပြု၍ ပြာတို့ကိုပင် မြစ် ရေ၌ မျောမှုလာသေး၏၊ ဤဥပမာ၌ အကိုင်းအခက်မျှကို ရှင်းလင်းမှုနှင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမှု တူ၏၊ မြေပေါ်၌ ပေါ်ရှိသော အငုတ်အရင်းတို့ကို ရှင်း လင်းမှုနှင့် သမာဓိဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမှု တူ၏။ မြေတွင်းရှိ အမြစ် ကြီး, အမြစ်ငယ်တို့၏ မှီတွယ်ရာ မြေအဘို့တို့ကို အခြေအနေ အကုန်ပျက် ၍ ပေါက်တူးစာချည်းဖြစ်အောင် ပြုမှုနှင့် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့၌ ဝိပဿနာရှုမှု တူ၏။

တူပုံကား ထိုမြေကြီးသည် အခြေမပျက် အနေမပျက် ပကတိအကိုင်း တည်၍ ထိုသစ်မြစ် ကြီးငယ်တို့ကို အစဉ် ထာဝရ ပိုက်ထုပ်ချီပွေ့၍ မြေ အခိုး, ရေအခိုး ဟူသော အစာရေစာတို့ကို ဝစွာ ကျွေး၍ မွေးမြူ၏၊

www.dhammaransi.com

သစ်မြစ်ကြီးငယ်တို့သည် အခြေအနေကောင်းသော မြေမှ ကျေးဇူးတွေကို ရ၍ ကြီးပွားစည်ကားကြကုန်၏၊ ထိုအတူ မိမိကိုယ်ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, မိန်းမ, ယောကျ်ား, ဦးခေါင်း, ခြေ လက် အစရှိသော သညာနပညတ်, သန္တတိပညတ် တည်းဟူသော ပညတ် နိုင်ငံကြီး အခြေအနေနှင့် ထိုကိလေသာတို့ကို ပိုက်ထုပ် ချည်ပွေ့၍ ပိယရုပ်, သာတရုပ် တည်းဟူသော အစာရေစာတို့ကို ဝစွာ ကျွေး၍ မွေးမြူလျက် ရှိနေကြကုန်၏၊ ကိလေသာတို့သည် မိမိကိုယ်ခန္ဓာ ငါးပါး တို့မှ ကျေးဇူးတွေကို ရ၍ အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ကြီးပွား စည်ကား၍ နေကြကုန်၏။

ထိုမြေအဘို့ကို အခြေအနေ အကုန် ပျက်၍ ပေါက်တူးစာချည်း ဖြစ်အောင် ပြုလိုက်သည်ရှိသော် ထိုသစ်မြစ်တို့သည် မြစ်သေး, မြစ်မွှား မကျန် အကုန်ပေါ်၍ တွယ်ရာ မှီရာမှ ကျွတ်လွတ်၍ ကုန်လေ၏သို့၊ ထို အတူ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ တခုလုံးကို ဓာတ်နိုင်ငံကြီး လုံးလုံး ပေါ်အောင် ဝိပဿနာဉာဏ်တည်းဟူသော ပေါက်တူးဖြင့် သညာနပညတ်, သန္တတိ ပညတ် ဒြပ်အထည် ဟူ၍ အဏုမြူမျှ မကျန်ရအောင် တူးဆွ ပေါက်ခွဲ၍ ပေါက်တူးစာချည်း ဖြစ်အောင် ပြုလိုက်သည် ရှိသော် ထိုကိလေသာ အမြစ်ကြီး ငယ်တို့သည် တွယ်ရာမှီရာမှ ကျွတ်လွတ်၍ ကုန်ကြကုန်၏။

ထိုသစ်မြစ် ကြီးငယ်တို့သည် ထိုနေရာတွင် မွရှသော မြေ၌ ထိုအတိုင်း ထားပြန်လျှင် မကြာမီ ရောနှောမိကြ၍ ခဏခြင်း အညွန့် အညှောက် ပေါက်ရောက် ကုန်ရာသောကြောင့် ထိုနေရာမှ ကုတ်တင်၍ မြေတလင်း မာမာ၌ ဖြတ်တောက် စိတ်ဖြာကာ နေသွေ့စွာ လှန်း၍ မီးတိုက်လေ၏ သို့၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာတကောင်လုံးကို ပေါက်တူးစာချည်း ဖြစ် အောင် တူးဆွ ပေါက်ခွဲ၍ ပညတ်နိုင်ငံ ကြီးငယ် ကွယ်ပျောက်၍ ကိလေ သာမြစ်တို့ တွယ်ရာ မှီရာမှ ကျွတ်လွတ်ကုန်ငြားသော်လည်း ထိုအတိုင်း ထားခဲ့လျှင် ခဏခြင်း ရောနှောမိကြပြန်၍ ကြီးပွားစည်ကားမြဲ စည် ကားရန် ရှိနေသောကြောင့် မဂ်ဉာဏ် တည်းဟူသော မီးဖြင့် အကျွမ်း ဖုတ်မြိုက်ရကုန်သတည်း။

www.dhammaransi.com

ဤဥပမာ၌ သစ်မြစ်တို့၏ မှီတွယ်ရာ မြေအတိုကို ပေါက်တူးစာချည်း ဖြစ်အောင် ပြုမှုသည် ကြီးကျယ်၏၊ မီးတိုက်မှုသည် ခဏနှင့်ပင် ပြီးစီး၏ သို့၊ ထိုအတူ သဏ္ဌာနပညတ်, သန္တတိပညတ် အခုအခံ မရှိရအောင် ကိုယ်ခန္ဓာကြီးကို ဝိပဿနာ ပေါက်တူးစာ ပြုမှုသည် ကြီးကျယ်၏၊ မဂ်ဉာဏ် မီးတိုက်မှုကား ခဏနှင့် ပြီး၏။

ဤကိလေသာ အမြစ်ဖြတ်မှုကိုကား ဘုရားသာသနာ၌လည်းကောင်း, ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါတို့၌ လည်းကောင်း ရအပ်၏၊ ထိုမှတပါးသော သာသနာပ အခါတို့၌ မရအပ်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမူ ထိုကဲ့သို့သော ပညာ သာသနာ၏ ထိုအခါတို့၌ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ သီလ, သမာဓိ နှစ်ပါး တို့ကိုမူကား သာသနာတွင်း၌လည်းကောင်း, သာသနာပ၌လည်းကောင်း ခပ်သိမ်းသော ကမ္ဘာ ခပ်သိမ်းသော အနန္တစကြဝဠာတို့၌ပင် ရအပ်ကုန်၏။ သီလတရား ရှိကြသောကြောင့် ခပ်သိမ်းသော ကမ္ဘာ, ခပ်သိမ်းသော စကြဝဠာတို့၌ လူသတ္တဝါ, နတ်သတ္တဝါ အပြည့်ရှိကြကုန်၏။ သမာဓိတရား ရှိကြသောကြောင့် ခပ်သိမ်းသော ကမ္ဘာ, ခပ်သိမ်းသော စကြဝဠာတို့၌ ဗြဟ္မာပြည် ဗြဟ္မာသတ္တဝါ ဟူ၍ ရှိကြကုန်၏။

ကိလေသာ အပေါင်းတို့တွင် ဒိဋ္ဌိ ဟူသော ကိလေသာသည် အဆိုး အဝါးဆုံး ဖြစ်၏၊ ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက် အမိုက်ကြီးကို အမှားကြီး ဟူသမျှတို့သည် ထိုဒိဋ္ဌိမှ ဖြစ်ပွားကုန်ကြ၏၊ ဒိဋ္ဌိ ကိလေသာ အမြစ်ပြတ်လျှင် ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက် အမိုက်အမှားကြီးတို့သည် အမြစ်ပြတ်ကြလေကုန်၏၊ ထိုသူမှာ အပါယ် သံသရာကြီး အပြီး ချုပ်ငြိမ်း၏။ အနတ္တ ဝိပဿနာမှုသည် ဒိဋ္ဌိ ကိလေသာ အမြစ်ဖြတ်မှု သက်သက်ပေတည်း။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်းမှုသည် အထူးအားဖြင့် အနတ္တ ဝိပဿနာ မှုပင်တည်း၊ ထိုကြောင့် ဒိဋ္ဌိ အမြစ်ပြတ်ခြင်းကို အလိုရှိသော အမျိုးသား သည် ဘုရား သာသနာ၌ ကြုံကြိုက်ဆဲအခါတွင် ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်းများကို ကြိုးစားအားထုတ်ရာသတည်း။

ဤတွင်ရွေ့ကား – "ကမ္မဥ္စ ပဋိစ္စ အဂ္ဂိ ဇလတိ ကဋ္ဌဂ္ဂိတ္တေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ" အစရှိသော မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်ကို အမှီပြု၍ ပြဆိုအပ်သော ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း အမြွက် ပြီး၏။

www.dhammaransi.com

လက္ခဏာရေး သုံးပါး ဝိမောက္ခမုခဉာဏ် သုံးပါး လက္ခဏာဝိမောက္ခ ရောပြွမ်းပုံ

ယခုအခါ၌ လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို စွဲမြဲ ကြည့်ရှုကြကုန်သော သူတို့အား မိမိတို့ ရှုမြင်ကြသော အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ၏ အနိစ္စမှန်, ဒုက္ခမှန်, အနတ္တမှန် ဟုတ်မည်- မဟုတ်မည် - အချက်ကျမည်- မကျမည်ကို ဆပ်ခြင်နိုင်ကြရန် အနုပဿနာဉာဏ်သုံးပါး ဝိမောက္ခမုခဉာဏ်သုံးပါးတို့၏ ရောမနှောခန်းကို ပြဆိုဦးအံ့။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်,ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်,အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်ဟူ၍ အနုပဿနာဉာဏ်သုံးပါး၊အနိမိတ္တာနုပဿနာ,အပဏိဟိတာနုပဿနာ, သုညတာနုပဿနာ ဟူ၍ ဝိမောက္ခမုခဉာဏ် သုံးပါး၊ ဝိမောက္ခကား ကျွတ်လွတ်မှုတည်း၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တည်း၊ မုခကား တံခါးဝတည်း၊ တံခါးပေါက်တည်း၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၏ တံခါးဝကို တံခါးပေါက်ကို ဝိမောက္ခမုခ ဆိုသတည်း။

(၁) အချက်လှလှ ကောင်းကောင်း ကျသော အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ကို အနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ် ဆိုသည်။

(၂) အချက်လှလှ ကောင်းကောင်းကျသော ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်ကို အပဏိဟိတာနုပဿနာဉာဏ် ဆိုသည်။

(၃) အချက်လှလှ ကောင်းကောင်းကျသော အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်ကို သုညတာနုပဿနာဉာဏ် ဆိုသည်။

ဝိမောက္ခသုံးဖြာနှင့် လက္ခဏာသုံးသွယ်

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ကို အနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ် ဆိုရာ၌ ခေတ်တို့၏ ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်မှုသည် အနိစ္စ မည်၏၊ သတ္တဝါတို့၏ ပကတိစိတ်တွင် ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍ နေသော သညာနပညတ်, သန္တတိပညတ်, အရိပ်နိမိတ် ကြီးငယ်စုသည် နိမိတ္တ မည်၏။

www.dhammaransi.com

ခေတ်နိုင်ငံကြီး၏ ခဏမစဲ ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်မှုကို ဉာဏ်၌ ကောင်းကောင်း ထင်မြင်သည်ရှိသော် ပကတိစိတ်တွင် ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍ နေသော ထိုအရိပ် နိမိတ်ကြီးငယ်စုသည် ဉာဏ်၌ အလိုလို ကွယ်ပ၏၊ ဤသို့ ပကတိ စိတ်တွင် ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍ နေသော ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အင်္ဂါကြီးငယ်, ဆံပင်, မွေးညှင်း အစရှိသော အရိပ်နိမိတ် ကြီးငယ်တို့ကို ဉာဏ်အမြင်၌ ကွယ်ပစေနိုင်သော အမှု ဖြစ်၍ အနိစ္စာ နုပဿနာကို အနိမိတ္တာနုပဿနာ ဆိုသတည်း။

ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်ကို အပဏိဟိတာ နုပဿနာဉာဏ် ဆိုရာ၌ တေဘူမက ဓမ္မအသိုက်အအုံ ဖြစ်သော ခေတ်နိုင်ငံကြီးသည် ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်၏၊ "ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခံ" ဟူသည်နှင့် အညီ ကြောက်မက်ဘွယ်သော အန္တရာယ်အစု, ဘေးအစုသာ အမှန် ဖြစ်၏၊ စင်စစ်အားဖြင့် သာယာ ဘွယ် ဟူ၍ တစုံတခုမျှ မရှိ၊ အနိစ္စဟု ဆိုအပ်သော မရဏဘေးကြီး ခဏမစဲ အမြဲကပ်ကြီး တိုက်၍ နေသော ဓမ္မတို့သာ အမှန် ဖြစ်၏၊ မရဏဘေးကြီး ခဏမစဲ အမြဲကပ်ကြီး ပွက်ပွက်ဆူတိုက်၍ နေသော ခေတ် နိုင်ငံကြီးကို မိမိ၏ ကိုယ်တွင်း အင်္ဂါ- မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ပြုလုပ် သိမ်း ပိုက်၍ နေကြမှု၏ အလွန်ဘေးဘယ ကြီးကျယ်များပြားလှသော အဖြစ် ကို ရှုမြင်မှုသည် ဒုက္ခာနုပဿနာ ဉာဏ် မည်၏။

လူ့လောက, နတ်လောကတို့၌ ချစ်ဘွယ်, ခင်ဘွယ်, လိုချင်ဘွယ်, ရချင်ဘွယ် အတင့်အတယ် အကောင်း အမြတ် ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍နေသော သုဘ သုခ အခြင်းအရာမျိုးစုသည် ပဏိဟိတမျိုး မည်၏၊ သက်ရှိ သက်မဲ့ ဖြစ်သော ခေတ်နိုင်ငံကြီး၏ ဒုက္ခအချက်တွေကို ကောင်းကောင်း ထင် မြင်သည်ရှိသော် ထိုသုဘ သုခ အခြင်းအရာမျိုးစုသည် ဉာဏ်၌ ကွယ် ပျောက်၏၊ ကြောက်မက်ဘွယ်တွေ အတိ ထင်မြင်၏၊ ဤသို့ လောက၌ ပကတိစိတ်သညာတွင် ထင်မြင်၍ နေကြသော သုဘ သုခ အခြင်းအရာတို့ကို ဉာဏ်အမြင်၌ ကွယ်ပစေနိုင်သော အမှု ဖြစ်၍ ဒုက္ခာနုပဿနာကို အပဏိ ဟိတာနုပဿနာ ဆိုသတည်း။

www.dhammaransi.com

ခေတ်နိုင်ငံကြီးကို ဉာဏ်မပေါက်သည့်အတွက် သဏ္ဌာနပညတ်, သန္တတိပညတ်တို့မှာ ထင်မြင် ပေါ်ရှိ၍နေသော ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝတို့ကို ပျောက်ကွယ်စေခြင်းငှာ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အနှစ်သာရ မရှိသည့်အတွက် ရေမြှုပ်, ရေပွက်, တံလှပ်, ငှက်ပျောတုံး, မျက်လှည့်အသွင် ထင်မြင်အောင် ရှုမှုသည် အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ် မည်၏။

ရေမြှုပ် ရေပွက် အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်မြင်သည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝသည် ဉာဏ်အမြင်၌ ကွယ်ပလေ၏၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝ မဟုတ်၊ တုစ္ဆ သုည အတိ ထင်မြင်လေ၏၊ ဤသို့ ပကတိစိတ်ဘွင် အဟုတ်ရှိ ထင်မြင်၍ နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝတို့ကို ဉာဏ်အမြင်၌ ကွယ်ပစေနိုင်သော အမှုဖြစ်၍ အနတ္တာနုပဿနာကို သုညတာနုပဿနာ ဆိုသတည်း။

ဝိပဿနာ သုံးပါး၌ အချက် ကျ-မကျ

အလိုရှိရာ ခန္ဓာအစိတ်ကို အနိစ္စဉာဏ် ချိန်ရွယ် ရှုကြည့်လိုက်သည်ရှိသော် စက္ကူပုံ စက္ကူပြာသာဒ်ကို ဗုန်း အမြောက်ဖြင့် ပစ်ခွင်းလိုက်ဘိသကဲ့သို့ သဏ္ဌာန ပညတ်, သန္တတိပညတ် တည်းဟူသော အရိပ်နိမိတ်ကြီးငယ် ပြိုကွဲပျောက်ကွယ်၍ ခေတ်တို့၏ ချုပ်ပျက်ခြင်း ဟူသော အနိစ္စအချက် ထင်မြင်လာသောအခါ အနိမိတ္တဉာဏ် ဖြစ်၏၊ အနိစ္စဉာဏ်အချက်ကျ၏ဟု သိအပ်၏၊ အရိပ်နိမိတ်ကြီးငယ် ခုခံ၍နေလျှင် အနိမိတ္တဉာဏ် မဖြစ်၊ အနိစ္စဉာဏ် အချက်မကျဟု သိအပ်၏။

ဒုက္ခဉာဏ် ချိန်ရွယ်ရှုကြည့်လိုက်သည်ရှိသော် အကြင် အာရုံဝတ္ထု၌ သာယာသိမ်းပိုက် ချင်ဖွယ်သော ပဏိဟိတ အခြင်းအရာ ကွယ်ပျောက်၏၊ ကြောက်ဖွယ်, ရှောင်ကြဉ်ဖွယ်, စွန့်ပစ်ဖွယ်သော ဘယအာဒီနဝ ပေါ်ရှိ၏၊ ထိုအာရုံဝတ္ထုတို့၌ အပဏိဟိတဉာဏ်ဖြစ်၏၊ ဒုက္ခဉာဏ်အချက်ကျ၏၊ ပဏိဟိတ အခြင်းအရာ မပျောက်လျှင် ဒုက္ခဉာဏ်အချက်မကျဟု သိအပ်၏။

www.dhammaransi.com

အနတ္တဉာဏ် ချိန်ရွယ်ရှုကြည့်လိုက်သည်ရှိသော် အတ္တသာရ, ဇီဝသာရ အချင်းအရာ ကွယ်ပျောက်၏၊ အသာရ, အဇီဝ, တုစ္ဆ, သုည, ဓာတ်အစု, ဓာတ်အခဲ, ဓမ္မအစု, ဓမ္မအခဲ သက်သက်မျှ ထင်မြင်၏၊ ထိုအခါ သုညတဉာဏ်ဖြစ်၏၊ အနတ္တဉာဏ် အချက်ကျ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တသာရ, ဇီဝသာရ ထင်မြင်၍နေသည်ရှိသော် အနတ္တဉာဏ် အချက်မကျဟု သိအပ်၏၊ အတ္တသာရ ဇီဝသာရ စစ်ချက်သည်ကား **"အာဟာရဒီပနီ"** စာအုပ်–**"အနတ္တဒီပနီ"** စာအုပ်တို့မှာ ပါရှိလေပြီ။

ဤသည်ကား အကျဉ်းအားဖြင့် အနုပဿနာဉာဏ် သုံးပါးနှင့် ဝိမောက္ခမုခဉာဏ် သုံးပါး ရေးနှောပုံတည်း။

ကိလေသာ၏ နိုင်ငံကြီးသုံးရပ်

ကိလေသာတို့၏ မှီရာ တည်ရာ စည်ကားရာ ဖြစ်ကုန်သော နိုင်ငံကြီးတို့သည် နိမိတ္တနိုင်ငံကြီး တပါး, ပဏ္ဏတ္တိ နိုင်ငံကြီး တပါး, အတ္တဇီဝ နိုင်ငံကြီးတပါး ဟူ၍ သုံးပါးရှိကုန်၏။

ထိုတွင် ပရမာဏုမြူ, အဏုမြူ တို့မှ စ၍ ပကတိစိတ်တွင် ထင်မြင်ပေါ်ရှိ၍ နေကုန်သော သဏ္ဌာနပညတ်, သန္တတိပညတ်, ဒြပ်ကြီးငယ်, အထည်ဝတ္ထု ဟူသမျှသည် နိမိတ္တနိုင်ငံကြီး မည်၏။

လောက၌ တဏှာဖြင့် သာယာအပ်ကုန်သော အကောင်း, အမြတ်, အတင့်အတယ်, အဖွယ်အရာ, ချမ်းသာ သုခ, သုဘ, ကျက်သရေ ဟူသမျှသည် ပဏ္ဏတ္တိနိုင်ငံကြီး မည်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, ငါ, သူတပါး, ယောကျ်ား, မိန်းမ, အတ္တသာရ, ဇီဝသာရ, ကာရက, ဝေဒက အစရှိသော အခြင်းအရာ မျိုးစုသည် အတ္တဇီဝနိုင်ငံကြီး မည်၏။

ကာရက ဆိုသည်ကား ဤသတ္တဝါတို့သည် အလုံးစုံသော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှု တို့ကို မိမိတို့ အစွမ်းအား လျော်စွာ အစိုးတရ ပြုနိုင်ကြကုန်၏ ဟူသော အတ္တဒိဋ္ဌိမျိုးတည်း။

www.dhammaransi.com

ဝေဒက ဆိုသည်ကား ထိုသို့ ပြုလုပ်ပြီးစီး၍ ရရှိသော ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး, သံသရာအကျိုးတို့ကို ခံစားတတ်ကြကုန်၏ - စံစားတတ်ကြကုန်၏ ဟူ၍ ဖြစ်သော အတ္တဒိဋ္ဌိ မျိုးတည်း။

ဤကား နိုင်ငံကြီး သုံးပါး အမြွက်အားဖြင့် ပိုင်းခြားချက်တည်း၊ အကျယ်ဝေဘန်မှုကား အသီးအသီးပင် အလွန်ကြီးကျယ်ကြ၏။

အုပ်စိုးသော ဓမ္မ

ထိုနိုင်ငံကြီး သုံးရပ်တို့တွင် နိမိတ္တနိုင်ငံကြီး၌ မာန အုပ်စိုး၏၊ ပဏိဟိတ နိုင်ငံကြီး၌ တဏှာ အုပ်စိုး၏၊ အတ္တဇ္ဈာပနိုင်ငံကြီး၌ ဒိဋ္ဌိ အုပ်စိုး၏။

နိမိတ္တ မြို့ကြီး၌ အုပ်စိုးသော မာနကို ပယ်ရန်

နိမိတ္တနိုင်ငံကြီး၌ အဘယ်သို့ မာနအုပ်စိုးသနည်း ဟူမူကား မာနဆိုသည် "မညနံ၊ အထင်မှားခြင်း။ မာနော၊ အထင်မှားခြင်း" ဟူသည်နှင့် အညီ ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်၍ စင်စစ် ဆိုးဝါးသော လောကီ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတရားတို့၏ အဘွင်းမှာပင် ဤကား အယုတ်, ဤကား အမြတ်, ဤကား အကောင်း, ဤကား မကောင်းဟု အယုတ် အမြတ် အထွေ အပြား အထင်မှားခြင်းသည် မာန မည်၏။

ဥပမာကား — မြေစိုင်ခဲ နှင့် ရွှေခဲသည် လောက အလိုအားဖြင့် အယုတ် အမြတ် ကွဲကြ၏၊ မြေစိုင်ခဲသည်ကား ယုတ်ညံ့၏၊ ရွှေခဲ သည်ကား ကောင်းမြတ်၏၊ သစ္စဒေသနာတော် အလိုအားဖြင့် ပထဝီ ဓာတ်ချင်း အတူတူပင် ဖြစ်၏၊ အာဒီနဝအရာ၌ကား မြေစိုင်ခဲမှာ တဏှာ, မာန, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ စသော ကိလေသာ ပွားများရန် အခွင့်မရှိ၊ စောင့်ရှောက်မှုလျှင် အရင်းရှိသော ဒုက္ခတရား ပွားများရန် အခွင့်မရှိ၊ အပါယ်သွားကြောင်း မကောင်းမှု ပွားများရန် အခွင့်မရှိ၊ ရွှေခဲမှာမူ ကား ထိုအလုံးစုံသော အပြစ်ဒေါသ အာဒီနဝတို့သည် ထင်ရှားရှိကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာချင်း တူသည် ဆိုငြားသော်လည်း မြေစိုင်ခဲသည်

www.dhammaransi.com

ဒုက္ခသာမညသာ ဖြစ်၏၊ ရွှေခဲသည်ကား အလွန်ကြီးမား များပြားသော အပြစ်ဒေါသ ဒုက္ခဘေးမျိုး ရှိ၏။

ရသေ့ သူတော်ကောင်း, ရဟန်း သူတော်ကောင်း တို့သည် လည်း ကောင်း ကာမရာဂမှ ထွက်မြောက်ကြကုန်ပြီးသော လူ နတ် ဗြဟ္မာ အနာဂါမ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း မြေစိုင်ခဲကို အကောင်း အမြတ်ပြု၍ အသုံးပြုသော် ပြုကြကုန်ရာ၏၊ ရွှေခဲကိုမူကား ဝေးစွာ ကြဉ် ရှောင်ကြကုန်၏။

ဤဥပမာ၌ သစ္စဒေသနာတော် အလိုအတိုင်း ရွှေခဲ၏ အပြစ်ဒေါသ အာဒီနဝ ဒုက္ခဘေးကြီးတွေကို ကောင်းစွာ သိမြင်ကြ၍ ရွှေခဲ၌ သာယာ သော တဏှာမှ ကင်းစင်ကြကုန်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လောကဝေါ ဟာရမျှကို ရွှေခဲပြု၍ ရွှေခဲကို အကောင်း အမြတ် အဖိုးထိုက် အဖိုးတန် အမြတ်ဥစ္စာ ရတနာပြု၍ ပြောဟောကြကုန်သော်လည်း အထင်မှား သော မာနတရား မဆိုရ၊ အပြစ်ဒေါသ အာဒီနဝဒုက္ခဘေးကြီးကို မမြင် ကြကုန်မူ၍ မြေစိုင်ခဲကား အယုတ် အညံ့ - ရွှေခဲကား အကောင်းအမြတ် ဟု ထင်မှတ် စွဲလမ်းကြကုန်သော သူတို့၏ အထင်အမှတ် သည်ကား အထင်မှားမှု စင်စစ် ဖြစ်သတည်း၊ ဤဥပမာ အတိုင်း လူ့လောက, နတ် လောက, ဗြဟ္မာလောကတို့၌ သက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထု အာရုံ အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်ကြလေကုန်။

ဤ ကဲ့သို့သော အထင်မှားခြင်း မည်သည် ဓာတ်နိုင်ငံ၌ ဉာဏ် အမြင် စင်ကြယ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မရှိ၊ နိမိတ္တ နိုင်ငံသားတို့ အားသာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နိမိတ္တနိုင်ငံကြီး၌ မာနအုပ်စိုးသည် ဟုဆို သတည်း။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်သည်ကား ထိုနိမိတ္တ နိုင်ငံကြီးကို မှုန့်မှုန့် ညက် ညက် ထုံးလိုချကြကာ ပြာလို လွင့်ပျောက်အောင် ပင်ခဲ ဖျက်ဆီး သော ဝရဇိန်လက်နက်ကြီးပေတည်း၊ ထိုနိမိတ္တနိုင်ငံကြီး ပျက်စီးခဲ့လျှင်

www.dhammaransi.com

ထိုနိုင်ငံကြီးကို အုပ်စိုးသော မာနဘုရင်မင်းလည်း အသင်း ဗိုလ်ပါနှင့် တကွ ပျက်ဆုံးကြလေကုန်၏၊ ထိုကြောင့်—

အနိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယ မုဉ္စဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿတိ။ ၁

ဟူ၍ **ရာဟုလသုတ်** ၌ ဟောတော်မူပေသည်။

ဤနိမိတ္တ နိုင်ငံကြီးမှ ဖြစ်ပွားသော နိမိတ်အများတို့တွင် သောတာ ပတ္တိမဂ်၌ နိစ္စနိမိတ်, အတ္တနိမိတ် နှစ်မျိုးကိုသာ အကုန် အစင် ဖျက် ဆီးနိုင်၏၊ သုခနိမိတ် သုဘနိမိတ်တို့ကို မူကား အရဟတ္တမဂ်သို့ ဆိုက်မှ အကုန်အစင် ဖျက်ဆီးနိုင်၏၊ ထိုကြောင့် ထိုမာနသည်လည်း အရဟတ္တမဂ် သို့ ကျမှပင် အကုန်အစင် ကျွတ်ငြိမ်းလေသတည်း။

နိမိတ္တနိုင်ငံကြီးကို ဖြိုဖျက်ခန်း ပြီး၏။

ပဏိဟိတမြို့၌ တဏှာ

ယခုအခါ ပဏိဟိတ နိုင်ငံကြီး ဖြိုဖျက်ခန်းကို ပြဆိုအံ့၊ ရှားမီးကျီး အစုထဲမှ အေးမြသော မီးခဲ ဟူ၍ ထွက်ခြင်း မရှိသကဲ့သို့ သစ္စဒေသနာ တော် အလိုအားဖြင့် အလွန် ဆိုးဝါးသော ဒုက္ခသစ္စာ တရားမျိုးထဲမှ သုခ, သုဘ, ဣဋ္ဌ သမ္ပတ္တိ သီရိ မင်္ဂလာ ချမ်းသာ ကောင်းမြတ်သော တရားမျိုး, ဝတ္ထုအာရုံမျိုး ဟူ၍ ထွက်ခြင်း မရှိ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက် လူ့လောက၌ အကောင်းအမွန်တွေ တွေ့ရှိ၍နေကြမှု, နတ်လောက ဗြဟ္မာလောက၌ အကောင်းအမွန်တွေ တွေ့ရှိ၍ နေကြမှုတို့သည်ကား ပဏိဟိတနိုင်ငံကြီးကို အုပ်စိုးသော ပဏိဓိ တဏှာ၏ အမှုပေတည်း၊ ပဏိ ဓိ ဆိုသည်ကား တောင့်တမှုတည်း၊ လောက၌ ပုထုဇ္ဇန်တို့၏ ပကတိစိတ် တွင် ကောင်းသည်ဟု တွေ့ရှိကြသော ဣဋ္ဌအာရုံမျိုးကို ကြည့်ချင် မြင် ချင်မှု, ကြားချင်မှု, နံချင်မှု, စားချင်, သောက်ချင်မှု, လိုချင်, ရချင် မှု, ခံစား စံစားချင်မှုပေတည်း၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်သည် ထိုပဏိဘ

၁။ သုတ္တနိပါတ၊ ပါ၊ ၃၃-၃၂၉။

www.dhammaransi.com

နိုင်ငံကြီးကို ထုံးလိုကြေကာ မြွေဆိုလွင့်ပျောက် ကြောက်ဖွယ်,လန့်ဖွယ်, စက်ဆုပ်ဖွယ်တွေ ဖြစ်၍ ကုန်အောင် ပစ်ခွင်း ဖျက်ဆီးသော ဝရဇိန်လက်နက်ကြီးပေတည်း။

မြေစိုင်ခဲ, ရွှေခဲ ဥပမာကို ဤအရာ၌လည်း ထုတ်ဆိုရာ၏၊ မာန အမှု နှင့် တဏှာအမှု နှစ်ပါးတို့၏ အထူးကား— မြေစိုင်ခဲကို အယုတ် အညံ့ ထင်မှု, ရွှေခဲကို အထွတ် အမြတ် ထင်မှုသည် မာနတည်း၊ ရွှေခဲကို သာယာခင်မက် နှစ်သက် တွယ်တာမှုသည် တဏှာတည်း၊ မာန ဆိုသော်လည်း အနုသယ မာနမျိုးတည်း၊ ကုသိုလ်စိတ်ထဲမှာပင် အထင် ပါရှိ၍နေသော မာနမျိုး ဟူလိုသည်၊ တဏှာသည်လည်း အနုသယတဏှာမျိုးတည်း၊ ကုသိုလ် စိတ်ထဲမှာပင် သာယာသော အခြင်းအရာ ပါရှိ၍နေသော တဏှာမျိုး ဟူလိုသည်။

ပဏ္ဍိတနိုင်ငံကြီး ပျက်စီး ကွယ်ပျောက်သည် ရှိသော် ထိုနိုင်ငံကြီးကို အုပ်စိုး၍နေသော တဏှာသည်လည်း အသင်း ဗိုလ်ပါတို့နှင့် တကွ ချုပ်ဆုံး ကွယ်ပျောက်ကြလေကုန်၏၊ ဤပဏ္ဍိတနိုင်ငံကြီး သည်ကား အရဟတ္တမဂ်သို့ဆိုက်မှ အကုန်ပျက်စီးသည်၊ တဏှာသည်လည်း အရဟတ္တမဂ်သို့ဆိုက်မှ အကုန်ချုပ်ဆုံးသည်။

ပဏ္ဍိတနိုင်ငံကြီး မြို့ဖျက်ပုံကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

အတ္တဇီဝဒိဋ္ဌိကိုပယ်ရန်

အနိစ္စာနုပဿနာ လက်နက်နှင့် အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ပစ်ခွင်းသဖြင့် နိစ္စနိမိတ္တနိုင်ငံကြီး ပျက်စီး ကွယ်ပျောက်သည် ရှိသော် အတ္တသာရ, ဇီဝသာရ နိုင်ငံကြီးသည်လည်း ပျက်စီး ကွယ်ပျောက်တော့သည်သာ ဖြစ်၏။ အဘယ်သို့ ပျက်စီး ကွယ်ပျောက်လေသနည်း ဟူမူကား တကိုယ်လုံး၌ ဓာတ်တို့၏ သေဆုံးခြင်း ခမတို့၏ ဒသေဆုံးခြင်းတို့

www.dhammaransi.com

ဖြင့် မျက်တောင်တခတ်မျှ မပြတ်မစဲ တကိုယ်လုံး, တကောင်လုံး အမြဲ သေဆုံး၍ နေသည်ကို ထင်မြင်နိုင်သည်ရှိသော် ရုပ်ခတ်, နာမ်ခတ်တို့ သည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ အမာခံ အတ္တသာရမျိုးမဟုတ်ကုန်၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကို ကာလအရှည် တည်နေနိုင်အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ကြသော ဇီဝသာရမျိုး မဟုတ်ကုန်ဟု အတ္တမဟုတ် ဇီဝမဟုတ်သည်ကိုလည်း ထင် မြင်တော့မည်သာ ဖြစ်၏၊ ယုတ်စွအဆုံး မျက်တောင်တခတ် အတွင်း၌ ပင်လျှင် ရှေ့နောက် အဆက်ဆက်အားဖြင့် များစွာသော ရုပ်ခတ်, နာမ်ခတ်တို့သည် ချုပ်ဆုံးကုန်၏။ ထို့ကြောင့် လောက မျက်မြင်ဖြစ် သော ကာယကံမှု, ဝစီကံမှု, မနောကံမှုတို့တွင် ဘယ်ကြိယာ တခုကိုမှ တပါးတည်းနှင့် ပြီးစေနိုင်သော ခတ် ဟူ၍ မရှိလေသောကြောင့် ကာရကသတ္တိ မရှိမှုကိုလည်း ထင်မြင်တော့မည်သာ ဖြစ်၏။ ခံစား စံစား မှု၌လည်း ထိုအတူပင်တည်း။

တနည်းကား ပြုပြင်မှု, ခံစား စံစားမှု ဟူသော ကြိယာသည်ပင် လျှင် ခတ်သား ခတ်စစ် အမှန် ဖြစ်လေသောကြောင့် ထိုကြိယာကို ပြုတတ်သော ကာရကခတ်, ဝေဒကခတ် ဟူ၍ အသီး အခြား မရှိ။ ခတ်ကို လွတ်၍ ကာရကပုဂ္ဂိုလ်, ဝေဒကပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍ လည်း မရှိဟု ထင်မြင်တော့မည်သာ ဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် နိစ္စ နိမိတ္တ နိုင်ငံကြီး ပျက်စီး ကွယ်ပျောက်ခဲ့သည်ရှိသော် အတ္တဇီဝနိုင်ငံကြီးသည်လည်း ပျက်စီး ကွယ် ပျောက်တော့သည်သာ ဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် အတ္တဇီဝ နိုင်ငံကြီး ဖြိုဖျက်ခန်းကို အသီး အခြား မဆိုပြီ။

နိုင်ငံကြီး သုံးချက်ကို ဖြိုဖျက်ရန်

ဉာဏ်အမြင်၌ ဤနိုင်ငံကြီး သုံးရပ် ပြိုပျက် ပျောက် ကွယ်သည် ရှိသော် ဓမ္မစက္ခု, ပညာစက္ခုတို့သည် ပေါ်ပေါက်ကုန်၏၊ အဝိဇ္ဇာနှင့် တကွသော တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိ သုံးပါးတို့သည် ချုပ်ဆုံးကုန်၏၊ မြတ်စွာ ဘုရား သာသနာအလုပ်သည် ထမြောက် ပြီးစီး၏။နောင်သာသနာတော်

တပါးကို မြော်ဘွယ် ကိစ္စ မရှိ၊ ယခုအခါ၌မူကား နိစ္စနိမိတ္တ, အတ္တဇီဝ နိုင်ငံကြီး နှစ်ရပ် ဖြိုဖျက်ရန် အခွင့်သည်သာ အလွန် အလျင် လိုလှ၏၊ ထိုနိုင်ငံကြီး နှစ်ရပ် ပြိုပျက်လျှင်ပင် ခပ်သိမ်းသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမျိုး, ခပ်သိမ်းသော ဒုစ္စရိုက်မျိုး အပါယ်သံသရာကြီးတို့မှ အပြီးတိုင် လွတ် ငြိမ်းလေပြီ၊ ဘဝများစွာ ကမ္ဘာများစွာ သံသာရာ၌ ကျင်လည်၍ သွား သော်လည်း သံသရာ၌ နစ်မွန်းမျောပါးသော သံသရာ ဝဋ်သမား မဟုတ်ပေပြီ၊ တဖြေးဖြေး နိဗ္ဗာန်သို့ ထန်ဘက်ချင်းနှင့် ဘုံစဉ် စံစား၍ သွားသူသာ ဖြစ်ပေ၏။ ။ဤအနက် များကို ငါတို့ စီရင်သော "**စတုသစ္စဒီပနီ**" စာအုပ်မှာ အကျယ် ပါရှိလေ၏။

ဤတွင် ရှေ့ကား နိုင်ငံကြီး သုံးပါး, ဘုရင်ကြီးသုံးပါး, ထိုနိုင်ငံကြီး သုံးရပ်ကို မှန်မှန်သွက်သွက် ကြေပျက်စေသအောင် ပစ်ခွင်းရသော လက်နက် ကြီး သုံးပါးကို ပြဆိုခန်း ပြီး၏။

နိဂုံး

တေတ္တိံသကူဋ္ဌမဏ္ဍိတော၊ လက်ပံတောင်းနာမ ပဗ္ဗတော။
ဝသတာ မဟာထေရေန၊ ကတာ ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ။

တေတ္တိံ ကူဋ္ဌမဏ္ဍိတော၊ သုံးကျိပ်သုံးပါး နတ်သိကြားတို့ ပျော်ပါးစံရာ မြို့ပမာဖြင့် ရံကာညွှတ်ရှိုး သုံးဆဲ့ သုံးလုံး သော တောင်ထွတ်တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်ထသော။ လက်ပံ တောင်းနာမ ပဗ္ဗတော၊ သလ္လာဝတီ နောက်ကမ်းဆီမှ သုံးလီ

www.dhammaransi.com

မိုင်ခန့် ခရီးစန့်လျက် ကြီးခဲ့ မြင့်ပြောင်း 'လက်ပံတောင်း' အမည်ရှိသော တောင်စောင်းဝယ် မုံရွာမြို့ အမိန့်တော်ရ မောင်ကြော့ · မောင်စံလင်းတို့ ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းအပ်သော စကြံကျောင်း၌။ ဝသတာ၊ ၁၂၆၂-ခုနှစ်၌ အသစ်တည်လတ်ဝါကပ်သီတင်း သုံးနေသော။ မဟာထေရနေ၊ မဟာထေရ်မြတ်ဖြစ်သော။ မယာ၊ လယ်တီတောကျောင်းဆရာ ငါသည်။ ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ။ ရန်ကုန်မြို့ ပုစွန်တောင် တောင်လုံးပျံ ခေတ်ဆရာကြီး ဆရာမြို့ လျှောက်ထားအပ်သည် ဖြစ်၍ ရေးသားအပ်သော "ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီ"ကျမ်းစာ ကျမ်းသစ်သည်။ ကတာ၊ ၁၂၆၅-ခု သီတင်းကျွတ်လဆုတ်၅-ရက်နေ့၌ ပြုစီရင်အပ် အပြီးသတ်သတည်း။

www.dhammaransi.com

ကမ္မဋ္ဌာနဒီပနီကျမ်း

မှတ်သားဖွယ်အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အကုသိုလ်မှု မည်သည်	၁၁
အကုသိုလ်စိတ္တက္ခဏ	၄
အကြမ်းမျိုး ကိလေသာ	၁၄၈
အကြောင်းလေးပါးကိုစွဲ၍ ဒါနအထမြောက်	၁၄၁
အခံရေစု နှင့် တူသောအရာများ	၇၀
အခွင့်သာသော အကုသိုလ်ကံဟောင်း၏ သတ္တိ	၁၃
အစောင့်အကာ မရှိသော မြို့ရွာသူတို့နှင့်တူသူများ	၁၀၈
အဆိုးအဝါးဆုံးကိလေသာ	၁၅၃
အဇ္ဈတ္တဘေးမျိုး	၈၃
အဋ္ဌကထာနည်း ဆိုလိုရင်း	၁၄
အတ္တဇီဝနိုင်ငံကြီး	၁၅၇
အတ္တဆိုသည်ကား	၄၂
အတက်, အဆုတ်	၃၆
အတွင်း,အပတကိုယ်လုံးမှာဖြစ်ပေါ်သောခေတ်	၉၉

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အထင်ရှားဆုံးသောနာမက္ခန္ဓာ	၆၂
အနုတ္တဝိပဿနာမှုသည်	၁၅၃
အနုပဿနာ ဉာဏ် နှင့် ဝိမောက္ခမုခဉာဏ်တွဲပုံ	၁၅၄
အနုသယ၏အခြင်းအရာ	၁၄၇
အနုသယ ကိလေသာ စည်ကား ပွားစီးရာဌာန	၁၅၀
အပါယ်ကြိုး, အပါယ်လွှန်	၂၅
အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်ကြကုန်သောသူတို့မည်သည်	၉
အပါယ်ဘုံသားများတဘဝထက် တဘဝ နစ်မြုပ်သွားရာ၌ ဥပမာ	၁၀
အပိုင်းအခြားဆိုသည်ကား	၃၃
အပွား, အဆုတ်	၃၆
အဘိညာဏ်ရ ဘုရား အလောင်းတော်ကြီးများသော်မှ မသိနိုင်သော အရာ	၁၄၆

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ

[အ]

- အမာကြီး, အမာနု ၇၄
- အမှု နှင့် အမှုဆောင် ၁၂၀
- အရဟတ္တမဂ် ဖျက်နိုင်သော နိမိတ်များ ၁၆၀
- အရင်းလဲလျှင်အဖျားထင်း ဖြစ်မြဲ ၁၄၀
- အရင်းမူလအကျိုး ၁၄၅
- အလတ်မျိုး ကိလေသာ ၁၄၀
- အလွန့်အလျှင် ဖြိုဖျက်ရန် လိုအပ်သော နိုင်ငံကြီး ၁၆၃
- အဝီစိကြိုး, အဝီစိလွှန် ၂၅
- အသင်္ချေ လွန်မှ ဆိုရာ၌ အသင်္ချေဟူသည် ၂၀

[အာ]

- အာရုံတခု ဓာတ်အိမ် နှစ်ခု မှာထင် ၁၂၁
- အာသိဝိသ, ဃောရဝိသ, ဥဂ္ဂတေဇ အစစ် ခေါ် ဆိုထိုက်စရာများ ၅၁
- အာဠာရ နှင့် ဥဒက ဆုံးရှုံး မှုကြီး ၂၇

[ဥ]

- ဥစ္စာကျွန် ၁၄၀
- ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ ဖြစ်ရာ ဒွါရ ၆၆
- ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကို ထင် မြင်အောင်ရှုနည်း ၆၆ - ၆၇

[က]

- ကမ္မဇာတိဘေး(အဓိပ္ပာယ်) ၈၅
- ကာရကဆိုသည် ၁၅၇
- ကာရက, ဝေဒက နှင့် ဓာတ် ၁၆၂
- ကာယဝိညာဏ်သိ ၇၂
- ကာယာယတန, မနာယတန ခွဲခန်း ၃၉
- ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ ဆိုသည်ကား ၅၀
- ကိလေသာတို့ စည်ကားရာ နိုင်ငံကြီးများ ၁၅၇
- ကိလေသာတို့ကို ပယ်တတ်သော သာသန ဗြဟ္မ-စရိယ ၃-ပါး ၁၄၅
- ကိလေသာတို့ကို ပယ်ရှားမှု ၃-ပါး ၁၄၅
- ကိလေသာတို့၏ အခိုက် အတန့် ၃-မျိုး ၁၄၅

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ် — စာမျက်နှာ

[က]

ကိလေသဇာတိဘေး (အဓိပ္ပာယ်) ၈၅
ကုသိုလ်စိတ္တက္ခဏ ၄
ကျရောက်သော ရေပေါက်တို့နှင့် တူသော အရာများ ၇၀
ကြောင်း,ကျိုး အပြန်အလှန် ၂၈

[ခ]

ခန္ဓာငါးပါးကို တုစ္ဆ, သုည မျိုး ဆိုသည်မှာ ၆၃
ခေတ္တ သီလဝန္တ ၁၄၉
ခေတ္တ ဈာနလာဘီ ၁၄၉
ခေတ္တ ဗြဟ္မာမင်း ၁၄၉
ခပ်သိမ်းသော ဒုစရိုက်မှု ဟူသည် ၈၆

[ဂ]

ဂါဟတရား သုံးပါး ၈၁

[ဃ]

ဃာနာယတန, မနာယတန ခွဲခန်း ၉၉

[င]

ငရဲမျိုး, ငရဲမြစ်ဖြစ်သော တရား ၈၇

[စ]

စက္ခုဝိညာဏဓာတ် အမှု ၁၂၀
စက္ခုဒွါရ၏ ရှာဆိုး ကုန်းကြီးနှင့်တူပုံ ၁၀၂-၁၀၃
စက္ခာယတန, မနာယတန ခွဲခန်း ၉၈
စတုသစ္စအရာ, ဝိပဿနာ အရာတို့၌ မဟုတ်မမှန်ကို မြင်သော အမြင်ဟူသည် ၉၅
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမှုနှင့် တူသော အရာ ၁၅၁
စိတ္တက္ခဏမည်သည် ၄
စိတ္တဇဝါယောအမှု ၁၂၃
စိတ်၏ အလိုနိုင်ငံ ၃၃၀
စီးပွားနှစ်မျိုးနှင့် လူလေးမျိုး ၁၈
စေတသိက ဒုက္ခဝေဒနာ ဆိုသည်ကား ၅၈
စေတသိကဒုက္ခ တည်ရှိ ဖြစ်ပေါ်ရာ အရပ် ၆၄
စေတသိက သုခဝေဒနာ ၆၅

[ဇ]

ဇရာဘေးဆိုသည် ၈၅
ဇာတိဘေး ၃-မျိုး ၈၅
ဇိဝှာယတန, မနာယတန ခွဲခန်း ၉၉
ဇောမနော (အဓိပ္ပာယ်) ၁၀၀

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ် — စာမျက်နှာ

[ည]

ညဥ့်အိပ်၍ နေသူနှင့် တူသူ ၁၀၄

[တ]

တုစ္ဆ,သုည၏ ဒိဋ္ဌသက်သေ ၉၄
တုံမီးစ, ရှူ့မီးစ ၄၉

[ထ]

ထိမှု ၂-မျိုး ၁၃၁
ထီမထင် ဆိုသည်ကား ၈၄

[ဒ]

ဒုက္ခဝေဒနာကို ညာဏ်နှင့် ဖော်ပုံ ၆,၁
ဒုဂ္ဂတိဘုံ ကျင်လည်ခဲ့ရသော ဘဝ ၁၀
ဒုဂ္ဂတိဘုံသို့ လားကြသော သတ္တဝါတို့ ၉
ဒုဂ္ဂတိဘုံမှာ ဖြစ်ရသောဘဝ ၇
ဒုဂ္ဂတိလေးဘုံရှိ သတ္တဝါ ၇
ဒုဂ္ဂတိဘဝကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ္တက္ခဏ ၄
ဒုလ္လဘတရား ငါးပါး ၂

[ဓ]

ဓမ္မဓဇ ရှင်ရသေ့ ၁၄၈
ဓမ္မစကြာ၌ မျက်စိ ၃၅
ဓမ္မာယတန (သရုပ်) ၁၀၇
ဓာတ်ပေါင်း,၈၂-ပါး ၁၃၇
ဓာတ်မည်ရခြင်း အကြောင်း ၁၃၆
ဓာတ်နုန်းကြိုး အထောင် မကာ ဟူသည် ၁၁၉
ဓာတ်မီးကိုညှိထွန်းသူ ၆-မျိုး သရုပ် ၁၁၉
ဓာတ်မီးစာ ၆-မျိုး သရုပ် ၁၁၈
ဓာတ်မီးစာ ၆-မျိုး (တနည်း) ၁၁၉
ဓာတ်မီးတောက် ၆-မျိုး သရုပ် ၁၁၉
ဓာတ်မြို့ကြီး ၁၁၉
ဓာတ်အိုး ၆-မျိုး သရုပ် ၁၁၈
ဓာတ်အိမ် ၆မျိုး သရုပ် ၁၁၈
ဓာတ်ဘက် ၃-ပါး, အစုံ ၆-စုံ ၁၁၄
ဓာတ်နှပ်, ဓာတ်ဖွဲ့ ၈၉
ဓာတ်နိုင်ငံကြီးကို အလင်း ဖွင့်ခဲ့လျှင် ၇၆
ဓာတ်နိုင်ငံကြီး ဆိုသည်ကား ၇၄
ဓာတ်ရုပ်ကြီး နှင့် သတ္တဝါ ခန္ဓာအထူး ၆၀
ဓာတ်မျက်မှန် ၄၀

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဓ]	
ဓာတ်မျက်လုံးအမြင် စင်ကြယ် စွာ ပေါက်လျှင်	၇၇
ဓာတ်မျက်လုံး	၃၆
ဓားပြတပ်နှင့်တူသောအရာ	၁၀၈
ဓားပြတပ်တို့၏ လက်နက် ကရိယာ	၁၁၀
[န]	
နာမကာယ၌ အစွယ်	၄၇
နာမက္ခန္ဓာ ရှိရာ အခါ,ဌာန	၁၃၄
နာမ်ဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်	၁၃၄
နိမိတ္တမည်သော အရာ	၁၅၄
နိမိတ္တနိုင်ငံကြီး	၁၅၇
နိယတဗျာဒိတ်ရပြီး အလောင်းတော်ကြီးများ ဖြစ်ရာ စကြဝဠာ	၂၂
နှလုံးသွေး နှင့် နှလုံးမသာမှု	၆၅
နိုင်ငံကြီး ၂-ပါး	၇၄
နိုင်ငံကြီးနှစ်ပါး ခြားနားချက်	၇၇
[ပ]	
ပညာ၏ ဆိုင်ရာ ကိလေသာ	၁၅၀
ပညတ်နိုင်ငံကြီးကို ဖွင့်ခဲ့လျှင်	၇၆
ပညတ်နိုင်ငံကြီး ဟူသည်	၇၅
ပညတ်နယ်ကြီးနှစ်ပါး	၃၉
ပညတ်မျက်လုံး	၃၇
ပညတ်သိ (သိပုံ)	၃၁
ပညတ်သိ, ပရမတ်သိ နှစ်မျိုး (အသိ-နှစ်မျိုး)	၃၁
ပဏိဟိတမျိုး	၁၅၅
ပဏိဟိတ နိုင်ငံကြီး	၁၅၇
ပထဝီရေဝေသာပါဠိ၌ အဓိပ္ပာယ်	၅၆
ပထဝီသည် သဟဇာတ တေဇော၏ အစာ	၄၂
ပထဝီ၏ အမာဆုံး ဥဒါဟရုဏ်	၄၁
ပထဝီ၏ အနူးညံ့ဆုံး ဥဒါဟရုဏ်	၄၁
ပရမတ်မြေ	၃၁
ပရမတ်သိ (သိပုံ)	၃၁
ပရမတ္ထတရား မည်သည်	၃၃
ပရိယုဋ္ဌာန၏ အခြင်းအရာ	၁၄၇
ပိယရုပ်, သာတရုပ်	၁၄၆
ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါသည်	၄၃
ပြည့်ရှင်မင်းနှင့်တူသော အရာ	၈၃-၈၄-၈၅
[ဖ]	
ဖဿ ပစ္စယာ ဝေဒနာ၌ ဓာတ်ရုပ်ကြီး ဥပမာ	၅၈

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဗ]	
ဗဟိဒ္ဓဘေးမျိုး	၈၃
ဗာဂျာ တူရိယာနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာတူပုံ	၁၃၅
ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ ဒုလ္လဘဥ္စ အမေးနှစ်ချက်	၂၀
[ဘ]	
ဘဝသမ္ပတ္တိ(အဓိပ္ပာယ်)	၁၆
ဘဝကိုအလေးပြုကြ သူတို့သည်	၁၈
ဘဝသမ္ပတ္တိကို ခင်မင်လျှင် ဘောဂသမ္ပတ္တိကိုအဆုံးအရှုံးခံရပုံ	၁၇-၁၈
ဘဝင်မနော(အဓိပ္ပာယ်)	၁၀၀
ဘုရား, ကျောင်းတကာ	၁၀၉
ဘုရား, တရား, သာသနာကို တွေ့မြင် နိုင်သောမျက်စိ	၃၅
ဘုရား သာသနာကို အရအမိ တွယ်တာမှု ဆိုသည်ကား	၂၇
ဘုရား သာသနာကို အရအမိ တွယ်နိုင် ကုန်ကြသော သူတို့၏အကျိုး	၂၇
ဘုရား သာသနာ နှင့် တွေ့ကြုံကြသောအခါစည်းစိမ်ရှင်ကြီးများ	၂၆-၂၇
ဘုရား သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံရသည်ရှိသော် ရနိုင်သောအကျိုးများ	၂၅
ဘုရားပေါင်း အသိန်း အသန်းကို လွဲနိုင်ကြရန် အခွင့်အလမ်း ဟူရာ၌	၂၄
ဘုရားပွင့်ရာ စကြဝဠာ	၂၁
ဘောဂသမ္ပတ္တိ(အဓိပ္ပာယ်)	၁၆
ဘောဂ သမ္ပတ္တိကို ခင်မင်လျှင် ဘဝ သမ္ပတ္တိကို အဆုံးအရှုံး ခံရပုံ	၁၈
ဘောဂကို အလေး ပြုကြသူတို့သည်	၁၈
ဘုံ, ဗိမာန်တို့၏ ပမာဏ	၅
ဘုံနယ် ကျယ်၍ ဘုံ၌နေသတ္တဝါနည်းသောဘုံ	၅
ဘုံနယ်လည်းကျယ်, ဘုံနေသတ္တဝါလည်း များပြားသော ဘုံ	၅
[မ]	
မနာယတန အပြား	၁၀၀

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘ၌ အမေး ပုစ္ဆာ ၂-ချက်	၂
မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘကို ရကြသူတို့ဟုဆိုထိုက်သူများ	၁၉
မနောဝိညာဏ်သိ	၃၂
မနောဝိညာဏ ခေတ်အမှု	၁၂၀
မဟာအဝီစိ	၆
မဟာကမ္ဘာကြီး တခု၏ အသက် ပမာဏ	၂၀
မာယူပမဥ္စဝိညာဏံဟု ဟောရခြင်းအကြောင်း	၉၇
မာန (သဘောလက္ခဏာ)	၁၅၈
မာနအမှု, တဏှာ အမှု (အထူး)	၁၆၁
မိဂပဒဝဠဥ္ဇနနည်း	၆၇
မီးပွားမှုဆိုသည်ကား	၄၂
မီး ၆-ပါး အချင်းချင်း မကူးပုံ	၁၁၆
မီးစာ၌ ရှိရင်း တေဇောက ထလောင်မှုသာ	၁၁၇
မီးစာနှင့်မီးဓမ္မတာ ၃-ချက်	၄၂
မီးရထားစီးရာ (စက္ခုဒွါရ၌ လူတိုင်း ဒိဋ္ဌမျက်မြင်) ဥပမာ	၃၂
မူလတရားငါးပါး	၂
မိုးဖျားလောက် မြင့်သည့် မြေကြီးနှင့်တူသော အရာများ	၈၂
မြတ်စွာဘုရား၏သားတော် အစစ်သမီးတော်အစစ် အရိယာ အဖြစ် သို့ ရောက်ကြသူတို့	၂၈
မြေ-နှစ်မျိုး	၃၀
မြေစိုင်ခဲ နှင့် ရွှေခဲ (တူမှု, ထူးမှု)	၁၅၈
မြေနဂါးကြီး လေးခုတို့၏ အထူးပြဂါထာများ	၄၅
မြို့ရွာစုနှင့် တူသောအရာ	၁၀၈
မှောက်မှားခြင်း၃-ချက်	၇၂
[ရ]	
ရုပ်သေးကြိုးစုံ ဆွဲသူ နှင့် တူသောအရာ	၁၂၅
ရုပ်သေးကြိုးစုံနှင့်တူသော အရာ	၁၂၄
ရုပ်သေးရုပ်နှင့်တူသောအရာ	၁၂၄
ရုပ်ခန္ဓာ နှင့် နာမ်ခန္ဓာ ခွဲခြားပြ	၆၂
ရုပ်ခန္ဓာကို အတ္တသာရ စွဲလမ်းပုံ အလတ်	၄၃

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ရ]	
ရုပ်ခန္ဓာကို အတ္တသာရ ဇွဲ့ လမ်းပုံ အကြမ်း	၄၃
ရူပဓာတ်လက်နက်	၁၄၉
ရူပက္ခန္ဓာချိုးချအခါ, ဌာန	၁၃၄
ရူပက္ခန္ဓာ၏အာဒီနဝ	၃၇
ရူပက္ခန္ဓာ၏ အနှစ် သာရ အနေနဲ့ လှည့်ပတ်ပုံ	၃၈
ရူပကာယ၌ အစွယ်	၄၇
ရဲမက်တော်နှင့် တူသော အရာ	၈၃-၈၄-၈၆
ရေပွက်ဖြစ်ပုံ	၆၀
ရေပွက်အနှစ်သာရကင်းပုံ	၆၉
ရေပွက်တို့မည်သည်	၇၁
ရွာဆိုးကုန်းကြီး ၆-ဌာန	၁၀၂
ရွှေပဒေသာပင်ကြီး၏ ပင်စည်,ကိုင်း,ခက်စသည်နှင့်တူသော အရာ	၈၂
ရွှေပဒေသာပင်နှင့် တူသော အရာ	၈၂
[လ]	
လိမ်မာသူကိုမှ ဒါနအကျိုး ပေး	၁၄၁
လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ ချမ်းသာ **စည်းစိမ်**	၇၂
လူကျွန်	၁၄၀
လူ၏အဖြစ်ကို အဘယ်သို့ ရခဲ့သနည်း-အဖြေ	၃
လူ့အဖြစ်ကို ရခဲ့သည် ရှိသော်အဘယ်သို့သော အကျိုး အာနိသံသ အနန္တတို့ကို ရယူနိုင်သနည်း-အဖြေ	၁၅
လူ့ပြည်မှာ အမြစ်စိုက်ကြသော စည်းစိမ် ချမ်းသာများ	၁၅-၁၆
လေ့ကျက် ဘူးသော ကုသိုလ်ရှိသူ နှင့် မရှိသူတို့ သေမှုခြားနားချက်	၉
လောဘ၏ဝီတိက္ကမမှု	၁၄၅
လောဘ၏ ပရိယုဋ္ဌာနမှု	၁၄၆
လောဘ၏အနုသယမှု	၁၄၆
လွတ်ရာအရပ်သို့ ယွက်ပြေးသူနှင့်တူသူ	၁၀၄
လှလှ မတွေ့ကြ ဆိုသည် ကား	၂၃
[ဝ]	
ဝိပဿနာ ဉာဏ်မည်သည်	၃၁
ဝိပဿနာ ရှုမှုနှင့် တူသော အရာ	၁၅၁

www.dhammaransi.com

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ

[ဝ]

ဝိပါကဇာတိဘေး(အဓိပ္ပာယ်) ၈၅
ဝိမောက္ခ ဟူသည် ၁၅၄
ဝီတိက္ကမ၏ အခြင်းအရာ ၁၄၈
ဝေဒကဆိုသည် ၁၅၈
ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ရှေ့အစွန်း ၆၃
ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ နောက်အစွန်း ၆၃
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ဝယမှု ၆၃-၆၅
ဝေဒနာက္ခန္ဓာကြီး၏ ဥဒယမှု ၆၃-၆၅
ဝေါဟာရမြေ ၃၁
ဝေါဟာရမြေသည်ဝိပဿနာ ဉာဏ်၏ အရာမဟုတ် ၃၁

[သ]

သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား ၈၆
သက္ကာယဒိဋ္ဌိအပြီးတိုင်ချုပ် ခြင်းသို့ရောက်ကြောင်း ၂၅
သက္ကာယဒိဋ္ဌိအပြီးတိုင် ချုပ် ငြိမ်းခြင်းကြောင့် ရရှိသော အကျိုးများ ၂၅-၂၆
သင်္ခါရဒုက္ခမှု ၇၂

[သ]

သင်္ခါရ၏ ပဓာနတရားကိုယ် ၈၁
သင်္ခါရတရားကိုယ် (အဘိဓမ္မာနည်း) ၈၁
သင်္ခါရဓာတ်တို့၏ အမှုများ ၈၂
သညာနုပဿနာဆိုသည်ကား ၇၅
သတ္တဝါတို့၏ ဓမ္မတာထုံးတမ်း သွားမြဲလမ်း ၇၃
သတ္တဝါတို့၏ ဓမ္မတာထုံးတမ်း သွားမြဲ လမ်းမှ ဆန်တက် ကြသူများ ၇၃
သတ္တဝါအနန္တ်ခြောက်ဌာနမှ အလွတ်ဟူ၍မရှိ ၁၀၆
သတ္တဝါတို့၏ ပကတိအလို ၁၃၇
သန္တတိပညတ် ၃၈
သန္တတိပညတ်ဆိုသည်ကား ၇၅
သဒ္ဒဓာတ်လက်နက် ၁၄၉
သမာဓိ၏ ဆိုင်ရာကိလေသာ ၁၄၈
သမူဟပညတ် ၃၈
သဟဇာတ် ပကဝိ မီးဇာ ၁၁၇
သာသနာတွင်း, သာသနာ ပရနိုင်သောတရားများ ၁၅၃
သာသနာတွင်း ရနိုင်သော အမှု ၁၅၃
သာသနာတွင်း အတွင်းဥစ္စာ ၁၀၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သာသနာပ ပညာရှိတို့ သိနိုင်သော အရာ နှင့် မသိနိုင်သော အရာ	၂၆
သီလဝိသုဒ္ဓိမှုနှင့် တူသော အရာ	၁၅၁
သီလသာသနာ၏ ဆိုင်ရာ ကိလေသာ	၁၄၀
သီးသန့်ကွက်ခြား၍သိမှု	၃၁
သုခဝေဒနာ ဆိုသည်ကား	၆၃
သုခဝေဒနာ၌ ရှုမှတ်နည်း ၃-ချက်	၆၄
သုဂတိဘဝကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ္တက္ခဏ	၄
သုဂတိ ၂၇-ဘုံ	၅
သုဂတိ ၂၇-ဘုံ၏ သတ္တဝါ	၇
သုဂတိဘုံမှာ ဖြစ်ရသောဘဝ	၇
သုဂတိဘုံ ကျင်လည် ခဲ့ရသော ဘဝ	၁၀
သုဂတိဘုံ၌ နတ်, ပြဟ္မာတို့၏ ကိုယ်သဏ္ဌာန် ပမာဏ	၅
သုဂတိဘုံသို့ လားကြသော သတ္တဝါတို့	၆
[တ]	
သုဒ္ဓမနာယတန	၁၀၀
သူသတ်ယောကျ်ား လောကီ ကုသိုလ်များ	၁၄၄
သူ့ ကလာပ်နှင့် သူ့ မီး တောက်	၁၁၇
သောတာယတန, မနာယ တန ခွဲခန်း	၉၀
သောတာပတ္တိမဂ် ဖျက်နိုင်သော နိမိတ်များ	၁၆၀
သံသရာ၌ ကျင်လည် ကြသူတို့နှင့် မဆိုင်ဥစ္စာ	၁၀၀
[ဟ]	
ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ဇောဓာတ်မီး အခြင်းအရာ (မနောကံ)	၁၂၃
ဟဒယဓာတ်အိမ်မှ ဇောဓာတ်မီး အခြင်းအရာ (ဝစီကံ)	၁၂၄
ဟရိတစ ရှင်ရသေ့	၁၄၀
ဟိနူပမာ	၁၂

www.dhammaransi.com

အလိမ္မာ စာမှာရှိသည်

လူကောင်း လူတော်ဖြစ်အောင်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်မှ

မြန်မာပြန် ပိဋကတ်များကို ဖတ်ပါ

သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်ပြီး သဒ္ဒါကျမ်းများ

၁။ ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီး
၂။ ရူပသိဒ္ဓိပါဠ်
၃။ ရူပသိဒ္ဓိ ဋီကာ
၄။ သဒ္ဒနီတိ ပဒမာလာ
၅။ သဒ္ဒနီတိ ဓာတုမာလာ
၆။ သဒ္ဒနီတိ သုတ္တမာလာ
၇။ သဒ္ဒနီတိ ပဒမာလာ နိဿယ ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ
၈။ သဒ္ဒနီတိ ဓာတုမာလာ နိဿယ ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ
၉။ နိရုတ္တိဒီပနီ
၁၀။ ပယောဂသိဒ္ဓိပါဠ်

တိပိဋက ပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်ကြီး

အတွဲ ၁-၂-၃-၄-၅-၆-၇-၈-၉-၁၀ ထွက်ပြီ

ကျန်အတွဲများ ဆက်ထွက်မည်။

မဟာဗုဒ္ဓဝင် ၆-တွဲ ၈-အုပ် အပြည့်အစုံ ထွက်ပြီ။